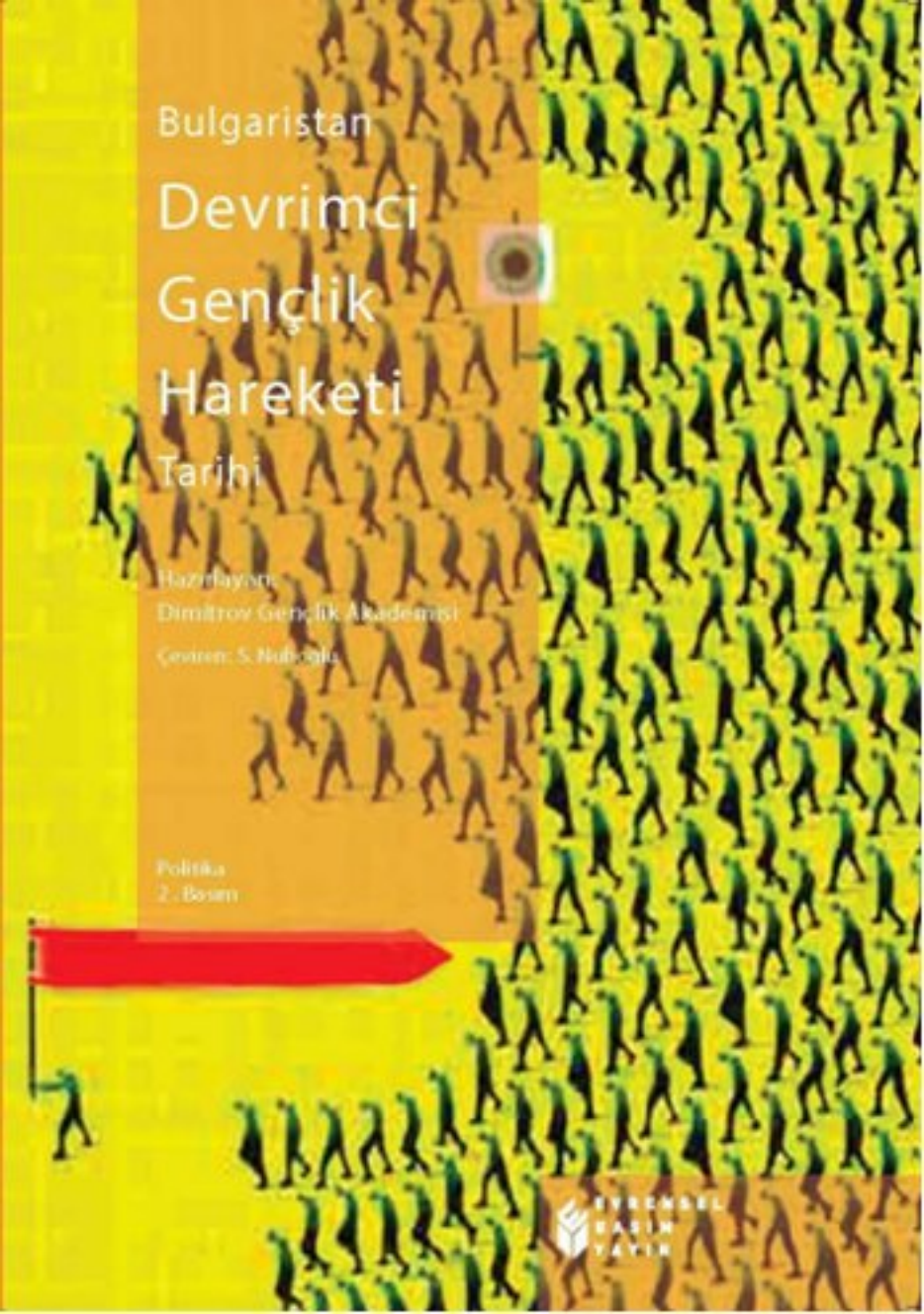

Bulgaristan
Devrimci
Gençlik
Hareketi
Tarihi
Hazırlayan:
Dimitrov Gençlik Akademisi
Çeviren: S. Nubioğlu
Politika
2. Basım

EVRENSEL
BASIM YAYIN

Bulgarİstan
Devrİmcİ Gençlİk Hareketİ Tarİhİ

Hazırlayanlar

(Dİmİtrov Gençlİk Akademİsİ denetİmİnde)
S. Todorova, İ. Samuİlov, A. Stoykov, İ. Dİmİtrov,
S. Petrova, N. Gençev, S. Mİrçev

Çevİren

Orhan Aydın

DOĞA BASIN YAYIN
Dağıtım Ticaret Limited Şirketi
Tarlabaşı Blv. Kamerhatun Mah. Alhatun Sk. No: 25 Beyoğlu / İstanbul
T: 0212 255 25 46 F: 0212 255 25 87
www.evrenselbasim.com - info@evrenselbasim.com

Evrensel Basım Yayın **123**

Bulgaristan Devrimci Gençlik Hareketi Tarihi

Hazırlayanlar: **(Dimitrov Gençlik Akademisi denetiminde) S. Todorova, İ. Samuilov, A. Stoykov, İ. Dimitrov, S. Petrova, N. Gençev, S. Mirçev**

Çeviren: **Orhan Aydın**

Genel Kapak Tasarım: **Savaş Çekiç**

Kapak Uygulama: **Devrim Koçlan**

ISBN **978-975-6865-20-0**

© Evrensel Basım Yayın **2011** - Sertifika No **11015**

Birinci Basım: Haziran 1999 - İkinci Basım: Ağustos 2011

Baskı: Ezgi Matbaası
Sanayi Caddesi Altay Sokak No: 10 Çobançeşme - Yenibosna / İstanbul
T: 0212 452 23 02 - 654 94 18 - ezgimatbaa@mynet.com - www.ezgimatbaa.net

Bulgaristan
Devrimci Gençlik Hareketi
Tarihi

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ BÖLÜM

1917 yılına kadar Bulgaristan'da devrimci gençlik hareketi

1. Kurtuluştan sonra Bulgaristan'da işçi gençliğin durumu. Bulgaristan İşçi Sosyal Demokrat Partisi (BRSDP) gençliğin çıkarlarının koruyucusudur. **11**

2. Bulgaristan'da gençlik hareketinin ilk belirtileri. Sosyalist görüşlerin öğrenci gençler arasında yayılması. **15**

3. Bulgaristan İşçi Sosyal Demokrat Partisinin (Dar Sosyalistler), işçi gençliği, sınıf ve devrim perspektifli eğitme çalışmaları, işçi gençlik kuruluşları ve dernekleri. **25**

4. İşçi Sosyal Demokrat Gençler Birliği'nin (SRSDM) kuruluşu. **33**

5. SRSDM'nin, Partinin sosyal şovenizme ve savaşa karşı yürüttüğü mücadeleye katılması. **36**

İKİNCİ BÖLÜM

Büyük Ekim Sosyalist Devriminden sonra işçi gençlik hareketinin gelişmesi.

1. Büyük Ekim Sosyalist Devriminin Bulgaristan'da yankıları. Gençliğin, emperyalist savaşa karşı mücadeledeki rolü ve Ekim Devriminin görüşlerini yayma hareketine katılışı. **45**

2. İşçi Sosyal Demokrat Gençlik Birliği'nin III. Kongresi, kitlesel komünist hareketin yaratılması ve Bolşevikleşmeye yönelmesi. **50**

3. BKMS'nin azgınlaşan gericilik ve faşizme karşı savaşa katılışı. **65**

4. 9 Haziran 1923 faşist hükümet darbesi ve emekçi gençliğin Haziran antifaşist ayaklanmasına katılışı. **71**

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Gençliğin 1923 yılı Eylül antifaşist ayaklanmasına katılması. Ayaklanmadan sonra faşist diktatörlüğe karşı yürütülen savaşlarda BKMS.

1. BKP'nin silahlı ayaklanma hazırlığına yönelmesi. BKMS Ağustos kongresinin kararları. Ayaklanmanın örgütsel-teknik çalışmalarında gençliğin rolü. Emekçi Gençlik içinde antifaşist cephe oluşturma savaşı. **74**

2. Gençliğin Eylül ayaklanmasındaki kahramanlığı. Ayaklanmanın Bulgaristan devrimci gençlik hareketinin Bolşevikleşmesi üzerindeki etkisi. **77**

3. BKMS'nin ayaklanmadan sonra faşist diktatörlüğe karşı savaşa katılması. **82**

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

İşçi Gençlik Birliği'nin kurulması ve antifaşist savaşa katılması (1925-1934).

1. Kapitalizmin geçici ve kısmi istikrar yıllarında devrimci gençlik hareketi. BKMS'nin 1926 yılı Moskova görüşmeleri. **90**

2. RMS'nin 1928'deki Kuruluş Konferansı. Kitlesel legal gençlik örgütünün oluşturulması. **98**

3. Ekonomik bunalım döneminde RMS'nin, işçi sınıfının devrimci savaşına katılması. Bulgaristan Genel Halk Üniversiteliler Birliği'nin (BONSS) kurulması. **101**

BEŞİNCİ BÖLÜM

Partinin yeni Leninist çizgisi ve 1935-1939 yıllarında gençlik arasında Birleşik Cephenin kurulması. Bulgaristan'ın İkinci Dünya Savaşına sokulmasına karşı ve Sovyetler Birliği ile barış ve dostluk için mücadelesi.

1. Komünist Enternasyonal'in VII. Kongresi. KİM VI. Kongresinin faşizmin saldırılarına ve savaşa karşı mücadelede komünist gençlik hareketinin ödevlerini belirten kararları. **114**

2. Komünist gençlik hareketinde sol sekterliğe karşı savaş. BKP MK'nın VI. Plenumu. BKMS ve RMS çalışmalarının yeniden örgütlendirilmesi. **117**

3. Faşizme ve savaşa karşı antifaşist gençlik cephesi kurma mücadelesi. **122**

4. İkinci Dünya Savaşının başlaması. RMS'nin, Partinin yönetimi altında Bulgaristan'ın savaşa girmesine karşı ve Sovyetler Birliğiyle barış ve dostluk için mücadelesi. **133**

ALTINCI BÖLÜM

Gençliğin faşizme karşı silahlı savaşa katılması (1941-1944)

1. Hitlercilerin SSCB'ye saldırması, Bulgaristan'da faşizme karşı silahlı savaşın başlaması ve gençliğin bu savaşa katılması. **138**

2. Vatan Cephesinin kuruluşu ve Vatan Cephesindeki gençlik birliğinin kurulması yolunda savaş. **154**

3. 1943-1944 yıllarında antifaşist savaşın genişlemesi. Genç savaşçıların kahramanlığı. **158**

YEDİNCİ BÖLÜM

9 Eylül silahlı halk ayaklanması ve gençliğin buna katılışı.

1. Ayaklanma öncesinde. **168**

2. Ayaklanmanın doğrudan doğruya hazırlanıp gerçekleştirilmesi. **175**

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Gençliğin halk demokrasisi yönetiminin sağlamlaştırılması savaşına katılışı. Gençlik örgütlerinin birleştirilmesi (1944-1948).

1. İşçi Gençlik Birliğinin (RMS) yasal ve yığınsal gençlik örgütü durumuna getirilmesi. Vatan Cephesi gençlik komisyonlarının Vatan Cephesi Gençlik Birliğinin koordine ve işbirliği sağlama organı olması. **189**

2. Tek gençlik örgütü kurma savaşı. **195**

3. Vatan Cephesi gençlik hareketinde yenilik. Demokratik gençlik komitelerinin kurulması. 209

4. İki yıllık ekonomik plan. Halk Gençlik Birliğinin Kuruluşu. 220

DOKUZUNCU BÖLÜM

BKP'nin Tarihi V. Kongre kararlarını gerçekleştirme savaşında DSNM'nin yakın yardımcılığı (1948-1956).

1. BKP'nin tarihsel V. Kongre kararları ve sosyalizmin kuruluşunda gençliğin görevleri. **230**

2. Halk Gençliği Birliği Georgi Dimitrov'un adını aldı. **234**

3. Gençliğin birinci beş yıllık planın gerçekleştirilmesine katılışı. **237**

4. DSNM'nin II. Kongre Kararları. **243**

5. DSNM ve ikinci beş yıllık plan sırasında sosyalizmin kuruluşunda yeni ilerlemeler. Birliğin III. Kongresi. **247**

ONUNCU BÖLÜM

Bulgaristan Komünist Partisi, Dimitrovcu Komünist Gençlik Birliğinin kurucusu ve yöneticisidir.

1. Gençliğin proletaryanın devrimci savaşındaki rolü. **253**

2. Bulgaristan Komünist Partisi, devrimci gençlik hareketinin kurucusu ve yöneticisidir. **262**

3. Parti, DKMS'nin gücünün kaynağı ve başarılarının en önemli koşuludur. **271**

BİRİNCİ BÖLÜM

1917 YILINA KADAR BULGARİSTAN'DA DEVRİMCİ GENÇLİK HAREKETİ

1. KURTULUŞTAN SONRA BULGARİSTAN'DA İŞÇİ GENÇLİĞİN DURUMU. BULGARİSTAN İŞÇİ SOSYAL DEMOKRAT PARTİSİ (BRSDP) GENÇLİĞİN ÇIKARLARININ KORUYUCUSUDUR

Bulgaristan, 1878 yılında Osmanlı boyunduruğundan kurtulduktan sonra, ülkede kapitalizm engelsiz gelişmeye başladı. Bunun sonucunda Bulgaristan'ın emekçi halkı yeni ve ağır bir sosyo-ekonomik gerçekle yüzyüze geldi. Serbestçe gelişen kapitalist ilişkiler emekçilerin insafsızca sömürülmesine yol açtı. En çok sömürülenler de gençlerdi. Çünkü tüm ülkelerde olduğu gibi, ülkemizde de kapitalizm geliştikçe, üretim sürecine daha çok çocuk ve genç katılıyordu.

Kapitalist sanayi kuruluşlarında, zanaatçı atölyelerinde ve köy işletmelerinde işçi olarak ne kadar çocuk ve gencin çalıştığını tam olarak saptamak güç. Bunun için tam ve doğru istatistikler yok. Fakat elde olan istatistiki bilgilere işçi basını ile işçi edebiyatının verdiği bilgileri, özellikle Dimitır Blagoev, Vasil Kolarov ve Georgi Dimitrov'un araştırmalarını ekleyecek olursak şu tabloyla karşılaşırız: XIX. yüzyılın sonuna doğru, yani

ülkemizde fabrika üretiminin geniş boyutlar kazandığı dönemde, en gelişmiş üretim kollarında başlıca işgücü ordusunu anneleriyle beraber çocuklar ve gençler oluşturuyor.

Üretime çocuk ve gençlerin kitle halinde çekilmesi yavaş yavaş artarak XX. yüzyılın ilk onyılında da devam etti. Vasil Kolarov 1906 senesinde bu duruma ilişkin olarak şöyle yazdı: "Fabrikalara ve işliklere günden güne artan bir çocuk ve genç akını var. Bu akına henüz kapılmamış olan ancak bir grup çocuk ve gençtir. Resmi, fakat tam ve doğru olmayan verilere göre bugün üretimde çalıştırılan işçilerin yüzde 78 kadarı kadın ve çocuktur." Bazı yazarların fikrince, XIX. yüzyılın sonuna doğru kapitalist üretimde çalışan 25 yaşına kadar gençlerin sayısı 180.000'i aşmıştır. Bunlar hep emekçi insanların çocuklarıydı. Baba ve anaları, kapitalistlerin, emeğin tam karşılığını ödememeleri yüzünden ailelerini geçindiremiyorlardı. Bu binlerce çocuk ve genç, evlerindeki yoksulluktan, geçim zorluğundan fabrikalarda, işliklerde, zanaatçı atölyelerinde ve köy işletmelerinde çalışıyor, ana ve babalarının geçim güçlüklerini paylaşıyorlardı. Kapitalizmin egemenliği döneminde, çocukların ve gençlerin nasıl çalıştırıldıklarını bugün düşünebilmek güç. Dimitır Blagoev, 1895 yılında bakın ne yazıyor: "Çocuk ve kadın emeği sömürüsünün ve genel olarak ülke çapında emek sömürüsünün ne demek olduğunu anlamak isteyenler, fabrikalara gidip hiç olmazsa bir saat üretim sürecini görmelidirler. Adı geçen işletmelerde kız ve çocuk ayrımı yapılmadan, işgününün 16 saate, bayramlar öncesinde de 20 saate çıktığını söylersek, belki okuyucular inanmazlar."

G. Dimitrov'un yazdığına göre, savaştan önce özel kapitalist işletmelerde işgünü 14-15 saat, devlet kuruluşlarında 10 saatti. Çocuklar ve gençler, fabrikalarda, işliklerde, güneşe hasret bir yaşam sürüyorlardı. Onların köylü kardeşleri ise 15-16 saat güneşte kavruluyorlardı. Bu ağır emeklerine karşılık pek az gündelik alıyorlardı.

Çocuk ve gençlerin hayatı açlık, yoksulluk, sefalet içinde geçiyordu. Çalışma koşulları da dayanılır gibi değildi.

En modern fabrikalar bile, işçi çocuklar için bir mezarlıktı. İşçilere sağlıklı çalışma koşullarının sağlanmasından, sağlıklarını ve hayatlarını korumadan söz bile edilmiyordu. Emek müfettişi D. Todorov şöyle yazıyor: "1902 yılında Rabotniçeski Vestnik gazetesi Kastenets'deki büyük kibrit fabrikasında işçi çocukların hayatını şöyle tasvir ediyor: "Fabrikada çalışan çocukların çoğu köylerdendir. Evlerine gidip gelmeye zamanları olmadığından fabrikada yatarlar. Fabrika yönetimi onlara yatakhane olarak tahtadan, ambarı andıran ilkel bir odacık kurmuştur. İşçiler buna fakirler kışlası demektedir. Bu domuz ahırı gibi odada, yaşlı bir kadının kontrolü altında her akşam döşeksiz, yorgansız ve lambasız 150 kadar işçi çocuk gecelemektedir."

Bu koşullarda veremin işçi ailelerinden çok kurbanlar alması hiç de şaşılacak şey değildir. Hiçbir güvenlik önleminin alınmadığı üretim yerlerindeki kazalarda, en çok çocuklar sakatlanıyordu. Örneğin 1897 yılında Ruse'de bir barut deposunun patlaması sonucu çoğu çocuk ve genç olmak üzere, tam 200 işçi öldü.

Ekonomik koşulların ağırlığı yüzünden, fabrikalara ve köylere, zenginler için çalışmaya giden binlerce çocuk, okula yazılamıyordu. Yazılanlar da, hastalık, fakirlik veya ölümden dolayı okulu terk edip gidiyorlardı. Burada okula yazılan çocukların sayısının zamanla nasıl azaldığını gösteren bazı rakamlara göz atmak yerinde olur. Örneğin 1907-1908 ders yılında zorunlu öğrenim kapsamında 623.750 çocuk vardı. Bunların ancak 430.118'i okula yazılabilmişti. Fakat 1908-1909 ders yılında okula yazılamayanların sayısı 255.434'e çıkmıştı. 1909-1910 ders yılında ise okula gidemeyen 7-14 yaşlarındaki çocukların sayısı 300.000 dolayındaydı.

Emekçi ailelerden üniversitelerde 1907-1908 ders yılında ancak 758, 1909-1910 ders yılında da 1.611 öğrenci okuyordu.

Burjuvazi, emekçi çocuk ve gençleri öğrenimden yoksun bırakıyor, kapitalist üretimle onların yaşam gücünü sömürüyor, onlara kendi ideolojisini aşılamak için elinden geleni yapıyordu. Bu amaçla çeşitli burjuva spor ve din örgütleri kurarak okulları kendi hizmetine koşuyordu. Normal okulların dışında da çok sayıda gece, pazar, genel öğretim okulları ve meslek kursları açıyordu. Böylelikle işçi gençleri kendi etkisi altında tutmaya çalışıyordu.

Fakat, Bulgaristan işçi gençliği, kapitalizmin sömürüsü ve ideolojik etkisi altında koruyucusuz, savunucusuz kalmadı. Gençlik, işçi sınıfının, bu sınıfın devrimci Marksist partisinin kişiliğinde güvenilir savunucusunu, koruyucusunu buldu.

Bulgaristan İşçi Sosyal Demokrat Partisi (BRSDP), kuruluşu ve çalışmalarının daha ilk günlerinde, emekçi Bulgar gençliğinin çıkarlarını korumayı üstlendi. Parti, Buzluca Kuruluş Kongresinde kabul edilen ilk programında bütün çocuklar için parasız toplumsal okullar açılması, gençliğin durumunun iyileştirilmesi talebini ileri sürdü. Genel Parti programında İşçilerin Yararına başlıklı ayrıca bir bölüm vardı. Bu bölümde, Partinin, çalışan çocuk ve gençlerin haklarını savunma görevi iyi ve doğru bir anlayışla formüle edilmişti. Parti, bu görevleri gerçekleştirmek için çetin bir mücadeleye girişti, gençleri ve çocukları yozlaştıran kapitalist sömürüden korudu. Bu mücadelenin zoruyla 1905'te burjuvazi, sanayide çalışan kadın ve çocukların emeğinin, devlet tarafından korunması yasasını kabul etti.

Yasada işçi çocuklar ve gençler için bazı olumlu hükümler vardı: 12 yaşını, bazı koşullar için de 10 yaşını doldurmamış çocukların işçi olarak çalıştırılmaları yasaktı. 15 yaşından küçük çocuklar ve kadınlar yeraltı işlerinde çalıştırılamayacaktı. Sağlığa zararlı işler yapılan yerlerde, 18 yaşını doldurmayan çocuk ve gençler çalışamazdı. 10-12 yaşlarındaki işçi çocukların işgünü 6 saatten, 12-15 yaşlarındakilerin ise 8 saatten fazla

olamazdı. Bir saat dinlenme zorunluydu. Çocuklarla gençlerin gece çalışmaları ilke olarak yasaktı.

Yasa birçok durumda kağıt üzerinde kaldı. Fakat Partiye, gençlerin emek çıkarlarını koruma savaşına devam etme hak ve olanağını sağladı.

Parti, gençliğin ekonomik çıkarlarını koruma mücadelesinden başka, onun öğretimi ve ideolojik eğitimi savaşına da girişti. Programına, burjuva eğitim politikasına karşı, şu ilerici demokratik eğitim ilkelerini koydu: Öğrencilerin tekniğe ve doğa bilimlerine yöneltilmesi, yetenekli yoksul çocuklara okula gitme kolaylıkları sağlanması, emekçi gençliğin bilgisini genişletmek için daha fazla kütüphane, gece okulları açılması vb.

Parti, emekçi gençliği yalnız savunmakla yetinmedi, onu, yürüttüğü sınıfsal ekonomik ve ideolojik savaşa da kazandı. İşçi gençliğin en iyi kesimi Partinin sendika örgütlerine, genel işçi eğitimi, spor ve daha başka örgütlerine girdi. Onlar bu derneklerde ileri yaştaki işçilerle beraber öğreniyor, çıkarları doğrultusunda bilinçli olarak savaşmaya başlıyorlardı. Burjuvazi, gençliği kendi etkisi altında tutmaya, böylelikle de hiç engelsiz sömürmeye çalışıyordu. Ama emekçi gençliğimiz, İşçi Sosyal Demokrat Partisi'nin şefkatli yardımıyla burjuvazinin etkisine karşı koydu. Ve Bulgaristan işçi sınıfının devrimci savaş yolunu tuttu. Kapitalizmin ve gençlik emeği sömürücülüğünün ortadan kaldırılması uğrunda, sosyalist toplum düzeninin korunması uğrunda canla başla savaştı.

2. BULGARİSTAN'DA GENÇLİK HAREKETİNİN İLK BELİRTİLERİ. SOSYALİST GÖRÜŞLERİN ÖĞRENCİ GENÇLER ARASINDA YAYILMASI

Ülkemizde, kurtuluştan sonra çocuk ve gençlerin kitle halinde kapitalist üretime koşulmaları, burjuva egemenliğinin

bütün toplumsal ve siyasal yaşamı kapsar hale gelmesi ve bunlara karşı İşçi Sosyal Demokrat Partisi'nin yürüttüğü sınıf mücadelesi, Bulgaristan'da işçi gençlik hareketinin doğup gelişmesine elverişli koşullar yarattı.

Bu gençlik hareketinin tarih öncesi temeli, XIX. yüzyılın 80-90 yıllarında öğrenci gençlerin mücadeleleri olmuştur.

Osmanlı boyunduruğundan kurtuluştan sonra, ülkemiz toplumsal hayatı gergin siyasal savaşlara sahne oldu. Emekçi halk ağır bir sosyo-ekonomik gerçekle yüz yüzeydi. Kapitalist sistem, halk kitlelerinin ekonomik durumunu gittikçe ağırlaştırıyordu. Burjuva sınıfının egemenliği kuvvetleniyor, burjuvazinin antidemokratik ahlâkı kitlelere kuvvetle aşılanıyordu. Bundan dolayı emekçi halk yığınları yeni çıkış yolları, adaletli bir toplum kurmak için yollar, yeni düşünceler araştırmaya girişiyordu.

Aydınlar tabakası, sosyalist bir toplum kurmanın gereğine inanmaya ve sosyalist fikirleri yaymaya başladı. Kurtuluştan sonraki ilk 15-20 yılda ülkede yaşanan sosyalist görüşlere, fikirlere yöneliş, bilimsel sosyalizmi benimseme olarak nitelendirilemez. Aslında o zaman Bulgaristan'da Rus halkçılarının demokratik fikirleri, Çernişevski, Dobrolyübov ve Lavrov'un ütopik sosyalizmi, nihilist ve anarşist fikirler geniş ölçüde yayılıp duruyordu. Batı Avrupa ütopiklerinden Lassell'in siyasal toplum kuralları, Sırbistan'daki radikal sosyalistlerin ve Bulgaristan'da belirmiş olan Siromahomiler'in teorileri büyük bir hevesle benimseniyordu. Bu, çok çeşitli küçük burjuva demokratik görüşler ve akımlar, insanlara sosyalist görüş ve akımlar gibi görünüyorlardı. Oysa, onlarda bilimsel sosyalizmden eser yoktu.

Ülkemizde sosyalist propagandanın temelini 1885 yılında Dimitır Blagoev attı. O zamanlar sosyalist öğretinin propagandasını yapmaya çalışan daha başkaları da vardı. Dimitır Blagoev şöyle yazıyor: "Sosyalizm halkı ezen toplum düzeninin adaletsizliklerine karşı mücadele yürütülmesini, savaş açılmasını

savunur. Halkın adaletsiz düzenden, yeni çorbacılardan kurtulmasını amaçlar. Sosyalizmin bayrağında kurtuluş savaşı yürütülmesi yazılıdır. Fakat nasıl savaşılması, halkın nasıl kurtulması gerektiği henüz belirlenmiş değildir."

Bu yeterince açık ve net olmayan görüşler öğrenci gençler arasında almış yürümüştü. Böylece kurtuluştan hemen sonra sosyalist öğrenci dernekleri ortaya çıkmaya başladı. Ülkemizdeki birçok ortaokulda, pedagoji okullarında, meslek okullarında bu eğilimde dernekler kuruluyordu. Bu derneklerde canlı bir yaşam başladı. Öğrenciler toplanıyor, çeşitli kitap ve dergiler okunuyor, tartışmalar yapılıyor, toplumsal hayat alanında bilgilerini artırıyorlardı. Çalışmalarının ana amaçları halkı bilinçlendirmek, bilgisini artırmaktı. Bunun için okul dışında çalışıyor, burjuvazinin açtığı gece okullarında, okuma odalarında konferanslar veriyor, raporlar okuyorlardı. Toplumsal kütüphaneler, tiyatrolar kuruyorlar, eğlence geceleri düzenliyorlardı. Basımevleri örgütlendiriyor, küçük broşürler yayınlıyorlardı. Öğrenci derneklerinin çoğu gizli çalışıyordu. Bunda Rusya'daki görüşlerin, çeşitli akımların etkisi açıkça hissediliyordu. Diğer taraftan, Bulgaristan'daki siyasal hayat da, böyle gizli çalışma şekilleri bulunmasını zorluyordu. Dernekler tam sosyalist nitelik kazanmamış olsalar da, burjuvazi için tehlikeli idiler. Bu yüzden burjuvazi bu dernekleri gözetim altında tutuyordu.

Bunlara sosyalist dernekler deniyordu. Fakat Marksist temeller üzerinde kurulmamışlardı. Nitelik yönünden, bunlar, bilgi ve kültür sahibi olmak ve halkı aydınlatıp yükseltmek için çalışan demokrat öğrenci gençlerin dernekleriydi.

Birçok ortaokulda, öğrenci dernekleriyle sıkı bağları olan öğrenci kuruluşları oluşturuldu. Daha doğrusu dernekler bu kuruluşların çekirdekleriydi. Öğrenci kuruluşları tümüyle Marksist olmadıkları halde, sosyalist düşüncelerin geniş ölçüde propaganda merkezleriydi.

Okul yöneticileri, öğrenci derneklerini de öğrenci kuruluşlarını da gözetim altında tutuyorlardı. Kuruluşların öğrenciler arasında etkisini önlemek amacıyla yönetimi ilerici öğrencilerin elinden almaya, resmi okul organlarının eline vermeye çalışıyorlardı. Bunlara göre öğrenci kuruluşları öğretmen savetlerinin en yakın kontrolu altında çalışmalıydı. Derneklerin ve kuruluşların yalnızca okul programı üzerine çalışmaları isteniyordu. Müfredata girmeyen kitapların okunması yasaktı. Öğrenciler, kuruluşlara bağlı kütüphaneler oluşturuyorlardı. Ama bu kütüphaneler de sıkı bir denetim altındaydı. Onlara ancak öğretmen savetinin izin verdiği kitaplar alınmalıydı. Okul müdürlerinin izni olmadan kuruluşların hiçbir çalışmasına müsaade edilmiyordu.

İlerici öğrenci gençlik, okul yönetiminin bütün baskı ve aldatma tedbirlerine rağmen, demokratik görüşlerini inançla koruyordu. Halkımızın büyük evladı Hristo Botev'i anma geleneği ancak bu gençliğin çalışmalarıyla yerleşti. Dernek ve kuruluşlarda siyasal bilgisini artıran ilerici öğrenci gençliğin ilk toplumsal-siyasal çalışması, Botev gününü kutlamasıydı. Böylece öğrenci dernekleri ve kuruluşlarının eğitim çalışması, toplumsal-siyasal alanda gelişip büyümeye başladı.

Bilinçli öğrenci gençliğin en büyük toplumsal-siyasal çalışması, öğrenci dernekleri ve kuruluşları tarafından örgütlendirilip yönetilen öğrenci boykotları ve ayaklanmalarıdır. Öğrenci dernekleri ve kuruluşlarının, kendi kendilerine okuma ve aydınlanma çalışmalarının baskı altına alınması, bunların yerine burjuva eğitiminin aşılanmak istenişi, öğrenci gençler arasında büyük huzursuzluk yaratıyordu. Burjuvazinin birçok durumlarda zayıf öğretmenler ataması, öğrencilerin huzursuzluğunu daha da artırıyordu. Çünkü bu öğretmenler öğrencilere istedikleri bilgiyi veremiyorlardı. Zaten öğrenci boykotları ve ayaklanmalarının birinci nedeni, bazı öğretmenlerin iyi ders vermemeleri, kültür-

süz ve kaba tutumlarıydı. Fakat zamanla öğrenciler, öğretimin demokratikleştirilmesi isteklerini ortaya attı, öğrenci derneklerinin eğitim çalışmasını koruma mücadelesine giriştiler. Böylece savaşa demokratik, ilerici bir yön veriliyordu.

Öğrenciler, 1880-1881 ders yılında Dupnitsa, Samakov, Lâskovets, Sofya ve Varna'da, 1882-1883 ders yılında Sliven ve Plovdiv erkek liselerinde, 1885-1886 ders yılında Lom erkek lisesi ve Lâskovets papaz okulunda, 1886 yılında Gabrova ve Plovdiv erkek lisesinde, 1885 ve 1887 yıllarında, Varna erkek lisesinde, 1887-1888 ders yılında da Sofya Knâjevo'daki sanat okulunda boykot yapmış ve ayaklanmışlardır.

1887 yılı başlarında Sliven'deki beş sınıflı okul öğrencileri arasında ciddi bir kaynaşma vardı. Ruse yakınındaki Obraztsov çiftlik devlet tarım okulunda öğrenci olayları bütün yıl devam etti, 1887 yılı kışında Plovdiv ve Gabrovo erkek liselerinde öğrenci ayaklanmaları başgösterdi. Bunlar 1888 yılında da devam etti. Ertesi yıl bu öğrenci ayaklanmaları Gabrovo ve Plovdiv liselerinde tekrarlandı ve 1890 yılında Tırnova erkek lisesine geçti.

Görüldüğü gibi, birinci Stambolov rejimi sırasında 1887 öğrenci ayaklanmaları pek sıklaşmıştı. Öğrenci hareketi durulmuyordu. Bu bir raslantı değildi. Stambolov rejimi gerici bir burjuva diktatörlüğü kurmuştu. Okullarda gerici unsurlar kuvvetlendirilmişti. Okul yöneticileri öğrencilerin dernek ve kuruluşlardaki çalışmaları üzerinde baskıyı daha da yoğunlaştırmışlardı. Doğal olarak ilerici, sosyalist görüşleri benimsemiş olan öğrenciler arasında bunun ters etkisi oldu. Onlar, durmadan protesto ediyor, boykot yapıyor, isyan ediyorlardı. Derslerden çıkarak protesto gösterilerine çıkıyorlardı. Özellikle 1891 senesinde Plovdiv erkek lisesi öğrencilerinin ayaklanması çok büyüktü ve ciddi oldu.

Lisede, yıllardan beri geniş ve çok yararlı çalışmalar yürütmüş bir öğrenci derneği vardı. Okul yöneticileri, kütüphanesine

el koyarak derneği dağıtmak istediler. Bunu protesto etmek üzere, 11 Şubat 1891 tarihinde bütün öğrenciler derslikleri boşalttı. Bahçeye çıkıp idarenin davranış ve tedbirlerinden hoşnutsuzluklarını bildirdiler. Fakat polis ve yangın söndürme kuvvetleri hemen okul avlusuna damladı. Kışta, soğukta, itfaiyeciler, öğrencilerin üzerlerine hortumlarla su sıktılar. Polisler, büyük bir gaddarlıkla saldırıp, öğrencilerden birçoğunu karakola götürdüler ve tutukladılar. Tutuklananlar uzun süreli polis sorgusuna tabi tutuldular. Lise kapatıldı, 58 kadar öğrenci okuldan kovuldu.

Kurtuluştan sonra, 1890 yılına kadar gençlik hareketinin ilk ortaya çıkışı işte böyle idi. Bu öğrenci mücadeleleri, geniş öğrenci yığınlarının yönetime karşı duydukları hoşnutsuzluğun bir belirtisiydi. Bu hoşnutsuzluklar okulda gericiliğe yönelmişti. Öğrenciler düzenin daha adil olmasını istiyorlardı. Gençlik, siyasal hayata ancak bu mücadeleleriyle girdi, farkında olmadan gerici burjuva rejimine karşı siyasal mücadelelere katıldı. Doğal olarak bütün bunlar ülkemizde gençlik hareketinin örgütsüz, kendiliğinden gelen ilk başlangıcıydı. Bu, aslında kapsamı bakımından küçük burjuva demokratik karakter taşımaktaydı, ilham kaynağı sosyalist görüşlerdi, amacı öğrencileri ideolojik ve kültürel olarak geliştirmekti.

Görüldüğü gibi başkaldıran gençler yalnızca öğrencilerdi. Onların belirgin siyasal-ideolojik görüşleri yoktu. Genel örgütleri olmadığı gibi diğer gençlikle de bağlantılar kurmamışlardı. Fabrika ve işliklerde çalışan işçi gençler, örgütlenmekte olan işçi sınıfının ilk grev muharebelerine katılıyorlardı. Fakat onların daha adaletli bir sosyal düzen uğruna ve kapitalist sömürüye karşı yürüttükleri mücadele sırasındaki siyasal görüşleriyle, hâlâ bağdaşamıyorlardı.

Geçen yüzyılın 90'lı yıllarının başında Bulgaristan'da önemli bir olay oldu. Bulgaristan Sosyal Demokrat Partisi (BRSDP) kuruldu. Ülkemizde sosyalist hareket, bu Partinin

yönetimi altında, örgüt ve ilke birliğini Marksist temeller üzerinde kuvvetlendirmeye başladı. Bu, gençlik hareketinin yeni bir anlam kazanmasına çok yardım etti. Gençlik hareketine Marksist yolda gelişme olanağını sağladı.

Partinin kurulmasıyla geniş ölçüde ve sağlam sosyalist propaganda yapılması olanakları sağlandı. Bilimsel sosyalizmin yaratıcıları Karl Marx ile Friedrich Engels'in, Rus Marksisti G. Plehanov'un eserleriyle, Bulgaristan'da Dimitır Blagoev'in ilk Marksist eseri olan Sosyalizm Nedir ve Bizde Zemini Var mıdır? kitabı yayılmaya başladı. Bunun sonucu Bulgaristan'da Marksist düşünce şekilleniyor ve küçük burjuva ideolojik akımlardan ayrılıyordu. Bütün bunların henüz doğmakta olan gençlik hareketi üzerine de çok olumlu etkileri oldu. Gençlik hareketi, bilimsel sosyalizmin etkisi altında gelişiyordu.

Sosyalist propaganda, öğrenciler ve ilerici gençler arasında çok elverişli bir zemin buldu. Bütün ortaöğretim kurumlarında, özellikle yukarı sınıflarda yeni yeni dernekler kuruluyordu. Müdürler, okulların sosyalist propaganda yuvaları olduğundan yakınıyor, bakanlığa şikayet ediyorlardı. Şunu belirtmek gerekir ki, sosyalist propaganda, genç kuşağa gerici din eğitimi aşılayacak kadrolar yetiştiren ruhani okullarda bile yayılma imkanı buluyordu.

Öğrenci dernekleri gerçekten Marksizm dernekleri oluyordu. Yerel Parti örgütleriyle bağlar kuruyor ve onların öğütleriyle çalışıyorlardı. Dernekler, Marksist literatürü Parti örgütlerinden alıyorlardı. Yöneticiler de tanınmış Marksistler, partinin aktif elemanlarıydı. Örneğin, 1895-1896 ders yılı Plovdiv erkek lisesinde öğrenci derneğini bizzat D. Blagoev kurdu ve yönetti. Bu dernekte öğrenciler Marksizm ışığı altında, Bulgaristan'ın tarihini öğreniyorlardı. Kentin diğer liselerindeki öğrenci dernekleri de D. Blagoev'in ve sosyalist arkadaşlarının önderliği altında kuruldu. Parti ile sıkı bağları olmasa da öğrenciler, Marksist literatürü okuyorlar, sanat çalışmaları yapıyorlardı. Partinin kitle

eğitimi ve kültür çalışmalarına katılıyorlardı... Partinin propagandası ve çalışmaları öğrenciler üzerinde gittikçe daha büyük etki yapıyordu. Sonucunda öğrenci gençler, Marksizm dernekleri sayesinde Partiye daha sıkı bağlanıyorlardı. Özellikle Varna'daki öğrenci dernekleri çok aktif bir çalışma yürütüyorlardı. Onlar, önceleri olduğu gibi gizli çalışıyorlardı ama büyük bir çabayla kendi kendilerini yetiştirme çalışması yapıyorlardı. Her üyeye gerekli kitapları sağlıyorlardı. Dernek üyeleri, Parti tarafından hazırlanmış program üzerine okuyup hazırlanıyordu. Programda ayrı ayrı, toplum düzenlerinin gelişmesi, tarihi materyalizm, ekonomi politik ve felsefe problemleri ele alınmıştı. Aynı zamanda dernek üyeleri Darvinizmi ve o zamanki Bulgaristan Sosyal Demokrat Kütüphanesi tarafından yayınlanan kitapları okuyorlar, ülkemizdeki toplumsal, siyasal ve kültürel sorunların gelişimini izliyorlardı. Varna'daki bu öğrenci derneklerinde çalışmış olan Hristo Kabakçiev şöyle yazıyor: "Bu derneklerin görevi bilimsel sosyalizmi, Marksizmi öğretmekti."

Öğrenci dernekleri, Marksist propagandanın ve Parti örgütlerinin etkisi altında, çalışmalarını gittikçe belli bir amaca yöneltmekteydiler. Önce Üçeniçeski Glas (Öğrencinin Sesi) adında öz gazetelerini çıkarmaya başladılar. Bu gazete başta Tırnova'da, daha sonraları da Varna'da çıkıyordu. Gazete öğrencilerin sorunlarının, isteklerinin ve mücadelelerinin sözcüsü oldu.

Öğrenci dernekleri gazete yardımıyla aralarında bağlantılar kuruyorlardı. Hareket ve çalışmalarını birleştirmek amacıyla Gabrovo'da genel bir toplantı yapılmasını kararlaştırdılar. Toplantının 1896 yılı yaz tatilinde yapılması tasarlanmıştı. Fakat çalışmalarına başlar başlamaz polis tarafından dağıtıldı.

Bütün bu deliller, öğrenci derneklerinin halkçılık ve siromahomilstvo anlayışlarından kurtulduğunu gösteriyordu. Çalışmalarındaki demokratik fikirler edinme amacı, başka bir temel üzerine yerleştiriliyordu. Bilimsel sosyalizmi, bilimsel felsefeyi,

insan toplumunun gelişmesini, kapitalist üretim ilişkilerini öğrenme yolunu tutuyorlardı. Gerçek anlamda sosyalist öğrenci dernekleri oluyorlardı. Partiye bağlanarak onun ve Marksist ideolojisinin etkisi altına giriyorlardı.

Öğrenci derneklerinin belli bir amaca yönelmiş çalışmaları, okul yönetimini dehşete düşürüyordu. Bunun sonucunda, ileri görüşlü öğrencilere yönelik baskı ve soruşturma artırıldı. Öğrencilerin, kasaba kütüphanelerine girmeleri yasak edildi. Çünkü bu kütüphanelerin çoğu, ilerici kültür çalışmalarının merkezi olmuştu. Okullarda sıkı polis rejimi kurulmuştu. Sosyalist oldukları sanılan öğrenciler izleniyordu. Zararlı sosyalist kitapların ele geçirilmesi için öğrencilerin barındıkları yerler sık sık aranıyor, sosyalist olduğu sanılan her öğrenci hemen okuldan kovuluyordu.

Polisin saldırganca yaptığı soruşturmalar ve uyguladığı baskılar, öğrencilerin hoşnutsuzluğunu artırdı. Öğrenciler, açıktan açığa siyasal ve burjuvaziye karşı yeni boykot ve isyanlara başladılar. Son yıllarda (1896-1897) Stambolov ve Narodnâk rejimleri döneminde şiddetlenen siyasal eylemler, öğrenci mücadelesine çok yardım etti. BRSDP'nin bu her iki rejime karşı yaptığı savaş ışığında öğrencilerin hoşnutsuzlukları anlam kazanıyordu.

Öğrenci gençlerin mücadeleleri bir taraftan tam siyasal anlam kazanıyor, diğer taraftan da açıkça sosyal ve sınıfsal temele oturuyordu. Bu hususta en karakteristik öğrenci ayaklanması, 1892 yılında Obrastsov çiftlik tarım okulunda yapılanıdır. Ayaklanma, pansiyondaki öğrencilere az ve kötü yemek verilmesinden doğan büyük hoşnutsuzlukların sonucuydu. Aynı okulda 1897 yılında yeni bir isyan patladı. Öğrenciler bayram öncesi arife günlerinde, dört saatten fazla çalışmak istemediler. İş gününün 8 saat olması isteğini ileri sürdüler. Bu, onların bilinçlerinin yükseldiğine kanıttı. Mücadelelerinde Partinin ekonomik isteklerini ortaya atıyorlardı.

BRSDP'nin kuruluşundan sonra, gençlik hareketine öğrenci olmayan gençler de katılmaya başladı. 1896 yılında Pazarcık'ta Yunoşa adında bir gençlik derneği kuruldu. Derneğin amacı üyelerine bilgi vermek, yürüttüğü ajitasyonla gençleri sosyalist düşüncelerle eğitmekti. Okul dışı ilk gençlik dernekleri kurulmaya başlandı. Bu olay ve öğrenci mücadelelerinin iyiden iyiye belli bir amaca yönelişi, Bulgaristan'da ilerici gençliğin, BRSDP'nin etkisi altında, sosyalizm görüşlerini benimsediğini ve kuvvetlerini örgütlendirmeye çalıştığını açıkça gösteriyordu.

Fakat, başlıca ileri görüşlü öğrencileri içine alan dernekler, Partinin kuruluşundan sonra da kültür ve bilgi çekirdekleri durumunda kaldılar. Yalnızca öğrencileri değil, aynı zamanda bütün işçi, köylü ve öğrenci gençliği birleştiren örgütlü gençlik hareketini yaratamadılar. Öğrenci dernekleriyle gençlik dernekleri ve okul dışındaki gençlik kuruluşları arasında hiçbir bağlantı yoktu. Öğrenci ayaklanmaları okul avlusundan dışarı çıkamıyordu. Bu isyanlar, diğer gençleri harekete geçirip kendi saflarına çekemiyorlardı. İşçi ve köylü gençliğin sorunlarına el atamıyorlardı. Gelişip, ülke çapında bir gençlik hareketi ve örgütü kurulmasına yol açamıyorlardı.

Mevcut tarihsel durum, ilerici gençlik mücadelelerini de içine alacak, işçi sınıfıyla bütün emekçilerin sınıfsal mücadelelerini yönetecek güçlü bir Sosyal Demokrat Partinin kurulmasını gerektiriyordu. Bundan dolayı Parti, öğrenci gençlik dernekleri ve mücadelelerine, saflarına sağlam kadrolar yetiştirecek okullar gözüyle bakıyordu. Öğrenci derneklerinde yetişen en iyi savaşçılar Parti saflarına geçiyor, sosyalist hareketin güçlenmesi uğrunda canla başla çalışıyorlardı.

Böylece XIX. yüzyılın 80-90 yıllarında kendiliğinden başlayan örgütsüz, o zamanın kendine özgü gençlik hareketi söndü. XIX. yüzyıl sonuna kadar ve XX. yüzyıl başında bağımsız ve örgütlü bir gençlik hareketi yaratılamadı.

3. BULGARİSTAN İŞÇİ SOSYAL DEMOKRAT PARTİSİ'NİN (DAR SOSYALİSTLER), İŞÇİ GENÇLİĞİ SINIF VE DEVRİM PERSPEKTİFLİ EĞİTME ÇALIŞMALARI, İŞÇİ GENÇLİK KURULUŞLARI VE DERNEKLERİ

BRSDP'de oportünizm geçici bir üstünlük elde etse de, kısa süre sonra, başta Dimitır Blagoev olmak üzere, devrimci Marksist grubun oportünizme karşı yoğun mücadelesi sonucunda, 1903'te BRSDP, Dar Sosyalistler tarafından devrimci Marksist partiye dönüştürüldü.

Parti, tüm dikkatini işçi sınıfına yöneltti. Ana amacı; toplumsal bileşimini yenileyip, gerçek Marksist işçi partisi olabilmek, saflarına mümkün olduğu kadar çok işçi toplamaktı. Parti, özellikle işçi gençler arasında sosyalizm görüşlerini yaymak uğrunda çok çalıştı.

BRDSP (Dar Sosyalistler) yeni yetişen işçilerin, daha Partiye girmezden önce, sınıf görüşlerini, sosyalist ideolojiyi iyi öğrenip anlamalarına yardım eden uygun yöntemler buldu. Bu ideolojik çalışmalar için çeşitli işçi dernekleri kurulması fikri çok iyi sonuçlar veriyordu. Bu görüş, Partinin 1903 senesinde yapılan X. Kongresinde kabul edilmişti. Merkez Komitesi tüm Parti örgütlerine çeşitli eğitim, kültürfizik dernekleri vb. gibi işçi dernekleri kurma görevi verdi.

Kongreden sonra tüm ülkede bu tip dernekler kuruldu. Onlara tüm işçiler girebiliyordu. Fakat çok geçmeden bu derneklerde çoğunluğu gençler oluşturmaya başladı. Derneklerin görevi düzenli Marksist propaganda yapmaktı. Bunların en iyi çalışanı Sofyada Sınıf Bilinci adıyla kurulmuş olanıydı. Dernekte toplumların gelişimi üzerine hazırlanmış geniş bir programa göre leksiyalar (dersler) veriliyordu. Leksiyaları verenler da Partinin tanınmış yöneticileri; D. Blagoev, G. Kirkov, Hristo Kabakçiev ve başkalarıydı. Her leksiya üzerinde ciddi tartışmalar yapılıyordu. Yüksek düzeyde yapılan propaganda ile yeni yeni dinleyiciler

kazanılıyor, derneğin üyeleri durmadan artıyordu. 1905 yılı başında, çoğu genç olmak üzere bu derneğin 135 üyesi vardı. Böyle iyi çalışan dernekler daha birçok ilde de kurulmuştu.

Bu dernekler propagandanın yanı sıra BRSDP'ye yardım için aktif bir kitle çalışması yürütüyorlardı. Örneğin eğlence geceleri düzenliyorlar ve toplanan paraları grevci işçilere gönderiyorlardı. Böylelikle, eğitim derneklerindeki gençler sadece bilimsel sosyalist fikirleri öğrenmekle kalmıyor, pratik içinde sınıf dayanışması düşüncesi ile de eğitiliyorlardı. siyasal görüş ve anlayışları güçleniyordu.

Parti örgütleri pazar ve gece okulları açıyorlardı. Gelen genç işçiler bilimsel sosyalizmin özü, tarih, doğa bilgisi, coğrafya dersleri, Bulgaristan'da işçi hareketinin sorunları ve meslek dersleri üzerine leksiyalar dinliyorlardı. Bunlar genel işçi okulları olarak açılıyordu. Fakat, kısa zamanda gençlik okulları durumunu alıyorlardı. İşçi gençlik, Partinin yardımıyla kendi öz okullarına kavuştu. Bu okullarda genç işçiler, geniş ölçüde öğrenim görebiliyor, sınıf bilinçlerini güçlendiriyorlardı.

Parti, işçilerin kendi kendilerini yetiştirme derneklerinin açılması için de çok çaba harcadı. Bu dernekler, Parti eğitim dernekleri, sendikalar ve Parti örgütleri yanında açıldılar. XIX. yüzyılın 80-90 yıllarında gördüğümüz öğrenci gençlik hareketinin başlangıç dönemlerindeki sosyalist derneklerden, çok daha üstündüler. Bu işçi derneklerinde, dünyamızın ve diğer gezegenlerin evrimi, canlıların türeyişi, bilimsel sosyalizmin gelişmesiyle ilgili sorunlar öğreniliyordu. Karl Marx'ın Kapital, Sosyal Demokrasinin İlkeleri, Komünist Partisi Manifestosu; Kautsky'nin Erfurt Programı, Plehanov'un kitapları okunuyordu. Genç dernekliler, genel bilimsel ve teorik sorunlardan başka, Bulgaristan'daki sınıf mücadelesinin somut sorunlarını da öğreniyorlardı. Bir dizi leksiyada BRSDP'nin programı ele alınıyor, işçi sınıfının örgütlenme zorunluluğu, meslek örgütleri ve işçiler için

önemi, obştodeloculuğun aslı, Narodno Sabraniyenin çalışmaları ve ele aldığı sorunlar vb. gibi tartışılıp inceleniyordu.

İşçi kadın ve kızların sayıca çok olduğu derneklerde iş yasası, kadın ve çocuk emeği yasası, derneklerde birleşme zorunluluğu vb. konularda konuşmalar yapılıyordu. Zanaatçı işçilerin katıldığı derneklerde işçilerin sömürülmesiyle ilgili sorunlar görüşülüyor, bazı işçilerin esnaflık anlayışları açıklanıyordu. Proletaryanın sınıfsal talepleri inceleniyor, yapılan işçi grevlerine ait ayrıntılı raporlar okunuyor, bilgiler veriliyordu. Dinleyicilerin Marksizmi daha iyi anlamaları için çok çaba harcanıyordu.

Parti propagandası ve Marksist fikirler dernekler yardımıyla, köylü gençler arasında da yayıldı. Köylü gençler, derneklere en çok sosyalist öğretmenler tarafından kazanıldı. Yerel parti örgütleri, işçi gençler arasında kültürfizik derneklerinin kurulması için de çok çalışıyorlardı. Kurulan bu dernekler de zamanla gençlik dernekleri halini alıyorlardı. Bu spor dernekleri, faydalı kültürfizik, spor ve öğretim çalışmaları yürüttüler; gençlerin Parti etrafında birleşmesinde ve gençlik örgütünün kurulmasında çok önemli rol oynadılar.

Parti spor dernekleri, ileri emekçi gençleri kitle halinde kazandılar. Bu dernekler ilginç oyunlar buluyor, eğlence geceleri düzenliyorlardı. Amatör gençlik ortkestraları, müzik programları tertip ediyorlardı. İllerdeki spor dernekleri arasında yarışlar yapılıyordu.

Dernekler; spor oyunları ve sanat çalışmalarıyla birlikte, geniş ölçüde eğitim ve kültür çalışmaları da yürütüyorlardı. Dernekler tarafından sık sık okuma toplantıları yapılıyordu. Bunlarda D. Blagoev, Georgi Kirkov, Georgi Dimitrov gibi tanınmış Parti yöneticileri bilimsel ve güncel siyasal sorunlar üzerine konferanslar veriyorlardı.

Spor dernekleri; Partinin siyasal eylemlerine de katılıyorlardı. Spor derneklerinin katılmadığı 1 Mayıs gösterileri yoktu. Onlar, obştodeloculara karşı savaşta Partiye çok önemli yar-

dımlarda bulunuyorlardı. Birçok genç, Parti spor derneklerindeki çalışmaların yararını anlayıp, burjuva spor derneklerinden ayrılarak Parti spor derneklerine geçiyorlardı.

Beden eğitimi çalışmalarında başarıya ulaşmak kolay değildi. Parti spor dernekleri çok yoksuldu. Parti, kıt olan paralarından fazla ayıramıyordu. Burjuva ve Obştodelocu spor dernekleri ise zengindi. Onların spor ve başka eğlenceler için ekonomik olanakları genişti. Böylece emekçi gençleri kolayca aldatarak doğal çevresinden koparıyor, kendi saflarına çekiyorlardı. Ekonomik güçlükler yüzünden, Parti derneklerinin bir kısmı kışın çalışmalarını durduruyor, büyük çabalarla ilkbaharda yeniden çalışmalarına başlıyorlardı. Her şeye rağmen sporcular büyük fedakarlık gösteriyordu. Parti de, gerçekçi propagandası ile, spor ve devrimci eğitim işini uyumlaştırarak işçi gençliğin en iyi kesimini kendi etrafında birleştiriyordu.

Gençliğin, spor derneklerine; Marksist derneklere, eğitim ve kültür derneklerine; gece ve pazar okullarına kazanılması, ilerici gençlerin sınıf temeli üzerine, kendi ayrı devrimci gençlik hareketi içinde örgütlenmelerine elverişli koşullar yarattı.

1907 yılında edinilen deneye dayanan BRSDP, genel işçi dernekleri ve spor derneklerinden ayrı olarak, kendine özgü genç işçi örgütleri kurulması görüşünü ortaya attı. Bu sorun Partinin XIV. Kongresinde gündeme getirilip enine boyuna incelendi. Parti örgütleri, çalışmalarını fabrikalara yöneltmekle görevlendirildiler. Amaçları, daha bilinçli işçiler kazanmak ve onların yardımıyla da işçi gençlerin ayrı derneklerde örgütlenmelerini sağlamaktı.

Alınan karar çok önemliydi. Yerel Parti örgütleri bu kararı kılavuz alarak işçi gençlik dernekleri kurmaya giriştiler. Parti spor derneklerinin örgüt şekli, model kabul edildi.

İlk düzenli gençlik spor derneği Mladej adıyla 1907 yılında Sofya'da, proleter mahallesi Konövitsa'da kuruldu. İlk önce der-

neğe mahalleden 20-30 genç yazıldı. Fakat 3-4 ayda üye sayısı 110'u buldu. Aynı devrede, şeker fabrikasındaki işçi gençler de bir spor derneği kurmuşlardı. Fakat bu dernek çok geçmeden Mladej gençlik derneğiyle birleşti. Artık gençlerin bağımsız örgütlerde birleştirilip örgütlendirilmelerinin temeli atılmıştı. Mladej aracılığıyla Sofyanın diğer proleter mahallelerindeki gençlere de örgütlenme çağrısında bulunuldu. Bunun sonucunda Sofya'da birkaç spor derneği daha kuruldu. Partinin yardımıyla böyle gençlik derneklerinin kurulmasına ülkenin diğer yerlerinde de başlandı.

Gençliğin temel örgütlenme merkezini Sofya'daki ilk spor derneği Mladej oluşturuyordu. Partinin, özellikle Georgi Dimitrov'un yardımıyla bu dernek büyük başarıya ulaştı. Daha 1907 yılında bu dernek ilk kulübü açtı. Çok geçmeden koro grubu, tiyatro grubu, şiir kursu ve orkestra kuruldu. 1908 yılında kendine bir de oyun sahası yaptı. Diğer gençlik örgütleri de oyun sahaları yaptılar. Böylece daha geniş ölçüde, amaca uygun ideolojik ve sportif çalışmalara girişme olanağına kavuştular.

Mladej derneğinin kulübünde sık sık toplantılar düzenleniyor, gençliğin kültürel ihtiyaçları üzerine Parti yöneticileri konuşturuluyor, gençliğin örgütlenme zorunluluğu ortaya konuyordu. Sınıf bilinci veriliyordu. Oyun sahalarında büyük törenler düzenleniyor, sporcu gençler kültürfizik oyunları düzenliyordu, horon ve danslarla şenlikler yapılıyordu. Kışın bu törenlere ara veriliyordu. Gençlik dernekleri çalışmalarına eğitim ve kültür toplantılarıyla devam ediyorlardı. Bu, tam anlamıyla amaca uygun propagandanın sonucuydu.

1909 yılı başında Mladej derneği, öncü dernek sıfatıyla ülke çapında daha yararlı işler yapılabilmesi için diğer bütün derneklerle bağlantı kurdu. Bu, bütün ülke gençliğinin birleştirilmesi fikrinin olgunlaştığını gösteriyordu ve örgütlü gençlik hareketine doğru atılan ilk adımdı.

Zamanla, ayrı ayrı dernekler arasında örgüt bağları kuruldu. Sofya dernekleriyle taşra dernekleri arasında yarışlar düzenlenmeğe başlandı. Yarışmalar, henüz kurulmakta olan gençlik örgütünün büyük birer gösterisi halini alıyordu.

Gençlik örgütü kurulmazdan önce, gelişmekte olan gençlik hareketi, uluslararası gençlik hareketiyle bağlar kurdu. Bulgaristan gençleri, Partinin yardımıyla, daha 1907 yılında Gençlik Enternasyonali'nin kuruluş kongresine temsilci gönderdiler.

BRSDP, 1910 senesinde ayrı gençlik hareketi konması zamanının gelmiş olduğunu görerek, sosyalist işçi gençlik dernekleri kurulmasını kararlaştırdı. XVII. Parti Kongresi aldığı kararlarda en önemli yeri, gençlik derneklerinde sosyalist propagandanın örgütlendirilmesi sorununa verdi. Kararlarda şöyle deniyordu: "Burjuvazi, bir yandan okullardaki dinsel ve sahte yurtseverlik eğitimiyle, diğer yandan da yunak ve Hıristiyan gençlik dernekleri, gerici basın ve okul dışındaki sokak edebiyatıyla işçi gençliği sosyalizmden saptırmak için çabalayıp duruyor. Bu durum karşısında, işçi gençliğin sosyalistçe eğitimi gittikçe daha büyük bir zorunluluk halini alıyor." Kongre, Parti örgütlerinin yanı sıra sosyalist işçi gençlik derneklerinin de kurulması ve bu derneklere de bütün mesleklerden gençlerin alınması gereğine işaret ediyordu. Kurulacak derneklerin görevlerini de şöyle sıralıyordu: "İşçi gençleri özlü bir eğitime tabi tutmak, bedensel geliştirme çalışmalarını, ideolojik çalışmayla birleştirmek, işçi sınıfı mücadelesine çekerek öz mesleki ve siyasal çıkarlarını savunmaya, sosyal demokrasinin kurtuluş savaşına katılmaya hazır hale getirmektir." Devamla XVII. Kongre, bu sosyalist gençlik derneklerinin genel bir örgütte birleştirilmesi ve onun da partinin ideolojik yönetimi altında bulunması görüşünü ileri sürdü.

Alınan Parti kararlarında belirtildiği gibi yeni gençlik örgütlerinin kurulmasına gerek yoktu. Gençlik spor dernekleri,

sosyalist gençlik derneklerine dönüştüler. Bu dernekler, nitelik bakımından Partinin isteğine uygundu. Aslında, şimdiye kadarki çalışmalarında onlar, fiilen sosyalist gençlik dernekleri olarak gelişiyorlardı.

BRSDP'nin işçi ve ilerici gençliği örgütlendirmedeki başarılarını gördükten sonra Obştodelocular, gençleri kendi spor derneklerine çekebilmek için gayretlerini artırdılar. 1911 yılında derneklerini konferansa çağırarak Genç İşçi Dernekleri Federasyonu'nu kurdular. Çok geçmeden federasyonda anlaşmazlıklar başladı ve federasyon, gençliği kendine çekebilen bir merkez olamadı. Partinin, işçi gençliği, ayrı bir genel gençlik birliğinde örgütlendirmesi işi ise, çok başarılı gidiyordu.

4. İŞÇİ SOSYAL DEMOKRAT GENÇLER BİRLİĞİ'NİN (SRSDM) KURULUŞU

1912 yılı başında Sofya'da İşçi Sosyal Demokrat Gençler Birliği'nin (SRSDM) Merkez Yönetim Kurulu oluşturuldu. Yönetim Kurulu Başkanı Lambo Kandev, spor yönetmeni de Vasil Lenkov oldu. Birliğin ilk örgütü Sofya'daki Mladej derneği idi. Bu, İşçi Gençlik Derneği adını aldı. Merkez Parti Kulübü yanında, Merkez İşçi Gençlik Derneği adında yeni bir dernek daha kuruldu. Bu iki dernek derhal birliğin tüzüğünü hazırlama ve inceleme işine giriştiler.

Sofya'da birkaç gençlik toplantısı düzenlenip, tüzük tasarısı incelendi. Aynı zamanda, tasarı incelenmek üzere taşra gençlik derneklerine de gönderilmişti. Çetin bir hazırlık yapılıyordu; bu işe yalnızca dernek üyeleri değil, işçi ve ilerici gençler de kitle halinde katılıyorlardı. Sofya ve taşrada gençlik hareketiyle ilgili konuşmalar ve şenlikler düzenleniyor, işçi gençliğin örgütlenmesi isteğiyle sloganlar belirleniyordu. Sofya'daki merkez derneği 25 Temmuz 1912 tarihinde yaptığı açık gençlik toplantısında, Birliğin tüzüğünü açıkladı. Görüldü ki, Birliği kurma

hazırlığı yalnızca işçi gençliğin çıkarlarını koruma amacıyla yapılıyordu. Birliği kurma hazırlığında, sosyalist öğrenci hareketi hiç göz önüne alınmıyordu.

Buna rağmen, XX. yüzyılın ilk on yılında Bulgaristan gençliği, BRSDP'nin etkisi ve yöneticiliği altında, işçi sınıfının mücadelesine bağımsız ve birleşmiş olarak katılmaya hazırlanıyordu.

Sosyalist işçi gençlik derneklerinin kurulmasıyla birlikte, genel gençlik hareketine katılmış olan öğrenci gençlik hareketi de gelişiyordu. Bu dönemde, öğrenci gençlik hareketi Parti ile sıkı bağlar kurdu. Böylece öğrenci hareketindeki ilk dönem aşılmış oldu. İlerici gençler, sosyalist dernekler kurmaya devam ediyor, bu dernekleri de sosyalist öğretmen örgütüne bağlıyorlardı. BRSDP'nin bir kolu olan öğretmen örgütü de öğrenci derneklerini yerel Parti örgütlerine bağlıyordu. Böylece öğrenci derneklerini fiilen yerel Parti örgütleri yönetiyordu. Öğrenci dernekleri bu yolla Parti görevlerinin gerçekleştirilmesi savaşına katılıyorlardı. Sonuçta öğrenci dernekleri de, işçi gençlik dernekleri gibi BRSDP ile sıkı bağlara sahipti. Üniversiteli gençler de ideolojik ve örgütsel bakımdan Partiye bağlıydılar. Genel ideolojik ve örgüt yönetimi altında birçok öğrencinin işçi gençlik derneklerinin çalışmalarına katılması da çok önemliydi. Bunun öğrenci gençlerle işçi gençler arasında sıkı bağlar kurulmasına yardımı oluyordu.

Parti kulüplerinde, Parti toplantılarında, Parti görevlerini gerçekleştirmede öğrenci gençlerle işçi gençler hep beraberdi. Öğrenci dernekleri ve işçi gençlik derneklerinde çalışan gençler, okulu bitirdikten sonra köylere öğretmen olarak gidiyor, köylü gençler arasında Marksist dernekler örgütlendiriyorlardı.

Sosyalist gençler, askerler arasına da sosyalizm düşüncesini götürüyorlardı. 1912 yılında kışladaki gençler arasında da ilk sosyalist grupçuklar kurulmaya başlamıştı.

Böylelikle bütün ilerici gençlik, BRSDP'nin kanatları altında devrimci gençlik hareketine katılıyordu. Bu, Partinin Bulgaristan gençleri arasında yaptığı ısrarlı ideolojik çalışmanın tarihi meyvasıydı. Fakat BRSDP, Partinin etkisi ve yöneticiliği altında umut verici bir tarzda gelişen ve genel akış içinde birleşen devrimci gençlik hareketini iyi değerlendiremedi. Genel gençlik birliği kurulması yolunda çalışmadı. Parti, öğrenci ve köylü gençlerin, işçi gençlerle örgütsel birliğinin gereğini anlayamadı. Öğrenci gençleri yönetimi altına almakla yetindi. Sonuçta Parti esas olarak işçi gençler içinde çalışmaya ve işçi sosyal demokrat gençlik birliğini kurmak için çaba harcamaya başladı. Bu, BRSDP'nin 1903-1912 yılları arasında baş görevini şöyle anlamasından ileri geliyordu: İşçi sınıfıyla bağ kurmak, proletarya devrimi için işçi sınıfını bilinçlendirmek ve örgütleme savaşına öncülük etmek.

Sonunda BRSDP MK'nin girişimiyle XIX. Parti Kongresinden sonra 17-18 Ağustos 1912 tarihinde Ruse'de, SRSDM'nin kuruluş kongresi yapıldı. Kongreye sosyalist gençlik dernekleri üyeleri ve başta Georgi Dimitrov olmak üzere, Parti kongresinden delegeler katıldı. Gençlik delegeleri 14 kişiydi. Georgi Dimitrov, BRSDP MK ve Genel İşçi Sendikalar Birliği (ORSS) adına kongreyi selamladı.

Kongrede Lambi Kandev İşçi Gençlik Örgütü başlığı altında bir rapor okudu. Birliğin tüzüğü kabul edildi ve Merkez Yönetim Kurulu seçildi. Merkez Yönetim Kuruluna Lambi Kandev, Vasil Lenkov ve İvan Klisarov getirildiler. Parti yönetiminin gerçekleştirilmesi için Merkez Yönetim Kuruluna BRSDP Merkez Komitesi temsilcisi olarak Georgi Dimitrov, Genel İşçi Sendikalar Birliği Temsilcisi olarak da A. Georgov girdiler. Böylece SRSDM'nin kurulmasıyla, BRSDP'nin devrimci bayrağı altında ayrı bir gençlik örgütü yaratılmış oldu. Birliğin Tüzüğünde, gençliğin sosyalist ve bedensel eğitimini sağlayacak ilkeler yer almıştı. BRSDP'nin XVII. Kongre kararlarına uygun olarak,

Birliğin ideolojik yönetiminin Parti tarafından sağlanacağı vurgulanmaktaydı.

Bulgaristan'da bağımsız devrimci Marksist işçi gençlik hareketi örgütlendirme dönemi başladı. SRSDM'nin faaliyetine yön veren ana ilke, demokratik merkeziyetçilikti. Dernekler düzenli örgüt hayatı yürütmekle, ayda bir kez toplantı yapmakla, Yönetim Kurulları da üç ayda bir dernek genel toplantılarında hesap vermekle görevliydiler. Derneklerin Yönetim Kurulu beş kişiden oluşmuştu. Bunlara dernekten üç genç, yerel Parti Komitesiyle, yerel işçi (sendika) birliğinden de birer delege giriyordu. Biri başkan, biri spor çalışması yönetmeni, biri sekreter, biri sayman biri de kütüphaneci oluyordu. Dernekler kasaba ve mahallelere göre, bölge esasına göre örgütleniyordu.

Bütün gençlik dernekleri Merkez Yönetim Kuruluna bağlıydı. Bunun için Merkez Yönetim Kurulu, birliğin yıllık kongrelerinde seçiliyor, bu kongrelerde hesap veriyor ve alınan kararları gerçekleştiriyordu. SRSDM'nin en yüksek organı yıllık kongresiydi.

Birlik üyeleri, birlik disiplinine uymaya, birliğin amacına göre derneklerin çalışmalarına aktif olarak katılmaya zorunluydular. Tüzüğün 2. maddesine göre: işçi gençliğin, işçi sınıfının kurtuluş savaşına katılabilmesi için geniş ölçüde teorik eğitime ve bedensel çalışmaya tabi tutulmaları gerekiyordu. 18. madde gereğince, birliğe karşı çalışan genç, SRSDM'ye üye olamazdı.

Birlik, bütün üyelerini, Partinin kendi üyelerini eğittiği gibi özel yaşam ve çıkarlarını BRSDP çıkarlarına tabi kılmak anlayışıyla eğitiyordu. Yani SRSDM üyesinin en büyük erdemi, tarihin sosyalist düzeni kurma görevini yüklediği, işçi sınıfının geleceğine sonsuz inançtı. Gençlik birliğine; Partiye savaşçı, sendikalar birliğine de bilinçli ve bilgili kadrolar yetiştiren rezerv örgütler gözüyle bakılıyordu.

Tüzükte, Birliğe üyelik için alt yaş sınırı getirilmiyordu. Üyeler iki gruba ayrılıyorlardı: 12-16 yaşları arasında gençlerle,

16 yaşından yukarı gençler. Bu ayrım, çeşitli yaşlardan gençlerin spor oyunlarına ve eğitim okullarına katılabilmelerini kolaylaştırmak amacıyla yapılmıştı.

Birlik, kuruluşundan sonra da, eski gençlik spor dernekleriyle sosyalist derneklerin yaptıkları çalışmaları devam ettirdi. Dernekler, kültür çalışmalarını, üyelerini bedence sağlamlaştırma çalışmalarıyla birleştiriyordu. Onlar BRSDP ve ORSS'un örgütlendirdikleri bütün hareketlere katılıyor, Partinin yürüttüğü siyasal ve ekonomik mücadeleye yardım ediyorlardı. Kızlar ise, bahriyeli biçimi dikilmiş kırmızı bluz ve kırmalı koyu mavi eteklik giyiyorlardı. Bütün parti hareketlerinde ve gençlik işlerinde güzel üniformalı gençlerin safları uzaklardan görülüp seçiliyordu.

Yazık ki, birlik şimdi de yalnızca işçi gençler arasında çalışmakla yetiniyordu. Birliğe, din ve milliyet farkı gözetilmeksizin bütün genç ve çocuk işçiler üye olabilirdi. Ana ve babaları işçi olup kendileri henüz üretimde çalışmayan gençler de üye alınıyordu. En çok fabrika ve işliklerdeki gençlere önem veriliyordu.

Köy burjuvazisi tarafından gaddarca sömürülen ve sosyalist öğretiyi büyük bir istekle benimseyen köylü gençler, hâlâ SRSDM safları dışındaydı. Parti, köylü sorununu henüz Leninistçe anlayamadığından, köylü ve işçi gençleri bir örgütte birleştirmeye çalışmıyordu. Gençlik hareketine yalnızca sosyalist köylü gençlik dernekleri yoluyla bazı köy gençleri katılmıştı. Birlik kurulduktan sonra, yalnız Tırnova kenti, Kilifarevo köyü gençleri SRSDM ile örgüt bağı kurdular. Tek köylü gençlik derneği burada kurulmuştu.

Öğrenci ve üniversiteli gençler Bulgaristan gençliğinin epeyce büyük bir kesimini oluştursalar da, köylü gençler daha da kalabalıktı. SRSDM'nin başlıca işçi gençlerle çalışması, birliğin kitlesel niteliğini ve sosyal tabanını çok daraltıyordu. İlerici gençliğin, öz örgütünü kurma arzusu ve heyecanı büyüktü. Kuruluş Kongresinden birkaç gün sonra, başkan lambi Kandev,

birliğe iki gençlik derneğinin daha girdiğini bildirdi. Kongrede sekiz dernek temsil edilmişti. Köylü ve öğrenci gençlerin küçümsenmesi, Birliğin çabuk büyümesine engel oluyordu.

Kuruluş Kongresinden sonra, SRSDM'nin üye sayısı 370 idi. Birlik üyelerinin bu kadar az olmasına, tüzük gereğince her örgütün bölgesel ilkeler üzerine kurulması da etki etmişti. İşçi gençler arasında çalışmaya yönelen birlik, gençlerin çalıştığı fabrikalarda ve işliklerde doğrudan doğruya gençlik örgütleri kurmaya girişmiyordu.

Şunu da belirtmek gerekir ki, SRSDM üyeleri sayıca az olsalar da çok sayıda genç üzerinde etkiliydiler. Gençlik derneklerinin kültür, eğitim ve spor çalışmaları, Kuruluş Kongresinden önce olduğu gibi, şimdi de yalnızca işçi gençlik arasında değil, Bulgaristan gençliğinin büyük bir kısmı arasında yapılıyordu. Birliğin kurulması daha geniş ölçüde aktif, kitlesel kültürel çalışma yürütülmesine yardım ediyordu.

5. SRSDM'NİN PARTİNİN SOSYAL ŞOVENİZME VE SAVAŞA KARŞI YÜRÜTTÜĞÜ MÜCADELEYE KATILMASI

SRSDM kurulalı henüz iki ay olmuştu ki, Balkan Savaşı patlak verdi. Savaş, Bulgaristan halkını büyük güçlüklerle karşı karşıya bıraktı. Bütün siyasal partiler kudurgan bir şovenizm kampanyasına girişti. Geniş halk kitlelerini aldatıp monarşi ve burjuvazinin yağmacı savaş politikasına alet ettiler. Balkan savaşı, sosyalist hareket ve emekçi gençlik için ağır bir sınavdı; proletaryanın tarihi davasına ve Marksizme bağlılığı ölçen bir genel göstergeydi. Geniş Sosyalistler Marksizme ihanet ettiler, monarşi ve burjuvazi ile birlikte ülkeyi savaşa sürüklediler. Geniş Sosyalist Gençlik Federasyonu da, Almanya, Avusturya ve Fransa'daki sosyalist gençlik birliklerinin yolunu tuttu. Sosyalist Gençlik Enternasyonali başkanı Doneberk,

Avusturya Sosyalist Gençliği hainleriyle birlikte, Avusturya-Macaristan işgalcilerinin 1908 yılı Bosna-Hersek'i işgalini onayladı. Almanya Sosyalist Gençlik Birliği Yönetim Kurulu, Alman emperyalistlerinin Fas'a saldırısını selamladı.

SRSDM, Dar Sosyalistler partisine, Marksizmin ilkelerine bağlı kaldı. SRSDM daha 1912 yılında dünyada savaşa karşı mücadele eden öncü gençlik örgütleri arasındaydı. Sosyalist gençliğin savaşa, savaş kredilerine, sosyal şovenizme karşı barış ve devrim uğruna nasıl mücadele etmesi gerektiğini gösterdi.

SRSDM'nin sosyal şovenizme ve savaşa karşı devrimci tutumunun temeli BRSDP'nin Balkan Savaşı karşısındaki tavrına, barış ve devrim sorunları hakkındaki siyasal programı ve taktiğine dayanıyordu. Onun bu tavrı BRSDP'nin 1912 yılında yapılan XIX. Kongresinden sonra derhal toplanan birliğin kuruluş kongresinde saptandı. BRSDP'nin XIX. Kongresi, emperyalistler ve Balkan monarşik burjuvazisi tarafından hazırlanan Balkan Savaşına karşı, Partinin siyasal çizgisini belirledi. Kongrede Hristo Kabakçiev'in Balkanlarda Durum ve Sosyal Demokrasi başlıklı raporu üzerine karar alındı. Bu karar gereğince bütün Parti üyeleri ve SRSDM'li gençler "... Balkan ülkelerinde, büyük kapitalist devletlerin işgalci politikasına aracılık yapan sınıfların milliyetçi ve hanedanlık siyasetine karşı savaşmakla görevlidir. Parti, bu ihanet ve satılmışlık siyasetine karşı Balkan Federatif Cumhuriyeti bayrağını yükseltir." XIX. Kongre kararları, SRSDM'yi, Partinin yönetimi altında, sosyal şovenizme, savaşa, monarşiye ve kapitalizme karşı aktif şekilde mücadele etmekle görevlendirmişti.

SRSDM, Balkan Savaşı öncesinde Sofya, Plovdiv, Varna, Gabrovo, Ruse, Provadiya ve Şumen gibi önemli merkezlerde, daha sonraları da Dupnitsa, Sliven ve Burgaz'da gençlik dernekleri kurmuştu. Birlik dernekleri, emekçi gençlerin örgütlendirilmesi, sınıfsal ve Marksist eğitim gibi temel görevleri ile

birlikte, Balkanlarda hazırlanan savaşa karşı da mücadele yürütüyorlardı. Sofya, Ruse ve başka yerlerdeki gençlik dernekleri, birliğin kurulmasından birkaç gün sonra, 28 Ağustos 1912 tarihinde toplantılar yaptılar. Bu toplantıların hepsi, kapitalistlerin gençleri sömürmesine, Geniş Sosyalistler'in sosyal hainliğine, savaş tehlikesine karşı mücadele sloganları altında geçti. 1912 yılı Eylül ve Ekim aylarında yaptığı her iki toplantıda da baş sorun burjuva gençlik örgütleri ile Geniş Sosyalistler'in, sosyal şoven gençlik örgütü tarafından yayılan milliyetçilik, şovenizm ve militarizme karşı savaştı.

Burjuvazi ile elbirliği yapan Çarlık (Koburk Hanedanı) 5 Ekim 1912 tarihinde Bulgaristan halkını Balkan Savaşına sürükledi. Bu savaş Balkan ülkeleri halklarını büyük sorunlarla karşı karşıya bıraktı. Binlerce genç, asker kaputu altında soğuk ve sıcakta siperlerde çürütüldü. Gençliğini, sınıf düşmanlarının çıkarları için feda etmek zorunda kaldı. Savaş yıllarında birçok kadın, genç ve çocuk ordusu, askeri zavotlara ve işliklere, cephedekilerin yerine alındılar. Cephede olsun, cephe gerisinde olsun birlik üyesi gençler, Partinin yönetiminde, savaşa karşı, barış uğrunda, Balkan Federatif Cumhuriyeti kurulması için mücadele ediyorlardı. Birliğin, artık başlamış olan savaşa karşı tavrı ve mücaledesi halklararası sosyalist gençliğin 1912 yılında Basel'de yapılan Kongresine katılışında açıkça görüldü.

Balkan savaşının en gergin anında, 24 Kasım 1912 tarihinde Basel'de İkinci Enternasyonal'in Olağanüstü Kongresi yapıldı. Aynı günlerde yine bu kentte, Sosyalist Gençlik Enternasyonali de Kongre yaptı. Partinin, Basel Kongresine gönderdiği delege Hristo Kabakçiev, gençlik kongresinde SRSDM'yi de temsil etti. Kongrenin incelediği başlıca sorunlardan biri Sosyalist Gençlik Enternasyonali'nin Balkan savaşına karşı takındığı tavırdı. Hristo Kabakçiev bu sorun üzerine ayrıntılı bir rapor okudu. İngiltere, Fransa, Almanya ve Rusya'nın Balkanlar'la ilgili

emperyalist planlarını ve Balkan ülkelerindeki kralcı burjuvazinin savaş ve soygunculuk siyasetini açıkladı. Hristo Kabakçiev, Bulgaristan gençliği adına, Geniş Sosyalistler'in ve bunların sosyalist gençlik örgütünün sosyal şovenizmini açığa vurdu. Kongredeki delegelere gençliğin ekonomik siyasal çıkarlarını koruma uğrunda, birliğin yürüttüğü mücadeleyi anlattı. SRSDM'nin Enternasyonal'in kararlarına bağlı kalacağını, Balkanlar'daki gençlerle birlikte savaşa karşı, sosyal şovenizme karşı, Balkan Federatif Cumhuriyeti kurulması uğrunda mücadele edeceğini bildirdi.

Basel'de yapılan Uluslararası Gençlik Kongresi, tartışmalardan sonra özel bir karar aldı. Bu karar dünya sosyalist gençliğini, özellikle de Balkan ülkeleri gençliğini, sosyal hainlere ve savaşa karşı mücadele etmekle görevlendiriyordu. SRSDM Kongrenin kararlarına bağlı kaldı. Balkan Savaşı yıllarında birlik üyeleri Partinin yönetimi altında, fabrika ve işliklerdeki gençler arasında, cephedeki askerler arasında çalıştılar. 1913 yılında Partinin birçok kentte düzenlediği 1 Mayıs gösterilerine Birlik temsilcileri de katıldı. Birlik üyeleri cephede askerleri, komutanlarının emirlerine karşı gelmeğe, Türkiye, Yunanistan, Sırbistan ve Romanya askerleriyle el ele vermeye, savaş suçlularına karşı kardeşçe mücadele etmeye çağırıyorlardı.

V. İ. Lenin, Dar Sosyalistler'in cephedeki askerler arasında kardeşleşme hareketi yaratma yolundaki çalışmalarına büyük değer verdi. 1915 yılında yapılan, Zimmerwald Konferansı'nda Vasil Kolarov'a bir not göndererek, Bulgaristan askerlerinin, Sırbistan, Yunanistan ve Romanya askeriyle kardeşleştirme hareketinde, Dar Sosyalistler'in deneylerini delegelere anlatmasını rica etti. Bolşevik Partisi'nin yayın organı Sosyal Demokrat gazetesi 1915'te Balkan Cephelerinde Kardeşleşme Örneği başlığı altında bir makale yayınladı. Makalede, Bulgaristan sosyalistlerinin bu konudaki deneyleri değerlendirildi. Doğal olarak,

Bolşeviklerin verdikleri bu değer, sosyal şovenizme ve savaşa karşı, Parti üyeleriyle omuz omuza mücadele eden SRSDM üyelerinin çalışmalarına da aitti.

Balkan Savaşı 1 Ağustos 1914 tarihinde patlayan Birinci Dünya Savaşı'nın başlangıcıydı. Her iki düşman blok için de haksız olan bu savaş, emperyalist savaştı. Savaşın başlamasından iki gün sonra II. Enternasyonal'deki öncü partilerin (Alman ve Fransa partileri) yönetim kurulları, savaş kredilerini desteklediler ve proletaryayı kendi burjuvalarının çıkarı uğrunda savaşa çağırdılar. Fransa Sosyalist Partisi önderleri Ged ile Samba 26 Ağustos 1914 tarihinde savaşçı emperyalist hükümette bakan oldular. II. Enternasyonal Başkanı Emil Vandervelde, Belçika kraliyet hükümetinde bakanlık görevi aldı. İngiltere, Avusturya, Macaristan ve başka ülkelerdeki sosyalistler, birbirine düşman iki gruba ayrıldı. Her iki grup da kendi burjuvazisinin emperyalist politikasını savunuyordu. Oportünistlerle burjuvazi arasındaki, yıllarca gizlenen birlik savaş öncesi günlerde açık birliğe çevrildi. Oportünizm, sosyal şovenizmle kaynaştı.

Uluslararası sosyalist harekette oportünizmin alıp yürümesi II. Enternasyonal'in tümüyle dağılmasına sebep oldu. Savaş sırasında Marksizmin yüce ilkelerine yalnızca Bolşevik Partisi bağlı kaldı. Lenin'in yönetimi altındaki Bolşevikler, Almanya, Fransa, İtalya, İngiltere, Bulgaristan, Romanya, Sırbistan, İsviçre ve öteki ülkelerdeki çeşitli devrimci grupların ve akımların birleştirilmesi uğrunda büyük çabalar harcadılar. Amaçları, bu grupları emperyalizme, sosyal şovenizme ve savaşa karşı devrimci enternasyonal kurma uğrunda mücadeleye zorlamaktı.

29 Haziran 1914 tarihinde Sofya'da BRSDP'nin XX. Kongresi açıldı. Parti, emperyalistlerin hazırladıkları Birinci Dünya Savaşına karşı tutumunu belirledi. Kongrede Birliğin Merkez Yönetim Kurulu üyeleri de hazır bulundular. L. Kandev, Parti örgütünü, V. Lenkov SRSDM'yi, İ. Klisarov da Sofya işçi-

lerini temsil ediyordu. Aynı yılın 30 Haziranında da SRSDM'nin I. Kongresi yapıldı. Kongrede incelenen en önemli sorun, savaş sorunuydu. Kongre kararları, birlik derneklerinin, Bulgaristan'ın savaşa girmesine ve burjuva gençlik örgütlerinin ve Geniş Sosyalistler gençlik birliklerinin açtıkları şovenist kampanyaya karşı yürüttüğü mücadeleye çok yararlı oldu.

Birinci Dünya Savaşı'nda Geniş Sosyalistler ve onların gençlik kuruluşları, Fransa, Belçika, Almanya ve diğer ülkelerdeki hain sosyalistler gibi savaşı desteklediler. Onlar tereddüt etmeden kendi temsilcileriyle, savaşçı burjuva koalisyon hükümetine girmeye hazır olduklarını bildirdiler. Dobruca, Trakya ve Makedonya'nın Bulgaristan'a katılması yolunda yapılan her savaşı destekleyeceklerini belirttiler. Geniş Sosyalistlerin savaş kredilerini desteklemeleri de ihanetti. Bulgaristan halkı ve işçi sınıfı önünde, Bulgaristan'ın Birinci Dünya Savaşı'na sürüklenmesinden onlar da suçludur.

SRSDM, Bulgaristan savaşa girinceye kadar, BRSDP'nin XX. ve XXI. Kongreleri tarafından saptanan politik çizgi ve taktiğini güdüyordu. Birliğin, 9 Ağustos 1915 tarihinde yapılan İkinci Kongresi, L. Kandev'in Savaş ve İşçi Gençlik başlıklı raporu üzerine karar aldı. SRSDM, Partinin çizdiği yoldan sapmadan yürüyerek, Birinci Dünya Savaşı'nın emperyalist savaşı olduğunu, iki düşman blok arasında çözülemeyen ekonomik ve politik sorunlar yüzünden patlak verdiğini ve haksız olduğunu anlatıyordu. Emekçi gençliğin görevi, Partinin bayrağı altında, hangi blok içinde olursa olsun Bulgaristan'ı savaşa sürüklemek isteyenlere karşı mücadele etmekti. Sofya, Plovdiv, Gabrovo, Ruse, Burgaz, Stara, Zagora ve diğer yerlerdeki birlik dernekleri, 1914-1915 yıllarında, 101 yönetim kurulu toplantısı, 69 da örgüt toplantısı yaptılar. Bu toplantılarda ele alınan en önemli sorunlardan biri savaşa karşı mücadeleydi. SRSDM, Partinin savaşa karşı düzenlediği yedi gösteriye de katıldı. Birliğin Merkez Yönetim Kurulu, para yokluğu içinde dört genelge ile iki bildiri yayınladı. Bunlarla,

gençliği olanca gücüyle sosyal şovenizme, emperyalist savaşa karşı, barışın, Balkan Federatif Cumhuriyetinin, dünya Sosyalist devriminin zaferi için mücadeleye çağırıyordu.

SRSDM, Marksizm ilkelerine, proletarya enternasyonalizmine tümüyle bağlıydı. O, Parti politikasını izleyerek, gençliğe, Balkanlarda milli meselenin, Dobruca, Makedonya ve Trakya sorununun çözümünün burjuvazi ve Geniş Sosyalistlerin istediği gibi savaş yoluyla değil, Balkanlardaki halkların savaşa ve kapitalizme karşı, Balkan Federatif Cumhuriyetini kurma yolunda birlikte mücadeleleriyle mümkün olduğunu anlatıyordu.

SRSDM, Marksizm ilkelerine, proletarya enternasyonalizmine bağlı kalarak, Fransa, İngiltere, Almanya, Belçika, Avusturya ve diğer ülkelerdeki sosyal demokrat partilerin büyük ihanetine, Sosyalist Gençlik Enternasyonali'nin yürüttüğü sosyal şoven politikaya karşı çıktı. Bolşeviklerin, halklar arasında sosyalist gençler konferansını toplantıya çağırma girişimini, İsviçre Sosyalist Gençlik Birliği ile birlikte destekledi. Halklararası sosyalist gençler konferansına ancak sağlam ve devrimci tavırları olan sosyalist gençlik birlikleri temsilcilerinin gelmeleri gerekti. SRSDM, bu konferansı düzenleyenlere gönderdiği mektupta şöyle diyordu: "Biz, işçi kitleleri arasında sosyal demokrasinin kuvvetlenmesine olanca gücümüzle yardım etmek istiyoruz. Sosyal demokrasinin kapitalizme ve emperyalizme, monarşi ve militarizme karşı zafer kazanabilmesi için amansız sınıf mücadelesi yolunu zorunlu görüyoruz. Bize göre, Sosyalist Gençlik Enternasyonali işte böyle bir programla ortaya çıkmalı, temel görevi de, gençliği devrimci sosyalizm temelinde eğitmek olmalıdır."

Savaş içinde Marksizme bağlı kalan sosyalist birliklerin ilk uluslararası konferansı, 4 Nisan 1915 tarihinde Bern şehrinde yapıldı. SRSDM bu konferansta Stoyan Minev tarafından temsil

edildi. Konferansta Stoyan Minev'in okuduğu raporu V.İ. Lenin daha önceden görmüştü. Konferans sırasında S. Minev, Bolşevik Partisi temsilcileri İnesa Armand ve Egorov ile devamlı görüşme halindeydi. Stoyan Minev'in raporu savaş sırasında birliğin Marksist temelinin sapasağlam durduğunu açıklıyordu. Raporda, SRSDM'nin BRSDP'nin önderliği altında, Bulgar oportünistleri Geniş Sosyalistlerin sosyal şovenizmine ihanetine karşı amansızca mücadele yürüttüğü belirtiliyordu. Stoyan Minev BRSDP'nin, II. Enternasyonal Partilerinin ihanetini ve sosyal şovenizmini büyük bir nefretle karşıladığını bildirdi. SRSDM; BRSDP'nin, Plehanov ile Alman sosyal şovenisti Karl Legin'in, Bulgaristan Sosyalistlerini düşman koalisyonlarından biri tarafında savaşa sürükleme çalışmalarına karşı verdiği mücadeleyi destekliyordu. Minev konferansta okuduğu raporda, Geniş Sosyalistler'in ve onların yönetimindeki gençlik birliğinin iç yüzünü şöyle açıkladı: "Geniş Sosyalistler oportünisttirler. Dış dünya önünde kendilerini devrimci gösterirler. Aslında ise iki yüzlü milliyetçidirler." Minev, Bulgaristan Proleter Gençliği adına şu açıklamada bulundu: "Öz Partisi etrafında sımsıkı birleşen Birlik, emperyalist savaşa ve sosyal şovenizme karşı, Balkan Federatif Cumhuriyeti'nin kurulması yolunda mertçe savaşmaktadır ve savaşacaktır."

Minev'in bu konferansa katılışı, Bulgaristan Sosyalist Hareketiyle Bolşevikler arasında bağ kurulmasına ve ve bu bağın güçlendirilmesine çok yardım etti.

13 Ekim 1915 tarihinde, Radoslavov, Alman emperyalistleri yararına, Antant ülkelerine savaş ilan etti. Geniş Sosyalistler ve yönettikleri gençlik birliği şu açıklamada bulundu: "Vatan tehlikededir! Sırplar ve Rumlar bize saldırdı. Biz savunma savaşı yapıyoruz. Vatanı korumak boyun borcumuzdur. Onlar (Sırplar ve Rumlar) öldürülen 150 bin Bulgar askerinden, sonsuz yıkıntı ve acıdan, ikinci ulusal yıkımdan sorumludurlar."

SRSDM'nin savaşa karşı tavrı hiç de böyle değildi. Savaş, binlerce genci, fabrikaları bırakıp cepheye gitmek zorunda bırakt ı. Birlik derneklerinde çok az genç kaldı. Bunlar da tüm çalışmalarını partinin çalışmalarıyla birleştirdi. Savaşa karşı gösteri, miting ve eylemlere katıldılar. Merkez Komitesi ve yerel örgütlerin yayınladıkları bildiri, çağrı, genelge ve diğer savaş aleyhtarı yazıları kasaba ve köylerde dağıtanlar onlardı. Hastanelerde yaralıları ziyaret edenler, yardım edenler, asker ailelerine göz kulak olanlar gene onlardı. Parti üyeleriyle birlikte fabrikaları, işlik ve mahalleleri dolaşıp savaş hakkında halkı aydınlatıyorlardı. Birliğin cephede olan üyeleri de enternasyonal görevlerini unutmadılar. Partinin yönetimi altında askerler arasında büyük bir aydınlatma çalışması yürüttüler. Askerlere komutanlarının emirlerine itaat etmemelerini, cephede Sırp, Romen ve Yunan askerleriyle kardeşleşmelerini söylüyorlardı. Bunlar, askerleri dünya sosyalist devriminin zaferi yolunda savaşa çağırıyorlardı. Asker isyanlarına Birlik üyeleri de katılıyordu.

SRSDM, Dar Sosyalistler Partisinin yönetimi altında doğdu, gelişti ve çelikleşti. Dar Sosyalistler Partisi devrimci Marksist bir akımı temsil ediyordu. II. Enternasyonal partilerinden Bolşevik Partisi'ne en yakın olanıydı. Doğal olarak, SRSDM'nin sosyal şovenizme ve savaşa karşı politik çizgisini, Dar Sosyalistler Partisinin tavrı belirledi. Birinci Dünya Savaşı döneminde Partinin hata ve zayıflıkları, SRSDM'nin de hata ve zayıflıkları oldu. Fakat bu hatalar düzeltilemez değildi. Dar Sosyalistler Partisi, geçtiği yolu gözden geçirerek ve Bolşeviklerin etkisi altında hatalarını düzeltti. Kautskyci yanılmalardan kurtuldu. Bu ona daha sonraları yeni tipte Marksist parti olarak gelişme olanağı verdi. Partinin yolu, SRSDM'nin de yoluydu. Bu yol sayesinde Birlik savaştan sonra Bulgaristan işçi gençliğinin gerçek bir örgütü olarak gelişti ve Komünist Gençlik Enternasyonali'nin şanlı saflarında yerini aldı.

İ K İ N C İ B Ö L Ü M

BÜYÜK EKİM SOSYALİST DEVRİMİNDEN SONRA İŞÇİ GENÇLİK HAREKETİNİN GELİŞMESİ

1. BÜYÜK EKİM SOSYALİST DEVRİMİNİN BULGARİSTAN'DA YANKILARI. GENÇLİĞİN, EMPERYALİST SAVAŞA KARŞI MÜCADELEDEKİ ROLÜ VE EKİM DEVRİMİ'NİN GÖRÜŞLERİNİ YAYMA HAREKETİNE KATILIŞI

Bolşevik Partisi ve Lenin'in yönetiminde birleşen Rusya işçileri ve köylüleri, 1917 Ekiminde yeryüzünde ilk işçi-köylü egemenliğini kurdular. Bu, o güne kadar tarihte benzeri olmayan ilk işçi-köylü hükümetiydi. Büyük Ekim Sosyalist Devrimi diye bilinen bu olay insanlık tarihinde yepyeni bir çağ açmıştır: Her türden sömürü düzeninin yıkılması, tamamen yeni, sınıfsız, sosyalist-komünist düzenin kurulması çağını açmıştır. Bundan dolayı tarihe insanlığın gelişiminin en büyük olayı olarak geçmiştir.

Halklar o zamana dek görülmemiş ölçüde korkunç bir savaşın, Birinci Emperyalist Dünya Savaşının acıları içinde kıvranı-

yorlardı. Bu sırada Rusya'da yapılan devrim bütün dünyada derin yankılar uyandırmıştır. Bu zafer, bütün emekçi ve ezilenlere, mutlu günlere ulaşma, kapitalist sömürüden kurtulma ve sömürge köleliğinden yakayı kurtarma umutları uyandırmıştır. Buna karşılık Ekim Devrimi her ülkede, burjuvazi tarafından büyük bir kin ve nefretle karşılanmıştır.

Ülkemiz Bulgaristan'da da burjuvazi Ekim Devrimini böyle karşıladı. Burjuva Mir gazetesi şöyle yazdı: "Bolşevizmden korunuz! O, bulaşıcıdır, veba hastalığından da tehlikelidir." O zamanın başbakanı V. Radoslavov bir Alman gazetesi muhabirine duygularını şu sözlerle açıkladı: "Bolşeviklerin günü sayılıdır. Anarşi almış yürümüştür... Biz Bulgarlara gelince, ben, yalnızca şunu söyleyebilirim ki, Bolşevikler bizim düşmanımızdır."

Bulgaristan burjuva basını, hep bir ağızdan Ekim Devrimine, Lenin ve Bolşeviklere lanet okuyor ve küfürler ediyor, onların yakında yıkılmak zorunda kalacakları palavrasını savuruyordu. Genç Sovyet Devleti, büyük ekonomik zorluklara, açlık ve yokluklara katlanarak, dört bir yanı emperyalist canavarlar tarafından çevrili ve her an paramparça edilmek tehlikesi karşısında bile, yaşıyor, gelişiyor ve kuvvetleniyordu. Sovyet Devleti bu gücü ve heyecanıyla, bütün dünya ezilenlerinin sevgi ve hoşgörüsünü kazanıyordu.

BRSDP, Büyük Ekim Sosyalist Devriminin başarısını, daha başlangıçta selamladı ve onun büyük davasını benimsedi. Avrora'nın top sesleri yeni bir dünyanın doğduğunu ve insanlık tarihinde yeni bir çağın açıldığını ilan ettikten yalnızca üç gün sonra Robotniçevski Vestnik şunları yazdı: "Rus Devrimi 7 Kasımda sağlam ve umutlu ellere geçmiştir. Büyük Rusya Cumhuriyeti, 7 Kasım'dan sonra, kesinlikle belirtilmiş yeni aydınlık bir yoldan yürümektedir. Bu yol barış yoludur, üç yılı aşan bir süreden beri halkları mahkûm etmiş olan korkunç felaketlerden kurtuluş yoludur. Yıllardan beri kurtuluş uğrunda kahramanca

savaşan ve sayısız kurbanlar veren devrimci Rusya proletaryası, yıkıcı ve korkunç bir savaşa son verme yolunu bulmakla, halkları toptan yok olmaktan kurtarmakla insanlığa unutulmaz bir tarihi görev yapacaktır. Barış, özgürlük ve halklararası kardeşlik getiren kahraman Rusya proletaryasını büyük bir sevinçle selamlıyoruz." Ertesi gün 10 Kasım 1917'de, Halk Meclisinde bir konuşma yapan Dimitır Blagoev, Partinin Ekim Devrimini tümüyle desteklediğini açıklamış, onu,burjuva saldırılarına karşı savunmuş ve Bolşeviklere yoldaşlarımız demiştir.

Sovyet Hükümetinin uluslararası alanda ilk girişimi, bilindiği gibi, Barış Kararı Bildirisi olmuştur. Sovyet Hükümeti, bütün ülkelerin hükümet ve halklarına seslenen bu Barış Kararı Bildirisi'yle savaşa son verilmesini ve barış antlaşması imzalanmasını teklif ediyordu. BRSDP, bildirinin halka duyurulması için çok çalıştı. Çok sayıda bastırarak cephe ve cephe gerisinde önemli miktarlarda dağıttı. Partinin parlamento grubu, Bulgar Hükümetinin, barış teklifini kabul etmesini ısrarla istedi.

Cephede birçok asker, yabancıların çıkarları için, özellikle Alman emperyalistleri ve Bulgaristan'daki yerli ortaklarının çıkarları için savaştıklarını gittikçe daha açık anlamaya başladı. Ezilmiş, bitkin asker kitleleri arasında, yavaş yavaş şu çağrı dolaşmaya başladı: Rus Kardeşlerimizin örneğini tekrarlayalım! Askerler arasında çok sayıda ve sık sık bildiriler dağıtılmaktaydı. Bunların çoğu el yazısı ile hazırlanıyordu. Basit bir dille yazılan bu bildirilerde, Ekim Devriminin etkileri açıkça görülüyordu. Askerler arasında, sık sık kargaşalıklar ve isyanlar patlak veriyordu. Bunlara, çoğunluğunu asker kaputu giymiş köylülerin oluşturduğu gençlik geniş ölçüde katılıyordu. 1918'de yüzlerce asker silahlarıyla cepheyi terk ederek evlerine döndü.

İzinli olarak evlerine gidenler ise, kıtalarına dönmüyorlardı. Bu askerler kendiliğinden bir araya gelerek silahlı çeteler kurmaya başladı. Bu çeteler, birçok durumda, halkı soyan, mal ve

mülkünden eden idare organlarına ve bunların keyfi baskılarına karşı savaşıyorlardı.

Bulgaristan, 1912'den beri, hiç ara vermeden savaşmaktaydı. Ülke içinde ve cephe gerisinde durum gittikçe ağırlaşıyordu. Pahalılık almış yürümüştü. Şehirli ve köylü emekçi kitlelerin çoğunluğu, yoksulluk ve açlık içinde bocalarken bir avuç karaborsacı savaş vurguncusu hesapsız bir şekilde har vurup harman savuruyordu. Durum gittikçe dayanılmaz bir hale gelmişti. Bütün ülkeyi güçlü grev hareketleri, kadın gösteri ve isyanları kaplamıştı. Emekçi ve öğrenci gençlik aktif olarak bu eylemlere katılıyordu. Plovdiv'li biri o günleri şöyle anlatıyor: "Çok iyi hatırlıyorum. 1918'in güzel bir ilkbahar günüydü. Dersteydik. Birden Kent mahkemesi binasının taş yağmuruna tutulduğunu gördük. (O zamanlar İktisadi ve Sosyal İşler Müdürlüğü bu binada bulunuyordu.) Anladık ki, müdürlük binası, açların saldırısına uğramış. Öğretmenin kızmasına kulak asmadan yerlerimizden fırlayıp sokağa çıktık. Sokak tıklım tıklımdı. Çoğunlukla kadın sesi işitiliyordu. Fırlatılan taşlar camlara doğru uçuyordu. Herkes öne geçmek istiyor, bağırıp çağırıyordu. Mahkeme binası tarafındaki kaldırım üzerinde kılıçlarını çekmiş atlı askerler görülüyordu. Komutanları yaşlı bir yüzbaşıydı. Süvariler, atlarını insanların üzerine sürerek ve kılıçlarının ters tarafları ile vurarak, kalabalığı dağıtmak istiyordu. Fakat kadınlar bir adım bile geri çekilmiyordu. Bunlar, sanki açlıktan değil de, kılıç darbeleri altında ölmek istiyorlardı.

Öğrenciler de, kadınların saflarına geçti. Bu, kadınları daha da yüreklendirdi. Bir ara 'Belediye Başkanına gidelim' sesleri işitildi. Kadınlar Cuma alanına doğru yürüdüler. Plovdiv Belediye Başkanının evini çepeçevre sardılar. Korkudan ne yapacağını şaşıran başkan tavan penceresinde göründü. Elinde tüfek vardı. Kadınlara doğrultmuştu. Topluluktan Rezalet! Katil! sesleri gürleyince pencereden uzaklaşmak zorunda kaldı. Bina

içine dalan kadınlar, mahzende depolanan kaşar peynirini dışarı taşımaya başladılar."

Asker gençlik 1918 sonbaharında Dobro Polede cephesinin bozulmasından sonra patlayan Vladaya ayaklanmasına da aktif olarak katıldı. Öfkeden coşan asker kitleleri o zamanın burjuva yöneticilerinden hesap sormak için Sofya yolunu tutmuştu. Onların istekleri savaşa son vermek ve evlerine dönmekti. Monarşinin kaldırılması, Bulgaristan Cumhuriyetinin ilan edilmesi de talepleri arasındaydı. Fakat, Alman askerlerini ve toplarını işe koşan Bulgaristan burjuvazisi, ayaklanmayı kana buladı. Vladaya ayaklanması kendiliğinden başlamıştı. Örgütsüzdü, iyi hazırlanmamıştı, hareket çizgisi iyi belirlenmemişti, somut ve açık bir plana bağlanmamıştı. Bu yüzden de başarısızlıkla sonuçlanmıştı. O zamanlar, BRSDP devrime, Bulgaristan için uzak bir görev olarak bakıyor, böyle bir devrimin somut sorunlarını ele almaya yanaşmıyor ve işçi sınıfının stratejik müttefikleri sorununu, özellikle köylülerin rolünü henüz anlayamıyordu. Parti, bir yandan, küçük mülk sahiplerinin devrimci yönlerini görmemekte direniyor, öte yandan da tutucu yönlerini abartıyordu. Köylülerin belirli bir ortamda, kapitalist köleliğe karşı hoşnutsuzluk gösterebilecekleri ve hatta savaşa girebilecekleri olasılığını kabul etmiyordu. BRSDP, yoksul köylülerin devrimde işçi sınıfının yardımcısı olamayacaklarını savunuyordu.

BRSDP bu sırada, devrimci ittifakların rolünü, demokrasi ile sosyalizm arasındaki bağı da anlamıyordu. Bundan dolayı da, köylerde büyük nüfuza sahip bulunan Bulgaristan Halk Çiftçi Birliği ile birlikte hareket ve savaş fikrine karşıydı. Tek sözle, her ne kadar sınıf düşmanına karşı kesin, amansız çıkışlarıyla tamamen devrimci gibi görünüyorsa da, BRSDP henüz Leninist nitelikte bir parti değildi.

Ekim Devriminin, Bolşevik Partisi'nin tutumlarının, Lenin'in çalışma ve eserlerinin BRSDP üzerinde etkisi git-

tikçe artıyordu. Bu etkilerin zoruyla Parti, çalışma ve tavrını sık sık gözden geçiriyordu. Fakat, Leninizmi gerçek anlamı ve derinliği ile kavramak ve benimsemek uzun süreli ve zor bir işti. BRSDP'nin doğrudan doğruya etkisi altında çalışan gençlik, olaylarla dolu bulunan bu yılların ateşi içinde politik bakımdan olgunlaşıyordu. Savaş yıllarında örgüt hayatına son vermek zorunda kalmış olan devrimci gençlik örgütlerini, politik bakımdan canlandıran işte bu gençlerdi.

2. İŞÇİ SOSYAL DEMOKRAT GENÇLİK BİRLİĞİ'NİN ÜÇÜNCÜ KONGRESİ, KİTLESEL KOMÜNİST HAREKETİN YARATILMASI VE BOLŞEVİKLEŞMEYE YÖNELMESİ

Emekçilerin devrimci eylemleri karşısında telaşa düşen Bulgaristan burjuvazisi, ateşkes antlaşmasını imzalamak için elini çabuk tuttu. Bundan sonra da 1919'da Nöy Antlaşmasını imzaladı. Emperyalist Birinci Dünya Savaşı Bulgaristan'ı büyük sıkıntıya uğratmıştı. 150.000'den fazla ölü, çok daha fazla yaralı vermişti. Bunların çoğu gençti. Canlı ve cansız üretim araçları ve işlenir toprak sahaları, hemen hemen yarıya inmişti. Nöy Antlaşmasına göre Bulgaristan ağır savaş tazminatı ödemek zorundaydı.

1918 yılı çok bereketsiz bir yıl oldu. Tahıl depoları savaş yıllarında tümüyle boşalmıştı. Hazinenin altın yedekleri karşılığında Amerika'dan buğday satın alınmıştı. Bu, Bulgaristan parasının satın alma değerini daha da düşürdü. Ülkede görülmemiş bir pahalılık aldı yürüdü. Endüstri işletmeleri; hammadde ve yakıt yokluğu, yedek parça yetersizliği yüzünden, çok defa çalışamıyordu. Şehirli ve köylü emekçi vatandaşların şikayet ve hoşnutsuzlukları devam ediyordu. Radoslavov'un burjuva hükümetinin amansız terörüne karşı, halk, protestolarını durdurmuyordu. Aleksandır Malinov'un başkanlığında kurulan yeni hükümet de, aynı güçsüzlüğün içinde çırpınıyordu. Bu

hükümet de, Bulgaristan'ı Almanya'nın yanında emperyalist savaşa sokan eski politikayı sürdürüyordu. Cephede patlak veren isyanlardan ve asker ayaklanmalarından sonra, savaştan çıkan Bulgaristan'da artık böylü hükümetler tutunamazlardı. Geleneksel burjuva partileri, halk arasında itibarlarını tamamen yitirmişlerdi. Monarşi ile büyük burjuvazi bu durum karşısında, sosyal demokratlar, çiftçiler ve narodnyaklardan kurulu bir koalisyon hükümetini iktidara getirmeyi tercih etti. Maksatları tehlikeye giren egemenliklerini kurtarmaktı.

Bulgaristan'ın Birinci Dünya Savaşından sonraki yıllarda da devam eden ağır ekonomik durumu, emekçi gençliğin durumunu da kötüleştiriyordu. Sanayi işletmelerinde ve zanaatçı atölyelerinde çalışan genç işçilerin sayısı, bir hayli artmıştı. İnsan sağlığı için tehlikeli olan tütün üretiminde çalışanların büyük bir kısmını gençler ve öncelikle kızlar oluşturuyordu.

Genç işçiler, yaşlı işçiler kadar çalıştırıldıkları halde, daha az ücret alıyorlardı.

Emekçi köylü gençliğin ve özellikle ırgatların durumu da ağırdı. Sabahtan akşama dek, zenginlerin çiftliklerinde kamburu çıkana kadar çalışıyorlar, ahırlarda yatıp kalkıyor ve çoğunlukla da kuru ekmek, soğan ve tuzla karınlarını doyuruyorlardı.

Öğrenci gençliğin önemli bir kısmını oluşturan yoksul şehir ve köy ailelerinin çocukları da, aynı ağır şartlar altındaydılar. Bu gençler, yazın inşaat işlerinde, tütün mağazalarında, ağır kır işlerinde çalışıyor, lokanta ve meyhanelerde garsonluk yapıyorlardı. Bilime susayan bu gençler, lokmalarını bölüşerek yarı aç yarı tok bir yaşam sürüyorlardı. Eski ve yamalı elbiselerle yaşıyorlardı, üstelik de sık sık hastalanıyorlardı. Varna'nın kız ortaokullarından birinde o sıralarda yapılan bir sağlık muayenesini anlatan raporda şöyle denilmektedir: "Kız öğrencilerin sağlık durumu, adale gücü, boy ve kiloları yetersizdir. Bu durum, kötü yaşam koşulları ile ilgilidir. Geçen yıl okul sağlık merkezinde

muayenesi yapılan 240 hastanın büyük bir kısmında anemi, bronşit, boğaz iltihabı görülmüş, dördünde de verem bulunduğu anlaşılmıştır."

Genellikle, o zamanın koşulları içinde ohtika denen verem, genç işçi, köylü ve öğrencilerin yakasını bırakmıyordu. Henüz çiçek açtıkları çağda onları yok ediyordu.

Savaştan sonra, halk arasında devrimcilik ve sola kayma eğilimlerinin hızla geliştiği görüldü. Bunu en açık bir şekilde ortaya koyan, Komünist Partisi'nin büyük çapta halka inmesi ve güçlenmesi oldu. Bu devrimci gelişme, gençliği de sardı. 1919 yılı ortalarında üye sayısı yalnızca 585 kadar olan SRSDM'nin etkisi de birdenbire arttı. Emekçi gençlik, pahalılığa, açlığa, basına konan sansür ve sıkıyönetime karşı, parti tarafından örgütlendirilen protesto, grev ve gösterilere, toplantı ve mitinglere de gittikçe daha aktif bir şekilde katılıyordu. Örneğin, 1919 1 Mayıs gösteri yürüyüşüne gençlik aktif olarak katıldı. Sınıflarını bırakıp çıkan öğrenci gençlik de emekçilerle birlikte bu yürüyüşlere katılmıştır.

O zaman artık grev komitelerine gençlerden de birçok temsilci alınıyordu. Genel işçi istekleriyle birlikte, genç işçilerin istekleri de ileri sürülüyordu. Eşit işe eşit ücret, gece çalışmasının yasaklanması, gençler için 6 saatlik iş gününün kabulü gibi özel istekler bunlar arasındaydı. Okullarda boykotlar almış yürümüştü. Bu boykotlarda gerici eğitim ve öğrenim sistemi protesto ediliyor, öğrenci dernekleri kurma hakkı isteniyordu.

İşte böyle bir durumda 25 Mayıs 1919 tarihinde, Üçüncü Birlik Konferansı toplantıya çağrıldı. Bu sırada Parti Kongresi de toplanmış ve çalışmalarına başlamıştı. BRSDP bu kongresinde Komünist Partisi adını alarak Komünist Enternasyonal'e girdiğini duyurdu. Bütün çalışmaları ve özellikle program bildirisiyle bu Kongre, Partinin gelişme tarihinde çok önemli bir yer almaktadır.

Parti, bildirisinde; Sovyet iktidarı, proletarya diktatörlüğü ve silahlı ayaklanma ilkelerini kabul etmişti. Bu, Partinin, Leninizmi benimsemeye doğru önemli bir adım attığını gösteriyordu. Fakat gene de Parti o zaman kendi devrimci hareket ve deneylerini henüz tam olarak değerlendiremiyordu. Örneğin, savaş içinde verdiği devrimci mücadeleleri, özellikle 1918 askeri ayaklanmasını Leninizm açısından ölçüye vuramadı. Program bildirisinde, Bulgristan'ın ekonomik ve politik durumu somut bir tahlilden geçirilmiyor, proletaryanın müttefikleri konusu da, küçümsenmekte devam ediyordu.

SRSDM'nin III. Kongresi, ülkemizdeki işçi gençlik hareketinin gelişmesinde önemli bir rol oynadı. Kongreye, 12 gençlik derneği ile Merkez Yönetim Kurulundan 25 delege gelmişti. Kongrenin çalışmaları, doğrudan doğruya Parti Kongresinin etkisi altında geçti. Kongre, Bulgaristan Komünist Partisi'nin (BKP) program bildirisini olduğu gibi kabul etti. Bütün delegeler Ekim Devrimini sevinçle karşıladıklarını ve onun yarattığı yeni düzeni candan desteklediklerini belirttiler.

Kongre, SRSDM'nin Komünist Gençler Birliği (BKMS) adını almasını kararlaştırdı.

Bulgaristan da Komsomol bu şekilde kuruldu. Kongrenin kabul ettiği kararda şöyle deniyordu: "Bugünkü devrimci durum, BKMS'den, her zamankinden fazla şunları talep ediyor: Proletarya gençliği ile küçük mülk sahibi kentli ve köylünün çocuklarını toplayıp bayrağı altında birleştirmek, komünizm ruhuyla eğitmek. Devrimci ahlakı aşılayarak gençleri, komünizmi gerçekleştirecek cesur ve sabırlı savaşçılar olarak yetiştirmek..." Bu amaca uygun olarak Kongre, her yerde Parti örgütüne bağlı gençlik derneklerinin kurulmasını, konuşmalar, konferanslar, koro, tiyatro, orkerstra grupları, gezi ve gençlik karşılaşmaları vb. düzenlemek ve örgütlemek yoluyla emekçi gençler arasında aktif bir çalışmaya geçilmesini kararlaştırdı.

Ülkemizde, Leninist nitelikte bir gençlik birliğinin temelleri III. Kongrede atılmıştır. Onun büyük önemi de, her şeyden önce, burada yatmaktadır. 29 Ekim 1918 tarihinde Sovyetler Birliği'nde kurulan Lenin Komsomolunu örnek alan bizim Komsomolumuz da gençliği komünizm ruhuyla eğiten bir okul durumuna gelmeye çalışıyordu.

Bulgaristan Komsomolu ile BKP arasında sıkı bir örgüt bağı kuruldu. Komsomol, Parti yönetimini kabul ediyor ve ona ihtiyaç duyuyordu. Parti de, Komsomola eğitimci ve konuşmacı gönderiyor, her çeşit yardımda bulunuyordu: Kulüplerini gençlerin çalışmalarına açıyor, genç Partilileri görevli olarak gençlik örgütlerinde çalışmaya gönderiyordu vb. Gençlik komitelerine Parti temsilcileri gönderildiği gibi Parti komitelerine de gençlik temsilcileri alınıyordu. III. Kongrede BKMS'nin yayın organı olarak Çerveno Zname (Kızıl Bayrak) gazetesinin çıkarılması kararlaştırıldı. Fakat o zamanki Geniş Sosyalist İçişleri Bakanı Krıstü Pastuhov, gazetesinin böylesine korkunç bir ad altında basılmasına izin vermedi. 25 Temmuz 1919'da, Bulgaristan'da Komsomolun yayın organı Mladejka Pravda gazetesinin ilk sayısı çıktı. Bu ad, Bolşevik Partisi'nin organı Pravda'dan esinlenmişti. Bütün bunlardan ötürü III. Kongre, sonraları, BKMS'nin I. Kongresi olarak kabul edildi.

Ekim Devriminin zaferi ve Sovyet halklarının yabancı emperyalist işgale, açlığa ve inanılmaz zorluklara karşı yaptığı savaşlarda gösterdikleri kahramanlıklar bütün emekçilerimiz arasında olduğu gibi, gençlik üzerinde de çok büyük etkiler yapmıştır. Mladejka Pravda gazetesi, Rusya işçileri ve köylülerinin başarı ve kahramanlıklarını gençlik arasında yayan birçok makale ve yazı yayınlıyordu. Bu yazılarda Devrimci Sovyet Gençliği ve Sovyet Komsomolu örnek gösteriliyordu. Leninizmin bayrağı yükseklerde dalgalandırılıyor, Leninist ilke ve görüşlerin propagandası yapılıyordu.

Yeni kurulan Komsomolun çalışmalarında, III. kongreden sonra, önemli gelişmeler görüldü. Komsomol örgütlerinin daha ilk aylarda sayısı 12'den 37'ye, Eylül ayında ise 45'e yükseldi, üye sayısı da 800'ü buldu. Gençlik dernekleri tarafından geziler, spor oyunları, toplantılar düzenleniyor, Marksizm-Leninizmin temel konuları üzerine konferanslar veriliyor, raporlar okunuyordu.

Komsomolun yönetimi ve etkisi altında bulunan emekçi gençlik, Parti tarafından örgütlendirilen çeşitli hareket ve gösterilere aktif bir şekilde katılıyordu. Gençlik, özellikle 27 Haziran 1919'da, kapitalist sömürüye ve polis terörüne karşı yapılan gösterilere, büyük bir heyecanla katılmıştı. Sofya Komsomolcuları hükümetin yasak ettiği Rabotniçeski Vestnik gazetesini dağıtıyorlardı.

Komsomol da, Parti gibi, Nöy Barış Antlaşması soygunculuğuna karşı cesurca mücadeleye koyulmuştu. Bulgaristan burjuvazisi ülkenin çıkmaza götürülmesindeki suçunu maskelemek, gizlemek amacıyla 30 Eylül 1919'da, barış antlaşması şartları aleyhinde matem gösterileri tertiplemişti. Parti de, oynanan oyunun içyüzünü halka açıklamak ve ağır barış koşullarını protesto etmek üzere karşı toplantılar düzenledi. Bu toplantılara emekçi gençlik kalabalık bir şekilde katıldı. Burjuvazinin, matem gösterilerine zorla götürdüğü öğrenciler, oradan kaçarak, Partinin düzenlediği halk gösterilerine geliyorlardı. Komsomol, gençlerin sömürülmesine, haklarından yoksun ve cahil bırakılmasına karşı mücadelesiyle, sosyalizm yolunda yürüttüğü savaşlarıyla, dürüstlüğü, fikir açıklığı ve cesurluğuyla, emekçi gençlik üzerindeki etkisini hızla arttırıyordu. BKMS artık ülkedeki en güçlü gençlik örgütü durumuna geliyordu.

Demiryolcuların 1919 yılını 1920'ye bağlayan günlerde başlayan büyük grevi, emekçi gençliğin politik gelişmesinde çok önemli rol oynamıştı.

Komsomol örgütleri yurdun her yerinde Parti grev komitelerine aktif olarak yardım ediyordu. Grev bozgunculuğunu önle-

mek amacıyla, Plovdiv sanayi işletmeleri önünde, Komsomol üyeleri gece gündüz nöbet bekliyordu. Grevciler ve grev komiteleri, birçok durumda (haber getirip götürmek, bildiri dağıtmak gibi işlerde) ortaokul öğrencilerinden yardım görüyorlardı. Taşıma işçilerinin genel grevini desteklemek amacıyla, birçok okul boykota gitmişti. Boykot yapan öğrenciler, ayrıca öğretmenlerin dayak atma vb. gibi, istediği şekilde hareket etmelerini protesto ediyor, kendilerine, adil ve insanca davranılmasını istiyorlardı. O günlerde, ortaokul öğrenci boykotları o kadar yayılmıştı ki burjuvazi, BKP ile Komsomolun okullardaki etkisi karşısında korkuya düşmüştü. Uygulanan cezalar çok sertti. Ahlak notunu kırarak okuldan kovmak, bu cezalar arasındaydı. Öğrencilerin boykot hakkını yalnızca BKP savunuyordu. Parti, okulların kendi kendilerini yönetmesini, emek okulları olmasını istiyordu.

Komsomolcular, asker gençlik arasında da çalışıyorlardı. Ordu içinde Komsomol grupları kuruluyor, komünist gazete ve dergiler dağıtılıyor, savaş ve militarizm karşıtı propagandalar yapılıyordu. Bütün bu çalışmalar aslında yarı legal koşullarda yapılıyordu. Çünkü ordu komutanlığı, emir üstüne emir çıkararak, zararlı saydığı komünist kitap, gazete ve dergilerin yayılmasını önlemeye, devlete karşı saydığı propaganda çalışmalarını durdurmaya çalışıyordu.

Bu koşullarda ve gençlik içinde kazandığı sevginin arttığı bir sırada, Komsomol için son derece önemli bazı sorunlar ortaya çıktı. Bu sorunlar; her şeyden önce, onun daha iyi örgütlenmesi, kültürel eğitim ve aydınlatma işlerinin daha iyi düzenlenmesiydi. 31 Mayıs 1920'de toplanan II. Kongre işte bu sorunları ele aldı ve tartıştı.

Kongrede temsil edilen Komsomol örgütlerinin sayısı 69, üye sayısı 3640'tı. Önceki 1919 yılına kıyasla başarı önemsiz değildi. Fakat gene de ulaşılan sonuç yetersizdi. Gençlik örgütlerinde işçi üye sayısının artırılması için köylerde de komünist gençlik

örgütlerinin kurulması kararlaştırıldı. Kongre kararında şöyle deniyordu: "Her Komünist gençten hayatını verecek kadar mücadeleye bağlılık ve bu yolda aktif olması istenir. Gençlik örgütleri, en temiz düşüncelere, en yüksek ilkelere dayanan arkadaşlık ilişkileri kurmalı ve bunları geliştirmelidirler. Böyle ilişkiler meydana getirilmeden yaratıcı bir çalışma düşünülemez."

Kongre, Birlik Tüzüğünde bazı değişiklikler yaptı. Bu değişikliklerle, birliğe giren öğrenci ve üniversite kollarına daha önce tanınan, kimi kendi başına davranma yetkileri veren hükümler kaldırılıyordu. Öğrenci ve üniversiteliler de genç işçilerle aynı derneğe üye olabileceklerdi.

Komsomol örgütleri artık, kent, mahalle ve köylerde yerel esasa göre kurulacak ve çalışacaklardı.

Kongrede, uluslararası komünist gençlik hareketine ilişkin ayrı bir rapor okunmuştu. Ardından da, Bulgaristan Komsomolunun Komünist Gençlik Enternasyonali'ne (KİM) girmesi kararlaştırılmıştı. Kongrede kabul edilen kararda şöyle deniyordu: "BKP'nin yönetiminde bulunan, Komünist Enternasyonalin görüşlerini benimseyen BKMS, KİM'in bir koludur. Komsomol, 22-26 Kasım 1919 tarihinde, Berlin Kongresinde kabul edilen Program ve Manifesto'da yazılı ilkeleri tümüyle kabul eder." Şu da belirtilmelidir ki, KİM'in kuruluşundan hemen sonra, Komsomolun yayın organı Mladejka Pravda, KİM'in programını da yayınladı.

KİM'in bu tarihten sonraki kongrelerinin hemen hepsine, Bulgaristan'dan delege gönderilmiştir. BKMS, komşu Balkan ülkelerinin komünist gençlik birlikleriyle de yakın bağlar kurmuştu. Bu sıralarda, Balkan Komünist Gençlik Federasyonu kurulmuştu. BKMS'nin Soyfa'da yapılan kongrelerine öteki ülkelerden de delgelerin gelmesi, uluslararası gençlik dayanışmasının canlı bir örneğiydi. Örneğin BKMS'nin IV. (1922'de) Kongresi, Almanya Komünist Partisi ve Komünist

Gençliği adına, (Almanya Demokrat Cumhuriyetinin şimdi ölmüş olan ilk başkanı) Alman komünistlerinin tanınmış önderi Wilhelm Pieck tarafından selamlanmıştı.

Bulgaristan Komünist Partisi, Komsomolun çalışmalarını yakından izliyordu. Her çeşit yardımla onu yönetmeye devam ediyordu. 1920 yılı 31 Mayısından 2 Hazirana kadar süren ve Komsomol Kongresi ile aynı günlerde toplanan II. Parti Kongresi, gençler arasındaki çalışmalara da önemli yer ayırmıştı. Merkez Komitesinin sunduğu rapor üzerine alınan kongre kararında şöyle deniyordu: "İşçi ve öğrenci gençliği toplamak, merkezi bir örgütte onun tam beraberliğini sağlamak amacıyla, Parti örgütleri Komünist Gençlik Birliğinin büyümesi ve emekçi gençleri saflarında toplayabilmesi için gereken her şeyi yapmakla görevlidir."

Parti organı Rabotniçeski Vestnik, Komsomolun çalışmalarını geniş olarak yer veriyordu. Gazete sayfalarında, gençlerin çalışmalarına yön veren birçok makale yayınlanıyordu. Örneğin 1920'de, Mladejka Pravda gazetesinin ve Drugarçe dergisinin yasaklanmasını protesto amacıyla, komsomol tarafından büyük bir kampanya açılmıştı. Bu olay ile ilgili olarak Rabotniçeski Vestnik birçok haber ve rapor yayınladı. 7 Ağustos 1920 tarihli sayısında ise Bravo gençler! başlığı altında kısa bir başmakale yazıldı. Bu makalede şunlar okunuyordu:

"Gençlik, yalnızca heyecanlı bir protestoya girişmekle kalmamış, aynı zamanda BKMS'nin bayrağı altında daha sıkı bir şekilde kenetlenmiştir... Gençlik, sosyal çıkarlarına dokunma cüretini gösterenlere, hak ettikleri cevabı vermiştir. Bravo size gençler!"

Partinin gösterdiği bu yakın ilgi, Komünist gençlere enerji ve çalışma hevesi veriyordu.

Komsomolun ideolojik-eğitim ve aydınlatma çalışmaları, daha büyük bir çabayla sürüyordu. Bu çalışmaların ilk amacı Komsomol gençleri Marksist-Leninist dünya görüşü ile silah-

landırmak, onları komünizmin bilgili, inançlı savaşçıları olarak yetiştirmekti. Bu önemli görevi yapabilmek için yararlanılacak başlıca çalışma şekillerinden biri aydınlatma toplantısıydı. Genel olarak, her dernek bu gibi toplantıları haftada bir yapıyordu. BKMS'nin Merkez Yönetim Kurulu, derneklerin işini kolaylaştırmak için, aydınlatma toplantılarına ait yıllık programlar hazırlıyor, öğrenilecek konuları gösteriyordu. Bu programlarda yer alan konular çok çeşitliydi... Örneğin güncel politik konular, özellikle Sovyetler Birliği'nde devrimin gelişmesi, Parti ve gençlik kongrelerinin kararları, uluslararası durum, diyalektik ve tarihi materyalizm, ekonomi politik ve bilimsel sosyalizmin ana sorunları vb. adı geçen konular, özlü raporlar şeklinde hazırlanır ve dernek üyeleri tarafından okunurdu. Toplantılarda canlı tartışmalar olurdu.

Bu derneklerde kurslar düzenlenir ve hazırlıklı Parti yöneticileri ile propagandacılar raporlar okurdu. Birçok Komsomol örgütünde K. Marx ve F. Engels'in Komünist Manifesto'su, F. Engels'in Ailenin, Özel Mülkiyetin ve Devletin Kökeni, V.İ. Lenin'in Emperyalizm Kapitalizmin En Yüksek Aşaması, Devlet ve İhtilal, Marksizmin Çocukluk Hastalığı, Proletarya İhtilali ve Dönek Kautsky gibi Marksizm-Leninizm klasikleri okunup inceleniyordu.

Bazen, aydınlatıcı toplantılardan sonra, komsomol üyeleri tarafından hazırlanmış edebiyat ve müzik programlarına geçiliyordu. Birçok örgütte de; proleter kültür dernekleri kurulmuştu, buralarda bilim, kültür, edebiyat ve güzel sanatlarla ilgili raporlar hazırlanıp okunuyordu. Bütün bu çalışmalarda gözetilen amaç Komsomollara geniş bir kültür vermek ve onlara geçmişin kültür mirasını eleştirel ve Marksist-Leninist açıdan değerlendirecek ölçüler yaratmaktı. Çok defa kültür derneklerinde kurulan koro, müzik ve tiyatro grupları, emekçi gençliğin estetik görüş ve yeteneklerini geliştirme yönünde çok önemli rol oynuyordu.

İşçi gençlik, tütün işçilerinin genel grevine (1921'de) ve ülkenin çeşitli bölgelerinde bu sırada patlak veren öteki grevlere aktif bir şekilde katıldı. Komsomol organı Mladej gazetesi (İçişleri bakanı Krıstü Pastuhov tarafından yasaklanan Mladejka Pravda gazetesi 1 Haziran 1921 tarihinden sonra bu ad altında çıkmaya başladı) fabrikalarda ve tarım işlerinde çalışan gençlerin kötü durumlarını açıklayan bir dizi makale ve yazılar yayınladı. Bunlarda gençler için 6 saatlik işgünü, genç ve çocuk emeği ile ilgili yeni iş yasası çıkarılması isteniyordu. Ayrıca işyerlerinin sağlık ve çalışma koşullarının düzeltilmesi gibi istekler ileri sürülüyordu.

Bir yıl gibi kısa bir süre içerisinde tirajı 14 bine çıkan (o zamanki şartlar için bu oldukça yüksek bir tirajdı) birlik organı Mladej gazetesi en fazla sevilen ve aranılan gençlik gazetesi olmuştu. Mladej gazetesinin en aktif yardımcılarından biri, büyük proleter şairimiz Hristo Smirnenski, baş redaktörü ile Bulgaristan Bilimler Akedemisi fahri başkanı Todor Pavlov'du.

Komsomolcular, Partinin örgütlediği politik hareketlere ve toplantılara aktif olarak katılıyorlardı. Ellerinde bayrakları, dövizleri ve konuşmacılarıyla 1 Mayıs gösterilerine, uluslararası gençlik günü kutlamalarına topluca gidiyorlardı. Uluslararası gençlik günü, bizde ilk kez 1920'de kutlanmıştı. Gençlik günü toplantıları, İşçileri Bakanının yasaklama emirlerine rağmen, tüm ülkede coşkun bir hava içerisinde yapılmıştı. Haskova'da 3.000 kişilik bir miting yapılmış, Pazarcık'ta düzenlenen açık hava toplantısında Komünist Enternasyonal, Komünist Gençlik Enternasyonali, Büyük Ekim Sosyalist Devriminin ülküleri ve Kızıl Ordu sürekli olarak alkışlandı. Troyan'da, il ve ilçelerden gelen 5 binden fazla Komsomolcu ve sempatizan gösteriler yaptı. Emekçi gençlik, Alman proletaryasının ateşli ajitatörleri ve emperyalist savaşlara karşı cephe alan büyük savaşçıları Rosa Lüxemburg'la Karl Liebnecht'i öldüren gericilere karşı nefretini belirtti. Milli Kurtuluş Savaşının en parlak simaları Vasil Levski

ile Hristo Botev, Komsomolculara sonuna kadar örnek oldular.

1921 yılında, Komsomol, açlık çeken Sovyetler Birliği işçileri, köylüleri, gençleri ve çocukları için büyük yardım kampanyası açmıştı. Bu kampanya 1922 yılında da devam etti.

Yedinci uluslararası gençlik günü (4 Eylül 1921) Sovyetler birliğinde açlık çekenlere yardım toplamak amacıyla açılan büyük bir kampanyanın başlangıcı oldu. Bunun için Sofya'da büyük bir miting yapıldı. Mitinge 7 bin kadar emekçi genç katıldı. Rabotniçeski Vestnik gazetesi mitingle ilgili olarak şunları yazdı: "Devrimci Sovyet halkının savaşçı selamını ve ona yardım çağrısını getiren Vasil Kolarov yoldaşın kürsüye gelmesiyle, heyecan son haddine vardı. Toplantı, Kolarov yoldaşı sürekli alkışlarla karşıladı." 1922 yılı başında işçi çocuklarının çoğu, noel yortusu armağanlarını açlık çeken Sovyet çocuklarına göndermişlerdir.

Mladej gazetesi, toplanan yardımlarla ilgili olarak, devamlı şekilde haberler ve Komsomol Merkez Yönetim Kurulunun çağrı ve genelgelerini yayınlıyordu. Komsomol Merkez Kurulunun 31 Ağustos 1921 tarihli genelgesinde şöyle deniyordu: "Gençlik gününü, proleter ve köylü gençliğin güçlü katılımıyla Sovyetler Birliği'ni destekleme ve savunma gösterileri haline getirelim ve enternasyonalist dayanışmamızı Sovyet işçi ve köylülerine yapacağımız eşsiz bir fedakarlıkla ifade edelim."

Bu çağrılara, Komsomolcularla birlikte onların etkisi altında bulunan örgüt dışındaki emekçi gençlik de uydu. Komsomol derneklerinin düzenledikleri eğlence geceleri, emek günleri ve noel şenliklerinde toplanan para, eşya ve yiyecekler Sovyetler Birliğin'de açlık çekenlere gönderildi.

Mladej gazetesinde, Hristo Smirnenski'nin, Sovyetler Birliğin'de açlık çekenlere karşı en sıcak duygularını ve Sovyet işçileri ile köylülerinin zaferine olan sarsılmaz inancını dile getiren meşhur Povoljiye'de şiiri basılmıştı.

Savaştan sonraki yıllarda gençlik; içki ve tütünle mücadele derneklerindeki ve spor, turizm derneklerindeki çalışmalarını hızlandırdı. Fakat komsomol bu örgütler hakkında yanlış bir görüşe sahipti. Bunları, emekçi gençliğin sınıf bilincini zayıflatmak amacıyla kurulmuş burjuva dernekler olarak görüyordu. Bunların boykot edilmesini ve dağıtılmasını istiyordu. Bu anlayışla komsomol, adı geçen derneklerin üyesi olan emekçi gençliğin belirli bir kısmından kendini koparıyor ve bu gençlerin burjuva etkisinden kurtulmalarına yardım etmiyordu. Bu arada, kızıl spor dernekleri kuruldu ve bunların çoğuna Spartak adı verildi. Bu spor dernekleri, aralarında, büyük miting ve gösteriler halini alan ve spartakiya da denen spor müsabakaları düzenliyorlardı. 19-20 Ağustos 1922 tarihlerinde yapılan bir spartakiyada ve gençlik saboru Rabotniçeski Vestnik gazetesine göre şunlar yapılmıştır. Pleven kentinden yola çıkan 10 binden fazla genç, sıralar halinde bayraklarıyla ve büyük bir disiplin ve düzen içinde yürüyerek Loveç'e gelmişti. Bir bölümü 40 kilometrelik yolu yaya yürümüştü. Loveç kırmızıya bürünmüştü. 19 Ağustos akşamı büyük bir eğlence gecesi düzenlenmiş ertesi gün de Pleven Spartak'ı 14 kilometrelik bisiklet yarışları tertiplemişti. Bu arada, mitingle sona eren ve kitlesellik, canlılık ve disiplin bakımından çok güçlü olan bir gösteri yapılmıştı. 20 Ağustos günü öğleden sonra gençlerin sendika konferansı yapılmış ve saat 5'ten sonra da bütün gençler halk stadyumundaki büyük spartakiyada oyunlarına katılmıştı.

Çocuklar arasında da çalışmalar başlamıştı. Çocuk grupları kuruluyordu. Bu gruplara 7-14 yaşları arasındaki kız ve erkek çocukları yazılıyordu. Daha 1919 yılında çocuklara yönelik Drugarçe çocuk dergisi çıkarılmaya başlanmıştı. Derginin başlıca amacı, emekçi çocuklarına komünist fikirleri anlaşılır bir şekilde sunmak ve benimsetmekti. 1922 yılında, ülkedeki çocuk gruplarının sayısı 50'ye yaklaşmış, üye sayısı da 3 bine çıkmıştı. Bu gruplar, doğrudan doğruya gençlik dernekleri tarafından yönetiliyordu.

Çocuklar, yarının Komsomolcuları olarak hazırlanıyor, siyasal sorunlar kendilerine anlaşılır bir dille anlatılıyordu.

BKMS, emekçi gençliği, sınıfsal, proleter bilince sahip kılmak ve mücadeleci bir ruhla eğitmek bakımından iyi bir okul ve Komünist Partisinin çok değerli bir yardımcısı olduğunu çalışmasıyla göstermiştir. Bulgaristan emekçi gençliğinin o sıralardaki en seçkin yöneticileri onun saflarından yetişmiştir.

Komsomolun bu dönem içerisinde yapılan kongrelerine bir göz atmak, onun yetişen işçi, köylü ve öğrenci gençliği üzerindeki etkisini yıldan yıla kuvvetlendirdiğini, örgütlerini sağlamlaştırdığını ve çalışmalarını düzelttiğini, genişlettiğini görmeye yeter.

Komsomolun örgüt sisteminin temeli derneklerdir. Dernek, bölge esasına göre kurulur ve çevrenin bütün Komsomolcularını birleştirir. Üye sayısı fazla olan örgütler, mahalle şubelerine bölünürdü. Komsomolun daha da büyümesiyle bu şubeler daha sonra gruplara, gruplar da bölüklere ayrılırdı. Her derneğin ayrı ayrı adı vardı. Çoğunlukla Karl Marx, Friedrich Engels, Karl Leibknecht, Rosa Lüxemburg vb. gibi devrimcilerin isimlerinden birini alırlardı. Bundan başka her derneğin kendi bayrağı vardı. Komsomol, işletme ve okullarda henüz ayrı ayrı dernekler kuramıyordu. Bu yüzden de işçi ve öğrenci gençliğin ekonomik isteklerini savunacak geniş ve somut bir çalışmaya geçemiyordu.

KİM, II. Kongresinde aldığı bir kararla, Komünist gençlik derneklerinin genellikle üretim ilkelerine göre kurulmasını, fabrika, zavot ve okullarda örgütlenmesini salık veriyordu. Gerçi Komsomol yerel koşullar içinde bu kararları uygulamaya çalışmıştı. Nitekim, 1921 yılından sonra işletmelerde Komsomol üyelerinin girdiği ajitatör grupları kurulmaya başlanmıştı. Bu gruplar, işletmelerdeki sendikalar ve Parti örgütleriyle sıkı bir şekilde bağlanabilmesi için Komsomola oldukça yararlı ve yardımcı olmuşlardı.

Buna rağmen Komsomol dernekleri asıl çalışmalarını işletme, atölye ve okullarda değil; kasaba, köy ve mahallelerde yap-

ıyorlardı. Bu çeşit örgütlenme Komsomolun başarılı çalışması için ciddi bir eksiklikti. Komsomol, bu zayıflığı ancak daha sonraki gelişim safhalarında giderebildi.

Komsomolun işçi gençlik içindeki çalışmalarının yeterli olmadığı ve bu yönde yeni çabalar gösterilmesi gerektiği ortadaydı. Fakat her şeye rağmen köy gençliği arasındaki çalışmalara öncelik tanınması zorunluğu da ortadaydı. Komsomol köy dernekleri sayısı bir yılda hızla artmıştı. 1921 yılında yapılan III. Kongre sırasında köy derneklerinin sayısı 139, kent derneklerinin ise 64 idi. Fakat bu sayı da yeterli değildi. Çünkü köyler kentlerden çok daha fazla idi. Sonra köy dernekleri, üye sayısı bakımından kentlerdekilerden daha azdı ve çalışmaları da zayıftı.

Bundan dolayı Komsomolun köylerdeki çalışmalarını kesin olarak düzeltme sorunu, III. Kongrenin bir numaralı gündemi oldu. Ortaokullarda okuyan köylü öğrencilerden Komsomol üyesi olanlara, doğdukları köylerde dernek kurma görevi verildi. Parti üyelerine de, köylerde bu Komsomolculara yardım etme görevi yüklendi. Köy ve kent derneklerinin ortaklaşa gençlik gezileri düzenlemeleri kararlaştırıldı.

BKP, Komsomolun yardımına koştu. 1921 yılında 8-9 ve 10 Mayısta yapılan III. Parti Kongresinin sonuç bildirisinde şöyle denmekteydi: "Komünist BKMS geçen yıl içinde önemli başarılar kazanmıştır. Fakat bütün olanaklardan yararlanarak bu başarılar daha da çoğalmalıdır. Bu amaçla Parti, örgütlerini ve gruplarını: a) Gençlik derneklerine gereken bütün yardımı yapmakla; b) Her köy Parti örgütünü bir gençlik derneği kurmakla görevlendirir."

Parti ve örgütleri, bildiride belirtilen bu görevleri gerçekleştirdiler. 4-5-6 ve 7 Haziran 1922 tarihlerinde toplanan IV. Parti Kongresi bununla ilgili olarak şu kararı aldı: "Kongre, BKMS'nin güçlenip büyümesini sevinçle karşılar ve bu yolda çalışmalara devam edilmesini zorunla sayar."

3. BKMS'NİN AZGINLAŞAN GERİCİLİK VE FAŞİZME KARŞI SAVAŞA KATILIŞI

1920 ilkbaharından sonra iktidar, Aleksandır Stamboliyski'nin başkanlığındaki tek partili Çiftçi Birliği'nin eline geçti. Stamboliyski Hükümeti, iktidarda kaldığı süre boyunca büyük sermayenin; sanayicilerin, büyük çiftlik sahiplerinin, tüccar ve sermayedarların çıkarlarına dokunan bir dizi yasa çıkardı. Bunlardan birkaç örnek verelim: Toprak mülkiyeti yasası ile 300 dekardan fazla toprağı olanlardan fazlası alınarak 20 yıl içinde ödemek koşuluyla topraksız köylülere dağıtılması öngörülüyordu. Gayrimeşru yollarla elde edilen servetlerden vergi alınması ve savaş yıllarında el konan mülklerin geri alınması isteniyordu. Bunun için bir yasa bile kabul edilmişti. Çiftçi kooperatiflerine yardım etmek için, tarım ürünleri ticareti devlet tekeline alınmıştı. 1918 yılında Bulgaristan'ı ulusal yıkıma sürükleyen savaş suçlularının yargılanması için özel bir yasa kabul edilmişti. Bunlara benzer daha başka tedbirler de alınmıştı. Bu durum karşısında büyük burjuvazinin partileri, iktidarı ele geçirmek için başkaldırmaya ve kuvvet toplamaya başladılar.

Çiftçi Birliği'nin toplumsal yapısı karmaşıktı. Bünyesinde fakir ve orta halli köylülerle birlikte büyük çiftlik sahipleri de vardı. Bunlar, Çiftçi Birliği'ni burjuva partileriyle işbirliğine itmek istiyordu. Stamboliyski ve taraftarları böyle bir işbirliğine şiddetle karşıydılar. Bununla beraber, kendilerini halis çiftçi iktidarı kurmak gibi tamamıyla sakat bir ütopyaya kaptırmışlardı. Bundan dolayı da, işçi sınıfının ve onun siyasal örgütü olan Komünist Partisinin desteğini aramıyor, tersine, ona karşı sık sık cephe alıyor ve düşmanca bir tavır takınıyordu.

Çiftçi Birliği'nin bu olumsuz tavırlarından fazlasıyla etkilenen Komünist Partisi de, büyük sermayenin bu konudaki sahtekarca tutumu karşısında, elverişli ortamdan iyi yararlanamadı. Çiftçi Birliği'nin kişiliğinde, emekçi köylülerle ittifak kurmakta

gereken azimli ve ısrarlı çabayı gösteremedi. Gerçi, Komünist Partisi ile Çiftçi Birliği arasında bu yıllarda, özellikle beyaz orducu Rus generali Vrangel'in askerlerine dayanan faşist hükümet darbesi tehlikesinin baş gösterdiği 1922 yılında, bir güven ve işbirliği başlamıştı. Fakat, bağlar bir süre sonra tekrar bozulmuş ve bu durumdan da büyük burjuvazi ile partileri yararlanmıştı.

Çeşitli burjuva parti ve grupların çatısı altında barınan ve Çiftçi Hükümetinin bazı tedbirleriyle çıkarları zedelenen en azılı gerici çevreler, geniş halk kitlelerinin sola kayması ve BKP ile BKMS'nin gittikçe artan etkisi karşısında kuduruyor ve ölüm korkusu içine düşüyorlardı. Bu çevreler, Komünist Partisiyle Stamboliyski Hükümetine karşı birleşmeye ve hareket birliği için planlar düzenlemeye başlamışlardı. 1922 yılı başlarında Halk Sgovoru adı altında gizli faşist bir örgüt kurmuşlardı. Bu örgüt, her şeyden önce gerici subayların gizli Askeri Örgütü ile Makedonya Milliyetçilerine dayanıyordu. Burjuva partilerine gelince, bunlar, daha 1921 yılı sonlarında Anayasa Bloku denen genel bir örgütte birleşmişlerdi. Anayasa Bloku'nun ana hedefi Stamboliyski Hükümetini devirmekti.

Gerici kuvvetler, gençlik arasındaki çalışmalara çok büyük bir önem veriyorlardı. Burjuva partileri ve grupları da düzensiz bir telaşla kendi gençlik örgütlerini kuruyordu. 1921 yılında Narodnyak Gençlik Birliği'ni kurmuşlardı. Bu örgüt, üyelerini büyük burjuvaların oğul ve kızlarıyla, çeşitli soysuzlaşmış ve maceraperst unsurlar arasından topluyordu. Tam anlamıyla, faşist İtalyan örgütlerinin taklitçiliğini yapan, gerici bir kuruluştu. Öte yandan, Demokrat Parti de, kendi gençlik kollarını kurmuştu. Her iki örgüt de üye sayısı bakımından çok küçüktü. Milli-Liberal Parti gençlik kolları da aynı durumdaydı.

Bunların dışında, askeri örgütün eliyle Kubrat adında diğer bir faşist gençlik örgütü kurulmuştu. Emekçi gençlik arasında taban bulamayan bu örgüt Güçlü ve Büyük Bulgaristan Çarlığı paralosını savunuyordu.

Gerici burjuvazi Genç Turistler Birliği, Kızıl Haç Gençlik Kolu, Bağımsız İçki ve Tütün Aleyhtarlığı Talebe Birliği, Yunak gibi tarafsız spor, kültür, eğitim gençlik derneklerinde çalışanlara karşı özel bir ilgi gösteriyordu. Amaçları, bu örgütlerde üye bulunan ve siyasal bilinç bakımından henüz olgunlaşamamış olan emekçi gençleri, Komünist Partisi ile Komsomolun etkisi altından çıkarmaktı. Komsomolun etkisi altından çıkarmaktı. Komsomol bu örgütlerdeki işi küçümsemenin yanında, bunların tamamıyla gerici ve burjuva örgütleri olduklarını iddia ederek, çalışmalarını boykot ediyordu. Bundan yararlanan gericiler de birçok yerde bu örgütlerin yönetimini ellerine geçirip, bağımsız denen bu örgütleri gerici amaçlarına alet ediyorlardı.

Geniş Sosyalistler Partisi de, 1921 yılında, Sosyalist Gençler Birliği'ni (SSM) kurmuştu. Üyelerini öncelikle öğrenci gençler arasından toplayan SSM'nin bu dönemdeki özelliği, Geniş Soyalistler Partisi'nin Komünist düşmanlığı politikasını uygulayacak açık bir antikomünist örgüt olarak ortaya çıkmasıydı. Komsomol, İkinci Enternasyonal'e bağlı Geniş Sosyalistlerin ve SSM'nin işçi sınıfına karşı yaptığı hainlikleri açıklayarak geniş bir ideolojik kampanyaya girişti.

Çiftçi Gençler Birliği (ZMS) de 1921 yılında kurulmuştu. BZNS'nin yönetimi altında köy gençliğinin kültür ve eğitim örgütü olarak ortaya çıkmaktaydı. 1921-1923 yılları döneminde Komsomol ile ZMS birbirine düşmandı ve bu durumdan ancak büyük burjuvazi ile partileri yararlanıyordu. Örneğin ZMS'nin yayın organı Mladejko Zname gazetesinde Kara Blok partileri ile büyük burjuvazinin karanlık emellerine ve faşist hükümet darbesi hazırlıklarına karşı cephe alan ve bunların maskelerini indiren seri halinde makaleler çıkıyordu. Bu makaleler gazetenin redaktörü Radoslav Notev tarafından yazılırdı. Şurası bir gerçekti ki, bu makalelerde, BKMS ile ZMS ortak bir çalışmaya çağrılmıyor, hatta Komsomolun hiçbir yerde adı bile anılmıyor-

du. Makalelerde yalnız köylü gençlik söz konusu ediliyordu. ZMS'istler, BZNS'nin tek başına köylü iktidarı kurma gibi yanlış görüşleriyle eğitiliyorlardı. Onlara, kente ve genellikle kentli vatandaşlara karşı saygısızlık ve nefret duyguları aşılanıyordu. Kentlerde burjuvaziden başka, çıkarları emekçi köylülerin çıkarlarıyla ortak olan bir sınıfın, işçi sınıfının var olduğu söylenmiyordu. Toplumsal yapı bakımından köylülerin de homojen bir kitle olmadıklarını anlayamıyorlardı.

ZMS'de, daha başlangıçta iki çizgi göze çarpıyordu. Birincisi antikapitalist, fakir ve orta halli köylü gençliğin çıkarlarını; ikincisi de çiftlik sahibi ve zengin köylü gençliğin çıkarlarını savunuyordu. Bundan dolayı ZMS'de solculuk-sağcılık çatışmaları şiddetle sürüp gidiyordu. Bu, ZMS kongrelerinde açık bir şekilde ortaya çıkıyordu. Mladej gazetesi, 8 Kasım 1922 tarihinde toplanan ve bir gençlik gösterisiyle sona eren ZMS Kongresinin durumunu şu şekilde anlatmaktadır:

"Kimdir bunlar? Bu sorunun cevabı tektir ve başka bir cevabı da olamaz. Aralarında köy kodamanlarının oğulları ile çeşit çeşit koltuk düşkünü vb. olsa da, çoğunluğu topraksız ve az topraklı emekçi halkın oğulları, köylü emekçilerinin çocuklarıdır. Bankerler ve tüccarların yaşadığı Sofya'ya, çalışmaktan çatlayan elleriyle, gövdelerini göstermeye, yaşama, bilgi ve kültüre kavuşma haklarını ve mücadele güçlerini heyecanla ortaya koymaya gelen bu genç insanların, büyük bir çoğunluğu emekten yana, temiz, namuslu ve sağlam gençlerdir."

Savaş suçlularının halk mahkemsinde yargılanması sloganının hem kongrede, hem de gösteride ileri sürülmesi oldukça ilginçti... Halk mahkemesi istiyoruz! Bu istek ısrar ve heyecanla sık sık tekrarlanıyordu.

Savaş suçlularının yargılanıp yargılanmaması konusunda 19 Kasım 1922'de yapılan halk oylaması sırasında, BKMS'nin girişimiyle ülkenin çeşitli yörelerinde RMS kuruluşlarıyla

ZMS grupları arasında işbirliği yapılmış ve büyük ajitasyon çalışmasında bulunulmuştu. BKMS ve BZNS kuruluşlarında bu gibi ortak çabalar başka konularda da görülmüş ise de bunlar tek tek olaylar olarak kalmıştır.

BKMS'nin 8-10 Haziran 1922'de toplanan IV. Kongresinde, Komünist Enternasyonal ile Komünist Gençlik Enternasyonali-'nin Birleşik Cephe oluşturma fikri oybirliği ile kabul edildi ama Bulgaristan'ın o zamanki koşullarında bu sorunu gerektiği şekilde ortaya atmak ve karara bağlamak mümkün olmadı.

Kongrenin Birleşik Cephe anlayışı, örgütler dışındaki emekçi gençlik kitlelerini kendi çıkarları doğrultusunda mücadeleye çağırma biçimindeydi. Bunun için de emekçi kitlelerin, Komünist Gençlik Birliği'nin bayrağı altında toplanması ve komünist partisinin yönetimine girmesi isteniyordu. ZMS'den ve diğer tarafsız gençlik örgütlerinden söz edilmiyordu. Bu yanlış görüş, geniş emekçi gençlik kitlelerinin, yaklaşan faşist tehlikeye karşı savaşma olanaklarını kısıtlıyordu.

Gerçi, Komsomol, şahlanan faşizm tehlikesi karşısında Parti tarafından düzenlenen bütün eylemlere büyük bir fedakarlık ve cesaretle katılıyordu. Faşist zorbalar, 24 Mayıs 1921 tarihinde halkevini yakmışlardı. Komsomol bu zorbalığa karşı yapılan toplantı ve mitinglerin tümüne katıldı. Gerici burjuvazinin içyüzünü açıklama işini hızlandırdı. İki haftalık bir kampanya açtı, faşizmin getireceği tehlikeyi gözler önüne serdi. Bu kampanya Komsomola yüzlerce üye kazandırdı.

Bulgaristan'a yerleşen karşıdevrimci Vrangel ordusunun ülkeden kovulması için BKP, 1922 yılı ilkbaharında kampanya açtı. Buna Komsomol da aktif olarak katıldı. Gençler, yapılan pretosto gösteri ve mitinglerine örgütlü bir şekilde katıldılar. Komsomol MK'sı işçi ve köylü gençliğe seslenen özel çağrısında özetle şöyle diyordu: "BKP, haydut Vrangel çetelerinin taşkınlıklarına karşı her tarafta yayınlanan bir çağrıyla halkı

uyanık olmaya davet ediyor... Komünist Partisi, bu 20 bin kişilik devrim düşmanı sürünün silahsızlandırılmasını, Bulgaristan topraklarından kovulmasını istiyor!..

Komünist gençlik, Partinin bu önemli mücadelesinde, üzerine düşen devrimci görevini yerine getirmelidir... Hazır olun genç yoldaşlar! Emekçi gençliğin tümünü, Partinin bu cesur ve enerjik eylemine çekin!" BKP'nin yönetiminde yapılan bu mücadele başarıyla sonuçlandı.

Eğer Komsomolun ve Komünist Partisinin, başkaldırmakta olan faşistlerin küstahlıklarına karşı yaptıkları mücadeleler, BZNS ile ZMS'yi ve diğer antifaşist örgütlerdeki ilerici kimselerin mücadeleleriyle birleştirilseydi, şüphesiz başarı çok daha büyük olacaktı.

Bu yıllarda Genel İşçi Sendikaları Birliği Sekreteri ve Parti Merkez Komitesi üyesi olan Georgi Dimitrov, Komsomolun çalışmasını yakından izliyor ve devamlı yardım ediyordu. ORS'un XII. Kongresinde (1920) Georgi Dimitrov tarafından hazırlanan ve aynen benimsenen kararda şöyle denilmekteydi:

"BKMS'nin, genel devrimci hareket için büyük önemi olduğunu gören kongre, meslek birlikleriyle yerel işçi savetlerini, sendikalarda bulunan bütün gençlerin BKMS'ye girmesini ve çalışmalara aktif olarak katılmasını sağlamakla görevlendirir."

Gerogi Dimitrov, 21 Haziran 1921 tarihinde meslek birliklerinin en yakın pratik görevleri ile ilgili olarak, sendika Kongresinde okuduğu raporda, işçi gençliğin, meslek birliklerine daha yoğun ve aktif olarak katılmaları gereğinden söz ederek şunları belirtmiştir: "Çeşitli işyerlerinde çalışan işçi ve memurların büyük bir çoğunluğu, kadınlarla gençlerdir. Kadın ve gençlerin oluşturduğu bu işçi kitlesini, meslek birliklerimize kazanmadıkça çabalarımız başarısız olacaktır...

İşçi gençliğin, kendine özgü çıkarlarını enerjik bir şekilde savunmakla, onlara işçi meslek birliklerinin yolu açılmış olacaktır. Hareketimizin geleceği ise bu gençliktedir."

Georgi Dimitrov'un yönetiminde bulunan işçi meslek birlikleri, emekçi gençliğin haklarını ve hayati çıkarlarını sürekli olarak savundular. 1922 yılında Georgi Dimitrov tarafından imzalanan bir sendika komitesi mektubunda, zanaatçı atölyelerinde çalıştırılan bütün çocuklar için zorunlu çırak kurslarının düzenlenmesi; 8 ve 6 saatlik işgünü yasasının bütün işyerlerinde uygulanması, çırakları ev işlerinde çalıştırmanın kesin olarak yasaklanması istenmekteydi.

Georgi Dimitrov, meslek birliklerinin en yakın görevleri başlığı altında çıkan broşürünün meslek birlikleri ve üretimdeki kadın ve gençler bölümünde şöyle yazmaktadır: "İşçi gençlik, proletaryanın genç kuşağı ve mirasçısı olarak, özel hazırlık görmek için, BKMS'de örgütlenmelidir. İşçi gençliğin her türlü çıkarlarını savunan biricik örgüt işçi gençlik örgütüdür. Bu BKMS ile meslek birlikleri arasında sıkı ve sürekli bir işbirliğini gerektirir ve meslek birlikleri her zaman onlara dayanmalıdır..."

4. 9 HAZİRAN 1923 FAŞİST HÜKÜMET DARBESİ VE EMEKÇİ GENÇLİĞİN HAZİRAN ANTİFAŞİST AYAKLANMASINA KATILIŞI

1923 yılı 9 Haziranında hükümet darbesi yapıldı. Aleksandır Stamboliyski hükümeti iktidardan düşürüldü, Stamboliyski ise vahşice öldürüldü. Hükümet darbesi, BZNS ile Komünist Partisi arasında mücadele birliği kurulamadığı için, başarılı oldu. Böyle bir cephenin kurulamamasına temelinde ise, Komünist Partisinin köy ve kent burjuvazisi arasındaki çatışmaya katılmamak ve tarafsızlığını korumak gibi yanlış bir kararı vardı.

Darbecilerin ilk icraatı, onların, sosyal alanda Stamboliyski iktidarının yarım yamalak da olsa, emekçilere ve hele köylülere verdiği her şeyi geri almak düşüncesinde olduklarını gösteriyordu. Komünist Partisi ile BZNS içindeki solcu güçlerin yetiştirdiği kentli ve köylü emekçi kitlesi, başkaldıran faşist tehlikeyi hemen anladılar. Bunun için yerel komünist ve çiftçi örgütleri tarafından yönetilen bu emekçiler, faşizme karşı yer yer ayaklandılar. Haziran ayaklanması, Kuzey Bulgaristan'da, hele Pleven, Şumen, Tırnova gibi bölgelerde geniş alanlara yayıldı. Komsomolcular, ayaklanmaya her tarafta aktif olarak kitle halinde katılıyorlardı. Örneğin Pleven'de yirmiden fazla Komsomolcu (çoğu öğrenci) Parti grupları ve çiftçi örgütleri ile bağ kurmak, durumu bildirmek göreviyle köylere gönderilmişti. Cumartesi günü yola çıkıp, köydeki akrabalarını görmeye gittiklerini gerekçe göstererek yollarda nöbet tutan veya devriye gezen askerleri aldatan bu genç komünistler, kendilerine önerilen bu sorumlu görevi şerefle yerine getirdiler. Komsomolcu erkekler çarpışmalarda ön sıralarda döğüşürken, Komsomolcu kızlar da önlükleriyle mermi taşıyorlardı.

Gençler, Drenovo kentinin alınmasında büyük kahramanlıklar göstermişlerdi. Komsomolcular ayaklanmanın çok başarılı olduğu Tırnova bölgesinde yalnız savaşçı ve kurye olarak değil, aynı zamanda yönetici olarak da görevler almışlardı. Örneğin Komsomolcu Nikola Penev, ayaklanmayı yöneten Trifon Saraliyev'in ilk yardımcısı ve ayaklanma grubu komutanıydı.

Ayaklanma Pleven tarafında olduğu gibi, Tırnova bölgesinde ve diğer semtlerde ağır bir yenilgiye uğradı. Parti ve Komsomol üyeleri, Komünist Parti Merkez Komitesi'nin silah bırakılması kararına derin bir iç sızısıyla uymak zorunda kaldılar. Binlerce isyancı, bunlar arasında çok sayıda Komsomolcu tutsak edilmiş, mahkemeye verilmişti. Bu arada birçok Parti ve Komsomol örgütü, harekete geçme çabası içinde, Merkez Komi-

tesinin emrini beklemekteydi. Fakat Merkez Komitesinden, "harekete geçmeyin, bekleyin" emri gelince, Parti disiplinine uyarak bayraklarını indirdiler. Böylelikle, yer yer patlak veren Haziran antifaşist ayaklanması, kısa sürede bastırılmış oldu. Yenilginin başlıca nedeni, Komünist Partisi ile Çiftçi Birliği arasındaki anlaşmazlığın hâlâ devam etmekte olmasıydı.

Tsankov'un faşist iktidarı, Çiftçi Halk Birliğine, hele Komünist Partisi ile Komsomola karşı amansız bir soruşturma başlattı. Faşist yöneticilerin azgın terörü, yapılan hükümet darbesinin gerçek yüzünü parti ve Komsomolculara bütün açıklığı ile gösterdi. Komsomol toplantıları dağıtılıyor, gençler, Komsomola üye oldukları veya komünist gençlik şarkıları söyledikleri için izleniyordu.

Aslında Haziran ve Temmuz ayları, Parti ve Komsomol örgütleri içinde, tarafsızlık davranışının doğru olup olmadığı konusu üzerinde yapılan tartışmalarla geçti. Komsomolun Merkez yönetim Kurulu ile bazı yerel örgütleri, tarafsızlığı doğru bulmakta ısrar ediyorlardı. Fakat, bazı Parti ve Komsomol örgütleriyle tek tek yöneticiler, bu görüşün doğru olmadığını söylemeye başlamışlardı. Örneğin, Plovdiv'deki Komsomol sekreteri Koço Tsvetkov bu sırada Merkez Yönetim Kuruluna gönderdiği bir raporda Parti taktiğini kabul eden gençlerle birlikte aynı zamanda bu görüşün tersini savunan, yani fırsatın elden kaçırıldığını düşünen yoldaşların da bulunduğunu yazmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

GENÇLİĞİN 1923 YILI EYLÜL ANTİFAŞİST AYAKLANMASINA KATILMASI

AYAKLANMADAN SONRA FAŞİST DİKTATÖRLÜĞE KARŞI YÜRÜTÜLEN SAVAŞLARDA BKMS

1. BKP'NİN SİLAHLI AYAKLANMA HAZIRLIĞINA YÖNELMESİ. BKMS AĞUSTOS KONGRESİ KARARLARI. AYAKLANMANIN ÖRGÜTSEL-TEKNİK ÇALIŞMALARINDA GENÇLİĞİN ROLÜ. EMEKÇİ GENÇLİK İÇİNDE ANTİ-FAŞİST CEPHE OLUŞTURMA SAVAŞI

9 Haziran hükümet darbesine karşı alınan tutumun doğru olup olmadığı tartışması, yalnızca Parti örgütleri arasında değil, Merkez Komitesi içinde de gittikçe daha açık bir şekilde kendini göstermeye başlıyordu. O sıralar Komintern'in genel sekreteri olan Vasil Kolarov Bulgaristan'a gizlice gelerek, yeni durumda doğru yön tutan Parti kuvvetlerine yardımcı oluyordu. BKP MK 5-7 Ağustos 1923 tarihleri arasındaki oturumlarında, silahlı antifaşist ayaklanmanın hazırlanmasını ve işçi-köylü hükümeti kurulmasını kararlaştırmıştı. Bu amaca ulaşabilmek için önce kent ve köy emekçileri arasında ittifak kurmak gerekiyordu. Kararlarda, Komünist Partisinin; Çiftçi Birliğine,

Sosyalist Partiye, anarkokomünist örgütlere, kısaca tüm kitlesel örgütlere birleşik cephe oluşturma önerisinde bulunması da vardı. MK bünyesinde özel bir askeri-teknik komite kuruldu. Bu komite, Parti kent komitelerindeki askeri-teknik hazırlığı, yani orduda çalışma, silahlanma işlerini vb. üzerine alıyordu.

Partinin yöneldiği yeni yönü kesinlikle destekleyenlerden biri olan Georgi Dimitrov, ağustos ve eylül aylarında Rabotniçeski Vestnik gazetesinde bir dizi makale yazmıştı. Bu makalelerde Georgi Dimitrov birleşik cephe sorununu ayrıntılı olarak inceliyor ve şöyle kanıtlandırıyordu: "Komünist Partisi kendi savaşını, büyük program hedeflerinin hiçbirinden vazgeçmeden, parti bağımsızlığını hiç zedelemeden, Sosyal Demokrat, Çiftçi ve radikal partilerinden de kendi program ve amaçlarından vazgeçmelerini istemeden, birleşik cephe kurulmasını öneriyor. Komünistler şu sırada sermayenin saldırısını önlemek, emekçi kitleleri içinde bulundukları felaket ve tehlikelerden ve ülkeyi burjuvazinin soktuğu çıkmazdan kurtarmak için birleşik cephenin en güvenilir yol olduğuna inanıyorlar." Georgi Dimitrov'un makaleleri birleşik cephenin fiilen kurulmasına, antifaşist silâhlı Eylül Ayaklanmasının politik temelinin atılmasına büyük yardımda bulundu.

Sofya'da 18 ve 19 Ağustos'ta tüm kentlerin (Vidin hariç) temsilcilerinin katılımıyla yapılan geniş Komsomol Kongresi, 9 Haziran faşist hükümet darbesinden sonra ortaya çıkan yeni durumda Komsomol'un görevlerini belirledi. Kongre üç ana görev belirledi: Komsomolu örgütçe güçlendirmek, emekçi gençler arasında ajitasyon yapmak ve onları kazanmak için tüm işletme ve kuruluşlara girmek, burjuva örgütlerine ve faşizme karşı düzenli savaş yürütmek ve birleşik cephe taktiğini benimseyip uygulamak. Kongre, ayrıca bir de direktif karar kabul etti. Bu kararda şöyle deniyordu: "Burjuvazinin yeni gerici politik çizgisi, işçi-köylü hükümetini kurma hedefine bağlı olarak Komünist Partisinin yönetimi altında, birleşik cephede gecikmeden birleşmeyi zorunlu kılmaktadır."

Kongre kararlarının yerine getirilmesi olumlu sonuçlar veriyordu. SSM yönetimi faşizme karşı savaş yürütmek, emekçi gençliğin doğrudan doğruya ekonomik isteklerini korumak için, birleşik cephe önerisini kabul etmedi. Buna karşın tüm ülkede çiftçi gençler, ZMS yöneticileri ve örgütleriyle birlikte ortak cephe kuruyordu. Korkunç terör altında 1923'de (2 Eylül) Gençlik Günü, ZMS ile tek cephe kurmak sloganı altında geçti.

Komsomolcular, Komünist Partisinin çağrısına uyarak ayaklanmanın askeri-teknik hazırlığına aktif olarak katıldılar. Onlar kendi savaş gruplarını kuruyor, bu gruplarda hızla askeri işleri öğreniyorlardı. Silah elde etmek için cesurca baskınlar düzenliyorlardı. Örneğin, Vratsalı Komsomolcu gençler, bir mağazanın vitrinini camcı bıçağı ile keserek içinde bulunan silahları mermileriyle birlikte aldılar. Birçok Komsomolcu, evlerinde silah gizliyordu. Bazıları orduya gönüllü olarak girdiler ve orada gizli Komsomol grupları kurdular. Bu gruplar emekçi çocukları olan erler arasında büyük siyasal çalışmalar yapıyorlardı. 20 Ağustos 1923 tarihinde Pleven kışlalarındaki Komsomolcu asker grupları tarafından yapılan bir çağrıda şöyle deniyordu: "İşçilerle köylüler düşmanlarınız değil, babalarınız, kardeşleriniz ve yoldaşlarınızdır.

... Biz, sizleri kendi durumunuzu gözden geçirmeye, düşünüp taşınmaya, gelecek toplumsal olaylarda rolünüzü seçmeye davet ediyoruz.

Sizlere verilen emekçileri ve devrimcileri öldürme emirlerine hiç olmazsa, bu işi yapmayı reddetmekle cevap veriniz."

1923 Ağustos ve Eylül günlerinde durum gittikçe gerginleşiyordu. Ülkenin üzerinde kara bulutların dolaştığı hissediliyordu.

Fakat gerginleşen siyasal havadan, Komünistlerle Çiftçiler, Komsomolcularla, ZMS'istler arasındaki işbirliğinin pekişerek sürmesinden korkan faşist gericilik, bunu önlemeyi kararlaştırdı.

2. GENÇLİĞİN EYLÜL AYAKLANMASINDAKİ KAHRAMANLIĞI. AYAKLANMANIN BULGARİSTAN DEVRİMCİ GENÇLİK HAREKETİNİN BOLŞEVİKLEŞMESİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Aleksandır Tsankov'un faşist yönetimi, Komünistlerle hesaplaşma zamanı geldiğine karar verdi. Polise 12 Eylül'de Parti ve Komsomol üyelerinin tamamının yakalanmalarını emretti. Bu emri önceden haber alan Komünist Partisi ve Komsomol, kadrolarından bir kısmını gizlemeyi ve korunmayı başardı. Fakat faşistlerin yeni darbeler indirmesi bekleniyordu. Ayaklanmayı kısa zamanda gerçekleştirmek gerekiyordu. Komsomolun Merkez Yönetimi, BKP MK'nın faşizme karşı silahlı savaşın kısa bir sürede başlamasına ilişkin 15 Eylül kararını oybirliği ile (yalnızca bir çekimser) destekledi. 20 Eylülde ise BKP MK, ayaklanmanın kesin tarihini ve amaçlarını belirledi: "9 Haziran'da askeri faşist hükümet darbesiyle yönetime gelen Tsankov'un zorba yönetimini devirmek ve onun yerine işçi-köylü iktidarını kurmak."

Ertesi gün, 21 Eylülde, Parti MK'sı tarafından Genel Devrim Komitesinin üyeleri olarak atanan Georgi Dimitrov, Vasil Kolarov ile Gavril Genov ve bir çiftçi örgütçü, otomobille ayaklanma merkezi Vrasta bölgesine gittiler. Onları Bojidar Mitrev ile Vasil Görov adlı iki sadık Komsomolcu koruyordu.

Gerçekte ayaklanma başlamıştı. Daha 13'ünü 14'üne bağlayan gece, Kazanlık köylerinden Mıglıs ayaklanmıştı. Bundan birkaç gün sonra, 19 Eylül'ü 20 Eylül'e bağlayan gece de Nova Zagora ayaklandı. Stara Zagora'daki topçu ve jandarma kışlalarını ele geçirmek için yapılan çarpışmalara, yetmişten fazla Komsomolcu katıldı. Pazarcık, Gorna Cumaya, İhtiman ve diğer bölgelerden birçok köy ve kasaba ayaklandı. Ayaklanma en yaygın olarak Vratsa bölgesinde yaşandı.

Ancak ayaklanmanın, ülkenin çeşitli bölgelerinde aynı anda başlamaması ve Sofya, Plovdiv, Varna, Ruse vb. gibi büyük mer-

kezlerin ayaklanmanın dışında kalmaları nedeniyle, büyük askeri birlikler ayaklananların safına kazanılamadı. Gericiler bundan faydalanarak çabucak kendilerini toparladılar ve ayaklanmayı gaddarca bastırdılar.

Kana boyanan, fakat Bulgaristan'da gelecekteki savaşlara büyük deneyler veren kahramanlıklarla dolu 1923 Eylül ayaklanmasına emekçi gençler, er, kurye, irtibatçı olarak ön sıralarda ve kitlesel olarak katıldılar. Vrasta bölgesi, çoğu Komsomolcu olan emekçi gençlerin de katılmasıyla birlikte ayaklanmanın odak noktası durumunu aldı. Burada başlarında komiteleri ve sekreterleri bulunan tüm Komsomol örgütleri savaşa atıldılar.

Unutulmaz Boyçinovtsi çarpışmasında, ayaklanma taburu, yeterli silahı olmamasına rağmen marşlar söyleyerek ileri atıldı. Ateş hattının ön saflarında gençler bulunuyordu, onlar savaş sınırında bir hayli ileri gidiyor ve geri kalanları da arkalarından çekerek yoldaşlar ileri haykırışlarıyla süratle savaşa atılıyorlardı.

Sonradan Berkovitsalı bir isyancı bu şehirde gençlerin ayaklanmaya katılışını şöyle anlatıyor: "Gençler, kent polis karakolunu ele geçirmek için girilen çarpışmaya da aktif olarak katıldılar. Taarruzun ön saflarındaydılar, mermi yağmuru altında yılmadan ileri atılıyorlardı. Çarpışma amansız, irade ise sarsılmazdı. Bizim birlikten Koço Şeretçeto adındaki genç 'Polis karakolunu ele geçirme emri her şeye rağmen yerine getirilmeli' diye bağırarak ileri atıldı, karakolun yanına yaklaştı, bir bomba fitilleyerek pencereden içeri attı. Sonra o önde, biz ardından içeri daldık ve tabancalarımızı içerde bulunan polislerin göğüslerine dayadık, onları birer birer silahsızlandırarak bazılarını esir aldık. Burada tutuklu bulunan yoldaşlarımızı da serbest bıraktık.

Birliklerden biri yalnızca gençlerden kurulmuştu. Bu birliğe de kışlaya batı tarafından hücum etme görevi verildi. En fazla buraya yüklenilmesi gerekiyordu. Biz 12 genç, korkmadan hemen hedefe yürüdük. Kışla ile kasaba arasında karşımıza

çıkan bir asker mevzisini pek kısa bir çarpışmadan sonra çökerttik. Sonra tutsak edilmiş, silahsızlandırılmış, rütbeleri sökülmüş askerleri kaymakamlık dairesinden köylerine serbestçe gitmeleri için izin almaya yolladık. Ardından süratle kışlaya yöneldik. Ne var ki, oraya vardığımızda kışlanın tamamen bizimkilerin kontrolüne geçtiğini gördük. Bizim birlik derhal yeni görev aldı: Balkanlara doğru çekilmekte olan düşmanı tamamen yenilgiye uğratmak...

Üç gün devam eden işçi ayaklanmasından sonra Sofya'dan gelen ordu birliklerince Petrohan civarında yenilgiye uğratıldık. Burjuvazi, ayaklanmacılarla kanlı bir hesaplaşmaya girişti. Bölüğümüzün en cesur kahramanı olan Koço Şereçeto ve Hüsnü Abdullov ismindeki gençler gaddarca linç edildiler. Bir kısmı tutsak edilerek polis karakollarında ve kışlalarda vahşice işkence gördü, diğer bir kısmı da sınırdışı edildi."

Komsomolcular Prevala çarpışması sırasında büyük kahramanlık gösterdi. Ayaklananları arkadan vurmak isteği ile Kaptan Monev'in, bir bölük askerle köye saldırdığı haberi alındı. Bu kahpece planı önleyebilmeleri için, Ferdinand (Mihaylovgrad) isyancıları, Hopuşna komünist gençlik örgütü sekreteri Kristö Genov'un komutası altında, çoğu genç olan 30 kişilik bir grubu, ellerinde bir mitralyözle yardıma yolladı. Gençler, yol boyunca karşılaştıkları birçok köylüyü saflarında savaşa katılmaya ikna ettiler. Köy kenarındaki kayalıklar arasında mevzi aldılar. Başlarında faşist kaptan bulunan asker bölüğü yaklaştığı zaman, gençler yaylım ateşi açtılar. Bu çarpışmada 80'den fazla asker öldürülmüş geri kalanları da bozguna uğratılmıştı.

Eylül ayaklanması günlerinde ve onun bastırılmasından sonra pek çok değerli kurban verildi. Örneğin, Saranyovo garı etrafındaki çetin çarpışmalarda, Pazarcık Komünist Gençlik Örgütü Sekreteri Atanas Tsvetanski kahramanca öldü. Dolna Banya köyünde ayaklanmaya katıldıkları için, hemen yenilgiden son-

ra, örgütün sekreteri H. Levi, V. L. Damyanov, D. Atanasov ve daha 22 kişi canavarca öldürüldü; Pazarcık Lisesi son sınıfındaki 25 öğrenciden ayaklanmaya katılan ve Saranbey yakınlarında tutsak edilen 16 öğrenci birbirlerine bağlanarak Pazarcık yolunda en gaddar bir şekilde kesildiler. Faşist polisler öldürmeden önce, genç Krum Naumov'un kafasının derisini yüzdükten sonra onu vahşice kesip parçaladılar. Komsomolcular, canavarlaşan faşistler önünde metin ve yiğitçe davrandılar, onların önünde küçük düşmediler, onlardan af dilemediler. Gençler büyük bir ideal uğruna öldüklerinden emindiler.

Bütün namuslu antifaşist dünya Bulgar faşist burjuvazisinin zalimliğini ve barbarlığını nefretle protesto etti. Eylül Ayaklanmasına kahramanca katılışı ve faşist cellatlarına boyun eğmeyişiyle, Bulgaristan emekçi gençleri, dünya ilerici gençliğinin sevgisini kazandı. İlk canlı yankılar Sovyet Gençliğinden geldi. Azerbaycan komsomolcuları BKMS'ye yolladıkları telgrafta: "BKP'nin önderliği altında Bulgaristan Gençlik Birliği, işçi ve köylülerle birlikte burjuvazinin, yabancı kapitalistlerin tutsaklığını yıkıp, yapılan gaddarca işkencelere göğüs gererek, emekçi ve köylü yönetimini kuracaktır" diyordu. Gençlerin sevgili Komsomollarının beşinci yıl dönümünü toplantıda selamlama konuşması yapan ve Bulgaristan Komsomolcularının kahramanlıklarını anlatan Vasil Kolarov coşkun bir şekilde alkışlandı. Belgrad'da yapılan büyük bir genel üniversiteliler arası toplantıda bulunanlar, Bulgaristan'daki faşizmin gaddarlıklarına karşı nefret ve hiddetlerini belirttiler. Dış ülkelerdeki ilerici gençliğin sevgisi Bulgaristan Komsomolcularına güç katıyordu.

Georgi Dimitrov'un sözüyle "Partinin Bolşevikleşmesinde bir dönüm noktası" olan 1923 Eylül Halk Ayaklanması, Komünist Partisi tarafından yönetilen Komsomola büyük bir savaş deneyi ve siyasal deney kazandırdı.

Komsomolcular ayaklanmaya yalnızca savaşçı ve komutan olarak katılmakla kalmadılar, onlar yer yer kurulan yeni işçi-

köylü yönetim organlarına katılarak, ayaklanan bölgelerdeki savaşçıların ve halkın sağlık ve yiyecek gereksinimlerini de karşıladılar. Komsomolcularla birlikte, onlarla omuz omuza ZMS'istler ve daha birçok örgüt dışı gençler de aktif olarak harekete katıldılar. Böylece savaşın alevleri içinde gençlik arasında antifaşist birleşik cephenin sağlam temelleri atıldı.

Halkçı gençliğin 1923 Eylülünün gerçek savaşçı görenek ve gelenekleriyle eğitilmesi, Komsomol ve RMS'nin daha sonraki çalışmalarında büyük başarılara ulaşmasının başlıca dayanağı oldu. Ayrıca bu, faşizmin, ülkemizdeki gençlik arasında kendine sağlam bir temel yaratmak uğrunda gösterdiği büyük çabaların başarısızlığa uğramasını sağladı. Gençler, Komsomolcular ve RMS'istler, yaşlı yoldaşların 1923 yılının şanlı Eylül günlerine ait konuşmalarını ilgiyle dinliyorlardı. Onlar, barbarca öldürülen büyük şairimiz Geo Milev'in alevli Eylül Destanı'nı gizlice yazarak elden ele dolaştırıyorlardı.

Gençlere ne büyük güç ve cesaret aşılıyor, şairin bu yaşam dolu devrimci sözleri:

Eylül Mayıs olacak,
İnsan hayatı
Sonsuz bir yükselişe varacak
Yükseklere! Yükseklere!
Dünya cennet olacak
Olacak

Her kuşaktan Komsomolcular ve RMS'ist gençler, *Horo* romanını okudular. Genç kuşaklar Anton Stramişrov'un bu kitabından kelle avcısı faşistlerin, yenilgiye uğrayan isyancı işçi ve köylülere karşı yaptıkları eşi görülmemiş gaddarlıkların nefretle damgalandığını öğrendiler. Onların genç kalpleri devrimci bir intikam duygusuyla doldu. Gençler, otuz yaşlarında bir

işçi yazar olan Kurum Velkov'un, 1923 Eylül Ayaklanması üzerine yazılan, edebiyatımızın en güzel romanından esinleniyorlardı. Onlar:

Yeni, kanlı Eylülde
Düşmanı ezmeye ant içiyoruz!

diye başlayan şarkıyı söylemeyi de çok seviyorlardı. Fakat bu yeni, yenilmez Eylüle ulaşabilmek için çok güç ve ağır bir yoldan geçilmesi gerekirdi.

3. BKMS'NİN AYAKLANMADAN SONRA FAŞİST DİKTATÖRLÜĞE KARŞI SAVAŞA KATILMASI

Eylül Ayaklanmasının bastırılmasından sonra şiddetlenen amansız faşist teröre rağmen, ülkemizdeki antifaşist güçlerin ve özellikle Komünist Partiyle Komsomolun verdiği ağır kayıplara rağmen, devrimci güçlerin cesareti kırılmıyor, bunlar kendilerini yenilmiş saymıyorlardı. Faşist gericiler 1923 Kasımında yapılan parlamento genel seçimlerinin sonuçlarını öğrenince dehşete düştüler. İşçi ve köylü ortak cephesine oy verenlerin sayısı üç yüz bini buluyordu. Faşistler bazı yerlerde Komünistlerle çiftçiler arasında gelişmekte olan işbirliğinden daha da çok korkuyorlardı.

1923 Ekiminde Vasil Kolarov'la Georgi Dimitrov'un işçilerle köylülere yolladıkları *Açık Mektup* sağ kalan parti ve Komsomol kadroları, kasaba ve köy emekçileri arasında büyük canlılık ve yakın olan zafere inanç yarattı. Bu mektupta şöyle deniyordu: "*Halkın kutsal davası* olan davamıza karşı duyduğumuz büyük inançla, biz bütün emekçiler yenilginin acı ve üzüntülerini cesaretle yeneceğiz ve halk davasının hizmetine yeniden daha büyük bir enerji ve güvenle kendimizi vereceğiz ve zafere ulaşana dek dinlenmek nedir bilmeden çalışacağız."

Sayıları azalmış olan Komsomol kadroları bu mektuptan ilham

alarak, Komsomol örgütlerini yeniden kurmak gibi ağır bir görevi gerçekleştirmeğe koyuldular. Gerçekte gizli Komsomol örgütleri kurulması gerekiyordu. 1924 yılının Ocak ayında, hükümeti korumak için çıkarılan faşist ceza yasasından sonra Komünist Partisi gibi, Komsomol da illegaliteye geçmek zorunda kaldı.

Güçlükler bir de şundan ileri geliyordu: Partide, faşist terörden ve polis takibinden ürkenler belirmişti. Bunlar boyun eğdiler, tasfiye edildiler. Hatta bunlar Bağımsız Emekçi Partisi ismi altında faşizme ayak uyduran, Komünist Partisi'nden tasfiye edildiği ilan edilen etkisiz bir parti kurdular. Ama Komünist Partisi tasfiye edilenlerin iç yüzünü çabucak açıklayarak, emekçilerle olan bağlarını daha da sağlamlaştırdı. Aynı zamanda Parti, tasfiye edilenlerce yayılan spekülasyonlarını da yalanladı. Tasfiye edilenlere göre, güya Komsomol emekçi gençliğin savaşçı devrimci örgütü değilmiş, yalnızca legal olarak çalışmaları gereken Jimnastik ve aydınlatma dernekleri topluluğu imiş. Komsomol tasfiye edilenlerin yenilgiye uğratılması mücadelesinde aktif bir rol aldı.

1924 yılının başlarında, fiilen Komsomolun legal organı olan Bideşte gazetesi ülkenin çeşitli yerlerinde, faşist terörün kurbanlarını desteklemek için gençlik yardım komitelerinin kurulmasını propaganda ediyordu. Bu komiteler, önceleri legal çalışan Komsomol üyeleri arasındaki bağların yeniden kurulmasına ve bütün ilerici gençlikle sağlam işbirliği yapılmasına çok yardım ettiler. Bideşte gazetesi çok geçmeden faşist yönetim tarafından yasaklandı. Onun yerine legal Komsomol gazetesi olan Svetlina çıkmaya başladı.

Komsomol çalışmalarında yeni bir dönem başlıyordu: Faşizme karşı ağır ve çetin bir savaş dönemi. Yönetici kadrolar da sıradan Komsomolcular da, Partinin öncülüğü altında derin gizlilik ve çok yönlü illegal savaş sanatını öğreniyorlardı. Onar kişilik gruplar yerine üçer beşer kişilik gruplar kuruluyordu.

Merkez, kent ve yerel komitelerle şifreli mektup, bülten ve diğer emirler yoluyla haberleşiliyordu. Şifreler sadece Komsomolun MK ve Kent Komitelerinin sekreterleri tarafından biliniyordu. Komsomol MK üyeleri ve özel görevlileri kent ve yerel komite ve örgütlere gittikleri zaman, takma isimler kullanıyorlar, gerçek isimlerini gizliyorlardı. Onların genellikle değişik takma isimleri vardı. Üst örgütlerin alt örgütlerle bağlantıları irtibatçı denen özel kişiler kanalıyla yapılıyordu. Her kentte genellikle merkezin birkaç irtibatçısı vardı. İrtibatçı çalıştırma zorunluluğu en çok polis tarafından öğrenilme, yakalanma durumlarında tehlikeyi atlatma gereksiniminden doğmuştu. İrtibatçı olarak en fazla Partiye sempati gösteren ve polis tarafından bilinmeyen zanaatçı işçiler, bozacılar, ticaret memurları tercih ediliyorlardı. Sofya'da Komsomol MK'nın irtibatçıları vardı. Örneğin Sofya'daki bu irtibatçılardan birinin çalıştığı kunduracı dükkanında, taşradan gelen görevli kent komitesi temsilcisinin şöyle demesi gerekiyordu: "Bana iki gün içinde ayakkabı yapabilir misiniz?" Ancak bundan sonra kent komitesi temsilcisi, Komsomol MK ile ilişkiye girebilirdi. Bu ilişki de MK'nın ancak bir veya iki üyesi ile yapılabilirdi.

Parti de, Komsomol da, indirilen ağır darbelerin altından kısa zamanda kalkıp doğruldular. Ve ayaklarının üzerine bastılar. Her ikisinin de kasaba ve köy emekçileri arasındaki etkisi daha da arttı. Halk faşizmle barışmıyordu. Bu durum içinde parti yeni bir silahlı ayaklanma hazırlığına yöneldi. Onun bu davasında ilk yardımcısı Komsomoldu. O günler hakkında Komsomol yöneticilerinden biri şunları anlatıyor: "Her zaman olduğu gibi böyle durumlarda gençlik heyecanına romantik unsurlar da karışıyordu. Örgütün gizli mekanızmasıyla tanışmak kutsal bir durum sayılıyordu. Beş on kişilik komünist gruplar evlerde gizli olarak biraraya geliyorlardı. Buraya sessiz, ciddi bir kaygı ve bize tanıttıkları büyük davaya derin bir

bilinçle giriliyordu. Bu toplantılarda Komünist Partisi'nin gizli çalışma ilkeleri son harfine dek okunup öğreniliyordu. Ayrıca toplantıda bulunanların tümü, davaya bağlılıklarına, namusla hizmet edeceklerine, komünizm uğrunda her şeylerini verebileceklerine, örgüt gizliliğini koruyacaklarına, hiçbir zaman düşmana uymayacaklarına, örgütü ve arkadaşlarını ele vermeyeceklerine dair şeref sözü veriyorlardı. Komsomolun Merkez Komitesi gizli çalışmada kullanılacak ilkeleri öğreten özel bir talimat çıkardı. Komsomolcular polis ve mahkeme önünde metin ve devrimci bir tutum takınmaya çağrılıyorlardı.

Komsomol, gizli olarak gençler arasında Mladej gazetesini, Mlad Revolüdsiyoner dergisini, birçok genelgeler, direktifler ve ayrı ayrı broşürler dağıtıyordu.

27-28 Nisan 1924 tarihinde devrimci hareketin yeni yükseliş koşulları içinde, Sofya dolaylarında (Lozenets Manastırı ardında) BKMS'nin ilk gizli konferansı yapıldı. Bu konferansa Sofya, Varna, Ruse, Şumen, Pleven, Vrasta ve diğer kentlerden yirmi kadar delege geldi. Konferansa BKP MK sekreteri Stanke Dimitrov, Marek de katıldı. Marek, konferansı BKP MK adına selamladı. Bundan sonra okunan raporda, Komsomolun 2200 üyesi olduğu ülkedeki tüm Komsomol örgütlerinin yeniden kurulduğu bildiriliyordu.

İç ve dış durumun ciddi bir tahlili sunularak şu sonuç çıkarıldı: "Çıkış yolu, iktidarı Eylül taktiği yoluyla yani genel işçi köylü ayaklanması yoluyla ele geçirmekten başka yol olamaz." Konferans, Komsomolun, çeşitli spor, kültür-aydınlatma, içki aleyhtarı ve diğer örgütlerde yürüttüğü illegal çalışmayla legal çalışmanın başarıyla birleştirilmesi ve düzenlenmesi için gençlerin dikkatini çekti. Konferans, Komsomol örgütlerini "Komünist çiftçi, devrimci mülteci ve emekçi gençlik ile onların örgütleri arasında birleşik cephe kurmaya" ısrarla çağırdı. Ve "birleşik cephenin en iyi şekilde, yoksul kitleler arasında çalışarak ve

eylemler yürüterek, gerici önderlerin iç yüzünü açıklamakla kurulabildiği"ne dikkati çekti.

Konferans, Komsomolun örgüt yapısı konusunda, yani Komsomol örgütlerinin yeni baştan kuruluşlarının üretim ilkesi üzerinde yapılmasıyla ilgili önemli bir karar aldı. Sanayi kuruluşlarında işçi gençlik Komsomol örgütlerinin kurulmasına ve bunların sağlamlaştırılmasına özel olarak dikkati çekti. İllegal savaşlarda çelikleşen Komsomolcular arasında Komsomolun yeni Merkez Komitesi seçildi. Konferans, KİM- Balkan Komünist Gençlik Federasyonuna, Sovyet komünist Gençlik Birliğine ve illegal Bulgar Komsomolunun yönetimini üzerine alan Tula (Sovyetler Birliği) Komsomol örgütüne tebrik mektupları yazılması kararı aldı.

Konferans, Sovyetler Komünist Gençler Birliğine de V.İ. Lenin'in ölümü dolayısıyla başsağlığı dileyen ve Bulgaristan Gençliğinin (Komsomolunun) Lenin'in yolunda yürümeye kesinlikle kararlı olduğunu belirten mektubunda şöyle diyordu: "Değerli yoldaşlar, Bulgaristan Komünist Gençlik Birliği'nin ilk gizli konferansı, büyük öğretmenimiz ve önderimiz Lenin yoldaşın ölümü nedeniyle sizin aracılığınızla Sovyet devrimci gençliğine derin saygıyla başsağlığı diler. Çok ağır gizlilik koşulları altında toplanan bizler, işimizde, Lenin yoldaşın genel sevk ve idaresi altında, aynı ağır gizli şartlarda proleter devrimini hazırlayan Sovyetler Birliği'ndeki yoldaşlarımızdan esin ve güç alıyoruz..." BKMS'nin Bulgaristan'daki emekçi gençlik kitlelerinin önüne koyduğu slogan şuydu: "Gençlik Leninizmin bayrağı altında toplansın!"

Gerçekten de konferansın tüm çalışmaları Leninizmin ışığı altında geçti. Komsomol tüm çalışmalarını; yani ayaklanma öncesinde, ayaklanma anında ve yenilgi döneminde yaptığı her şeyi şimdi yalnızca Leninist açıdan gözden geçirmeye çalışıyordu. BKMS'nin ilk illegal konferansı, Bulgaristan Komsomolunun Leninizmi benimsemesi yolunda yeni bir dönem başlattı.

Bulgaristan Komünist Partisi ve Bulgaristan komsomolu ağır bir kayıba uğradı. 7 Mayıs 1924 tarihinde Bulgaristan'da bilimsel sosyalizmin temellerini atan, Partinin önderi Dimitır Blagoev (Dedo) öldü. Onun cenaze töreni, emekçilerin, Bulgaristan Komünist Partisi'nin dava ve fikirlerine bağlılığının büyük bir ifadesi oldu. O zamanki Komsomolculardan biri şunları anlatıyor: "Cenaze töreninde biz Komsomolcular töreni koruyorduk. 30 bin kişi öğretmenlerini uğurlamaya gelmişti... Sokaklarda yaşam durmuştu. İnsan denizi sokakları kaplıyordu. Yan sokaklarda atlı jandarmalar tetikte duruyordu. Bogomil sokağında gösteriyi ikiye bölmeye çalıştılar fakat başaramadılar. Halkevi önünde sessiz gösteri durdu. Diz çöküldü... Siz kurban gittiniz... marşı söylendi. Ölümsüz Dedo'nun davası uğrunda savaşacağımıza hepimiz şeref sözü verdik."

Komsomol birleşik cepheyi kurma yolundaki çabalarını artırdı. 1924 yılında BKMS MK'nın yayınladığı çağrıda şöyle deniyordu: "Yaşadığımız anlar, işçi köylü emekçi gençlerinden, 9 Haziran ve Eylül'den sonra hüküm süren kanlı zorbalığa karşı savaş yürütmek için örgüt farkı gözetmeden emekçi gençlik örgütlerinin birleşik cephesinin kurulmasını gerektiriyor." Ülkenin bazı kesimlerinde, Pleven ve başka yerlerde olduğu gibi, Komsomol ve ZMS'nin ortak cephe komiteleri kuruldu. Sofya Komsomolcuları sokakta kahpece öldürülen tanınmış çiftçi militanı, birleşik cephe taraftarı Petro D. Petkov'un cenaze törenine kitlesel ve örgütlü bir şekilde katıldı. Polis, gösteriye katılan birçok üniversiteliyi ve genç işçiyi tutukladı.

Bu sıralar, BZMS yönetiminde, başında İvan Marev ile Lazar Stanev olmak üzere, artık güçlü bir solcu grup belirmişti. Bunlar Komsomol'la ittifak kurmak uğrunda savaş yürütüyorlardı. Başlarında Tomov ile Torlakov'un bulunduğu Çiftçi Birliği'ndeki gericiler her çareye başvurup, ZMS'yi ortak cephe yolundan saptırmaya uğraşıyorlardı. Bu sağcılar, ZMS'nin 21 ile 22 Aralık

1924 tarihlerinde yapılan III. Kongresinde kıyasıya mücadeleye girdiler. Parti ve Komsomol, legal olarak çıkardığı Naşi Dni, Bıdeşte ve diğer basınla Komsomol Çiftçi Birliği ile ZMS'deki solcu güçleri desteklediler. Naşi Dni gazetesi ZMS'in III. Kongresi nedeniyle şöyle yazdı: "Tomovcular ve Torlakçılar kent ve köy emekçi kitlelerinin ortak savaşının düşmanlarıdır. Onlar köylüleri işçilerden koparmaya, köylü hareketini kösteklemeye ve burjuvazinin ardından sürüklemeye çalışıyorlar. Onlar köylü hareketine burjuva partilerinden aldıkları fikirleri getiriyorlar."

ZMS'nin III. Kongresi, faşist cehalete karşı birleşik cephe kurulması, başlıca Komsomol örgütleri göz önünde bulundurularak diğer emekçi örgütleriyle ortak çaba yürütülmesi taraftarı olduğunu gösterdi.

Komsomol kitlesel legal gençlik derneklerindeki çalışmalarını gittikçe artırıyordu. I. Dünya Savaşından sonraki yıllarda Bulgaristan'a, Trakya, Dobruca ve başka yerlerden birçok göçmen geldi. Bir sıra gençlik mülteci birlikleri kuruldu. Komsomol, gençler arasındaki bu çalışmalara büyük önem veriyordu. Komsomolun legal gazetesi olan Svetlina da, mülteci ve göçmen gençliğe bir sütun ayırmıştı. Komsomol, mülteci örgütlerinde de, spor, içki karşıtı, turist vb. gibi diğer gençlik örgütlerinde olduğu gibi, bu örgütlere giren gençler arasında kendi etkisini artırmaya çalışıyor, faşist 9 Hazirancıların gençlik arasındaki siyasal etkisine karşı savaş yürütüyordu. Bu yönde bazı başarılara ulaşıldı.

Üniversiteli ve liseli öğrenciler emekçi gençliğin savaşına aktif olarak katılıyordu. 13 Mart 1924 tarihinde Sofya Üniversitesi öğrencilerinin çoğu faşist teröre karşı protesto amacıyla iki günlük boykot ilan ettiler. 1924 yılının sonlarına doğru Varna'daki Yüksek Ticaret Okulu öğrencileri, profesör olarak atanan beyaz orducuların derslerini kitlesel şekilde terk ettiler. 2 Haziran 1924 tarihinde Komsomolcu işçi ve üniversiteliler Hristo Botev'in

Vratsa'daki anıtı önünde büyük bir miting yaptılar. Polis onları, törene gelen resmi misafirler sandı, fakat çok geçmeden ne olduklarını anladı, konuşanı ve diğer bazı gençleri tutukladı, orada bulunanları da dağıttı. Orta dereceli okullarda oluşturulan Komsomol grupları Marksizm-Leninizmi benimsemede, K. Marx ile V. İ. Lenin'in eserlerini öğrenmede büyük bir çalışma yürüttüler. Birçok Komsomolcu öğrenci, Parti yönetim ve örgütlerinin kuryeleri oldular, illegal yayınları taşıyıp dağıttılar. 1924 içinde ve 1925'in başlarında bir dizi okulda kötü koşullara ve faşist yönetimin ilgisizliğine karşı boykotlar patlak verdi.

Komsomol, kışlalarda da gizli örgütler kurmaya başladı. Bu amaçla orduya gönüllü olarak en iyi Komsomolcular yollanıyordu. Aynı zamanda Komsomol, militarizme karşı oldukça önemli çalışmalar yürüttü. Komsomol, şovenizmin, özellikle büyük Bulgar şovenizminin iç yüzünü açıklıyor, emperyalistler tarafından Sovyetler Birliği'ne karşı hazırlanan savaşa karşı çıkıyordu.

Böylelikle Bulgaristan komsomolu kendisine indirilen ağır darbelere rağmen çabucak silkinip ayağa kalkıyor, saflarını sağlamlaştırıyor, emekçilerin yaklaşmakta olan yeni savaşına daha aktif olarak katılmaya hazırlanıyordu.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

İŞÇİ GENÇLİK BİRLİĞİNİN KURULMASI VE ANTİFAŞİST SAVAŞA KATILMASI (1925-1934)

1. KAPİTALİZMİN GEÇİCİ VE KISMİ İSTİKRAR YILLARINDA DEVRİMCİ GENÇLİK HAREKETİ, BKMS'NİN 1926 YILI MOSKOVA GÖRÜŞMELERİ

1924 yılının sonu ile 1925 yılı başında iç ve dış durumda önemli değişiklikler oldu. Kapitalist dünya, savaş sonrası ekonomik ve politik bunalımlardan yakasını kurtardı ve ayaklarının üzerine bastı. Kapitalist ekonomi yalnızca canlanmakla kalmadı, güçlendi. Hatta olanaklarını da genişletti. Büyük kapitalistler, sarsılan iktidarlarını güçlendirmeyi becerebildi ve kitlelerin devrimci savaşına kuvvetli bir darbe indirdi. Geçici bir süre için devrimci hareket geriledi. Kapitalizmin Avrupa'da geçici ve kısmi istikrar dönemi adı verilen süreç başladı.

Fakat bu dönemin başlaması hiç de kapitalizmin savaş sonrası ekonomik bunalımının doğurduğu sonuçları tümüyle ortadan kaldırdığını gösteremezdi. Komünist Enternasyonal, kapitalizmin bu geçici gelişim safhasından sonra, kendi çelişkileri içinde daha fazla sıkışacağını, kapitalist sistemin genel bunalımının daha da keskinleşeceğini kesin bir dille söylüyordu.

Kapitalizm, ülkemizde de geçici bir süre için durumunu sağlamlaştırdı. Köy ekonomisi, yalnızca savaştan önceki ekili sahalara ulaşmakla kalmadı, ekili alanları daha da genişletti. Bütün bunlara rağmen Bulgaristan, savaşta önemli miktarda toprak kaybettiği için Trakya'dan, Makedonya'dan gelen göçmenlerle doldu. Bu yüzden işlenir topraklara karşı duyulan ihtiyaç da çok arttı. Sanayi üretimi de genişledi. Birçok yeni fabrika kuruldu. Hele tütün ve şeker sanayisi çok gelişti.

Ülkemizde devrimci güçlerin gerileme devresi başladı. Fakat ülke içindeki Parti yöneticileri, durumun değiştiğini vaktinde görüp, silahlı ayaklanma çizgisini değiştirmeyi beceremedi. Bu politik çizgi, artık değişen şartlara uygun değildi. Daha önemlisi Parti tarafından kurulan özel askeri örgüt, bu sıralarda bazı maceraperestlerin eline geçmişti. Bunlar ülkemizde partizan hareketinin sınıf savaşının yerini aldığı, faşist teröre karşı daha büyük işçi-köylü terörü örgütlendirilmesi gerektiği inancındaydılar.

Konumunu oldukça sağlamlaştıran Tsankov faşist hükümeti, Komünist Partisi ile Komsomola karşı yeni bir katliam hazırlıyordu. Ve bu katliam gecikmedi. 16 Nisan 1925 yılında Sofya'daki Sveta Nodolya Kilisesine bomba atma olayı, böyle bir katliama girişilmesine fırsat verdi. Halbuki Bulgaristan Komünist Partisi'nin ve Merkez Komitesinin bu olaydan haberi yoktu ve böyle bir girişimi desteklemiyordu. Bunu suikast olayından sonra derhal açıkladı. Buna rağmen faşist cellatlar, bu bombayı Partinin attığını iddia ettiler ve bunu etrafa yaydılar. Parti ve Komsomol üyelerine karşı dehşetli teröre giriştiler. Hapishaneler tıka basa dolduruldu. Komünistler, Komsomolcular, çiftçiler ve birleşik cepheciler, kitlesel bir şekilde öldürülüyorlar, hiçbir iz bırakılmadan ortadan kaldırılıyorlardı.

Komsomolcular poliste en korkunç işkencelere yiğitçe direniyorlardı. Örneğin Kosta Şulev, Atanas Stratiev ve Todor

Dimitrov gibi ünlü Komsomol mensupları, 1925 yılında devlet emniyetinde, örgüt ve yoldaşlarını ele vermeden can verdiler. Atanas Stratiev'in dayanılmaz ağrılar ve acılar içinde son nefesini verirken söylediği: "Onlar davamıza devam edeceklerdir" sözleri, Komsomolcuların zafere sarsılmaz bir inançla bağlı olduklarını ve bu uğurda canlarını seve seve verdiklerini gösterir. Komsomol Merkez Komitesi Üyesi, Kosta Şulev, kitle çalışmalarından sorumlu idi. Tüm enerjisiyle spor ve gezi örgütlerindeki komsomol kolları ile ilgileniyordu. O aynı zamanda askerler arasında illegal komsomol çalışmalarının en tecrübeli yürütücüsü ve örgütçülerinden biriydi. Faşist iktidar, ZMS'den bazı devrimci gençleri tutukladı. Bu gençler kanlı faşist diktatörlüğe karşı savaş için, Komsomol ile birlikte ortak cephe komiteleri kuruyorlardı. Bu komiteler Komünist Partisi ve Çiftçi Birliğine bağlı olarak çalışıyorlardı. Faşist iktidar, Komsomolcularla ortak cephede birleşen Çiftçi Birliği gençlerinden bazı devrimcileri tutukladı. Şair Sergel Rumentsev, polis müdürlüğü fırınlarında diri diri yakıldı.Tsvetko Avramov, Radoslav Notev ve başkaları da kurşuna dizildi.

Komsomolculara karşı açılan davalar birbirini izliyordu. Bu davalara katılan bir genç durumu şöyle anlatıyor: "Bizi hapisten çıkardılar. Mahkemeye doğru yola çıktık. Komsomol grubumuz çok kalabalıktı. Gençlerin çoğuna kırkar kiloluk ağır prangalar vurulmuştu. ...

Bölgedeki Komsomolcu yoldaşlarımızın bizlere gösterdiği içten ilginin doğurduğu minnettarlık hissi tarif edilemez... Çoğu yerde bizi çiçek yağmuruna tutuyor, selamlıyorlardı. Korkmayın yoldaşlar! Biz de sizinleyiz sözleri duyuluyordu."

Aynı genç, Komsomolcuların özellikle 1943 yılında, faşizme karşı silahlı savaşta ölen Emil Markov'un yargılanması sırasındaki tavrını şöyle anlatıyordu: "Yargılama sırasında hepimiz tam bir fikir birliği içinde konuştuk. Bize karşı ileri sürülen

tüm suçlamaları reddettik. Hakimler bu durum karşısında adeta kuduruyorlardı. Emil Markov'un kahramanlığı onları küplere bindiriyordu. Onu sedyeyle mahkemeye getirmişlerdi. Savcı Emil'i soru yağmuruna tutuyordu. Fakat o ısrar ve inatla susuyordu. Dudaklarında alaycı bir tebessüm donup kalmıştı. Bu tebessüm dayaktan yara bere içinde olan yüzüne bir başka güzellik ve çekicilik veriyordu. Emil bu alaycı gülümseyişle cellatlar karşısında yükseliyor; onlar, dayaktan ezilmiş ve yara bere içindeki bu vücutta yaşayan inancın güçlülüğü karşısında ezilip büzülüyorlardı.

Savcı dayanamayarak ümüğüne bıçak saplanmış bir domuz gibi bağırdı:

— Sen insan mısın yoksa sfenks misin? Söyle, susma konuş.

Emil bu öfkeye de suskunlukla, patlamış ve yaralı dudaklarının ucunda donmuş olan fevkalede güzel bir alaycı gülümseyişle karşılık verdi."

Büyük Fransız yazarı Henri Barbusse, Bulgaristan'daki bu teröre ilişkin bir kitap yazdı. Kitabında şunları belirtti: "Komsomol üyelerini takip ediyorlar. Onları hapislere atıyorlar. Öldürüyorlar. Bu kahramanların analarını, babalarını da öldürüyorlar. Bulgaristan'da bazı örgütlerin bütün genç üyeleri öldürülmüştür... Savcılar, on beş yaşındaki kız ve erkek öğrencilere ölüm cezası verilmesini istemektedirler."

Burjuvazi, genç kuşaklar arasında kendine kuvvet kazanabilmek için, ya eski gençlik örgütlerini canlandırdı ya da yenilerini kurdu. Birçok burjuva partileri kendilerine bağlı gençlik örgütleri kurdular. Demokratik Gençlik Sgovoru, Milli-Liberal Partisi Gençlik Birliği, Stambolovcı Gençler, Demokrat, Radikal Gençler gibi adlar taşıyan gençlik örgütleri, burjuva partilerine bağlıydılar. Fakat bütün bu kuruluşlar, gençliği burjuvazinin payandası durumuna getiremediler.

Bunu gören burjuvazi spor dernekleri ve diğer kitle örgütleriyle daha yakından ilgilenmeye başladı. Bu örgütler içinde büyük Bulgar şovenizmi fikirlerini yayarak emekçi gençliğin aklını çelmeye, bilincini zehirlemeye çalıştı. Bu amaçla Milli Spor Federasyonunu kurdu. Savaşlardan sonra dağılmaya başlayan Yunak isimli gençlik örgütünü yeniden güçlendirdi. Denizciler Sgovoru adında yeni bir spor örgütü daha kurdular. Turistik Gençlik Birliği, Bisikletçi Birliği, vb. spor örgütlerini sağlamlaştırdılar.

Tam bu sırada halkçı gençliği şaşırtmak, onu komünstlerle karşı karşıya getirmek amacıylaVelayet gibi ilk ve açık faşist örgütler de kuruldu ve aktif çalışmaya geçti.

Bulgaristan burjuvazisi 1926 ve 1927 yıllarında halkı aldatmak için çok çalıştı. Gözden düşen Tsankov, Lapçev ile değiştirildi. Lapçev, Tsankov'un katı bir şekilde yürüttüğü terör politikasını güleryüzle devam ettirmeye çalıştı. O da bütün ilericileri Tsankov gibi hapislere dolduruyordu.

Bu ağır terör yıllarında Parti ile Komsomol, çalışmaktan bir an olsun vazgeçmediler. Hapislere gönderilen, öldürülen kahramanların yerini yeni yeni savaşçılar aldı. Başında Georgi Dimitrov ile Vasil Kolarov'un bulunduğu Parti, politikasını sıkı bir şekilde gözden geçirdi. Artık değişmiş olan uluslararası duruma uygun gelmediği için, silahlı ayaklanma çizgisi değiştirildi. Parti örgütlü bir şekilde geri çekilmeye başladı. Bu taktiği doğru kullanmak emekçi kitlelerle yaygın bağlar kurmaya, emekçiler içinde mevzilenmeye bağlıydı. Bu amaçla Parti legal olanaklardan yararlanmaya çok önem veriyordu. Legal ve bağımsız meslek birliklerini 1925 yılında bunun için kurdu. Legal olarak daha birçok gazete ve dergi çıkarıyordu.

Komsomol da Partinin çalışmalarından faydalanarak ve doğrudan doğruya onun yönetimi altında, emekçi gençlikle bağlarını kuvvetlendirmek için, gençlik arasında legal çalışma

şekilleri aramaya hız verdi. 1926 yılının 1 Nisanından 10 Nisanına kadar Moskova'da görüşmeler yapıldı. Bu görüşmelerde, 1925 yılında yine Moskova'da yapılmış olan Parti görüşmelerinin kararları ışığında, Komsomolun çalışmaları incelendi. Görüşmelerde Komsomol, turist, spor, işçi ve tütün aleyhtarı dernekleri gibi kitlesel gençlik örgütlerindeki çalışmalarını hızlandırmaya, meslek birliklerine aktif olarak katılmaya, sendika birliğini kurmaya çağrıldı. Bütün çalışmalarında Komsomolculardan birleşik cephe taktiğini uygulamaları istendi. Görüşmelerde örgüt şekilleriyle ilgili olarak alınan kararda şöyle denilmektedir: "Birlik, mutlaka gençlerin çalıştığı yerlerde üretim ilkesine dayalı, hücreler kuralına göre yeni baştan kurulup genişletilmelidir."

BKMS, Moskova'da yapılan gençlik görüşmelerinin kararlarını yaşama geçirmek için hemen çalışmaya başladı. Bağımsız Meslek Birlikleri içinde gençlik şubeleri kuruldu. 1926 yılında Partinin girişimi üzerine Mladejka Duma (Gençliğin Sözü) adında haftalık legal bir gazete çıkarılmaya başlandı. İki yıldan fazla çıkarılan bu gazete, emekçi gençliğin sınıfsal ve devrimci eğitimine yardım etti. Ve gençliğin savaşını yönetmede çok önemli rol oynadı.

İşçi gençlik arasında legal çalışma olanaklarını genişletmek amacıyla, 1 Mayıs 1926 yılında bir Genel Gençlik Komitesi kuruldu. Bağımsız İşçi Meslek Birlikleri, Hür Sendika Birliği ve Sosyalist Gençler Birliği bu komiteye katıldılar. İşçi gençlik için tek bir sınıf örgütü kurulması, SSM ile birleştirilmesi sloganları ortaya atıldı. Komite, Botev günü olan 2 Haziran'da Bulgaristan emekçi gençliğine bir çağrıda bulundu. Dülger Evinde yapılan toplantıda Bağımsız İşçi Meslek Birliği (NRPS) adına sonradan İspanya İç Savaşında kahramanca ölecek olan Georgi Şulev ile, yazarlardan Wladimir Rusaliyev ve Anton Straşimirov birer konuşma yaptılar.

Fakat Mladejka Duma gazetesi etrafında birleşen komünist gençlik, çok geçmeden birleşme koşullarının henüz olgunlaşmadığını anladı. Çünkü 9 Hazirancıların desteğiyle Eylül ve Nisan olaylarında suç işleyen ve Geniş Sosyalistler'in burjuvaziyle işçi sınıfının çıkarlarını bağdaşır göstermeye çalışan son derece zararlı ideolojisinden kurtulamayan SSM, Bulgaristan'da emekçi gençliğin kurmak istediği bir savaş örgütünün içinde yer alamazdı.

Komünist Partisi ile KİM bu konuda Komsomola çok yardım ettiler.

Mladejka Duma gazetesi 12. sayısında Proletarya Örgütüne Doğru başlığı altında yayınladığı başmakalede şu fikri ortaya atıyordu: "Sosyalist gençlerle, yalnızca belli şartlarda işçi gençliğin genel çıkarlarını ilgilendiren güncel sorunlarda ortak girişimlerde bulunulabilir. Son zamanlarda yapılan işçi gençlik toplantıları, bu anlamı taşıyordu. Fakat işçi gençlik kendi örgütünü kurmadan birleşme söz konusu olamaz. Şimdi sorun birleşmek değildir, kitlesel gençlik örgütü kurmaktır. Çünkü şu anda, gençliğin böyle bir örgüte büyük ihtiyacı vardır."

Legal bir işçi gençlik örgütü kurma sorunu geniş olarak incelenmeye başlandı. İşçi gençliğin durumu hakında geniş bir anket yapıldı. Köylü gençliğin durumu hakkında da bir anket düzenlendi. Üçüncü ankette faşizm sorunu ele alındı. Bu son anket, örgütün bir an evvel kurulması için siyasi koşulları hazırladı. Birçok köy ve kentte Mladejka Duma büroları çevresinde, gençlik çalışma okulları kuruldu. Bu okullar gelecekte kurulacak olan işçi gençlik birliğinin ilk grupları idi. Mladejka Duma gazetesinin güçlenmesi için yalnızca bir yılda 35 bin levadan fazla para toplandı. Bu, o zamanlar için az para değildi. Gençliğin bütün kesimleri arasında çalışılmaya başlandı. Bu gruplara kızların da katılabilmeleri sorunu ortaya kondu. Çeşitli gençlik talepleri belirlendi. Bazı yerlerde gençlik direnişleri örgütlendi. Örneğin, Plovdiv'de tütün mağazalarında çalışan kızlar, başarılı

bir grev yaptılar. Üniversitede ve liselerde de çalışılıyordu. Makedonya, Trakya, Dobruca, Batı Topraklar Gençlik Birlikleri gibi göçmen gençlik örgütlerine de çok büyük önem veriliyordu. Nöy anlaşmasına karşı savaş yürütülüyordu. Çiftçi Gençlik Birliği ile işbirliği güçleniyor, gittikçe daha fazla birleşik cephe komitesi kuruluyordu. Fakat BZNS ile ZMS'deki değişiklikler yüzünden çok geçmeden bu işbirliği zor yürümeye başladı.

Çiftçi Birliği'nden, başında Tomov olan bir grup, Demokratik Sgovor ile işbirliği yapmaya başladı. Gericiler, ZMS'den ayrılan Tomovcular aracılığıyla ZMS'nin yönetimini ellerine geçirmeye çalışıyorlardı. Tomov'cular ZMS'nin yalnızca bir kültürel örgüt olmasını istiyor, ekonomik ve politik çalışma yapmasını istemiyorlardı. Onlar ekmek ve özgürlük uğruna yürütülen her çeşit mücadeleye karşıydılar. İşçi gençlik ile ortak mücadele yürütülmesinin karşısındaydılar. Bu sırada ZMS iki gazete çıkarıyordu. Her ikisi de Mladejko Zname adıyla çıkıyordu. Biri solcuların, diğeri de Tomov'cularındı.

Büyük çaba sarf etmelerine rağmen Tomov'cu gençler azınlıkta kaldılar. Bunu görünce de taktiklerini değiştirdiler. Çiftçi gençliğinin birleştirilmesi zorunluluğundan, birleştirici kongre çağrılması zorunluluğundan söz etmeye başladılar. Komsomolun legal organı olan Mladejko Zname adıyla çıkıyordu. Biri solcuların, diğeri de Tomov'cularındı.

Büyük çaba sarfetmelerine rağmen Tomov'cu gençler azınlıkta kaldılar. Bunu görünce de taktiklerini değiştirdiler. Çiftçi gençliğinin birleştirilmesi zorunluluğundan, birleştirici kongre çağrılması zorunluluğundan sözetmeğe başladılar. Komsomolun legal organı olan Mladejka Duma gazetesi bu durumda sık sık şu hatırlatmalarda bulunuyordu:

"Tomov, Markov, Zgovor ve ortakları örgütlü çiftçi hareketinin halkçı ve savaşçı niteliğini yok etmeye, onu banker burjuvazisinin yardakçısı haline getirmeye çalışıyorlar.

Çiftçi gençlik bu tehlikeyi görmeli ve sınıf düşmanlarıyla birleşip uzlaşamayacağını, onlarla bir kongrede toplanmayacağını açıkça söylemelidir." (Mladejke Duma, sayı 30, 21 Ekim 1927)

Solcular yeni durumda doğru bir yol izlemeyi beceremediler. Bunların bir kısmı geri çekildi, pasifist fikirlere kapıldı, çiftçi gençliğin yalnız kendi arasında birleşmesi taraftarı olduğunu açıkladı. Tomov'cuların da katılmasıyla solcular, 19 ve 20 Kasım'da, Plovdiv'de ZMS'nin IV. Kongresini yaptılar. Fakat kongre tarafından seçilen yönetim kurulu ne solculardan ne de sağcılardandı. Bunlar sıkça solcu laflar etmeyi sevenlerden, fakat Tomov'cularla da hoş geçinmek isteyenlerdendi. Onlar, ZMS gençliğini birleştirici rol oynamaya çalışıyorlardı. Gericilerin baskısı altında gittikçe daha fazla geri çekiliyor, kendilerini onlara uyduruyorlardı.

Bu sırada ZMS'nin birleşik cephe fikrine bağlı kalan üyeleri alt örgütlerde komsomol ile ortak mücadeleye devam ediyorlardı. Bunlar Kubrat, Rodna Zaştita, Skaut gibi faşist örgütlere karşı aktif bir mücadele yürütüyorlardı. Gençlik, emek komiteleri kuruyor. Zgovor'un artan terörüne karşı savaşıyor ve af mücadelesine de aktif olarak katılıyordu.

2. RMS'NİN 1928'DEKİ KURULUŞ KONFERANSI. KİTLESEL LEGAL GENÇLİK ÖRGÜTÜNÜN OLUŞTURULMASI

Komsomol, çalışmalarına en ağır gizlilik şartlarında devam ediyordu. İşçi gençlik için ve genel olarak tüm emekçi gençlik için, legal bir gençlik örgütü kurma gereği, açık bir şekilde duyuluyordu. Bu fikir, Komsomolcuların girişimi ve çalışması sonucunda birçok yerde somutluk kazanıyordu.

Bazı yerlerde işçi gençlik dernekleri kurulmaya başlandı. Pirdop ilçesinin Smolsko köyünde 2 Aralık 1926 yılında Hristo

Botev adlı ilk gençlik derneği kuruldu. Bu derneğin üyeleri 30 Ocak 1927'de Mladejka Duma gazetesinde, Gençlik Nöbet Başında başlığı altında bir haber yayınladılar. Bu yazıda kısa bir sürede dernek üyelerinin 35'ten 50'ye çıktığı bildiriliyordu. Haberde, ayrıca Smolsko köyü gençlerinin, bütün ülke gençliğini birleştirecek merkezi bir gençlik örgütünün kurulmamış olmasına çok üzüldükleri açıklanıyor ve şöyle deniyor: "... Biz bütün emekçi gençliği, özellikle Sofya gençliğini, çabalarını birleştirerek emekçi gençlik örgütünü kurmaya çağırıyoruz." Bu habere eklenen bir notla, emekçi gençleri, Hristo Botev adlı ilk işçi gençlik derneği örneğini izlemeye çağırıyordu.

O zamanlar Komsomolun sekreteri olan Nikola Kofarciyev (ki birkaç yıl sonra faşist polisle bir çarpışmada öldü) yerel işçi gençlik örgütleri kurmak, daha sonra onları İşçi Gençlik Birliği'nde toplamak için çok büyük çaba gösterdi ve enerji harcadı.

Bu dönemin en önemli olayı, İşçi Partisi'nin kurulması (RP, 1927 Şubatı) ve bu yeni partinin organı olarak Rabotniçesko Delo gazetesinin çıkmasıdır. Gizli Komünist Partisinin açık örgütü olarak kurulan RP, komünizmin yüce fikirlerini emekçiler arasında çok daha geniş olarak yayma, emekçilerin mücadelelerine daha kolay yön verme olanağı sağlıyordu.

RP'nin kurulması, işçi gençlik tarafından sevinçle karşılandı ve İşçi Gençlik Birliği'nin kurulmasına büyük hız kazandırdı. Mladejka Duma gazetesi sayfalarında, RMS'nin kurulması ve niteliği üzerinde tartışmalara başlandı. Birkaç görüş ortaya atılıyordu. Gençler bu tartışmalara aktif olarak katıldılar. En sonra Mladejka Duma, Parti görüşünü açıklayan bir yazı yayınladı. Gençlik birliği örgüt bakımından Bağımsız İşçi Meslek birliği'nin (NRPS) ve RP'nin bir kolu olmamalıydı.

RMS, RP'nin politik ve ideolojik yönetimi altında bulunmalı, fakat örgütsel bakımdan bütünüyle bağımsız olmalıdır.

Bu tartışmalar pratik çalışmalara hiç de engel olmadı. Tersi-

ne, tartışmalar örgütün kurulmasını kolaylaştırdı. Birçok yeni dernekler daha kuruldu.

3 Nisan 1927 yılında kurulan Sofya İşçi Gençlik Derneği, 13 Mayıs 1928'de Mladejka Iskra gazetesini çıkarmaya başladı. Bu gazete daha sonra tüm örgütün yayın organı oldu.

İşçi dernekleri birbiri arkasından kuruluyorlardı. Ama sekter görüşlü bazı Komsomolcular RMS'yi kurma çizgisini, oportünist bir çizgi olarak damgaladılar ve belli bir süre içinde de gençlerin kafalarını karıştırdılar. Bu yanlış görüşler, Rabotniçesko Delo ile Mladejka Duma gazeteleri sayfalarında bile yer aldı. Parti ve KİM'in yardımıyla bu geçici tereddütlere kısa sürede son verildi. Mladejka Duma gazetesi gençliği RMS'yi yeniden kurmaya çağırdı.

Sofya İşçi Gençlik Derneği, 22 Eylül 1927'de yaptığı toplantıda, yeni İşçi Gençlik Birliği'nin nasıl bir birlik olması gerektiğini, talep ve görevlerini ortaya koyan bir deklarasyon yayınladı. Bu deklarasyon Mladejka Duma gazetesinin eki olarak 5 bin adet basıldı ve emekçi gençlikle yeni kurulan İşçi Gençlik Derneklerinde incelenip fikir yürütülmesi için yayınlandı. Sofya İşçi Gençlik Derneği Yönetim Kurulu, birliğin kurucu kongresini düzenlemek için, kurucu komite durumuna getirildi. Bu kuruluş girişimcisi komiteye, ülkedeki işçi gençlik derneklerinin temsilcileri de alındı. Kuruluş Kongresi 24 Mayıs 1928'de yapıldı. Kongreye 15 il derneğinden 37 ve 6 köy derneğinden 6 delege katıldı. Kongre çalışmalarına Pozitano Sokağı, 27 numaradaki RP'nin kulübünde, sabahın saat yedisinde başlandı. Polisin her an gelip kongreyi dağıtma tehlikesi vardı. Bunun için gündemdeki sorunlar sırasıyla değil de, en sonundakilerden başlayarak ele alındı. Öncelikle RMS'ye yedi kişilik bir Merkez Yönetim Kurulu ve Denetim Komisyonu seçildi.

RMS tüzük tasarısının incelenmesi henüz bitmeden polisler ve ajanlar birden salona daldılar. Herkesin dökümanlarını yoklarken

çıkan gürültü ve kargaşalık arasında Kongre, RMS tüzüğünü kabul etme işini de beceriverdi. Bazı delegeler polis tarafından gözaltına alındı. Kongre, aynı gün öğleden sonra, Avcı Parkının çam ormanında çalışmalarını tamamladı. Kuruluş konferansında bir deklarasyon kabul edildi. Bu deklarasyonda emekçi gençliğin o durumu inceleniyor ve yeni kurulan gençlik birliğinin asıl görüşleri, istekleri ve görevleri ortaya konuyordu. Deklarasyonda öz olarak şunlar deniyordu: "Proleter gençliği, proletaryanın öz evladıdır, canı ve kanıdır. O doğduğu sınıfla birlikte, genel sınıfsal çıkarları ve kurtuluş ilkeleri uğrunda savaş yürütmektedir. Çünkü bu çıkar ve ilkeler gençliğin de çıkar ve düşünceleridir."

Emekçi gençlik, RMS'nin kuruluşunu görülmemiş bir sevinç ve heyecanla karşıladı.

Yeni Gençlik Birliği canlı bir örgüt yaşamını başlattı. Kısa bir sürede, ülkenin birçok yerinde yeni yeni dernekler kuruldu. RMS yalnızca işçi gençliğin bir örgütü olarak kurulmuyordu. Bu gerçek, RMS tüzüğünün ikinci maddesinde şöyle açıklanmıştır: "İşçi Gençlik Birliği, işçi, köylü, zanaatçı, memur, yoksul öğrenciler ve benzeri gibi emekçileri örgütlendirmek; politik, ekonomik ve kültürel eğitimlerini sağlamak; sınıfsal çıkarlarını savunup gerçekleştirmek için kurulmuştur." Birlik, işçi, köylü ve öğrenci gençliğin büyük sevgisini kazandı. RMS, RP'nin yönetimi altında, emekçi gençliğin kapitalist sömürüye ve haksızlıklara karşı yürüttüğü mücadelenin başına geçti.

3. EKONOMİK BUNALIM DÖNEMİNDE RMS'NİN İŞÇİ SINIFININ DEVRİMCİ SAVAŞINA KATILMASI. BULGARİSTAN GENEL HALK ÜNİVERSİTELİLER BİRLİĞİ'NİN (BONSS) KURULMASI

O dönemlerde emekçi gençliğin durumu dayanılmayacak kadar ağırdı. Bu durum, bazı gevşemelerle 9 Eylül 1944'e kadar

sürdü. Fakat gençliğin durumu 1929-1933 yıllarını içine alan ekonomik bunalım döneminde özellikle ağırlaştı.

Tütün, tekstil, metal, kiremit-tuğla vb. üretim kollarında, çoğunlukla 18 yaşından aşağı olan gençler çalışıyordu. Çocuk emeğinin resmen yasak edilmesine karşın, kimse buna kulak asmıyordu. Örneğin, Sofya kiremit fabrikasında çalışan genç işçiler, 1930 yılında gazeteye gönderdikleri bir mektupta bakın neler anlatıyorlar: "Çocukların hemen hemen yarısı 12-16 yaşları arasında. Şimdiye kadar buraya müfettiş gelmedi, yalnızca bir defa müfettiş geldi. Fakat ustabaşı hemen küçük çocukları dolaştı, onlara 15 yaşında olduklarını söylemelerini tembihledi. Aksi takdirde..."

O zamanlar en büyük tekstil işletmesi olan Varna'daki tekstil fabrikasında, 17 yaşından küçük 1.300 kız ve kadın işçi çalışıyordu. Bunların çoğunluğu 11-14 yaşları arasındaydılar. Bu fabrikada çalışma koşulları çok ağırdı. İşçi kızlara köle muamelesi yapılıyordu. Onlar günde 10-12 saat çalışmak zorundaydılar. Beslenmeleri yetersizdi. İş zamanında yakınlarıyla görüşmeleri yasaktı. Ustabaşı en küçük kusur için işçileri kamçılıyordu. Birçokları vereme tutuluyordu. Narodno Sabraniye'de RP adına Tekstil fabrikasındaki iş hayatı hakkında sorulan bir soruya zamanın Ticaret, Sanayi ve Çalışma Bakanı şu cevabı verdi: "Eğer tekstil fabrikası emek sağlığı şartlarına uygun değilse, Bulgaristan'da hangi fabrikanın bu konuda örnek verilebileceğini bilmem." Bu çaresiz cevap, kapitalist Bulgaristan'da işçi gençliğinin çok ağır durumda yaşadığının resmi itirafıdır.

Genç işçilerin ücreti, yetişkinlerinkinden daha azdı. İşçi kızlara ise ne kadar çalışırlarsa çalışsınlar, daha az ücret veriliyordu. Buna her gün işsiz kalma korkusunu, kötü barınma ve beslenmeyi, fabrika sahibi ile ustabaşının keyfi davranışlarını ve kaba tavırlarını işçi ve zanaatçı gençliğin kültürel ihtiyaçları karşısındaki duyarsızlığı da katarsak, gerçekten çok acıklı bir manzara elde edilecektir. Patronlar, çırakların emeklerinin kar-

şılığını ödemiyorlardı, ama ana babalarından ustalar için oğullarına zanaat öğretmişler diyerek para kesiyorlardı.

Köylü gençliğe hiçbir yardım yapılmıyordu. Hele topraksız ve az topraklı köylü ailelerinden olan gençlerin durumu çok ağırdı. Stanovets köyünden gazeteye gönderilen bir yazıda şunları okuyoruz: "Yoksul, az topraklı köylü çocukları olan bizler, toprak ağalarını daha da zenginleştirmek için sabahın köründen akşam karanlığına kadar çalışıyoruz. Bütün yaz, boğaz tokluğuna çalışıyoruz... yarı aç, yarı çıplak, kan ter içinde 12-14 saat çalışıyoruz. Gene de çorbacılar bizleri azarlıyorlar, gene de bizden memnun değiller."

Gençliğin ağır ekonomik durumunu çizen tabloyu bütünüyle tamamlamak için, onun yarınından emin olmamasını, siyasi haklardan yoksunluğunu, kültürel ihtiyaçlarından hiçbirinin karşılanmamasını da göz önüne getirmeliyiz. Bilindiği gibi, RMS'nin Tüzüğü, birkaç defa başvurulmasına rağmen, kapitalist hükümet tarafından onaylanmadı. Böylece RMS varlığını yarı legal olarak sürdürüyor ve çalışıyordu. Birliğin yayın organı olan Mladej Iskra gazetesi, polis tarafından sık sık toplatılıyor, sorumluları hapislere tıkılıyordu.

İktidar, genç işçileri, Komsomolcuları takibe, sürgün ve tutuklamaya devam ediyordu. Fakat buna rağmen birlik, işçi, köylü ve öğrenci gençlik arasında her geçen gün biraz daha saygınlık kazanıyordu.

1928-1934 yıllarında RMS, ülkede işçi sınıfının, emekçilerin yürüttükleri bütün mücadelelere aktif şekilde katıldığından, halkçı gençlik arasında güçlü mevziler ve etki kazandı. Halkçı gençlik RMS'nin yönetimi altında, proletaryanın şehirlerde yaptığı grev, gösteri, miting, vb. gibi mücadelelerde ön sıralarda yer aldı. Örneğin tütün işçilerinin 1929 yılındaki genel grevine işçi gençlik bütün gücüyle katıldı. Ücretlerin yüzde 15 oranında yükseltilmesi talebiyle başlayan grev, zaferle sona erdi. Bu ise devrimci hareketi daha da hızlandırdı.

1929-1934 yıllarındaki dünya ekonomik bunalımı Bulgaristan'da da etkisini gösterdi. Sanayi üretimi çok düştü. Köy ekonomisi üretimi yarı yarıya azaldı. 200 bin işsizin hemen hemen yarısı gençti. Çalışan işçilerin gündelikleri daha da düştü. Tarım ürünlerinin fiyatları ise çok daha düşüktü. Geniş emekçi kitleleri arasında hoşnutsuzluk gittikçe artıyordu. Bu da savaş azmini biliyordu. Grevler yayılıyordu. Genç işçiler bu grevlere katılmakla kalmıyor, kendileri de sık sık grev yapıyorlardı. Yambol'daki Tunca tekstil fabrikasında 25 gün devam eden grevde gençler çok büyük bir direniş gösterdiler. RMS MK'nın kararı ile işsizlikle savaş günleri düzenlendi.

RMS, Parti tarafından düzenlenen 1 Mayıs, Büyük Ekim Sosyalist Devrimi, V. İ. Lenin'in ölümü, Karl Leibknecht ile Rosa Lüxemburg'un öldürülmelerinin yıldönümlerine, Botev gününe, Smirnemski'nin ölüm yıldönümü ve diğer bu gibi günlerde yapılan anma gösterilerine aktif olarak katıldı.

İşçi gençliğin ekonomik çıkarlarını savunma ve politik eğitimini sağlama yolunda daha aktif çalışmak için Bağımsız İşçi Meslek Birliklerine bağlı gençlik grupları kuruldu. 1931 yılında bu grupların organı olarak Mlad Rabotnik gazetesi çıkmaya başladı. Gazete, işçi gençlik arasında çok okunuyordu.

Bu yıllarda İşçi Partisi'nin etkisi gittikçe artıyordu. 1927 yılında yapılan seçimlerde 30.000 oy kazanan bu parti, 1931'deki parlamento seçimlerinde 170.000 oy aldı ve 7 milletvekili çıkardı. Bu parlak seçim başarısında RMS'nin de büyük payı vardı. RMS'istler, başında İşçi Partisi bulunan emek bloku için çalışıyorlar; çağrı ve bültenler dağıtıyorlardı. 1931 yılındaki seçimlerde Demokratik Zgovor yenilgiye uğradı. Seçimleri demokratların, Dimitır Giçevin, BZNS'nin, Körçev taraftarı Liberallerin ve Radikallerin katıldığı Halkçı Blok kazandı. Halkçı Blok hükümeti kuruldu. Fakat bu hükümet halkın durumunu düzeltmek için hiçbir şey yapmadı. Çünkü gerici bir bur-

juva hükümetiydi. Komünistleri, İşçi Partisi'ni ve RMS'yi izleme ve tutuklamalar, durmak bir yana, daha da hızlandı. Örneğin, 25 Eylül 1932 yılında yapılan belediye meclisi seçimlerinde İşçi Partisi Sofya'da büyük bir çoğunluk kazandı. Fakat Muşanov'un "demokratik" hükümeti Sofya belediyesini komünistlere vermedi. Onların üyeliklerini geçersiz saydığını açıkladı.

Parti öğrenci gençliği kazanmaya büyük önem veriyordu. Partinin girişimi üzerine 30 Mart 1930 yılında üniversiteliler arasında Bulgaristan Genel Halk Üniversiteliler Birliği (BONSS) kuruldu. Kurucu Kongre Özgürlük Parkında yarı gizli olarak yapıldı. Üniversite öğrenci gençliğinin antifaşist örgütü olarak kurulan BONSS, aslında RMS'nin yardımcısı durumuna geldi. RMS, ortadereceli okullarda birçok Marksizm-Leninizm dernekleri kurdu. Bazı okullarda öğrencilerin çoğu bu derneklere üye yazılmışlardı. Marksizm-Leninizm dernekleri burjuva kültür bakanlığının dini ve gerici eğitim politikasına karşı savaşıyordu. Bu dernekler kendi üyeleri ve tüm öğrenci gençler arasında Marksizm-Leninizm fikirlerini yayıyorlardı. Marksizm-Leninizm dernekleri birçok öğrenci boykotlarını da yönetiyordu.

Halktan yana üniversiteliler, BONSS'un önderliğinde 15-16 Aralık 1931 günlerinde katil Tsankov'a karşı büyük bir boykot yaptılar ve gösteriler düzenlediler. "Bulgaristan halkının katili, cellat Tsankov ve tüm 9 Hazirancı profesörler, üniversiteden defolun", "Cellat Tsankov yasası olan Devlet Savunma Yasasına lanet" sloganları üniversiteyi ve sokakları çınlatıyordu. Atlı ve yaya polisler boykotçulara canavarca saldırıyorlardı. RMS MK yayınladığı protestoda kısaca şöyle deniyordu: "RMS MK halktan yana üniversitelilerin giriştiği savaşı alkışlıyor ve üniversitelileri daha kararlı şanlı bir mücadeleyep çağırıyor..." Bu kararlı savaş başarı ile sona erdi. Tsankov'a üniversitede ders vermek yasaklandı. Tsankov'un üniversiteden kovulması için yapılan boykot ve gösterilere birçok işçi ve emekçi de katıldı. Başka üniversitelerde

de boykotlar yapıldı. Liselerde edebiyat kollarını bitiren ve üniversitenin tıp, hukuk ve diğer birçok fakültelerine kabul edilmeyen gençler de büyük mücadeleler yürüttüler. Orta öğrenimdeki öğrenciler Tsankov yönetiminin gerici eğitim politikasına, yüksek okul harçlarına karşı boykotlar yaptılar. 1931 yılında Asenovgrat'ta yapılan ve iki hafta süren botkota tüm öğrenciler katıldı. Hristo Botev teknik okulundaki öğrencilerin, iki faşist öğretmenin öğrencilere karşı kaba hareketlerinden ötürü yaptıkları boykot da başarı ile sonuçlandı. Öğrenciler ülkenin her yerinde yapılan grevleri izliyor ve grevcileri teşvik ediyordu.

Üniversite ve orta öğretim gençliğinin savaşlarını örgütleme işinde BONSS'un organı Studentsko Zname gazetesi de önemli rol oynadı.

RMS, emperyalistlerin Sovyetler Birliği'ne yönelttikleri savaş hazırlıklarına karşı büyük bir çalışma yürüttü. Sovyetler Birliği'ndeki sosyalist gelişmeyi propaganda ediyor, Sovyet gençliğinin yaşamını ve kazançlarını örnek gösteriyordu.

RMS küçük çocuklar arasında çalışmak üzere özel çocuk grupları kurdu. Bu gruplara 7 ile 16 yaşlarındaki çocuklar ve kızlar alınıyordu. Çoğunlukla işçi merkezlerinde kurulan bu çocuk gruplarına 1932 yılında 1200 kadar çocuk toplandı.

Bu grupların görevleri, emekçilerin çocuklarını burjuva görüşlerin pençesinden kurtarmak, onları analarıyla babalarının, ağabeyleri ve ablalarının savaşlarına katmaya çalışmaktı. RMS ve onun eliyle kurulan çocuk grupları, çocukların çalıştırılmasının yasaklanması, okullardaki proleter çocuklarının masrafının devletçe karşılanması, çocuk evleri kurulması vb. yolunda savaşıyorlardı. 1932 Mayısında çocuk gruplarının organı olarak Detski Glas gazetesi çıkmaya başladı.

Bazı ciddi ve esaslı örgüt kusurları bulunmasaydı RMS'nin çalışmalarındaki tüm bu başarılar ve onun gençler arasındaki etkinliği çok daha fazla ve güçlü olabilirdi. Bu zayıflık ve kusur-

lar 10-11 Kasım 1932'de, RMS'nin Sofya yakınlarında gizli olarak yapılan birinci kongresinde açıklıkla görüldü. Kongreye 50 delege geldi. 17.000 üyeden 8 ay içinde yalnızca 24.000 leva üye ödentisi toplandığı açıklandı. Bu, RMS'nin örgüt bakımından zayıf olduğunu gösteriyordu. Birçok genç RMS'ye yazılıyor, fakat çok geçmeden vazgeçip ayrılıyordu. En tecrübeli kadroları öldürülen, hapislere atılan, başka ülkelere kaçmak zorunda bırakılan Partideki sol sekter grup etkili olmaya başladı. Bu grup hatalı ve zararlı bir politika yürütüyordu. Bunun işçi gençlik hareketine de olumsuz etkileri oldu.

Sekterler çoğunlukla gençtiler, ciddi parti ve politika tecrübesi, teorik yetkinliği olmayan kadrolardı. Aralarında bazı maceraperest unsurlar da bulunuyordu. Onlar Dar Sosyalistliği Bulgaristan İşçi Sınıfı için gerçek şanssızlık olarak ilan ettiler ve Georgi Dimitrov, Vasil Kolarov ve eski denenmiş Parti kadrolarına karşı ahlaksızca bir savaşa giriştiler. Sol sekterler gençlik hareketine de büyük zararlar verdiler. Onlar, partinin değil ama Komsomolcu gençlerin ve RMS'istlerin gerçek Bolşevikler oldukları teorisini ortaya attılar. Sekterlere göre Dar Sosyalistlik mikrobu gençliğe bulaşmamış, onlar kendilerini korumuşlarmış. Sol sekterler, Komsomolun Örgütsel bağımsızlığını savunuyorlardı. Aslında bu teorinin komünist gençlik birliklerinin nitelik ve görevleri hakkındaki Marksist-Leninist anlayışla hiçbir ilgisi yoktu. Bu teori, Komsomolda çok zararlı gençlik öncülüğü anlayışının yayılmasına, onu Partiden koparmaya hatta Partiye ve Partinin denenmiş eski kadrolarına karşı koymaya, böbürlenmeye götürüyordu. Gençlerin öncü olmaları gerektiği teorisi devrimci gençlik hareketine büyük zararlar getirdi.

Bu dar görüşlü sekter politika, işçi gençlik hareketi içinde ne gibi sonuçlara yol açıyordu?

Birincisi, RMS, Partiyi kabaca ve beceriksizce taklit ediyordu. Partinin çalışma yöntemlerini kopya ederken gerçekte işçi

partisinin gençlik kopyası oluyordu. Sözü geçen dönemde RMS'nin esas kusuru buydu. Sekterler gençlik örgütünün her şeyden önce kitlesel, eğitici bir örgüt olması zorunluluğunu anlıyamıyorlardı. RMS üyelerine Parti üyeleri kadar ağır görevler veriyorlardı. Komsomolcularla Parti üyeleri arasındaki olgunluk farkını görmüyorlardı. RMS'ye üye olmayan fakat sempati besleyen gençlere tepeden bakıyorlardı. Sekterlerdeki bu gurur gizli Komsomol üyelerine de kuvvetle yerleşmişti. Onlarda bu gurur çok daha açık belli oluyordu. Komsomolcular, çoğu zaman, RMS'istlere bile yüksekten bakıyorlar, birçok gençlik örgütçüsü diğer gençlere karşı davranışlarında büyükleniyordu. Onlar görevlerinin sürekli gençler arasında bulunmak, gençleri birleştirip eğitmek, amansız kapitalist sömrüye ve siyasi hak yoksunluğuna karşı örgütlendirmek olduğunu unutuyorlardı.

RMS Partiyi kopya ederek, merkez komitesinden yerel örgütlerine dek tüm örgütlerinde, İşçi Partisi Merkez Komitesinde ve yerel örgütlerinde incelenen siyasi sorunları ele alıyor en çok onlarla ilgileniyordu. RMS, gençler arasında tıpkı Partinin yaptığı gibi siyasi kampanyalar ve eylemler düzenliyordu. Bilindiği gibi Partide yönetimi ele almış olan sol sekterler çok zararlı bir politika güdüyorlardı. RMS gençliğin özel isteklerine ve çıkarlarına çok az ilgi gösteriyordu. Faydalı eğlenceler, kültür fizik ve sporla uğraşmayı hemen hemen hiç düşünmüyordu. Bu sekter politika RMS'yi gençlikten koparmıştı. Bu yüzden düzenlediği seri eylemlere, sokaklarda düzenlediği konuşmalara, kadroların yiğitçe direnişlerine karşın gençlik kitleleri katılmıyordu.

Aynı zamanda bu dönem, çok sayıda genç kadro yetiştiren çetin bir okul ödevini de görmüştü. Komsomol ve RMS'ye karşı birçok dava açıldı. 17 Aralık 1930'da Sofya kent mahkemesindeki 17 Komsomolcunun davası unutulmayacak bir olaydır. 1930 yılının Mart ayında yakalanarak poliste akla hayale gelmedik işkenceler gören gençler mahkemede yiğitçe bir tavır sergiledi-

ler. Mahkeme günü, faşist ajanların ve işkenceci polislerin davada tanık olarak dinlenmesini protesto için açlık grevine başladılar, Enternasyonal'i söylediler. Kuduran polislerle ajanlar Komsomolcuları mahkeme salonunda dövdüler, onları dipçikleyerek mahkeme salonundan çıkarıp kamyonlara doldurdular ve merkezi hapishaneye götürdüler, orada rutubetli koğuşlara attılar ve bir ay tuttular. Faşist mahkeme keyfilikte ve küstahlıkta o kadar ileri gitti ki davayı; sanıkları, şahitleri, avukatları dinlemeden halletti. Komsomolculara 3 ile 12,5 yıl arasında değişen hapis cezaları verdi. Fakat onlar bu cezaları devrimci şarkılarla karşıladılar. Bu yüzden savcı onlara birer aylık hücre cezası verdi, ayrıca birer ay da havalandırma haklarını aldı. RMS MK üyesi Asen Trayçev 1931 yılında poliste işkenceyle öldürüldü. Askerler arasında çalışan Yordan Lütibrodski ve Aleksandır Voykov gibi ünlü Komsomolcular düşman önünde boyun eğmediler ve darağacında yiğitçe can verdiler. Lütibrodski kendisine işkence yapanların, yoldaşlarını ve örgütlerini ele verip canını kurtarmasını söylemelerine karşı düşündüklerini ölümünden evvel babasına yazdığı mektupta şöyle anlatıyor: "Hain olarak yaşamaktansa, kahramanca ölmeyi yeğlerim." Lütibrodski'nin gerek mahkemedeki yiğitçe tavrı, gerekse bu sözleri antifaşist silahlı direniş yıllarında yüzlerce savaşçının faşizme ve gericilere karşı mücadelesinde örnek oldu.

Ne yazık ki, işçi hareketinin bu pek değerli ve kahraman genç örgütçülerini sol sekter görüş, yanlış yola itti. RMS grupları, kapalı siyasi sekter örgütler durumuna geldiler. Onların iç hayatı son derece uzun oturumlar yapmak ve çok soyut siyasi sorunları incelemekten ibaretti. Bu oturumlarda ezberlenmiş sol sekter formüller ve sloganlar tekrar ediliyordu. Fakat geniş gençlik kitlelerini doğrudan doğruya ilgilendiren ekonomik, kültürel ve toplumsal sorunlar görüşülmüyordu. RMS'nin örgüt içi yaşamı sıradan gençler için can sıkıcı, yeknesak, ilgisizdi.

Bunun için gençler RMS örgütlerine kitle halinde giriyor, kitle halinde terk ediyordu. Bu kitle halindeki girip çıkmalar, RMS'nin kapalı, sekter örgüt içi yaşamına karşı yapılmış şiddetli bir eleştiri idi.

İkincisi, RMS'nin İşçi Partisi'nin Çiftçi Birliği ile Sosyal Demokrat Parti'ye karşı kullandığı doktriner sekter tutumunu örnek alarak yaylım ateşini ZMS ile SSM'ye karşı yöneltmesidir. RMS yönetimi bu her iki emekçi gençlik örgütünü de, köylü ve işçi gençliği arasında faşizmin temel dayanakları, proleter hareketin başlıca düşmanları ilan etti. RMS'nin ZMS ve SSM'ye karşı bu yanlış tutumunun gerekçesi, o zamanlar bu örgütlerin başında bulunanların açıkça gerici, antikomünist kişiler olmalarıydı. Fakat ZMS yönetiminin antikomünist eylemleri, çiftçi gençlik grupları arasında şiddetli eleştiriler ve hoşnutsuzluklar doğuruyordu. Emekçi çiftçi gençlik arasında Komsomolcularla ZMS'istlerin 1923 Eylül ayaklanmasına birlikte katılmış olmalarının, ondan sonra da faşizme karşı ittifak yaptıkları savaşın anısı henüz canlıydı, unutulmamıştı.

ZMS ve SSM'nin niteliğini yanlış değerlendirme, emekçi gençliğin dikkatini faşizmin doğurduğu gerçek tehlikeden saptırıyordu. Bu yanlış, faşizm tehlikesinin görülmesini zorlaştırıyor, antifaşist gençlik cephesi kurulması işini engelliyor böylece de, faşizm tehlikesine karşı savaşı güçleştiriyordu.

Üçüncüsü, RMS'nin emekçi gençliğin kültür-eğitim, spor, içki ve tütün aleyhtarı derneklere ve diğer kitlesel örgütlere karşı yanlış ve sekter tutumuydu. RMS'istler bu örgütlerin antifaşist niteliklerini görmeliydiler. Bu nitelkilerinden doğan antifaşist ödevlerini anlamalıydılar, bu kitle örgütleriyle iş ve eylem birliği yapmaya, bu yolla onların başına geçmeye bu örgütler yardımıyla kitleye sürekli ve sistemli bir antifaşist yön vermeye çalışmalıydılar, kitle halinde bu örgütlere girmeli, onları gericiliğe, faşizme ve kapitalizme karşı savaşta birer kale yapmalıydılar.

Oysa, RMS'istler onlara faşist veya yarı faşist örgüt gözüyle bakıyor ve öyle davranıyorlar, onları dağıtmaya çalışıyorlardı. Gerçeğe uymayan bu zararlı politika RMS'yi gençliğin büyük bir kesiminden kopardı, faşizmin saldırısına karşı koyacak güçlü bir direniş örgütü kurulmasına engel oldu.

19 Mayıs 1934 yılında askeri bir darbe yapıldı. Tüm siyasi partiler ve siyasi gençlik örgütleri kapatıldı, gazeteleri, dergileri yasaklandı. Narodno Sabraniye dağıtıldı, burjuva demokrasisi ve parlamentarizminin son kırıntıları da ortadan kaldırıldı. Ülkede açık bir askeri-faşist diktatörlük kuruldu.

Partinin sol sekter yönetimi, yapılan hükümet darbesini son derece yanlış değerlendirdi. O, kurulan askeri-faşist diktatörlüğün halk kitlelerindeki burjuva demokrasisi hayallerini suya düşüreceğini, kitleleri Çiftçi Birliği ile sosyal demokrasinin etkisinden kurtarma işini kolaylaştıracağını, böylelikle Bulgaristan'da proleter devrimci mücadelenin gelişmesine büyük bir hız vereceğini hesap ediyordu. Partinin bu sekter yöneticileri, sosyal demokrasi ile Çiftçi Birliği'nin eskisi gibi şimdi de burjuvazinin başlıca sosyal dayanakları olduğunda ısrar ettiler ve BZNS ile sosyal demokrasinin tümüyle bozguna uğratılıp dağıtılmasını bir numaralı Parti ödevi bildiler.

Sol sekter Parti yöneticileri 19 Mayısçıların darbe indirdiği Çiftçi Birliği ile sosyal demokrasideki güçleri de içine alacak, tüm ilerici halk kuvvetlerinin başına geçerek faşizme karşı savaşı örgütlendireceği, halkın çiğnenen hak ve özgürlüklerini yeniden geri alacağı yerde, o, Bulgaristan'da Sovyet iktidarı şartlarının olgunlaştığını ilan etti ve gerçek darbenin sosyal demokrasi ile Çiftçi Birliği'ne indirilmesini istedi.

Bu zararlı politikanın Partiyi geniş halk kitlelerinden koparabileceği görülüyordu. Partinin içerisinde bunun değiştirilmesini isteyenlerin sayısı gittikçe artıyordu. Georgi Dimitrov'un 1933 yılında, Leipzig Duruşmalarındaki kahramanca tutumu

bu konuda büyük rol oynadı. Georgi Dimitrov yalnızca kendisini savunmakla kalmadı, ayrıca Almanya Reichtag'ının komünistler tarafından yakılmadığını ispat etti. Komünist Enternasyonal'in, Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin, Almanya ve Bulgaristan komünist partilerinin davalarını parlak bir şekilde savundu. O, faşizmin canavar niteliğini açıkladı ve tüm ülkelerin emekçilerini faşizme karşı birleşmeğe çağırdı. Georgi Dimitrov'un adı tüm dünyada faşizme karşı savaşta yiğitlik, kahramanlık örneği durumuna gelerek dillere destan oldu.

Kurtarılması için açılan halklararası büyük kampanya ve Sovyetler Birliği'nin yardımı ile Georgi Dimitrov, Alman faşizminin pençesinden alındı ve Moskova onu bağrına bastı. Georgi Dimitrov uluslararası işçi ve komünist hareketinin ünlü önderlerinden biri olarak Komünist Enternasyonal'in yöneticileri arasında çalışmasına devam etti. Aynı zamanda Bulgaristan Komünist Partisi'nin de başına geçti. Çok hatalı olan sol sekter politikayı eleştirdi. Ve Partinin politikasında köklü bir değişiklik yapılmasını, Leninizmin tümüyle benimsenmesini, geniş emekçi kitlelerle sıkı bağlar kurulmasını, gerçek bir halk hükümeti kurulması için gericilere ve faşizme karşı savaş içinde geniş bir antifaşist cephe kurulmasını istedi. Georgi Dimitrov'un Dimitır Blagoev'in ölüm yıldönümü günleri (17 Mayıs 1934 ve 17 Mayıs 1935) nedeniyle Moskova'da yapılan anma toplantılarında verdiği demeçlerin bu yolda büyük önemi vardır. Georgi Dimitrov bu demeçlerinde sol sekterlerin Partinin Dar Sosyalistlik dönemine yaptıkları saldırılara cevap olarak şunları söylemiştir:

"Darcı geçmiş, darcı dönem, Bulgaristan devrimci hareketinde bir kayıp değil, tam tersine bir kazançtır. Ancak bir koşulla; eğer darcıların devrimci gelenekleri ve eski darcı Marksist deneyden gelen erdemleri Bolşevizm kazanında kaynatılırsa."

Georgi Dimitrov'un yönetiminde, o zamana kadarki sol sekter Parti çizgisini değiştermek, Parti kadrolarının haklı olarak

Dimitrov çizgisi adını verdikleri yeni politik çizgiyi Partinin çizgisi yapmak için ülke içinde geniş ideolojik aydınlatma ve örgütlenme işlerine girişildi. 1935 Ocağının sonunda yapılan BKP MK'nın Beşinci Genişletilmiş Plenumu, sol sekter çizgiyi eleştirdi, Partiyi köy ve şehirlerde faşizme karşı savaşta geniş birleşik cephe kurmaya yöneltti. Fakat Partide ve RMS'de sol sekter görüşler kısa bir sürede ortadan kaldırılamadı. Sol sekter görüşlerin ortadan kaldırılmasına 1935 yılı yazında faşist diktatörlüğün en ağır koşullarında çalışmak için ülkeye gelen, Georgi Dimitrov'un sadık yardımcılarından Stanka Dimitrov ile Georgi Damyanov yardım ettiler.

BEŞİNCİ BÖLÜM

PARTİNİN YENİ LENİNİST ÇİZGİSİ VE 1935-1939 YILLARINDA GENÇLİK ARASINDA BİRLEŞİK CEPHENİN KURULMASI. BULGARİSTAN'IN İKİNCİ DÜNYA SAVAŞI'NA SOKULMASINA KARŞI VE SOVYETLER BİRLİĞİ İLE BARIŞ VE DOSTLUK MÜCADELESİ

1. KOMÜNİST ENTERNASYONAL'İN VII. KONGRESİ. KİM VI. KONGRESİNİN FAŞİZMİN SALDIRILARINA VE SAVAŞA KARŞI MÜCADELEDE KOMÜNİST GENÇLİK HAREKETİNİN ÖDEVLERİNİ BELİRTEN KARARLARI

25 Temmuz 1935'te Moskova'da açılan Komünist Enternasyonal'in VII. Kongresi, dünya komünist hareketinde gerçek bir dönüm noktası oluşturur. Georgi Dimitrov'un, 2 Ağustos 1935 tarihinde okuduğu "Faşizmin Saldırıları ve Komünist Enternasyonal'in Faşizme Karşı Savaşta İşçi Sınıfının Birliğini Sağlama Yolundaki Ödevleri" başlıklı önemli rapor, Kongre çalışmalarının belkemiği idi.

Georgi Dimitrov bu raporunda o zamanki uluslararası duruma tam bir Marksist-Leninist çözüm getirdi. Faşizmin sınıfsal özünü şöyle açıkladı: "Faşizm finans kapitalin en gerici,

en şoven ve en emperyalist unsurlarıın açık terörcü diktatörlüğüdür." Georgi Dimitrov faşist saldırıların önüne geçilebileceği düşüncesini inandırıcı bir şekilde kanıtlayarak dedi ki: "Proletaryanın ulusal ve uluslararası boyutta sağlayacağı işbirliği, işçi sınıfına yalnızca başarılı savunma gücü değil, ayrıca, faşizme, sınıf düşmanlarına öldürücü karşı darbeyi indirme gücü kazandıracak güçlü bir silahtır." Georgi Dimitrov, raporunda, bazı partilerin özellikle Fransa ve İspanya Komünist Partilerinin zengin deneylerine dayanarak antifaşist cepheleri oluşturma ihtiyacını geniş şekilde işledi.

Georgi Dimitrov, proletarya enternasyonalizmi ve gerçek yurtseverlik sorunlarına da raporunda önemli bir yer verdi. Özellikle şunu vurguladı: "Kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfı ancak yüce Sovyetler Birliği'nde başarıya ulaşan proletarya ile sımsıkı bir birlik kurarak zafere varabilir."

Komünist partilerinin ileride de sağ oportünizmin ve revizyonizmin her çeşit belirtilerine karşı uyanık ve amansız davranmaları gerektiğini belirttikten sonra Georgi Dimitrov, o zamanlar birçok komünist partisinde yuvalanmış olan dogmatizm ile sekterliğin zararlarını son derece inandırıcı bir şekilde gösterdi.

Wilhelm Pieck'in hesap verme raporu üzerine kabul edilen kararda öz olarak denmektedir ki: "Komünist Enternasyonal'in VII. Kongresi, KİM yöneticilerine, çeşitli ülkelerdeki komünist gençlik örgütlerinin sekterce kendi kabuklarına çekilmelerini, kitlelerden kopmalarını önlemek için etkili tedbirler almalarını önerir. VII. Kongre, komünist gençliği, demokratik burjuva, reformist ve faşist partilerin emekçi gençliği kendi saflarına kazanmak için kurdukları tüm örgütlere (sendika, kültürel vb.) hatta dini derneklere girmekle görevlendirir. Komünist gençlik bu gibi örgütlere girerek geniş gençlik kitlelerini kazanmak; bunları, zorunlu çalışma kamplarına karşı savaşa çağırmak, genç emekçi kuşağın ekonomik durumunu düzeltmek, hakları-

nı almak yolunda sistemli bir mücadele yürütmelidir. Bu amaçla, faşist olmayan tüm kitlesel örgütleri içine alacak geniş bir birleşik cephe kurmaya çalışmalıdır."

Komintern'in VII. Kongre çalışmaları ve kararları, bütün dünyada olumlu sonuçlar verdi. Birçok komünist partisi, antifaşist cephe kurma savaşının ateşi içinde, sol sekterlik ve dogmatizm engelini söküp attı. Ve gelişip çelikleşti. Bu yolda Georgi Dimitrov'un büyük yararları oldu. Çünkü, Komintern Genel Sekreteri olarak sekiz yıl boyunca, yani Komintern 1943 yılında dağılma kararı alıncaya değin Dimitrov dünya komünist ve işçi hareketinin sevilen yöneticisi idi.

Komintern'in VII. Kongresi ve Georgi Dimitrov'un bu kongrede okuduğu rapor, Partimizin tümüyle Leninist tipte bir parti olmasına eşsiz bir yardımda bulundu. Gizli olarak çıkarılan ve geniş ölçüde yayılan bu rapor, Parti ve gençlik kadrolarına, eski sol sekter çizginin kalıntılarından kurtulma mücadelesinde değerli katkıda bulundu.

Komsomol ile RMS, 1935 yılı Eylül sonunda ve Ekim başında Moskova'da yapılan KİM VI. Kongresinin kararlarını yaşama geçirmeye giriştiler. Bu kongre daha önce yapılan Komintern VII. Kongresi tarafından alınan kararlar ışığında uluslararası komünist gençlik hareketinin çalışma şekillerini ve gelişme yönünü eleştirel tarzda inceledi. Komintern Genel Sekreteri Georgi Dimitrov, genç kuşağın delegeleri önünde ateşli bir konuşma yaptı. Konuşmasında, faşist olmayan tüm gençliğin örgütlendirilip birleştirilmesini ve en başta işçi gençliğin birleştirilmesini önemli bir görev olarak ortaya koydu. Georgi Dimitrov delegelere şu çağrıda bulundu: "Bunun için yoldaşlar, sizler kapitalist ülkelerde yeni türden kitlesel gençlik örgütleri kurmaya yarayacak çalışma yolları, şekilleri ve yöntemleri bulmalısınız. Bu örgütler, emekçi gençliğin hayati çıkarlarına yakın olmalıdırlar. Partiyi kopya etmeden kurulacak olan bu örgütler,

gençlerin çıkarları için savaşacak, onları sınıf mücadelesi, proletarya enternasyonalizmi anlayışıyla yetiştirecek, Marksizm-Leninizm görüşleriyle eğitecektir."

Bulgaristan Komsomolcularıyla RMS'istler de, KİM VI. Kongresinin kararlarını ve Georgi Dimitrov'un önemli önerilerini hayata uygulamak için çalışmaya başladılar.

2. KOMÜNİST GENÇLİK HAREKETİNDE SOL SEKTERLİĞE KARŞI SAVAŞ. BKP MK'NİN VI. PLENUMU. BKMS VE RMS ÇALIŞMALARININ YENİDEN ÖRGÜTLENDİRİLMESİ

Saray, 19 Mayıs hükümetinden kurtulmayı başardı. Çünkü bu hükümet cumhuriyettten yanaydı. Kral, birkaç hükümet değiştirdikten sonra neticede kendine bağlı bir hükümet kurdu. Bulgaristan, Alman faşizminin arabasına her gün biraz daha koşuluyordu. Faşist diktatörlük iyice azıtıyordu.

Faşizme karşı, demokratik hak ve özgürlükler ve barış yolunda yürütülen savaş, emperyalist savaşa karşı genç emekçi kuşağın ekonomik, politik ve kültürel çıkarlarını savunma, faşist saldırganlık karşısında tehlikeye düşen ülkenin bağımsızlığını koruma yolunda yürütülen mücadele RMS ile Komsomolun gençler arasındaki çalışmasının hem özünün, hem de yöntem ve örgüt şekillerinin değiştirilmesini gerektiriyordu.

1935 yılından sonra Partiye yön veren yeni Leninist çizgi ve yeni yöneticiler, gençlik arasındaki çalışmalarda Lenin'in sözleriyle: Gerçek kitlesel komünizm okulu kurmada büyük başarılar kazandılar. Parti, Georgi Dimitrov'un kapitalist ülkelerde yeni tip gençlik örgütleri kurulmasıyla ilgili önerilerini gerçekleştirmek için büyük ideolojik aydınlatma ve örgüt çalışmaları yaptı.

1935 yılı Şubatında, Komsomolun gizli yapılan IV. Kongresi; gençlik içindeki çalışmaların yeni baştan örgütlendirilmesi ve

işçi gençlik hareketimizde Leninist çizginin uygulanmasında çok büyük rol oynadı. BKP MK V. Plenumunun 19 Mayıs olaylarına ilişkin kararları üzerine, Komsomol Kongresi de, BKMS'nin örgüt ve kitle çalışmalarını düzeltmek için bir karar kabul etti. Bu kararda önce sol sekterliğin gençlik hareketine verdiği zararlara değiniliyor, sonra Komsomol, emekçi gençlik arasında geniş çalışmalara yöneltiliyordu. Kongrenin Georgi Dimitrov'a gönderdiği selamlama mektubunda şöyle deniliyordu:

"Askeri faşist diktatörlük altında ağır koşullarda yapılan IV. Kongremiz, senin, faşizmin pençesinden kurtuluşunun yıldönümüne rastlamaktadır. Bulgaristan'da işçi ve emekçi gençliğin temsilcileri olarak biz BKMS delegeleri, senin, Alman ve uluslararası faşizme karşı kahramanca mücadelenden esinlenerek, sana savaşçı Komsomol selamlarımızı gönderiyoruz!..

Kongre, örgüt ayrımı yapmadan tüm işçi ve emekçi gençliği birleştirecek olan antifaşist gençlik cephesini kurmayı, birliğin ve onun ayrı ayrı örgütlerinin önüne bir numaralı siyasi görev olarak koydu...

Biz seni örnek alarak, faşizme karşı savaşacağız ve bu savaşta kahramanlık örnekleri vereceğiz. Milliyetçiliğin ve şovenizmin içyüzünü açıklayarak, savaşa karşı savaş örgütleyerek hem kendimizi, hem işçi ve emekçi gençliği Leninizm ilkeleriyle eğiteceğiz, senin Partine, Komünist Enternasyonal'e yüzlerce ve binlerce genç Dimitrov'cu katacağız.

Biz, gençleri, her bakımdan önümüzdeki kesin savaşlara hazırlayacağız. Yarın kahraman BKP'nin ve senin denenmiş önderliğin altında, kitleler Bulgaristan faşizmine karşı muzaffer Eylül davası yolunda ayaklandırıldığı zaman, gençliğin sadık öncü müfrezesi olan BKMS, kendisine verilen görevleri şerefle yerine getirecektir."

Komsomol ile RMS çok yönlü çalışmalarıyla Georgi Dimitrov'a verdikleri bu sözleri şerefle yerine getirdiler.

Georgi Dimitrov'un Rabotniçeski Vestnik ve Rabotniçesko Delo gazetelerinde ve gizli gençlik basınında çıkan makalelerini ve demeçlerini gençlik kadrolarıyla emekçi gençler büyük bir hevesle okuyup öğreniyorlardı.

Moskova'da Bulgarca basılan V. İ. Lenin'in Seçme Eserler'i ülkemize de getiriliyordu. Bu eserler Parti ve gençlik kadrolarının Marksizm-Leninizmi öğrenmelerine çok yardım etti. Vladimir İliç Lenin'in Komünizmin Çocukluk Hastalığı, Solculuk başlıklı kitabı elden ele geziyor, çok aktüel olan bu kitap bir solukta okunuyordu. Bu kitap sol sekterlikten kurtulmak ve Leninist yeni çizgiyi anlamak için uğraşan parti ve gençlik kadrolarının kafalarında beliren birçok soruya doğru, açık ve kesin cevaplar getirmelerini sağlıyordu.

Parti merkezi ve yerel örgütleri; çalışmalarını yeni baştan örgütlendirmesi ve yeni emekçi gençlik kitleleriyle bağlar kurması için RMS'ye yakından yardım ediyorlardı. Partinin IV. Genişletilmiş Plenumunun kararları, sol sekterliği tümüyle temizleme ve yeni Leninist çizgiyi benimseme mücadelesinde RMS'ye çok yardım etti. 1936 Şubat sonu ve Mart başında Georgi Dimitrov'un başkanlığında, Stanke Dimitrov'un yönetimi altında yapılan bu Plenum, Kominetern'in VII. Kongresinde alınan kararları gözden geçirdi ve onları Bulgaristan koşullarına yaratıcı bir şekilde uyguladı. Plenum Bulgaristan'da Komünist Partisi, Çiftçi Birliği, Sosyal Demokrat Parti, Radikal Parti, Demokrat Parti gibi tüm demokratik güç ve örgütlerin katılacağı, kucaklayıcı bir halk cephesi kurulması görevini ortaya koydu. Plenum kitle çalışmalarıyla da geniş bir şekilde ilgilendi. Plenum'un aldığı kararlarda şöyle deniyor: "Parti örgütleri, kitlesel çalışmalarında, komünistlerin kitlelerin bulunduğu her yerde, kuruluşlarda, mahallelerde, köylerde çeşitli ekonomik, kültürel, eğitim, kadın, gençlik ve diğer örgütlerde çalışmaları gerektiği görüşünden hareket etmelidirler.

VI. Genişletilmiş Plenum, sol sekter çizginin verdiği zararların anlaşılması, yeni Leninist çizginin tümüyle benimsenmesi, tüm parti kuşaklarının Merkez Komitesi etrafında, Marksist-Leninist ilkeler üzerinde birleştirilmesi amacıyla ideolojik kitlesel çalışmaların güçlendirilmesini kararlaştırdı."

Parti, gençlik içindeki çalışmalara artık daha fazla zaman ayırıyordu. Rabotniçeski Vestnik gazetesi 14 Eylül 1936'da Gençlik Hakkında başlıklı başmakalesinde şunları yazıyordu:

"Eğer, Parti örgütleri gençlerin örgütlenmesi sorununu gerektiği gibi ele alırlarsa, bu işe kendileriyle birlikte yakın halk cephesi bağlaşıklarımız olan sosyalistleri, çiftçileri ve diğer gençleri kazanırlarsa, halkçı gençliği örgütleme ve birleştirme hareketi yakın bir zamanda kuvvetli, demokratik ve antifaşist bir güç olacaktır. Bu güç, Bulgaristan'da faşizmin ve onun kanlı diktatörlüğünün yıkılmasında büyük rol oynayacak, Bulgaristan'ın sosyalizme yakınlaşmasına çok yardım edecektir."

Partinin yönetiminde içki ve tütün aleyhtarı derneklerde, gençlik kooperatif gruplarında, spor, turistik, Yunak, Kızılhaç, Hıristiyan derneklerinde ve bu gibi legal kitlesel gençlik örgütlerinde canlı ve ustaca çalışma yürüttü. Bu geniş çalışmalarla RMS 150 bin genci etkisi altına aldı. Hemen hemen hepsi de köylerde kurulan gençlik kooperatif gruplarında 70 bin üye vardı. RMS ülkede en sevilen savaşçı gençlik örgütü oldu.

RMS, legal kitlesel gençlik örgütlerinin olanaklarından nasıl faydalanıyordu, oralarda nasıl çalışıyordu? RMS bu örgütlerin her birinin özel niteliğini göz önünde bulunduruyor, faşist diktatörlük koşullarında, olanaklar elverdiğince onların çalışmasına ilerici, antifaşist nitelik ve yön vermeye çalışıyordu. Aynı zamanda RMS'istler bu örgütlerde halkın arasından çıkmış olan dürüst gençlerle dostluk kuruyor, bunlara kişisel etki yapıyor, Marksizm-Leninizmi öğretiyorlar, yavaş yavaş bu gençleri RMS saflarına alıyorlardı. Örneğin, gençlik kooperatif gruplarında iyi

hazırlıklı genç RMS'istler, Kooperatifler ve Gençlik, Barış ve Kooperatifler, Çağdaş Ekonomik Sistemin Sorunları vb. konularda raporlar okuyorlar ve konferanslar veriyorlardı. Bu rapor ve konferanslarda, gençlere, ele alınan konularla ilgili Marksist-Leninist görüşler anlatılıyordu. Raporlarda, konferanslarda, konuşmalarda, gizliliği korumak için, Marksizm-Leninizm için Doğru Bilimsel İlişki ya da Sağlam Bilimsel Dünya Görüşü ifadeleri kullanılıyordu. Sovyetler Birliği'ne doğudaki büyük ülke deniyordu. Burjuvaziye de çağdaş toplumun üst tabakası vb. gibi adlar takılıyordu. Gençler artık bu deyimlere alışmışlardı ve onların gerçek anlamlarını kavrıyorlardı.

RMS'istler okuma evlerinde gençlere hangi kitapları okuyacaklarını öğretiyorlar, her kütüphanede daha fazla ilerici yayın bulundurulmasına çalışıyorlardı. Okuma evlerinin tiyatro gruplarında, Sovyet ve Bulgar yazarlarından ilerici piyesler oynatmak için mücadele ediyorlardı.

Kitlesel legal gençlik örgütleri tarafından güzel mesire yerlerine düzenlenen geziler çok ilgi görüyordu. Bu gezilerde, genellikle uygun edebiyat ve müzik programları vardı. İlerici Sovyet ve Bulgar şarkıları, halk türküleri söyleniyor, çeşitli oyunlar, horonlar vb. oynanıyordu.

1935-1938 yıllarını içine alan bu dönemde RMS gençlik içinde geniş antifaşist, antiemperyalist bir halk cephesi çalışması yürüttü, örgüt bakımından güçlendi.

Yeri gelmişken burada şunu da belirtelim ki, sol sekterlerin hataları yüzünden 17 Mayıs 1934 yılından sonra dağıtılan RMS, partinin girişimi üzerine yeniden kuruldu. 24 Mayıs 1928'den 19 Mayıs 1934'e kadar, aynı nitelikte iki gençlik örgütü birbirine paralel olarak çalışıyordu. Bunlardan biri gizli çalışan Komsomol, öteki de onun legal örgütü olan RMS idi. Bu iki örgüt, 19 Mayıs 1934 yılından 1938 yılına kadar, gizli iki gençlik örgütü olarak, birbirlerine paralel çalışmalar yürütmüşlerdi. 1938

yılında Komsomol tümüyle RMS'ye katıldı. Böylece tek bir sınıfsal işçi gençlik örgütü kuruldu. Bu örgüt RMS adını aldı, çünkü RMS daha kitlesel bir örgüttü ve Komsomola kıyasla daha hafif cezalara muhatap oluyordu.

RMS, Komsomol davasının yürütücüsü, hakiki Komsomol olarak çalışmaya devam etti. RMS'nin bu şekilde çalışması, Partiye, gençlik cephesine daha iyi güçler gönderme, bundan dolayı da daha iyi sonuçlara ulaşma olanağı verdi. Demokratik gençlik hareketini ve özellikle RMS'yi yeni baştan kurma işini Georgi Dimitrov doğrudan doğruya yönetiyordu.

3. FAŞİZME VE SAVAŞA KARŞI ANTİFAŞİST GENÇLİK CEPHESİ KURMA MÜCADELESİ

RMS'istler faşizme ve savaşa karşı mücadelede, seçim kampanyalarında, köy ve şehirlerde bulunan kitle örgütlerindeki çalışmalarda ve yaptıkları bir sıra pratik işlerde, emekçi gençliğin birliğini kurma yolunda büyük başarılar elde ettiler.

Daha 1934 yılının sonunda RMS MK ile BZMS Vrabça 1 arasında kitlesel legal gençlik örgütlerinde, faşizmin zorbalığına karşı ortak çalışmalar, şehirli ve köylü emekçi gençlerin hayati isteklerinin savunulması üzerine anlaşma imzalandı. 1935 yılının başında bu anlaşmaya BZMS Pladne, daha sonra SSM de katıldı. BONSS'un girişimiyle 1936 yılında üniversiteler arasında halk cephesi komitesi kuruldu. Bu komiteye çiftçi ve sosyalist üniversitelilerin örgütleriyle diğer bazı antifaşist dernekler de katıldı. Böylelikle antifaşist gençlik cephesinin temelleri atıldı. Bu, tüm ülkede genç antifaşistlere yeni bir güç ve cesaret verdi. Tırnova kentinden çiftçi gençler Mladejko Zname gazetesinde şunları yazıyorlardı: "Kurulan birleşik cepheyi kardeşçe selamlarken, bizler kentimizin köy ve kasabalarındaki tüm gençleri ortak savaş uğruna elele vermeye, parlak birleşik

cephe bayrağı altına toplanarak, çıkarlarımızı ve örgütlerimizi savunmaya, savaşa ve faşizme karşı mücadelede tüm güçleri birleştirmeye çağırıyoruz. Böyle hareket edersek zafer kesinlikle bizim olacaktır."

1935 yılının başında RMS MK ile BZMS Vrabça 1 yöneticileri aralarında anlaşarak tüm ülkedeki emekçi gençliğe ortak bir çağrıda bulundular. Bu çağrıda, o zamanlar RMS ve ZMS'nin en sevilen savaşçılarına karşı almış yürümüş olan cinayetleri, idamları ve hapisleri protesto etmek için tüm gençlik ülke çapında bir kampanyaya davet ediliyordu. Bu çağrı mektubu, emekçi gençler arasında büyük ilgi uyandırdı. İçişleri Bakanlığına, savcılara ve kent mahkemelerine binlerce telgraf, protesto mektubu ve karar sureti yağdırıldı. Bir grup üniversitelinin başbakana gönderdikleri mektup gençliğin nefret ve öfke derecesini açıkça gösteriyor. Bu mektupta şöyle denmekteydi: "Tüm ülkede terör sürmektedir. İşçilerle köylüler her gün öldürülmektedir. Darağaçları durmadan çalışmaktadır. Her emekçinin başı üzerinde, Demokles'in kılıcı gibi, darağacı tehlikesi sallanmaktadır. Tüm bunlar için biz gençlik, başbakan olarak seni sorumlu tutacağız. Tüm bunlara son vermeyi düşünüyor musunuz? Yoksa siz de eski cellatlar gibi 30 bin kurban mı almak istiyorsunuz?"

BKMS ve RMS ile BZNS (Vrabça 1 ve Pladne) yöneticileri aralarında anlaşarak, 1935 yılında uluslararası gençlik gününü (1 eylül) hep birlikte kutladılar. Bu üç örgütün yöneticileri gençlik günü dolayısıyla yayınladıkları çağrıda şunları belirtiyorlardı: "Dalgalanan halk cephesi bayrakları altında saf tutalım. Biz gençler çağrılarımız, konuşmalarımız, toplantılarımızla, protesto gösterilerimiz ve boykotlarımızla, diğer ülkelerdeki kardeşlerimizin katilleri olmak istemediğimizi göstermeli, gericilerin çıkarları uğruna öldürmek istemediğimizi bildirmeliyiz." Tüm ülkede savaş aleyhine büyük bir kampanya başladı. Binlerce bil-

diri dağıtıldı, birçok duvar, savaşa ve faşist diktatörlüğe karşı sloganlarla dolduruldu. Faşizme karşı savaşan örgütlerin işbirliğiyle, birçok antifaşist gençlik mitingleri ve toplantıları yapıldı.

1936 yılında ve sonrasında Tırnova Anayasasına hayat verme, onu koma halinden çıkarma hareketi büyük boyutlar kazandı. Gençlik anayasa komiteleri, bu hareketler içinde doğdular. Tırnova Anayasası her ne kadar halkın tüm demokratik haklarını tanımıyorsa da, emekçilerin toplantı, örgütlenme ve söz hakkı gibi birçok temel haklarını tanıyordu. İşte bunun için o zamanki koşullarda bu anayasanın uygulanması ilerici ve önemli bir hareket olacaktı. Tırnova Anayasasını kabul ettirmek demek, faşist diktatörlük rejimini ortadan kaldırmak, emekçilere kendi günlük çıkarları ve isteklerini savunmak için savaş hakkını teslim etmek, gerçek demokrasi ve sosyalizm yolunda mücadele için daha elverişli koşullar yaratmak demekti.

RMS'nin girişimi üzerine kurulan ve BZMS, SSM, Lapçev'ci gençlerin ve genç radikallarin katıldıkları Merkezi Gençlik Anayasa Komitesi, RMS'nin dışındaki diğer gençlik örgütleri temsilcilerinin savsaklamaları yüzünden beklenen çalışmayı yapamadı. Bu örgütlerin bazı temsilcileri, uzun süre RMS'nin bu komiteye girmesine karşı çıktılar. RMS'nin komiteye alınmasına razı oldukları zaman da, kendi arkalarında bir örgütün bulunmadığı anlaşıldı. Fakat her şeye rağmen RMS, faşist hükümet ve kral tarafından çiğnenen Tırnova Anayasasının diriltilmesi yolunda büyük bir hareket yaratmayı başardı.

Sofya Üniversitesindeki Halk Cephesi Öğrencileri Komitesi, faşist ve gerici eğitime karşı halktan yana üniversitelileri savaşa çağırdı. Bu komite 24 Mayıs 1936'da yapılan üniversite gösterilerinin ana kaynağı oldu. Çar Boris töreni selamlarken Ura ve Yaşasın Kral diye haykıracaklarını beklerken gösteriye katılan birkaç bin üniversiteli Siyasi hak ve özgürlüklerimiz iade edilsin, Yaşasın Tırnova Anayasası, Kahrolsun gericilik, Yaşasın

halk kültürü gibi sloganlarla sokakları çınlattı. Büyük bir üniversiteli kitlesi, Botev'in sevgili şarkısı Yaşıyor o, yaşıyor şarkısını söylediler. Bakanlar ve Çar Boris korkudan sarardı ve beyninden vurulmuşa döndü. Az sonra yetişen atlı polisler, gösteriyi dağıttı ve birçok üniversiteliyi de tutukladı.

O zamanlar yönetimi gerici ve faşist eğilimlilerin elinde bulunan, resmi Milli Üniversiteliler Birliği (BONSS) 1937 yılında olağan kongresini topladı. Üniversiteliler Halk Cephesi Komitesi, birliğin yönetimini gerici ve faşistlerin elinden almak için çetin bir mücadele verdi. Sonunda birliğin başına demokratik düşünceli antifaşist öğrenciler getirildi. Böylece gençliği gericiler çıkarına kullanmak isteyen faşistler büyük bir darbe yediler.

BONSS'un girişimi üzerine Genel Halk Cephesi Komitesi, 12 Mart 1937 yılında önceden hazırlanmadan büyük bir üniversiteliler genel boykotu gerçekleştirdi. O zamanki faşist hükümetin, Köseivanov'un, üniversitelilerin seçim haklarını geri alması eyleme yol açmıştı. Boykotta her bölüm ve fakülteden öğrencilerin ayrı ayrı özel istekleri ileri sürüldü. Boykot o kadar geniş bir anlam kazandı ki, ona milliyetçi üniversiteliler de katılmak zorunda kaldılar. On gün boyunca şimdiki Ruski Caddesinde ve Halk Meclisi alanında birçok toplantılar, mitingler ve gösteriler yapıldı. Polis yüzlerce üniversite öğrencisini tutukladı, fakat boykotu önleyemedi. Gerçekte boykot zaferle sonuçlandı. Çar Boris sağcı öğrenci örgütlerinin temsilcilerini çağırarak "üniversiteliler derslere girsin, sorunları çözülecek" sözünü vermek zorunda kaldı.

BONSS'un kararı üzerine bundan sonra boykot şartlı bağlı olarak durduruldu. Üniversiteliler genel toplantıya çağrıldı. Boykotun durdurulduğu bildirildi ve eğer verilen sözler yerine getirilmezse yeniden başlayacağı hatırlatıldı.

Merkezi Gençlik Anayasa Komitesi, parlamento genel seçimleriyle ilgili olarak 1938 yılında çalışmalarını yeniden hızlan-

dırdı. Köylü ve Şehirli Bulgaristan Gençliğine Çağrı'yı yayınladı. Bu çağrıda Anayasa Komitesi, gençliği; halk meclisine, gençlerin haklarının dayanağını oluşturan emek yasalarını çıkarmak için mücadele edebilecek, genç işçileri, işverenlerin, amirlerin ve ustaların keyfi hareketlerine karşı koruyabilecek, gece çalışmasını yasaklayacak, kadınlara tam siyasi haklar verdirecek olan halktan yana vekillerin seçilmesi yolunda savaşa davet ediyordu vb. RMS ve onun girişimi üzerine kurulan Gençlik Anayasa Komiteleri, seçimler sırasında, gençler arasında geniş bir politik aydınlatma çalışması yaptı.

RMS dışındaki tüm antifaşist gençlik örgütleri oldukça zayıftılar ve ciddi eksiklikleri vardı. Bu zayıflıklar halkçı gençlik cephesi birliği için büyük engel teşkil ediyordu. Örneğin, birbirine iyice düşman olan Vrabça I ve Pladne adında iki ZMS örgütü vardı. Bununla birlikte 19 Mayıs 1934'ten sonra Vrabça dae, Pladne de çok zayıflamışlardı. Bazı Pladne yöneticileri, sözde gençler arasında birlik kurulmasına çok istekli görünüyorlardı, sık sık solcu sözler kullanmayı seviyorlar, aslında böyle bir birliği sürüncemede bırakıyorlardı.

SSM'ciler arasında da büyük anlaşmazlıklar vardı. Profesör Asen Zlatarev'in öncülüğünde gittikçe artan sayıdaki SSM üyesi Geniş Sosyalistler'in ideolojik yanılgılarını anlıyor ve ondan kısmen de olsa vazgeçiyorlardı. Sovyetler Birliği'ne karşı olumlu düşünmeye başlıyor ve RMS ile daha sıkı işbirliği yapmaya çalışıyorlardı. 1936 yılında bu gelişme o kadar ilerledi ki, RMS ile SSM'nin merkez komiteleri, Komünist ve Sosyalist Gençlik Enternasyonallerine ortak bir Açık Mektup gönderdiler ve tüm kuvvetlerini birleştirme, iki örgütün birleştirilmesi yolunda çalışma zamanı geldiğini bildirdiler. Mladejka Iskra ve Sosyalistiçeski Mladej gazeteleri ortak bir sayı çıkardılar. Fakat SSM'deki solcu grup, sağcı unsurlarla mücadelede kararsızlık ve zayıflık gösterdi. Bu yüzden RMS ile SSM'nin örgütsel birliği

gerçekleştirilmedi. Jean Jaures SSM üniversiteliler örgütü, SSM'nin ve yöneticilerinin RMS ile ortak çalışmakta gösterdikleri kararsızlıktan üzüntü duydu. Bunun belirtisi olarak hemen hemen bütün örgütüyle BONSS'a katıldı. Bu üniversiteliler örgütü, SSM'nin en güçlü örgütlerinden biri idi. Ülkemizde, faşizm, gençlik arasında kendine kitlesel bir dayanak yaratamadı. Obnova (ıslahat) Müdürlüğü denemelerinden Bulgaristan gençliğinin devlet tarafından örgütlendirilmesi girişimine kadar gerici hükümetlerin gençlik içinde kendilerine dayanak olacak kitlesel bir örgüt kurma deneylerinin hepsi RMS öncülüğündeki aktif çaba sonucunda suya düştü. 19 Mayıs askeri darbesinden sonra, 1934 yılında kurulan Obnova Müdürlüğü, devlete bağlı genel bir gençlik örgütü kurmaya kalktı. Tüm gençliğin bu örgütte toplanması hedefleniyordu. Siyasi, spor, kültür-eğitim gibi gençlik derneklerinin zorunlu olarak Devlet Genel Gençlik Örgütü'ne girecekleri hayal ediliyordu. Bu tasarıya, sadece başında RMS'nin bulunduğu antifaşist gençlik değil, tüm demokratik toplumsal güçler de karşı koydu. Tasarı sonunda geri tepti.

Andrei Toşev faşist hükümeti 1935 yılında, Hitler Almanyası ve faşist İtalya'daki gibi devlet gençlik örgütü kurma kampanyasına girişti. Buna karşı RMS'nin girişimi üzerine, tüm antifaşist gençlik örgütlerinin yöneticileri bir anlaşma yaptılar. Bu örgütler, gençliği ve tüm toplumu, el ele vererek, hükümet tasarısını suya düşürmeye, 19 Mayıs 1934'ten sonra yasak edilen tüm demokratik gençlik örgütlerinin açılması yolunda savaşa vermeye çağıran bir metin yayınladılar. Faşist gençlik birliği kurma fikri de böylece bozguna uğratıldı.

Köseivanov faşist hükümeti mevcut spor, kültür-eğitim ve diğer örgütlerden faydalanarak gençliği şoven ve faşist fikirlerle zehirlemeye çalıştı. Köseivanov bu amaçla dernekleri kontrol yasasından faydalanarak, çalışmalarında ilerici yönün çok ağır

bastığını gördüğü birçok içki ve tütün aleyhtarı derneği ve diğer kitlesel gençlik örgütlerini yasakladı, Genç Kızılhaç örgütünü de, şovenist bir askeri örgüt durumuna getirebilmek için tüzüğünü değiştirdi. Fakat RMS'nin yönetimi altında antifaşist gençlik bu yeltenişlere öyle çetin bir direniş gösterdi ki kısa sürede bu plan da hemen hemen boşa çıkarıldı.

Faşizm, öğrenci gençliğin yalnızca bir kesimi arasında yayılabildi. Ortaokullarda hükümetin yardımlarıyla çalışan Legion, Ratnik ve Otets Paisiy, daha sonra kurulan Brannik gibi Hitlerci örgütler, öğrenci gençliğin bir kısmını zehirlediler. Bu örgütler, özellikle Legion ile Ratnik bol bol toplumsal demagoji yapıyorlardı. Sözde kapitalistlere karşı çıkıyorlar, fakir fukaranın haklarını koruyorlardı. Fakat bu, emekçileri ve gençliği aldatmaktan başka bir şey değildi. Bu örgütler, sınıflar arası denge teorisinin propagandasını yapıyor, sınıfsız komünist toplumun kurulamayacağı demagojisini yayıyorlardı. Bu Hitler tipi örgütlerin sözcüleri komünizme ve komünistlere karşı ateş püskürüyorlar, onları vatan haini, Bulgaristan halkının en büyük düşmanları ilan ediyorlardı. Bu dernekler, özellikle resmi gençlik faşist örgütü olarak kurulan Brannik, gençlere parasız okul kıyafeti dağıtmak, okul dinlenme kamplarına bedava göndermek, Almanya'yı gezdirmek gibi satın alma yollarıyla üye kazanmaya çalışıyorlardı.

Kendi aralarında dalaşmalarına rağmen bu örgütler, ülkedeki en gerici kapitalist güçlere hizmet ediyorlardı. Onlar, sahip oldukları üstünlüğe ve elverişli şartlara rağmen kitleselleşemediler. RMS ve diğer antifaşist örgütler, bu faşist gençlerin içyüzünü durmadan açıklıyor, onların halk düşmanı olduğunu gösteriyorlardı.

RMS, Partinin yönetimi altında ve onun yardımıyla uyanış dönemimizin öne çıkardığı asıl sorunları Marksist-Leninist ilkeler ışığında çözmek için gençlik içinde yaygın ideolojik ve siyasi çalış-

malar yaptı. O, gençliğimizi, Botev, Levski, Haci Dimitır, Stefan Karaca, Baço Kiro ve Benkovski örneğince eğitiyordu. Bununla RMS, Lejyonerlerin, Ratniklerin ve Paisiy'cilerin elinden silahlarını alıyordu. Halkımızın tarihini kötüye kullanmalarını önlüyordu. Şanlı geçmişten, burjuvazinin gerici amaçları uğrunda faydalanma olanaklarını ortadan kaldırıyordu. Hristo Botev'in, Lüben Karavelov'un eserleri, Vasil Levski'nin mektupları, Zahariy Stoyanov'un Zapiskipo Bılgarskite Vızstaniya (Bulgaristan'daki Ayaklanmalara Dair Notlar), Nemidi Ne Dragî (Çaresizler) ve Epopeya Na Zabravenite (Unutulanlar Destanı) gibi eserler RMS'istlerin ve tüm emekçi antifaşist gençliğin en sevdiği kitaplardı.

RMS, milli meseleyi faşistlerin elinden almak, onların yurtseverlik demagojisini boşa çıkarmak için ustalıkla çalışıyordu. Bu çalışmayla, en geniş gençlik kitlelerini faşist saldırganlara karşı, ülkenin ulusal bağımsızlığını koruma yolunda savaşa çekebildi.

1936 yılında Brüksel'de ve Cenevre'de, 1937 yılında Paris'te, 1938 yılında New York'da yapılan uluslararası gençlik kongre ve konferanslarında, savaşa karşı mücadele kararları ülkedeki gençlik örgütlerinin büyük bir kısmını da etkiledi. Halkçı gençlik, New York'taki kongre dışındaki tüm kongre ve konferanslara, bir şekilde temsilcilerini göndermeyi başardı. Bu temsilciler ülkeye döndükten sonra toplantılarda demeçler vererek, raporlar okuyarak savaşa karşı geniş çalışmalar yürütüyorlardı. Bu gençler kent ve köylerde gençlik barış komiteleri kuruyor, savaşa karşı barış toplantıları, mitingleri yapıyorlardı. Böylece de o zamana kadar politik mücadeleden uzak duran gençliğin büyük bir kısmını kendi taraflarına çekmeyi başardılar. Daha 1936 yılında, Bulgaristan Ulusal Gençlik Barış Komitesi kuruldu. Bu komiteye 16 gençlik örgütünden temsilci katıldı. Gençlik Barış Komitelerinin girişimleri antifaşist tüm gençler tarafından destekleniyordu. Barış komiteleri, faşizme ve emperyalist savaşa karşı, demokrasi ve barış uğrundaki mücadelede

geniş gençlik kitlelerini birleştirme yolunda büyük rol oynadılar. RMS, Gençlik barış Komitelerinin ve onların tüm mücadelelerinin motoru ve itici gücüydü.

RMS'nin, gençler içinde saygınlık ve etkinliğini artırmasında, gençliği demokratik, antifaşist fikirlerle eğitmesinde, barış mücadelesine çekmesinde legal gençlik basını önemli bir işlev gördü. RMS, burjuva yasalarının boşluklarından faydalanarak legal yayın çıkarmaya büyük önem veriyordu. Haftalık gençlik gazetesi Jar (Kor) bu konuda bir örnektir. Baştan Sıvremennik (Çağdaş) isminde çıkmaya başlayan bu gazete 1936-1937 yıllarında Emil Şekerciyski'nin redaktörlüğü altında çıktı. Bu gazetenin etrafında birçok gazeteci ve yazarımız toplanarak yeteneklerini gösterdiler. RMS MK'nın sekreteri Şaşo Dimitrov'un usta yönetimi altında RMS, bu gazete yardımıyla geniş emekçi gençlik kitleleriyle bağlantı kurdu. Jar bizde ve yabancı ülkelerdeki emekçi gençliğin yaşamına, çalışmalarına ve savaşlarına ilişkin çeşitli haberler veriyordu. Bu gençlik gazetesi canlı ve çekici röportajları, karikatürleri ve sanat yazılarıyla güncel sorunlara Marksist-Leninist ilkeler ışığında cevap veren makaleler yayınlıyordu. Basımı ve tertibi, mizanpajı güzel, göz alıcıydı. Tüm bu özellikleri yüzünden kent ve köylerden geniş gençlik kitlelerinin ilgi ve sevgisini kazandı. Jar gazetesi daha 1936 yılında tek gençlik örgütü kurulması fikrini ortaya attı. Bu fikir geniş şekilde tartışıldı. Fakat böyle bir öneri gerçekleştirilemedi.

Haftalık Akademik gazetesi de üniversiteliler arasında büyük ilgi gördü ve yüksek öğretim gençliğinin mücadelesini örgütlemede önemli rol oynadı. Gazete, üniversitelilerin bilimsel dünya görüşü temelinde eğitilmelerine, çeşitli gerici, milliyetçi, ırkçı teorilere karşı mücadeleye destek oluyordu. Bu gazete orta öğretim gençliği arasında da geniş şekilde yayılıyordu ve büyük etkinliği vardı. Akademik gazetesinin bir sayfası çoğunlukla öğrenci gençliğe ayrılıyordu.

Bu yıllarda RMS emekçilerin mücadelelerine, özellikle büyük grevlere aktif olarak katılıyordu. Örneğin 1937 yılında yapılan tütün işçileri grevlerine, Sliven, Gabrovo ve diğer kentlerdeki dokuma işçilerinin grevlerine kitlesel olarak katıldı.

RMS orta dereceli okullarda da özellikle içki ve tütün aleyhtarı, edebiyat, doğa bilimi gibi konularla uğraşan öğrenci derneklerinde aktif olarak çalışıyordu. Etkisi durmadan artıyordu. RMS'nin yönetimi altında, her yıl, üniversiteye ve diğer yüksek okullara yazılmak isteyen gençler, karşılaştıkları çeşitli engelleri yenmek için mücadele veriyorlardı. Bu çeşit mücadeleler 1936'dan beri gittikçe sertleşerek devam ediyordu. Üniversite ve yüksek okullara aday olanlar, yönetimin kontenjan yok demesine karşı Sovyetler Birliği ile kültür anlaşması imzalanması önerisini getiriyorlardı.

1939 yılında RMS, kısa süreli eğitim için toplanan yedek askerler arasında savaşa karşı büyük çalışmalar yürüttü. Asker gençler, Sovyetler Birliği'ne karşı bir savaşa katılmayacaklarını açıkça söylüyorlardı.

RMS, bu dönem boyunca, halkçı gençlik arasında, SSCB'de sosyalizmin kuruluşu mücadelesinde elde edilen büyük başarıların propagandasını yapmak için çalışmalar yaptı. Gençler, ülkemizde geçici bir süre için gösterilen Çapayev, Trinadestte (On Üçler), Veselite Momçeta (Şen Çocuklar) gibi Sovyet filimlerinden çok faydalanıyorlardı. Gerçi bu filmler faşist sansür tarafından büyük ölçüde budanıyorlardı, ama gene de gençlik arasında büyük ilgi görerek, faşistlerin yalanlarına karşı savaşta yardımcı bir rol oynuyorlardı. Şolohov'un Tihiyat Don (Durgun Don), Razoranata Tselina (Uyandırılmış toprak), Fadayev'in Razgrom (İmha), Furmanov'un Çapayev romanları gibi eserler RMS'istler ve halkçı gençliğin en sevdiği kitaplardı. Sovyet şarkıları gençler tarafından seve seve öğreniliyor ve söyleniyordu.

Bu yıllarda ülkemizin ulusal bağımsızlığını, faşist saldırganların yarattığı tehlikeden korumak için, Yugoslav halkçı gençliği ile sağlam bir işbirliği kuruldu. 1946 yılı ilkbaharında, Sofya Üniversitesi'nin 50. yıldönümü ile ilgili olarak, ülkemize gelen 50 kişilik Yugoslavya üniversitelileri grubunun, üniversitelilerimizle birlikte yaptıkları ortak gösteriler hiçbir zaman unutulmayacaktır.

Emekçi gençliğin geniş kitleleri RMS'nin yönetimi altında, proletarya enternasyonalizmi ve uluslararası dayanışma ruhuyla eğitiliyorlardı. RMS, 1936-1939 yıllarında bağımsız cumhuriyetlerini savunmak için mücadele eden İspanya halkına destek için büyük çalışmalar yürüttü. Genç RMS'istler gönüllü olarak İspanya'ya gittiler ve İspanya Cumhuriyeti'ni kurtarmak için çarpışan uluslararası tugaylar saflarında silahlı savaş yürüttüler.

Hitler orduları, 1939 yılının Mart ayında Çekoslavakya'ya saldırarak bu ülkeyi işgal ettiği zaman, Sofya Üniversitesi öğrencileri BONSS yönetiminde Çekoslavakya halkını ve onun bağımsızlığını savunmak için eylem yaptılar. Vasil Vodeniçarski ve diğer BONSS'istler üniversite bahçesinde ateşli konuşmalar yaptılar. Slav Marşını, Yaşıyor O, Yaşıyor gibi diğer savaşçı şarkıları söyleyerek sempatilerini gösterdiler. Fakat atlı ve yaya polisler gösteriyi dağıttı.

RMS bu sırada çok büyük ve çeşitli işler yaptı. Yeni, iyi eğitilmiş, değerli gençlik kadroları yetiştirdi. Bu kadrolar başlıca kitlesel örgütlerde yetişmişler ve eğitilmişlerdi.

Fakat, RMS yeni Leninist çizginin zaferi sonucunda ve Partinin yakın yardımı sayesinde büyük başarılara ulaşmakla beraber bazı önemli hatalara da düştü. İşçi gençlik, özellikle fabrika gençliği arasında çalışmalara gereken önem verilmez oldu. Örgüt içi çalışmalar ihmal ediliyordu. Marksizm-Leninizmi öğrenmek için sistemli bir çalışma yapılmıyordu.

Antifaşist mücadelenin günlük görevlerini yerine getirmekle, RMS'nin temel amaç ve görevlerini gerçekleştirme işinin aynı şey demek olmadığı çok defa unutuluyordu.

Bazı yerlerde RMS ilkel örgütleri, birer yerel örgüt olarak fiilen dağıldılar. Çünkü, birçok kitlesel örgüt yanlış bir anlayışla RMS'nin yerel örgütleri olarak değerlendiriliyordu. Örgüte yeni üye kabul etme işi hemen hemen unutulmuştu. Bu ise RMS'nin emekçi gençlik arasındaki geniş etkisi ile örgütlenme durumu arasında büyük ve korkunç bir dengesizlik tehlikesine yol açmıştı.

Partinin yönetimi altında RMS bu kusurları derhal gideriyordu. İşçi gençlik arasında legal çalışma yöntemi olarak resmi Bulgaristan İşçi Birliği'ne (BRS) bağlı gençlik kolları kuruldu. RMS bu kollarda bir hayli iş gördü. Ayrıca RMS, kooperatif gençlik grupları arasındaki çalışmalarını da hızlandırdı. RMS örgüt bakımından kısa zamanda güçlendi, üyelerinin sayısı artmaya başladı. Bütün RMS örgütlerinde Marksizm-Leninizm dernekleri kuruldu. RMS MK, RMS'nin Tarihi, Niteliği, Programı ve Görevleri başlıklı bir broşür yayınladı. Bundan başka RMS Kısa Tarihi, RMS'nin Niteliği ve Yapısı adında raporlar vb. dökümanlar hazırlayarak gizlice bastırdı ve örgütlere dağıttı. Böylece RMS, İkinci Dünya Savaşı arifesinde hızla olgunlaşmakta olan büyük olayları, düşünsel ve örgütsel bakımdan güçlenmiş, emekçi gençler arasında değeri artmış olarak karşıladı.

4. İKİNCİ DÜNYA SAVAŞI'NIN BAŞLAMASI. RMS'NİN PARTİNİN YÖNETİMİ ALTINDA BULGARİSTAN'IN SAVAŞA GİRMESİNE KARŞI VE SOVYETLER BİRLİĞİ İLE BARIŞ VE DOSTLUK İÇİN SAVAŞI

Alman emperyalizmi, Birinci Dünya Savaşından sonra, Amerikan sermayesinin yardımıyla çok sarsılmış olan durumunu yeniden güçlendirmeyi başardı. Hitler'in iktidarı ele geçirme-

sinden sonra faşist Almanya gittikçe daha saldırgan bir devlet haline geliyordu. İngiltere, Fransa ve Amerika Birleşik Devletleri gibi emperyalist Batılı güçler, Alman saldırganlığını Sovyetler Birliği'ne karşı yöneltmeye çalışıyorlardı. Bunun için faşist saldırganlığa karşı Sovyet hükümetinin ortak savunma paktı kurulmasına ilişkin yaptığı önerilere bir türlü yanaşmıyorlardı. Batılı kuvvetlerin bu politikası Alman intikamcılarını ve saldırganlarını gittikçe daha fazla cesaretlendiriyor ve iştahlandırıyordu. Almanya, 1938 yılında Avusturya'yı yuttuktan sonra Sudet bölgesini işgal etmişti. 14 Mart 1939'da da tüm Çekoslovakya'yı boyunduruğu altına aldı. 1 Eylül 1939 yılında Almanya Polonya'ya hücum etti. İngiltere ile Fransa artık sıranın kendilerine geleceğini görünce, hem de anlaşmaları uyarınca Polonya'ya yardım etmek zorunda oldukları için 3 Eylül'de Almanya'ya savaş ilan ettiler. İkinci Dünya Savaşı böylece başladı. Japonya ile İtalya gibi iki güçlü faşist devlet de Almanya'yı destekliyordu.

İkinci Dünya Savaşı'nın kökleri, kapitalist sistemin kendisinde olmakla beraber, bu savaş daha başlangıcında antifaşist, ilerici bir nitelik aldı. Birleşik Amerika, İngiltere ve Fransa gibi müttefik kuvvetlerinden başka İkinci Dünya Savaşına daha ilk aylarda Çekoslovakya, Avusturya, Polonya ve diğer halklar aktif olarak katıldılar. Çünkü bu halklar, daha savaşın başlangıcında Alman faşizminin esaret çizmesi altına düşmüşlerdi. Özgürlük ve ulusal bağımsızlıkları uğruna savaş yürütüyorlardı. Faşist devletler dünya hakimiyeti kurup, halkların demokratik hak ve özgürlüklerini ulusal bağımsızlıklarını yok etmek, her yerde kanlı faşist terör rejimi kurmak istiyorlardı.

İşte bunun için müttefik devletlerdeki gerici çevrelerin, yalnızca dünya pazarlarındaki tehlikeli rakipleri Almanya, Japonya ve İtalya'nın hakkından gelmeye çalışmalarına karşın bu faşist devletlere karşı savaş daha başlangıcında ilerici ve kurtuluş savaşı niteliğini kazanmıştı. Savaşın bu niteliği, Hitler'cilerin 22

Haziran 1941 yılında Sovyetler Birliği'ne kahpece saldırmalarından sonra, Sovyet halklarının müttefikler ve faşizmin esir ettiği halklar tarafında savaşa katılmasıyla daha da güçlendi.

İkinci Dünya Savaşı'nın patlak verdiği sıralarda, Bulgaristan, artık ekonomik bakımdan tümüyle faşist Almanya'ya bağlı bulunuyordu. 1939 yılında ülkenin dış ticaretinin (ihracat ve ithalat) yüzde doksanı Almanya ile yapılıyordu. Bulgaristan tarım ürünleri, Almanya'ya parasız denecek kadar ucuza satılıyordu. Ülkemiz Almanya'nın bir buğday ambarı haline gelmişti. Başında sarayın bulunduğu kralcı-faşist klik Bulgaristan'ın Hitlerci mihver yanında savaşa katılmasının ortamını yaratmaya hazırlanıyordu.

Bulgaristan burjuvazisinin bir kısmı, çoğunlukla yasak edilen burjuva partileri taraftarları Bulgaristan'ı, başında Fransa ve İngiltere'nin bulunduğu cepheye katmaya çalışıyordu. Burjuva muhalefet partileri yöneticileri de, tıpkı kralcı-faşistler gibi, Sovyetler Birliği ile Bulgaristan İşçi Partisi'ne karşı kin ve ve nefret besliyorlardı.

İkinci Dünya Savaşının daha ilk aylarında hayat hızla pahalılaşmaya başladı. Büyük kapitalistler ve karaborsacılar savaş durumundan faydalanarak emekçiler zararına gittikçe daha fazla kâr yığıyorlardı. 1940 yılında ülkenin her yanında, pahalılığın durdurulması ve düşük olan işçi ücretlerinin yükseltilmesi isteğiyle grevler yapıldı. Bu grevleri Parti yönetiyordu. Tütün işçilerinin grevi özellikle uzun sürdü ve çok çetin geçti.

Tüm bu grevlere, başta RMS olmak üzere, işçi gençlik aktif olarak katıldı. RMS MK Sekreteri Aleksandır Dimitrov, 1940 yılında tütün işçilerinin grevine işçi gençliğin katılması hakkında gizli çıkan Mladejka Iskra gazetesinde bakınız neler yazdı: "Grev muharebesine binlerce genç katıldı. Ön sıralarda yerlerini alan gençler fedakarca, yiğitçe savaştılar. Pilovdiv'de yapılan hazırlık konferanslarında ve toplantılarında grevin ilanında, grev nöbetlerinde, sokak ve meydan toplantıları gibi

yerlerde gençler daima hazır bulundular. Onların büyük bir kısmı polis kamçısının acısını ilk defa sırtlarında duydular. Hapisler ve sürgünler gördüler. Fakat gençler bunlardan korkmadılar, tersine çelikleştiler, savaş zorunluluğuna olan inançları daha da kuvvetlendi. İşçi ve emekçi gençlik bu büyük grevden birçok şey öğrendi."

İkinci Dünya Savaşı başladıktan sonra RMS, partinin yolgöstericiliği ile gençler arasında büyük aydınlatma faaliyetine koyuldu, hükümet ile sarayın hain Hitlerci politikasını açığa vurdu. Sovyetler Birliği, 26 Kasım 1940'ta özel temsilcisi Sbolev'i yollayarak Bulgaristan'a dostluk ve karşılıklı yardımlaşma antlaşması önerdi. RMS 1940 yılının sonunda ve 1941 yılının başında Partinin yönetiminde, tüm ülkede bu teklifin kabul edilmesi isteğiyle açılan kampanyaya aktif olarak katıldı. RMS'istler bildiriler dağıtarak bu antlaşmanın derhal imzalanmasını istiyorlar ve imza topluyorlardı.

RMS MK'nın 1940 yılında çıkardığı böyle bir bildiride şunlar yazılıydı: "SSCB ile karşılıklı yardım antlaşması, emekçi gençliğe ve halka barış, ulusal birlik ve maddi refah getirecektir. Antlaşmaya karşı çıkan herkes haindir, halkın hayati çıkarlarının düşmanıdır."

Emekçi halkın ısrarlı isteğine bakmayan faşist hükümet ve Çar Boris antlaşma teklifini reddettiler. Bulgaristan'ı Hitlerci Almanya'nın arabasına koştular. 1 Mart 1941 tarihinde Bulgaristan üçlü mihvere resmen bağlandı. RMS, Partinin izinden yürüyerek Alman askerlerinin yurda gelmelerine karşı ve Bulgaristan topraklarının Yugoslavya ve Yunanistan'a saldırı üssü haline getirilmesine karşı, hemen aydınlatma ve açıklama kampanyasına girişti. Fakat, faşist hükümet ülkenin çıkarlarına tekrar ihanet etti. O, Alman askerlerinin topraklarımızdan geçmelerine izin vermekle kalmayarak, 1941 yılında, Yugoslavya ile Yunanistan'a Bulgar işgal askerleri gönderdi. Bu günlerde ve bundan sonra

RMS gençlere büyük Bulgar şovenizminin zararlarını açıklıyor, onları, Yugoslavya ve Yunanistan halklarının özgürlük ve bağımsızlık savaşlarına destek olmaya ve yardım etmeye çağırıyordu. Böylece RMS, gençliği proletarya enternasyonalizmi fikirleriyle eğitmeye çalışıyordu. Bazı gençlik kesimlerinin geçici şovenizm hastalığına tutulmuş olmasına bakmadan, ardı arkası kesilmeyen polis takiplerinden ve tutuklamalardan korkmadan büyük Bulgar şovenizmine karşı mücadele ediyorlardı.

RMS, örgütsel bakımdan gittikçe güçleniyordu. Durmadan yeni yeni örgütler kuruyor, bunların yönetimini ve ağır gizlilik koşullarında çalışmalarını düzenliyordu. RMS, Parti merkezinin ve yerel örgütlerinin en yakın ilgisi, yardımı ve yönetimi sayesinde durmadan güçleniyordu. 1941 yılının Şubat ayında yapılan Parti MK Plenumu, RMS'nin çalışmaları ile ilgili özel bir karar kabul etti. Bu kararda şöyle denilmekteydi: "Plenum, son yıllarda gençliği kazanmak gibi büyük ve çetin savaşta, Partinin ulaştığı birçok başarıyı takdir eder." Kararda bu başarıların neler oldukları kısaca aktarıldıktan sonra, gençlik arasındaki çalışmalarda görülen eksiklikler ve yapılan hatalar birer birer sayılmaktaydı. Sonunda, gençlik içindeki çalışmalarında RMS'yi yeni ve daha büyük başarılara ulaştıracak olan şu görevler belirtilmekteydi: Parti Örgütleri, RMS'nin merkez ve alt örgütlerine her bakımdan yardım etmelidirler. RMS, üyelerinin politik ve ideolojik seviyelerini yükseltmek için gece gündüz çalışmalıdır. RMS'nin toplumsal bileşimi düzeltilmeli, daha fazla işçi çocuğu örgüte alınmalı, büyük sanayi kuruluşlarındaki RMS örgütleri güçlendirilmelidir. Parti Merkez Komitesinin 1941 Şubat Plenumunda aldığı kararlar, RMS'nin çalışmalarını düzeltmede ve örgüt bakımından onu sağlamlaştırmada büyük rol oynadı.

ALTINCI BÖLÜM

GENÇLİĞİN FAŞİZME KARŞI SİLAHLI SAVAŞA KATILMASI (1941-1944)

1. HİTLERCİLERİN SSCB'YE SALDIRMASI. BULGARİSTAN'DA FAŞİZME KARŞI SİLAHLI SAVAŞIN BAŞLAMASI VE GENÇLİĞİN BU SAVAŞA KATILMASI

1 Mart 1941 tarihinde Bulgar Hükümeti, Viyana'da Bulgaristan'ın Hitlerci faşist bloka katılması anlaşmasını açık olarak imzaladı. Halkın büyük direnişine rağmen, ülkenin ulusal bağımsızlığı tümüyle satılmıştı. 600 bin kişilik Alman ordusu sözde müttefik olarak Bulgaristan'a girdi. Gerçekte bu tam bir işgaldi. Sonra Hitlerciler, burjuva yöneticileri Anglo-Amerikan blokuna bağlanmış olan Yugoslavya ve Yunanistan'ı işgal ettiler. Müttefik olarak da, Alman silahlarıyla Bulgaristan'a Batı Trakya ve Makedonya'yı hediye ettiler. Balkanlar'ı işgal ederek Sovyetler'e karşı hazırlamakta olduğu savaşta, cephesinin sağ yanını güven altına alan Hitler, Bulgaristan'da sinsice düşünülmüş bir hareketi gerçekleştirdi. Hitler Bulgaristan'ı müttefik gibi işgal etmek ve ona yeni topraklar armağan etmekle; birincisi, burjuvazinin ve halkın bir kesiminin milli duygularını körüklemek; ikincisi, müttefik ve velinimet Hitler'e karşı sada-

kat duygusu uyandırmak; üçüncüsü de, Balkanlar'da işgalci görevini yerine getirecek çarlık devlet mekanizmasını ve ordusunu korumak; böylece, SSCB'ye karşı saldırıya girişecek olan Alman ordusuna hareket serbestisi sağlamaktı.

BKP ile RMS, burjuvazinin ve Çar Boris Filov hükümetinin yaptığı milli ihaneti derhal açıkladılar. Komünistler, faşistlerin büyük Bulgaristan propagandasına karşı şu fikirlerle çıktılar: Trakya ve Makedonya'yı elde ettik diyenler aslında Bulgaristan'ın bağımsızlığını sattılar, onu Hitlerci-faşist orduların karargahı yaptılar. Balkanlarda milli mesele emperyalist savaşa katılmakla çözülemez. Balkan halkları, milli meseleyi ancak sosyalizmin Balkanlar'da zafer kazanmasıyla çözebilecektir. BKP, Hitlerci işgalcilere karşı savaşan Avrupa halklarına, özellikle komşu Yugoslavya, Yunanistan ve Arnavutluk halklarına, cesur ve açık olarak, enternasyonalistçe dayanışmasını açıkladı.

Emekçi halk ve gençlik, Partinin çağrısına uydu. Hitlerci işgalciler, Bulgaristan'a ayak basar basmaz, halk tarafından düşmanca karşılandılar. Alman askeri birlikleri şehir ve kasabalardan geçerken bir avuç brannik, yerli ileri gelenler ve burjuva kadınları onlara cömertçe sigara veriyor ve gülümsüyorlardı. Halkın çoğunluğu ise, bu çirkin manzarayı nefretle karşılıyordu. Bazı ateşli RMS'istler de, fırsat kollayarak, davetsiz misafirlere yumruk sıkıyor ve Alman komünistlerinin deyimiyle rotfront diyerek selâm veriyorlardı. Birçok yerde halk, Almanlara su vermeyi bile reddediyordu. Cesur gençler tarafından yazılan şu sloganlar duvarlarda belirdi: Almanlar Bulgaristan'dan Defolsun, SSCB ile İttifak İstiyoruz. Yer yer sabotajlar yapılıyordu. 18 Mart 1941'de, Brestovo köyünden bir grup liseli öğrenci, Loveç yolundaki Alman trafik işaretlerini kırdılar ve bir askeri arabanın lastiklerini parçaladılar.

Polis terörünün şiddetlenmesine rağmen, 1941 yılı ilkbaharında Sofya ve Plovdiv'deki birçok fabrikada işçiler grev yaptılar. O zamandan kalma bir gizli raporda, polis, gerçeği kabul ederek

şöyle diyor: "İleri sürülen işçi istekleri her ne kadar, ekonomik amaçlı görünüyorsa da, yapılan araştırmalardan sonra, bunların siyasi bir kışkırtma sonucu oldukları anlaşılmıştır." Gerçekten bu grevler savaş, sefalet, terör politikasına karşı yapılıyordu. İşçiler, ülkenin işgal edilmesini ve Alman savaş sanayiinin ihtiyaçları için soyulmasını grevlerle protesto ediyorlardı.

Hoşnutsuzluk o kadar güçlüydü ki, orduyu bile sardı. İkinci ordu topçu alayı duvarlarına şu sloganlar yazılmıştır: Kahrolsun Savaş, Barış ve Tarafsızlık İstiyoruz! Bütün Ülkelerin Proleterleri, Birleşin!.. Elhovo ilçesi Gorska Polana köyü garnizonundaki genç askerler, yerli gençlerle birlikte toplantılar düzenlediler, sloganlar yazdılar ve yaydılar. Fakiya köyündeki kıtanın kurmayına gönderilen imzasız mektupta askerler, burjuvazinin çıkarları yolunda çarpışmayacaklarını bildirdiler. Onuncu tümenin (Divizya) birkaç kıtasında açık gösteriler oldu, askerler selam durmadılar ve terhis edilmelerini istediler.

Halk ve askerlerin, büyük bir işgal ordusuna, polis terörüne ve yasa yapıcıların canvarlığına karşı verdiği bu mücadeleler, emekçilerin Partiye daha çok yakınlaştığını gösteriyordu. Bu, halkla faşist hükümet arasındaki uçurumun derinleştiğini, yabancı işgalle uzlaşmayan kitlelerin devrimci cesaret ve eylemliliğinin arttığını ortaya koyuyordu. Artan hoşnutsuzluk, işgalcilere ve onların Bulgar çömezlerine karşı silahlı savaşın başlaması ortamının hızla olgunlaştığını gösteriyordu. Fakat, bunun yanı sıra aydınların bir kısmı, küçük burjuvazi ve hatta bazı işçiler arasında, sarayın, kurnazca savaştan kaçınma politikası yürüttüğü hayali yaşıyordu. Sözüm ona milli ideallerimizin kan dökmeksizin gerçekleştirildiği'ne dair şovenist, faşist propagandaya kapılanlar çoktu. İşgal yüzünden ağırlaşan ekonomik yük daha o kadar kuvvetli duyulmuyordu. Bu ise, boş kuruntuların yaşamasına yardım ediyordu. Bu durumda Parti silahlı savaş sloganını henüz ortaya atmıyordu. 1941 yılı ilkbaharında

Rabotniçesko Delo gazetesi şunları yazdı: "Hareket çizgimiz, ne maceracı isyancılık, ne de oportünist teslimiyetçilik çizgisidir."

SSCB'nin savaşa girmesiyle, gerek Bulgaristan'da, gerekse bütün dünyada durum kökten değişti. 1941 yılının 22 Haziranında müttefikleri İtalya, Finlandiya, Macaristan ve Romanya ile birlikte Hitler Almanyası, imzaladığı saldırmazlık anlaşmasına bakmadan ve savaş ilan etmeden, Sovyetler Birliği'ne haydutça saldırdı. Saldırının birdenbire oluşundan ileri gelen geçici askeri üstünlükten, Avrupa'da iki yıl içinde kazandıkları kolay zafer ve savaş tecrübelerinden, Avrupa sanayii üzerindeki egemenliklerinden elde ettikleri geçici askeri üstünlüklerine dayanarak faşist askerler, SSCB topraklarında hayli içeri sokuldular. SBKP'nin çağrısı üzerine Sovyet halkı, Büyük Anayurt savunmasına girişti. İlk aylar içinde, Kızıl Ordunun gösterdiği kahramanca direniş, Hitler kumandanlığının Yıldırım Savaşı planlarını suya düşürdü. Hitler'in Sovyetler Birliği'ni dünya ülkelerinden ayırarak tecrit etme hayali de suya düştü. İngiltere ve Birleşik Amerika burjuva hükümetleri, SSCB'ye karşı düşmanca ilişkilerine rağmen, askeri durumun gereğine ve halklarının isteğine uyarak Sovyet hükümetiyle ittifaka girdiler. Böylece Hitlercilere karşı geniş bir ittifak kuruldu. SSCB'nin savaşa girmesiyle, savaşın niteliği kökten değişti. Bu savaş, başta emperyalist bir savaş iken, Hitlerci faşist bloka karşı mücadele eden halklar için bütünüyle ilerici bir savaş oldu. Denilebilir ki dünya çapında bir antifaşist cephe oluştu. Bu cephenin başlıca gücü Sovyetler Birliği ve onun ordusuydu. Kızıl Ordu yalnızca Sovyet vatandaşlarının özgürlüğünü ve sosyalist toplumun kazanımlarını korumakla kalmıyor, aynı zamanda Hitler barbarları tarafından esaret altına alınmış halkların kurtuluşu için de savaşıyordu. Faşist yağmacılarla özgürlükçü halklar arasında yapılan savaşta, artık tarafsızlık sözü asla olamazdı. SSCB topraklarındaki faşizme karşı savaş tüm esir halkların milli kurtu-

luş savaşı olmuştu. Devrimin dayanağı olan ilk sosyalist anayurdu savunmak komünist ve proleterler için enternasyonal bir görevdi. Çünkü SSCB'nin yenilmesi ve Hitler Almanyasının zaferi bütün halkları en korkunç bir sınıfsal ve ulusal tutsaklığa mahkûm edebilirdi. Ve tersine, SSCB'nin bir an önce zafere ulaşması, esir Avrupa'ya kurtuluş getirecekti.

Bu gerçeği kendisine kılavuz alan BKP MK, daha savaşın ilk günü yayınladığı çağrıda; "Tüm ülkelerdeki halklar, Sovletler Birliği'ne yalnızca sempati beslemekle kalmayacak, onun savaşını da vargüçleriyle destekleyeceklerdir." diyordu. MK bu büyük savaşta Bulgaristan halkının yeri SSCB'nin yanındadır diyor ve şu çağrıda bulunuyordu: "Faşist Alman soyguncularına, Bulgar buğdayının bir tanesi, Bulgar ekmeğinin bir lokması bile verilmemelidir. Bir tek Bulgar vatandaşı Hitlercilere hizmet etmemelidir."

Kurtarıcı Sovyet halkını seven ve Partinin çağrısını öğrenen tüm emekçi Bulgar halkı, Hitler ordularının Sovyet topraklarına haydutça saldırısına karşı nefret duyuyordu. Daha ilk günlerde yaşlılar ve gençler, faşistlerle açıkça tartışıyor ve Kızılordunun, Hitlerci mikropları kırıp yeryüzünden süpüreceğini söylüyorlardı. Birçok yerde askerler, Doğu cephesine gönderilirlerse, açıkça "silahı kime karşı kullanacağımız belli olmaz" diyorlardı. Ülkedeki siyasal güçler gittikçe daha iyi belli oluyordu. Devrimci birikimin gittikçe artmakta olduğu açıkça görülüyordu.

Bu durum içinde 24 Haziran günü, yani savaşın ilan edilmesinden yalnızca iki gün sonra BKP MK Politbürosu, faşizme karşı silahlı savaş ve bu savaşı genel halk silahlı ayaklanmasıyla sonuçlandırma taktiğini ortaya koydu. Silahlı savaş başlatma kararıyla BKP, Bulgaristan halkının ulusal çıkarlarını en iyi savunan biricik ve gerçek yurtsever Parti olarak ulusal görevini yapıyordu. Aynı zamanda uluslararası işçi hareketine ve onun dayanağı olan SSCB'ye karşı enternasyonal borcunu da ödüyor-

du. Bu tarihi anda, ulusal kurtuluş savaşıyla sosyal kurtuluş savaşı birleşmişti. Bulgaristan halkının bir bütün olarak, Alman işgalcilerinden kurtulmak için yürüttüğü, ulusal kurtuluş savaşının görevleriyle; işçi sınıfının, yoksul köylülerin, tüm emekçi halkın; büyük burjuvazinin sömürüsüne, emperyalist ajanlarının, monarşi ve subayların baskısına karşı yürüttükleri sınıfsal kurtuluş savaşı görevleri, birbirine sıkıca bağlanmıştı. Bu ortak savaşta, tüm yurtsever ve demokratik güçlerin birleşmesi için koşullar mevcuttu. O zamanki durumda bu savaşın biricik örgütçüsü ve yöneticisi Bulgaristan Komünist Partisi olabilirdi, öyle de oldu. Ulusal güçleri birleştirmek amacıyla BKP, asgari antifaşist bir program ile halkın önüne çıktı. Bu programda, yabancı işgalcilerin kovulmasından ve kralcı-faşistlerin bozgunundan sonra kurulacak sosyal düzen sorununu ortaya koymadı. Bu sorunun çözüm yolu, devrimci mücadelenin gelişimi sırasında doğacak güçler dengesine göre, halk tarafından belirlenecekti. 9 Eylül 1944 tarihinde durum böyle oldu. Parti daha o günlerde bu savaşın, burjuva demokrasisi sınırlarını aşacağından ve ülkemizde kapitalizmi kökten temizleyeceğinden emindi. Geleceğin, sosyalizmin olduğunu gizlemiyordu. Ağır silahlı savaş yıllarında komünistler ve RMS'istler, yurt yolunda ve halkımızın en iyi geleceği olan sosyalizm yolunda, fedakarca savaşıyorlardı.

Partinin silahlı savaş çağrısına, ilk olarak kahraman RMS'ist gençler ordusu katıldı. 29 Haziran günü RMS MK'nin oturumu oldu. MK, Partinin silahlı savaş kararını tam ve kayıtsız şartsız desteklediğini açıkladı, RMS'istler adına yurdun kurtuluşu uğrundaki savaşta tüm gücünü harcayacağına ve gençliğin en aktif katılımını sağlayacağına söz verdi.

Silâhlı savaşı örgütlendirirken Parti ile RMS, büyük güçlüklerle karşılaştılar. Doğu cephesindeki faşistlerin geçici askeri başarıları, faşist propagandanın demagojisi ve polis terörünün inanılmaz derecede güçlenmesi, halkın bir kesimini inançsızlı-

ğa sürüklüyordu. Parti ve RMS kadrolarından bile ümitsizliğe düşenler oluyordu. Öte yandan özellikle RMS'istler böyle ağır koşullar altında gizli çalışmalarda yeterli tecrübe sahibi değildiler, silah ve askeri bilgilerden de yoksundular.

Hitlercilerin işgali altındaki diğer ülkelerden; örneğin Yugoslavya, Yunanistan ve Arnavutluk'tan farklı olarak, Bulgaristan'da ayrıca özel güçlükler de vardı. Alman faşistleri adı geçen bu ülkelere istilacı sıfatıyla girmiş, burjuvazi ve subaylar da dahil olmak üzere en geniş halk tabakalarının ulusal duygularını incitmişlerdi. Bulgaristan'a ise müttefik olarak girmiş, hatta Trakya ve Makedonya'yı Bulgaristan'a hediye etmişler (!) böylece de burjuvazi ve subaylardan başka, küçük burjuvazi ile bir kısım aydınların büyük Bulgaristan hayallerini kışkırtmışlardı. Bununla birlikte, işgal, yurdumuzda yıkım, açlık ve yoksulluğu birdenbire duyurmamıştı. Bu ise zafer umutlarını güçlendiriyor, savaş dışında bulunduğumuz duygusu yaratıyordu. Aynı zamanda, komşu ülkelerdeki bozgunda, onların devlet mekanizması da yıkılmış olduğundan, oralarda Almanların partizanlarla doğrudan doğruya kendilerinin savaşması gerekiyordu. Bulgaristan'da ise Almanlar, yerel koşulları iyi bilen, devrimci kadroları uzun zamandan beri izleyen ve Gestapo'nun değerli yardımcısı olan Çar yönetimine, ordu ve polise sahiptiler. Bu yüzden yurdumuzdaki halk kuvvetlerinin iki düşmana karşı savaşması gerekiyordu. Bundan başka, örneğin Yugoslavya ve Yunanistan'da, burjuva ordularının bozgunu sonucunda, halk büyük miktarda silah ele geçirebilmişti, yurdumuzda ise silahı çarpışarak düşmanın elinden almak gerekiyordu. Son olarak, diğer Balkan ülkelerinin geniş dağlık ve eşsiz bölgelerinden farklı olarak yurdumuzun büyük bir kısmında elverişli yolların bulunması da düşmanın motorlu güçlerine karşı savaşı güçleştiriyordu.

Tüm bunlar, geniş ölçüde bir silahlı savaş için, çok dikkatli ve öncekine göre daha iyi bir siyasi ve askeri hazırlık yapılması-

nı gerektiriyordu. Parti bu hazırlık işine büyük bir dikkatle girişti. RMS bu işlerde Partinin en büyük yardımcısıydı.

Partinin talimatı üzerine polisçe tanınmış Parti ve gençlik yöneticilerinin büyük bir kısmı daha ilk günlerde gizli çalışmaya geçtiler. Polis, tanınmış komünistleri toplama kamplarına göndermek üzere 2 ve 3 Temmuz günleri genel bir baskın düzenledi. Fakat bu komünist avıyla, devrimci hareketi başsız bırakamadı. Örneğin 3 Temmuz gecesi Lilyana Dimitrova'yı tutuklamak istediler, fakat o, pencereden atladı, yaralandı, polis çemberini yarıp geçmeyi başardı, ağır ve gizli savaş yolunu tuttu. RMS MK Sekreteri Yordanka Nikolova yakalandı, ama polis onun çalışması hakkında ağzından bir tek söz alamadığı için onu toplama kampına göndermek zorunda kaldı. Nikolova daha sonra kamptan kaçarak tekrar birliğin başına geçti.

Polisçe yakalanan yöneticilerin yerine derhal yenileri geçti ve kadroları tamamlanmış ve güçlenmiş olan örgütler çalışmalarına daha büyük bir hızla devam ettiler. MK, kent komiteleriyle, yerel örgütler arasında yeni kanallarla daha da sağlam bağlar kurdu. Üniversite ve lise öğrencisi RMS'istler bu yönde çok büyük yardımda bulundular. Çünkü doğdukları il, ilçe ve köylere giden bu öğrencilerden polis hemen hemen hiç şüphe etmiyordu. Böylece öğrenciler son derece elverişli bir bağlantı ödevi görüyor, vardıkları yerlerdeki örgütlere gizli haberler ulaştırıyorlardı. Çoğu zaman onlara, örgütsüz köylerde RMS örgütleri kurma görevi veriliyordu. Çünkü onlar, doğdukları köylerin en otoriteli gençleriydi.

Parti ve RMS, kralcı-faşist ordudaki gençlere özel ilgi gösteriyordu. Parti merkez ve kent askeri komitelerinin yönetimindeki RMS, kışlada bulunan veya askere gitmek üzere olan RMS'istleri arayıp buluyordu. Özel parolalar yardımıyla askeri birliklerdeki örgütlerle ilişkiye geçiliyordu. Kısa sürede, kışla ve askeri birliklerin çoğunda askeri düzene uygun gizli örgütler

kurulmuştu. Tümen ve alay karargâhlarında, tabur ve bölüklerde üçer kişilik yönetim kurulları, takımlarda ise antifaşist asker grupları oluşturulmuştu. Askeri kumandanlığın bir gizli dökümanında şöyle bir itiraf bulunuyor: "... Parti, kısa bir süre içinde, tüm askeri kıtalarda, RMS gruplarına üye olan gençlerden komünist örgütleri kurmayı başardı..." Seçim gayet sıkı olmasına rağmen, Yedek Subay Okuluna hayli RMS'ist genç girmeyi başardı. Harb okulunda bile gizli bir grup vardı. Bunun yanı sıra işletmelerde, mahalle ve okullarda mevcut RMS örgütlerini güçlendirme ve genişletme tedbirleri alınmıştı. Böylece kısa sürede RMS, örgüt bakımından da güçlendi ve tüm işlerini silahlı savaşın isteklerine göre yeni bir düzene koydu.

Her şeyden önce, Kızılordunun bozguna uğratıldığına ilişkin faşistlerin şişirdikleri uydurmaları yalanlamak, SSCB'nin kaçınılmaz zaferine olan inancı güçlendirmek, yurtseverlik bilincini yükseltmek, silahlı savaşın amaçlarını açıklamak gerekiyordu. Gizli Parti ve gençlik basını bu yönde önemli bir rol oynuyordu. Gizli çıkan Rabotniçesko Delo ve Mladejka Iskra gazetelerinden başka birçok yerde parti ve RMS örgütleri, doğu cephesindeki askeri harekatın ve yurdumuzdaki savaşın gelişimini gösteren bültenler de çıkarmaya başladılar. Özel görevli RMS'istler, Moskova Radyosu ve silahlı savaş başladıktan az sonra kurulmuş olan Hristo Botev gizli Parti radyosu yayınlarını dinliyor ve haberlerden bültenler hazırlıyorlardı. Sonra bu haber bültenleri daktilo veya elyazısıyla çoğaltılıyordu.

Cesur RMS'istler geceleri sokaklara savaş sloganları yazıyor, pazar günleri şehirlerde bildiriler dağıtıyor veya posta kutularına atıyorlardı. Zaman zaman polis devriyeleri ile çarpışıyor, fakat ustaca kendilerini kamufle ederek veya zor kullanarak yakayı kurtarıyorlardı. Silahlı savaşın daha ilk haftalarında girişilen bildiri dağıtma eylemleri sırasında hayatlarını feda eden yürekli genç savaşçılar vardı. Örneğin Plovdiv kenti Sveti

Spas köyünden RMS'ist Pavel Stoilov, bildiri dağıttığı şüphesi üzerine yakalanmıştı. Yol boyunca kendisiyle beraber yürüyen polisin üstüne atılarak bıçağını almış ve göğsüne saplanmış, fakat tabancasına el atmayı başaran faşist polis genç yurtseveri kurşunlamıştı.

Bildiri ve diğer yazılar, elden ele verilerek de dağıtılıyordu. Bunların çoğunda: Oku, Okut! sözleri yazılıydı. Kâğıt yetersizliğinden ve taşıma güçlüğünden dolayı daima az sayıda çıkarılıyorlardı. Bunun için yüzyüze ilişki ve ajitasyona ağırlık veriliyordu. RMS'ist gençler, haberleri ve Parti direktiflerini kulaktan kulağa iletiyor, böylece Partinin cesaretlendirici ve yönetici sözü her gence, her yoksul kulübeye ulaşıyordu.

Doğal olarak buraya kadar anlattığımız örgüt ve ajitasyon çalışmaları, topyekün silahlı halk ayaklanmasının örgütlendirilmesine ve alevlendirilmesine yöneltilmişti. Çalışmaların başlıca amacı çok yönlü bir saldırı örgütlendirmekti. Bu konuda RMS, Partiye çok kıymetli yardımlarda bulundu.

İlk dönemde BKP tarafından örgütlenen savaş gruplarının çalışması çok yığınsal ve yararlıydı. Bu gruplara en cesur ve sadık RMS'istler seçilip gönderiliyordu. Savaş grupları 3-5, ihtiyaca göre bazen daha çok kişiden de kuruluyordu. Bunlar gizliliğe geçmiyor, işletme, il ilçe ve köylerde normal olarak yaşıyor ve çalışıyorlardı. Savaş grupları hareketlerini düşmanın burnu dibinde yapıyor, fakat akıllıca davranmayı hiçbir zaman unutmuyorlardı. Bu yüzden onların yakalanması güç oluyordu. Savaş gruplarına silah bulmak çor zor bir işti. Savaşçı gençler, fırsat kollayarak, Almanların ve polislerin silahlarını alıyor, kışlalardaki antifaşistlerle bağlantıya giriyor, tavanlarda ve izbelerde saklı olan eski tüfek, tabanca, mermi ve bombaları arayıp buluyorlardı. Bazen patlayıcı madde ile doldurdukları alelade su borularından ve konserve kutularından bile bomba yapıyorlardı. Ama bu ilkel silahlar dahi düşmanı dehşete düşürüyordu.

Daha savaşın başlangıcında, Georgi Dimitrov savaş grubunun RMS'istleri, Varna'da bir Alman benzin katarını ateşledi. Leon Tacer, Ruse'deki petrol depolarını ateşlemek üzere cesur bir girişim yaptı. Mert komünist, kendisini ölüme mahkûm eden cellatlara şöyle dedi: "Ben bu petrolün Sovyet ülkesinde masum çocukları yok eden faşist tankların yürütülmesine ve uçaklarının uçurulması için kullanılmasına izin veremezdim." Sofya'daki savaş grupları Almanlar için üretim yapan kereste fabrikasını yaktılar. Genç RMS'istler, harp okulundaki otlukları tutuştururken yakalandılar. Sofya'nın ortasında bir Alman subayı kurşunlanmıştı. Sofya'daki savaş grupları 1941 yılının yalnızca Temmuz ve Ağustos aylarında 30 baskın düzenlediler.

Bu ilk savaş hareketlerinin alevi tüm yurdu sardı. 1941 yılı sonunda ve 1942'de savaş gruplarının çalışması genişledi. Bu gruplarda çalışan RMS'istler, Troyan yakınında bir kontrplak fabrikasını yaktılar. Alman ordusuna hizmet eden Şipka gemisi "tesadüfi" bir patlama sonucunda battı. Cesur RMS'ist Violeta Yakova ile arkadaşları, Sofya'nın merkezinde Almanlara iş yapan büyük bir deri yelek deposunu fitilledi. Bu hareket provakatör ajan Kutuzan'ın, faşistlerin lejion önderi general Lukov'un, polis albayı Pantev'in ve daha başka faşist elebaşıların çoktan hak etmiş oldukları ölüm cezalarını yerine getirme rolünü oynadı.

Gençler, savaş gruplarındaki işlerinden başka, üretimde de bir sıra sabotaja katılıyorlardı. Örneğin Sofya demiryolu işliklerinde 13 tornanın birden bozulduğu günler olmuştu. Büyük miktarda asker sırtçantası delik deşik edilmişti. Elektrometal fabrikasında RMS'istler asit dolu şişeleri döktüler ve oksijen fırçalarını kullanılmaz hale getirdiler. Plovdiv'li genç demiryolcular, Plovdiv'le Krumovo arasında bir Alman askeri katarını bıraktılar, yemle yüklü bir treni yaktılar ve lokomotiflerin ocaklarını bozdular. Köylü RMS'istler gasp edilmiş ot yığınlarını yakıyor, el konan domuz yağına naftalin katıyor, köylülere buğdayı ve diğer yiyecek maddelerini nasıl saklayacaklarını öğretiyorlardı.

İlk dönemde savaş gruplarının hareketleri ve topluca ekonomik sabotaj, silahlı savaşın çok yaygın ve aktif şekliydi. Daha sonraları, partizan hareketinin genişleme koşulları artınca bu hareketler gene azalmadı, hatta arttı, fakat onların savaştaki ağırlıkları azaldı. Artık bu dönemde yurt ölçüsünde büyüyen isyancı Halk Kurtuluş Ordusunun savaş hareketleri baş rolü oynamaya başladı.

BKP MK Politbürosunun silahlı savaş kararında savaşın en önemli şekillerinden biri olarak yaygın partizan hareketinin oluşturulması öngörülüyordu. Bu karardan iki gün sonra ilk partizan silahı Razlog tarafında patladı. Parti MK üyesi ve Gorna Cuma kent komitesi sekreteri Nikola Parapunov başta olmak üzere, birkaç gizli örgütçü, ülkemizde ilk partizan çetesi olan Razlog çetesinin temellerini attılar, kısa bir süre sonra Batak çetesi de kuruldu. 1941 yılı yaz ve güz mevsimlerinde Plovdiv, Karlovo, Loveç, Kula ve Gabrovo yörelerinde partizan çete ve grupları kuruldu. Genellikle bunlar, polise yakalanmamak için gizlenen BKP ve RMS yöneticileriydi. Komünistlerin ve RMS'istlerin hazır olmalarına karşın, ilk zamanlarda geniş bir seferberlik yapılmıyordu. Çünkü partizan hareketini genişletmek için sağlam bir hazırlık yapmak gerekiyordu. RMS'istler bu hazırlık işlerine aktif bir şekilde katılıyorlardı. Yiyecek maddeleri topluyor, elbise ve ayakkabı tedarik ediyor, gizli depo ve sığınaklar hazırlıyorlardı. Silah teminine özellikle önem veriyorlardı. Halk tarafından gizlenen tüfek ve tabancaların aranması yanında, kışlalardan silah kaçırma işi de örgütleniyordu. Örneğin Bojuriş'te uçak alanından tabanca, dinamit ve diğer savaş araçları, istihkam işliğinden de birkaç sandık silah ve mermi çıkarılmıştı. Partizanlar ordudan kaçan ve çoğu zaman silahlarıyla gelen askerleri özel bir sevinçle karşılıyorlardı.

Çeşitli yörelerdeki Parti ve RMS yöneticilerinden büyük bir kısmının katıldıkları partizan grup ve çeteleri ilk zamanlarda, çoğunlukla örgüt işleri görüyor, kendi bölgelerindeki örgütlerle

bağları güçlendiriyor, olmayan yerlerde yeni örgütler kuruyorlardı. Bunun yanı sıra sayıca az ve kötü silahlanmış olmalarına rağmen, birçok yerde aktif savaş eylemlerine de giriştikleri oluyordu. Alman ordusu için çalışan işletme ve mandıraları çalışamaz hale getiriyor, hainleri ve halkı soyanları cezalandırıyordu. Partizan çeteleri gittikçe artıyordu, çetelere yeni yeni savaşçılar katılıyordu. Tutuklanma tehditinden kaçan askerler de çoğaldı. Ordudan kaçan askerlerin sayısı 1942 Martında 21, Nisanda 50, Mayısta 80, Haziranda 98, Temmuzda 115'i buldu. 1942 yılı yazında artık ülkenin tüm yörelerinde partizan çeteleri vardı. Bu yerlerde çeteleri daha büyük savaş birliklerine dönüştürmeye girişildi. Böylece Rodoplar'da Anton İvanov, Sredna Gora'da Hristo Botev gibi müfrezeler oluşturuldu.

Faşist hükümet ve Hitlerci Gestapo, Bulgaristan halkının toplu olarak direnişi ve açık silahlı savaşı karşısında kuduruyordu. Yurtseverlere, özellikle komünistlere karşı kanlı terör uygulayabilmek için büyük polis ordusunu harekete geçirdiler. Faşist polis eline geçirdiği savaşçıları sorguya çekerken, Roma kölecileriyle Papa Engizisyoncularının, Osmanlı cellatlarıyla Gestapo katillerinin kullandıkları en ağır işkence yöntemlerini uyguluyorlardı.

1941'in sonbaharında ve 1942 yılında polis, Sofya, Varna gibi kentlerde ve bazı köylerde birkaç savaş grubunu ortaya çıkarmayı başardı. Vratsa, Loveç vb. gibi bazı kasaba liselerindeki RMS örgütlerinde başarısızlıklar oldu. Sofya, Sliven Pleven gibi yerlerde bazı gizli askeri gruplar da ortaya çıkarıldı. Polis önemli tutuklamalar yaptı. Birçok durumda bu tutuklamalar gizli çalışmadaki tecrübesizlik ve hatalardan ileri geliyordu. Polis pek az sayıda örgüte kendi ajan ve hainlerini sokmayı başarabiliyordu. Yakalanan RMS'istler, komünistleri örnek alarak, kahramanca hareket ediyorlardı. Vücutlarının kan içinde kalmasına, derilerinin elektrikle yakılmasına, ve kemiklerinin kırılmasına karşın kendilerinde susacak güç buluyorlardı. Savaşçılar askeri mahkemeler önünde mertçe davranıyor, düşmandan merhamet

dilemiyorlardı. Hapislerde daima açlık, rutubet ve soğuğa katlanmak zorunda kalan genç savaşçılar karamsarlığa düşüp da hayattan ve davadan yüz çevirmiyorlardı. Siyasi tutuklu olarak kaldıkları zindanlarda gençler, yaşlı ve tecrübeli komünistlerin yönetiminde Marksizm-Leninizmi öğreniyorlardı. Faşistlerin, siyasi mahkumların mücadele güçlerinin kırılacağını sandıkları hapishaneler, tutuklu savaşçıların yeni çarpışmalar için hazırlık gördükleri komünist üniversiteleri durumunu aldı.

Faşist mahkemeler, halkın gözünü korkutmak amacıyla toptan ölüm cezaları veriyorlar, küçük çocukları da cezalandırmaktan çekinmiyorlardı. Ama, yurtsever gençler, ölümle yüzyüze geldikleri sırada bile baş eğmiyorlardı. Yambol ve Sliven'de, ölüme mahkûm edilen asker örgütleri yöneticileri, kurşuna dizilmezden önceki bütün gece, devrimci marşlar söylediler, idam alaylarının yaylım ateşini mertlikle karşıladılar, hatta onlardan biri, infaz takımını bizzat kumanda etmek istedi. Kurşuna dizmekle, faşist kumandanlık önceden asker kitlelerini korkutacağını umut ediyordu, fakat askerler, komünist ve RMS'ist arkadaşlarının yurt uğruna nasıl kahramanca öldüklerini gördüler. Asenovgrat RMS ilçe komitesi sekreteri Panteley Paçov darağacı önünde: Cellatlara ölüm! Yaşasın özgürlük! diye bağırdı.

Partizanlar da ilk kurbanlarını veriyorlardı artık. 1942 başında Pleven RMS kent komitesi sekreteri Lenin Mişev ile komitenin yardımcılarından Tsanko Stançev bir çarpışmada öldü. Bunlar savaşta ölen ilk RMS örgütçüsü partizanlardı. Aynı yılın sonbaharında polis, Sofya sokaklarından birinde kısa süreli bir çarpışma sırasında, RMS MK sekreteri Adalbert Antonov-Malçika'yı yakalamayı başardı. Bütün yurttaki komünistlerin adlarını ve çalışmalarını bilen çelik iradeli savaşçı, cellatlara dönerek: "Komünistim ve çalışmalarımdan ötürü şeref duyuyorum. Arkadaşlarımın adlarını söylemeyi reddediyorum" dedi. İşkenceler sonucunda yarı ölü bir duruma gelen genç komünist kurşuna dizildi.

1942 yılında devrimci hareket çok ağır bir kayba uğradı. Bulgaristan'a dönen ve polis tarafından yakalanan siyasi mültecilerin bir kısmı, BKP MK askeri komisyonu yöneticisi Albay Tsetvetko Radoynov başta olmak üzere, 26 Haziran günü kurşuna dizildiler. Radoynov ve arkadaşları, ölümü: Yaşasın Kızılordu! sözleriyle karşıladılar. Bundan kısa bir süre sonra 23 Temmuz günü BKP MK sekreteri Anton İvanov ile Nikola Vaptsaron da dahil olmak üzere MK'nın beş yardımcısı kurşuna dizildi. Cesur komünistler, mitralyöz namluları karşısında Botev'in: Ölmez özgürlük için savaşta düşen... şarkısını söylediler.

Fakat büyük kayıplara, ölüm tehlikesine rağmen savaş durmuyordu. Tutuklanan veya öldürülen yöneticilerin yerlerini yenileri alıyordu. Bozguna uğrayan örgütlerin yerine hemen yenileri kuruluyordu. Fabrika, kışla, köy ve okullarda bazen örgütlerin üst üste birkaç kez bozguna uğradığı, ama her defasında da, derhal yenilendiği, polisi dehşete düşürdüğü durumlar da olmuştur.

Yalnızca 1941-1942 yıllarındaki duruma bakarak, yurtseverlerin yurt sevgisinin ne kadar derin ve Parti davasına inançlarının ne kadar güçlü olduğu anlaşılacaktır. O zaman Hitlerci ordu, SSCB topraklarında çok ilerlemişti. Bulgaristan'da büyük bir asker ve polis baskısı vardı, askeri mahkemeler ise, faşistlerin politakasına karşı gösterilen en küçük bir muhalefeti bile ceza ile korkutuyorlardı. Savaşın ağır, zaferin henüz uzak olmasına karşın, savaşçıların saflarına yeni yeni yurtsever gençler katılıyordu.

2. VATAN CEPHESİNİN KURULUŞU VE VATAN CEPHESİNDEKİ GENÇLİK BİRLİĞİNİN KURULMASI YOLUNDA SAVAŞ

Halkın birliğini sağlamak ve savaşın ilerletilmesi için Vatan Cephesinin kurulması çok büyük bir önem taşıyordu. Bilindiği gibi BKP, silahlı savaşın başından beri bütün milli güçleri bir-

leştirmeye çalışıyordu. Bunun için koşullar ancak 1942 yılı ortalarına doğru tümüyle olgunlaştı. Hitlercilerin Yıldırım Savaşı planlarının suya düşmesi, 1941-1942 kışında Almanların Moskova yakınlarında bozguna uğratılması, savaşın şiddetlenmesi vb. savaşta yeni bir dönemin başladığını gösteriyordu. Bu durum, Bulgaristan'ın kurtuluşu için savaşan yurtseverleri cesaretlendiriyor ve faşistleri telaşa düşürüyordu. Kızılordu'nun ilk zaferleri, burjuvazi ve subaylar arasında antifaşist eğilimli fakat kararsız olan bazı unsurların savaşan halktan yana dönmesini sağladı. Öte yandan "Savaşın kolay atlatılacağına" ilişkin başlangıçta yaygın olan hayaller suya düşmüştü: Almanlar artık gerçek bir işgalci gibi davranıyor, halkı soyup soğana çeviriyorlardı; istifçilik alıp yürümüştü, yüz binlerce asker yıllardır ailelerinden ayrıydı. Bütün halk, yabancıların çıkarları doğrultusunda savaşa sürüklenme tehlikesiyle yüz yüze gelmişti.

Bütün bunlar, ülkemizdeki yurtsever güçlerin, BKP etrafında daha sıkı bir şekilde kenetlenmesine, bazı antifaşist siyasi örgütçülerin kararsızlıktan kurtulmasına ve Vatan Cephesinin kurulmasına yol açtı. 17 Temmuz 1942 günü Hristo Botev radyo istasyonu, Georgi Dimitrov'un girişimi üzerine, BKP MK yurtdışı bürosu tarafından hazırlanan Vatan Cephesi programını açıkladı. İçeriği bakımından bu program, Bulgaristan halkının kralcı-faşist tutsaklıktan ve Hitlercilerin işgalinden kurtuluşunu başlıca görev olarak ortaya koyan demokratik ve antifaşist bir programdı.

İlk beş madde, Bulgaristan'ın Hitlerci savaşa sürüklenmesine olanak verilmemesini, Bulgar ordusu işgal birliklerinin bir an önce geri çağrılmasını, ülkenin Hitlerci işgalden kurtarılmasını, Alman blokuna katılmış ülkelere yapılan yardım ihracatının durdurulmasını, Balkan halklarıyla anlaşma, Sovyetler Birliği ve özgürlükten yana halklarla sıkı bir dostluk kurarak ulusal çıkarların güvenceye alınması konularını içeriyordu. Bu görevlerin başarıyla yerine getirilmesi büyük ölçüde ordunun

desteğine bağlıydı. Bunun için programda: "Ordunun kralcı-faşist güruhun elinden kurtarılması, onun halk aleyhtarı amaçlar yolunda kullanılmasını önleyecek tedbirlerin alınması; subay, astsubay ve erlere eşit vatandaş haklarının sağlanması" öngörülüyordu. Programın diğer noktalarında faşizme karşı savaşmış bütün yurtseverlerin tutukevleri ve toplama kamplarından serbest bırakılması, halkın bütün siyasal hak ve özgürlüklerinin geri verilmesi, faşist örgütlerin dağıtılması, halk emeği ve zenginliklerinin yabancılardan korunması, halka insanca bir geçim, ülkede özgürlük ve bağımsızlık sağlanması ve faşist gericiliğin sonsuza dek tasfiyesi öngürülüyordu. Bu, ülkeyi emperyalistlere bağlılıktan ve faşizm boyunduruğundan kurtaracak olan gerçekten bütün halkın programıydı.

BKP, Vatan Cephesinin kuruluşunda yalnızca bir girişimci olmakla kalmadı, onun en büyük örgütleyicisi ve yöneticisi oldu. Kurulun Vatan Cephesi Ulusal Komitesine BKP temsilcilerinden başka, BZNS, Zveno, Sosyal Demokrat ve Radikal partilerden de siyasi örgütleyiciler katıldılar. Ama, bu partilerin yerel örgütleyicileri olmadığı, yalnızca sempatizanları olduğu için yerel komitelerin kuruluşunda başlıca görev BKP'ye düştü.

VC'nin kurulması işinde, RMS'nin faşizme karşı savaşta bütün gençliği birleştirme görevini daha büyük bir hız ve gayretle yerine getirmesi gerekiyordu. RMS, silahlı savaşa bütün varlığıyla katılan biricik gençlik örgütüydü. ZMS, SSM ve diğer antifaşist gençlik birlikleri, 19 Mayıs darbesinden sonra, dağılmışlardı. Ve yerel örgütlere sahip değildiler. Bunların çalışmaları yalnızca küçük yönetici gruplardan oluşuyordu. Ayrıca onlardan bazıları hâlâ kararsızdılar. Antikomünist propagandanın etkisinden henüz kurtulamamışlardı. Bundan ötürü halk savaşına yanaşmıyorlardı. Buna karşın RMS, bazı antifaşist grupların yöneticileriyle sabırla ve yılmadan çalışıyordu, daha VC programı açıklanmazdan önce ZMS ve SSM ile belirli ilişkiler kurmuşlardı ve ortak çalışmalarda bulunuyorlardı.

Program ilan edildiği gün RMS MK, bütün Bulgaristan gençliğine bir çağrıda bulundu. Yayınlanan çağrıda şöyle deniyordu: "Sabır bardağı taştı... RMS sizi savaşa çağırıyor. Bir an önce antifaşist gençlik cephesinin saflarında yer alın! Halkın örgütlü gücü olan VC'nin kuruluşu faşizmin bozguna uğratılması, Alman işgalcilerinin kovulması ve onların işbirlikçilerinin alaşağı edilmesi, özgür, demokratik Bulgaristan ve halk iktidarı uğrunda, bütün gençlik gücünüz ve enerjinizle savaşın! Faşizme ölüm!"

RMS, VC bayrağı altında gençliği birleştirme görevini yerine getirmek üzere ZMS, SSM gibi antifaşist örgütlerin yöneticileriyle ilişki kurdu ve çözüm yolları aramaya çağırdı. Fakat o, bu birliğin yalnızca yukarıdan kuruluşuna bel bağlamıyordu; zaten bu gençlik birliklerinin kendi örgütleri yoktu. Bunun için RMS, gençlik kitlesi arasındaki çalışmalarına hız verdi; çeşitli yollara başvurdu, gençliğin yurtseverlik eğitimine, antifaşist birlik altında birleşmesine, illegal savaşın yığınsal eylemlerle birleştirilmesine büyük bir önem veriyordu. Fakat bu çalışma koşulları artık 1939-1940 yıllarındaki koşullardan temelde farklıydı. Kooperatifçi gençlik grupları, içki ve tütün aleyhtarı dernekleri vb. gibi yığınsal örgütler dağıtılmıştı, kalanları ise polis denetimi altına alınmıştı. Fakat RMS'istler, gençlik kitlelerine etki etmek üzere çok değişik yöntemler kullanıyor ve en küçük olanaktan da yararlanıyordu. Örneğin, Sevlievo Lisesindeki öğrencilerin aşağı yukarı yüzde 60'ı RMS'istlerin yönetimindeki turist derneğinin üyeleriydi. Bu dernekte geniş ölçüde bir eğitim çalışması yürütülüyordu. Faşist iktidar bu derneğin Brannikik kollektif üyesi olmasını istediği zaman üyeler, turist derneğinin dağıtılmasını, fakat faşist derneğe katılmamasını kararlaştırdılar. Loveç'teki öğrenci kooperatifi yemekhanesi yönetmenlerinden çoğu tutuklanmış veya partizan olmuşlardı. Fakat buna karşın kooperatif en ağır yıllarda da, RMS tarafından yönetiliyordu.

Sofya RMS'istleri gruplar kurdular ve Svetlina okuma evinde, Aura okuma evinde, İvanvazov kültür-eğitim örgütlerinde, Konövitsa'daki Botev spor kulübünde, Zaharna fabrika mahallesinde bulunan Ustrem spor kulübünde vb. yerlerde aktif şekilde çalışıyorlardı.

Hemen hemen bütün köyler ve birçok kentteki okuma evleri, RMS'nin en geniş siyasi çalışma alanlarıydı. RMS'istler okuma evlerinde gençleri örgütlendirerek büyük aktif grupları kurmayı başardılar. Onların yardımıyla savaş aleyhtarı, yurtseverlik ve kooperatifçilik konusunda piyesler hazırlayıp sahneliyorlardı. Antraktlar ve eğlenceler sırasında halkçı ve yurtsever şarkılar söyleniyor, günlük olayları yansıtan siyasi fıkralar anlatılıyordu. Bunlara imecelerde ve diğer gençlik toplantılarında devam ediliyordu. Bir gizli polis raporunda Kıkrina köyü gençlerinin Vasil Levski'ye ait bir piyes sahneledikleri bildiriliyordu. O zaman savaş heyecanı o kadar yükselmişti ki piyesten sonra bütün seyirciler hep bir ağızdan Bayganü sınır bekliyor, Doyço ise börek yiyor adlı yaygın antifaşist şarkıyı söylemişler, Alman aleyhtarı gösteride bulunmuşlardı. Amatör sanatçıların birçoğu, doğrudan doğruya sahnede tutuklanıyordu. Faşistler, Botev ile Levski'nin adlarından bile korkuyorlardı. Çünkü onlar antifaşist savaşın önderleriydiler.

Büyük eylemler ve çıkışlar için 3 Marttan, Kiril ve Metodi gününden ve bunlar gibi Bulgar halkının değer verdiği ulusal bayramların kutlanmasından yararlanılıyordu. Faşist yöneticiler Hitler'e yaranmak ve halkın gerek Slavlığa, gerek Sovyetler Birliği'ne sevgisini boğmak için bu gibi ulusal bayramların kutlanmasını yasaklıyor veya onlara şoven bir öz vermeye çalışıyorlardı. Fakat bunda başarılı olamıyorlardı. Parti ve RMS ise bu bayramlara gerçek bir yurtsever ve antifaşist öz yüklüyordu. 1942 yılı sonbaharında, Sofya Üniversitesi kuruluş yıldönümünde, Sofya Üniversitesi öğrencileri, Levski'nin anıtı önünde saygı duruşunda bulundular. Burada atlı ve yaya polis ile kanlı

bir çatışma oldu. 1943 yılı Şubatında Levski'nin asılmasının 70. yıldönümü nedeniyle RMS, yurtsever gençlere hitaben: "Gizli VC komiteleri ülkeyi sarmalıdır" şeklinde çağrıda bulundu. 1943 yılı 3 Mart günü nedeniyle illegal çıkan Oteçestven Front gazetesinde RMS, SSM ve SDM tarafından imzalanan Demokratik ve Halkçı Bulgaristan Gençliğinin Bildirisi çıktı. Genç kuşağı birleştiren antifaşist temel istekleri kapsayan bildiri Yaşasın özgür ve bağımsız Bulgaristan sözleriyle bitiyordu. Aynı yılın Nisan Ayaklanması gününde Sofya Gençliği, Benkovski'nin anıtına çelenk koymak üzere bir miting yaptı. Burada da kudurmuş polis ve subaylarla kanlı çatışmalar oldu.

Giyecek ve yiyecek yetersizliği nedeniyle RMS'istler örgütsüz gençlikle birlikte birçok kitlesel eyleme giriştiler. 1943 Ocağında çıkan Gençlik Haber Bülteni'nde; Sofya komiserlik binası önünde düzenlenen bir mitingin polis tarafından dağıtıldığı, Çar Boris Teknik okulundan birkaç yüz öğrencinin müdür odası önünde toplanarak okula gelmek için ayakkabıları olmadığını söyledikleri, II. ve III. kız liselerinde, teknik ve bunun gibi okullarda da öğrencilerin benzeri hareketler yaptıkları bildiriliyordu.

Yukarıdan beri sıralanan bütün bu yığınsal eylemler içinde gençlik birliği kuruluyor, gençlik, savaşçı, yurtsever ve antifaşist bilinçle eğitiliyordu. Birçok yerde gençlik VC komiteleri de kurdu. Bu komiteler çoğunlukla örgütsüz gençler arasından kuruluyordu. Çünkü diğer antifaşist gençlik örgütlerinin yerel kuruluşları yoktu. 1943 ilkbaharında RMS, ZMS, SSM temsilcileri Zveno'cu demokrat gençlerin de katılmasıyla, Vatan Cephesi gençliğinin merkezi örgütlenme komitesini kurdular. 1943 yılı Temmuzunda çıkarılan VC Gençlik Kolunun Program Çağrısı'nda Vatan Cephesi gençliğinin, bu cephe programının gerçekleşmesi yolunda en aktif bir şekilde savaşacağı, kurtuluş eylemlerinde bu gençliğin güçlü bir dayanak görevi görmesi gerektiği açıklanıyor ve şöyle deniyordu: "Okullardan, Hıristi-

yan derneklerinden genç yurtseverler, sporcu, turist ve kooperatifçi gençler, iktisat işçileri, Kızılhaçlılar, faşist Alman işgalcilerini elbirliğiyle ülkeden kovmak, onun yamaklarını iktidardan indirmek, özgür, demokratik ve bağımsız bir Bulgaristan kurmak yolunda Vatan Cephesi bayrağı altında el ele verin!"

Görüldüğü gibi, VC gençlik kolunun temelleri 1942 yılı sonunda ve 1943 yılı başında atılmıştı. Fakat belirtmek gerekir ki ayrı ayrı gençlik VC komiteleri kurulmasından bir örgüt şekli olarak büyük bir başarı elde edilememiştir. İl, ilçe ve köylerin çoğunda, tüm antifaşist gençliği içine alan, onu Vatan Cephesi bayrağı altında birleştiren ve Parti yönetiminde savaşa sokan RMS idi. Fakat Cephe programının açıklanması ve tüm ulusal güçlerin ortak örgütü olarak Vatan Cephesinin kurulması, gençliğin açık ve somut bir amaç etrafında birleşmesine ve silahlı savaşa daha etkin katılmasına çok yardım etti. RMS'nin, Vatan Cephesi gençlik birliğini kurmak ve yığınsal politik eylemler düzenlemek yolundaki çalışmaları, onu, silahlı savaşı daha da ileri götürmekle ilgili temel görevini yapmaktan alıkoymuyor, aksine ona yardım ediyordu.

1942 yılının ikinci yarısında ve 1943 yılı başında partizan saflarına yeni yeni RMS'istler katıldı. Birçok çete birleştirilerek daha büyük savaş birlikleri kuruldu. Partizanların savaş çalışmaları arttı. Hükümetin, 1942-1943 yılları kışında, ordunun yardımıyla partizan hareketini bozguna uğratmak için giriştiği umutsuzca denemeler suya düştü. Sayıca ve silah bakımından kat kat üstün düşmanla ağır çarpışmalarda verilen kayıplara karşın, çete ve müfrezeler bu kanlı vuruşmalardan daha da sağlamlaşmış ve savaş tecrübeleri olgunlaşmış olarak çıktılar.

3. 1943-1944 YILLARINDA ANTİFAŞİST SAVAŞIN GENİŞLEMESİ. GENÇ SAVAŞÇILARIN KAHRAMANLIĞI

1943 yılı ilkbaharında Bulgaristan'da partizan hareketinin genişlemesi ve antifaşist savaşın güçlenmesi için koşullar elve-

rişli hale geldi. Örgütlenme ve hazırlık devresi başarıyla sonuçlanmıştı. Aynı zamanda devrimci öz ve hava en geniş halk kitlelerini iyice sarmıştı. Vatan Cephesinin kurulması ve özellikle Sovyet ordusunun büyük zaferleri halk arasında umut ve canlılık doğurdu. Almanların Stalingrad bozgunundan sonra savaşın gidişinde köklü ve kesin bir dönüş meydana geldi. Bu durum ülkemiz de dahil tüm dünya savaşçılarına inanç ve güven verdi, kitleleri heyecana getirdi. Başlangıçta, ülkemizdeki halk kuvvetleri örgütlenme ve savunma durumundaydılar. Şimdi artık yavaş yavaş hücuma, saldırıya geçmeye başlamışlardı. Bu, tüm dünya çapındaki uluslararası antifaşist cephe güçlerinin giriştikleri toplu hücumun bir parçasıydı.

Yeni durum, silahlı savaşın örgüt ve yönetiminde de değişiklik yapılmasını istiyordu. 1943 yılı ilkbaharında, BKP MK'nın bir kararı üzerine, tüm partizan birlikleri, savaş grupları, keşifçiler, levazım ve diğer yardımcı örgütler tek İsyancı Halk Kurtuluş Ordusunda (NOVA) birleştiler. Bu örgütün başında Genelkurmay Heyeti bulunuyordu. Bunda RMS'nin de temsilcisi vardı. Ülke, her birinin ayrı kurmayı olan 12 isyan harekat bölgesine ayrılmıştı. Bu yeni örgüt, artan partizan sayısıyla emekçilerin antifaşist savaştaki aktifliğinin doğurduğu ihtiyaca tam cevap vermek için kurulmuştu. Bu örgüt, tüm yurtta isabetli ve düzenli savaş hareketlerine girişilmesine yardım etti.

Kurtuluş hareketinin büyük boyutlar kazanması ve silahlı ayaklanma hazırlığı dolayısıyla RMS MK 1943 yılı ilkbaharında Parti MK'sına gönderdiği mektupta; partinin gösterdiği yolda bilinçli bir kararlılıkla yürüyen RMS'ist gençliğin, kurtuluş savaşının başarısı uğrunda tüm kuvvet ve enerjisini harcayacağını bir kere daha açıklıyordu.

Aynı yılın Nisan ayında RMS MK, BKP MK'nın silahlı ayaklanma hazırlığıyla ilgili direktifi üzerine, tüm yurttaki RMS'istlere bir direktif mektup gönderdi. Merkez Komitesi, Eylül ayında tüm RMS'istlere gönderdiği açık mektup'ta büyük

işletmelerde, ulaştırma ve diğer kilit yerlerdeki çalışmaların düzeltilmesini, Brannik, Yegion vb. faşist gençlik örgütlerinin içyüzlerini açıklama işlerinin güçlendirilmesini istiyor, askerler arasındaki çalışmaların olağanüstü önemi üzerine dikkat çekiyordu. Mektubun sonunda MK, tüm gençliği Vatan Cephesi bayrağı altında toplanmaya çağırıyordu.

Güçlenmiş RMS örgütleri, NOVA'nın en yakın yardımcılarıydılar. RMS'istler partizanlara yataklık yaparak, bağlantılar kurarak, keşifçilik ederek, yiyecek, giyecek ve silah taşıyarak yardım ediyorlardı. RMS, ayrıca İsyancı Halk Kurtuluş Ordusuna yeni savaşçılar temin eden başlıca kaynaktı. 1943 yılında RMS'istler, partizan çete ve müfrezelerinde kısmen görev almışlardı. Şüphesiz, örgütlerde yeterli sayıda kadro kalmasına dikkat ediliyordu. Oysa, gençlerin partizan olma isteği o kadar büyüktü ki, bazı yerlerde zararlı hareketlere meydan verildi. Örneğin: 1943 yılı sonbaharında eski Karlovo ilçesinden, çoğu genç olmak üzere 400'den fazla partizan çıktı. Fakat, kış karşısında bunların dağlardaki çete ve müfrezelere alınması için yeterli teknik ve siyasi hazırlık yapılmamıştı. Bu yüzden de boşuna kurbanlar verilmişti. Plovdiv il örgütünün hemen hemen bütün ileri gelenleri dağa çıkarak, Rodop ve Sredna Gora müfrezelerine katılmışlardı. Bu yüzden fabrika, mahalle ve okullardaki gençlik arasında yığınsal siyasi çalışma çok zayıflamıştı. İl ve ilçelerde gizli çalışmalar yürütmek üzere bazı yöneticilerin müfrezelerden geri alınması gerekti. Lilyana Dimitrova, RMS MK yetkilisi sıfatıyla Plovdiv'e gönderildi. Orada geniş bir örgüt çalışmasına girişti ve RMS yöneticilerinin bir sorusuna cevap olarak yazdığı mektupta; fabrikalardaki, mahallelerdeki, okullardaki ve çar ordusundaki çalışmalarla, sabotaj ve toplu hareketlerin, zafer için partizan hareketi kadar önemli olduklarını belirtti ve sağlık örgütlerinin partizan hareketine ve genel olarak silahlı savaşın gelişmesine katkı sağladığına dikkat çekti.

Halkın ve gençliğin oluşturduğu destek saflarının genişlemesi ve kurduğu merkezi yönetim sayesinde NOVA, ciddi bir savaş gücü durumunu aldı. 1943 yılı ilk ve sonbahar günlerinde partizan çeteleri yeni müfrezeler durumunu aldılar. Sredna Gora'da Vasil Levski adlı ikinci müfreze, Hristo Karpaçev adlı Loveç Troyan müfrezesi, Trın müfrezesi, Gabrovo-Sevlievo müfrezesi, Çavdar adlı Sofya müfrezesi, Gorna Cuma müfrezesi, Yambol, Dupnitsa ve Vratsa taraflarından da birçok müfreze oluşturuldu. Partizan kıtaları tüm yurtta harekete geçtiler. Artık köyleri başarı ile ele geçirebiliyor, mitingler düzenliyor, vergi ve müsadere defterlerini yok ediyor, suçlu faşistleri cezalandırıyorlardı. Sık sık pusu kuruyor, düşmana insan ve teknik güç kaybettiriyordu. Garları, maden ocaklarını, askeri karakolları ve diğer önemli yerleri ele geçiriyorlardı. Birçok yerde kendilerinden kat kat üstün olan düşmanla açık savaşa giriyorlardı. Ülkedeki faşist yöneticilerin de kabul ettikleri gibi bir iç savaş cephesi açılmıştı. Bu cephe günden güne aktifleşiyordu. 1943 yılında ülkede görülen 1606 savaş eyleminin 1129'u yılın ikinci yarısında yapılmıştı. Yalnız ekim ve kasım aylarında ise 554 eylem görülmüştü.

1943-44 kışında hükümet, Halk Kurtuluş Ordusunu bozguna uğratmak için başarısız bir girişimde daha bulundu. İz sürmek ve kuşatmak için 100.000 asker ve çok sayıda polis seferber etti. Faşistler, partizanları halkın desteğinden yoksun bırakmak amacıyla canavarca işkencelerle yataklık edenleri ve yardımcıları yargılamaksızın yok etmeye başladılar. Köy okulları, kışla ve işkencehane durumuna getirilmişti. Buralara toplanan 50-100 tutuklu savaşçıya canavarca işkenceler yapılıyordu. Faşistler de Osmanlı başıbozukları gibi, partizanların evlerini yakıp yıkmaya, kanlı cesetleri sokak ve meydanlarda sürüklemeye, kelleleri kazıklara geçirmeye ve bunlarla yan yana resim çektirmeye başlamışlardı.

Partizan müfrezeleri, kendilerinden sayıca ve silah bakımından üstün olan düşmanla ağır savaşlar yürütmeye devam ediyor-

lardı. Bu savaşlarda genç partizanlar, eşsiz kahramanlık ve dayanıklılık gösteriyorlardı. Karda kışta aç ve yalınayak kalan partizanlar, kilometrelerce yol yürüyor, düşman kuşatmasını cesur hücumlarla yarıp geçiyor, hayatları pahasına koruma birliklerine katılıyorlardı. Üçüncü Troyan çetesinin genç komutanı Tsanko Patarinski'nin yönetiminde Ursel denilen yerde avcı taburuyla yaptığı çarpışmada 17 yaşındaki İvan Donçev ve 18 yaşındaki Peter Groşev de son mermiye kadar çarpıştılar, kahramanca öldüler; fakat çete, çemberi başarıyla yararak kurtuldu. Hacı Dimitır müfrezesinden esir düşen genç partizan kız Metoşka, partizan yeminini bozmaksızın ölmek için yaralarının sargısını kendi dişleriyle koparıp attı. Gabrovo Sevlievo müfrezesinden genç savaşçılar, 1944 yılı Martında Balkan'daki kahramanca yürüyüşleri sırasında Partinin sadık yardımcıları olduklarını gösterdiler. Bunlar, savaşlarda çelikleşmiş komünistlerle birlikte çetin kar fırtınalarına dayandılar. Günlerce birkaç mısır tanesi veya iki üç tane kuru erikle yetindiler, beş çarpışmadan şerefle çıktılar. Lise sıralarından yeni ayrılmış kızlar da dahil, genç savaşçıların hiçbirinin beli bükülmedi. Bu yürüyüş kahramanlıkla dolu Balkan savaşı ile sona erdi. Kuşatılan müfreze, kendisinden 80 defa daha kalabalık olan, düşman polis ve uçaklarından yardım gören tüm Pleven tümenine karşı iki gün kahramanca direndi. Çarpışmalar sırasında genç partizanlar savaş şarkıları söyleyerek ateşe atılıyor ve ölüyorlardı. Değerli kurbanlar verildi, ama eninde sonunda müfreze düşman çemberini yardı, tam bir savaş takımı olarak kaldı ve düşmana darbe indirmeye devam etti.

Faşistler bu defa da amaçlarına ulaşamadılar. Halk Kurtuluş Ordusunun yalnız Rodoplardaki Anton İvanov müfrezesi, Omurtag, Kula, Loveç, Karlovo ve Gorna Cuma yörelerindeki bazı çetelerini bozguna uğratabildi. Fakat, bir bütün olarak Partizan Ordusu, kış savaşlarından tecrübesi artmış ve çelikleşmiş olarak çıktı.

Belirtmek gerekir ki, Partizanların üzerine sürülen çar ordusu askerleri gizliden gizliye, içten içe, Kurtuluş Ordusuna karşı

gittikçe daha belirli bir sempati duymaya başladılar. Onlardan birçoğu, silahını havaya sıkıyor veya görmezden gelerek, partizanların çemberden kurtulmasına yardım ediyorlardı. Faşist ordu dağılmaya başlıyordu. Evvelce tek tek antifaşist askerler, Bulgar, Yugoslav ve Yunan partizanlarına katıldığı halde, şimdi kıtalar halinde müfrezelere akın ediyordu. 14 Aralık 1943 tarihinde hudut kıtası askerlerinin bir kısmı, RMS'ist komutan asteğmen Diço Petrov başta olmak üzere örgütlü bir şekilde Makedonya partizanları tarafına geçerek, Hristo Botev adlı ilk asker partizan taburunu kurdular. Kışın, Yunan ve Makedon partizanları ile birlikte Almanlara ve yerli Drajevist faşistlere karşı savaştıktan sonra, büyük bir geçiş yaparak, Trın partizanları yöresinde ikinci Sofya Partizan brigadasına katıldılar. Onların ardından Lebane köyünden bir işgal taburu, Yugoslavya partizanları tarafına geçmiş ve Georgi Dimitrov adlı asker partizan brigadası adını almıştır. Bulgar askerleri, Dimetoka Vasil Levski müfrezesini, Sırbistan'da Asker partizan taburu'nu, Makedonya'da Dimitır Blagoev müfrezesini kurdular. Kanlı faşizme ve gerici burjuvaziye karşı ortak savaşta, Balkan halklarının savaş dostluğu perçinleniyordu. Ülke içinde de partizanların tarafına geçen askerler gittikçe çoğalıyordu. Parti direktifi gereğince RMS MK, seferber edilenleri, Çar ordusu yerine Halk Kurtuluş Ordusuna girmeye çağırıyordu. Binlerce yurtsever genç askerlik çağrı kağıtlarını yırtıp atarak partizan oluyorlardı.

Partizan hareketinin genişlemesi ve çarpışmaların kızışması yüzünden sekreter Yordanka Nikolova'nın yönetiminde RMS MK, 1944 ilkbaharında ve yazında binlerce genç savaşçı, partizanlık yolunu tuttu. Kimi köyden 10-20, kimisinden 50-100 partizanın birden çıktığı durumlar oldu. Birçok köyde RMS'istler, köyün partizanlar tarafından ele geçirilmesi için yapılan hazırlık işlerine katılıyor ve sonra partizanlarla birlikte dağa çıkıyorlardı. Savaş grupları daha da aktifleşerek yeni yeni savaşçılar kazandılar. Örneğin: 1943 yılı sonuna doğru ve 1944 yılı başında,

Küstendilsko Kraiştev'deki savaş gruplarına 300'den fazla genç katılmıştı. Gençler gündüzleri tarlada çalışıyor, geceleri ise partizanlarla birlikte, yapılan baskınlara katılıyor veya kendi başlarına eylemler düzenliyorlardı. Gençlerin bu şekildeki savaşları faşist kumandanlığı şaşırtıyor, Partizan müfrezesinin sayısı ve bulunduğu yer hakkında bilgi edinmelerini önlüyordu.

İsyancı Halk Kurtuluş Ordusuna yurtseverlerin topluca katılmaları, Komutanlığı Sofya, Plovdiv, Pazarcık vb. askeri harekât yörelerindeki birçok müfrezeyi, daha büyük savaş birlikleri olan brigadalara çevirmek zorunda bıraktı. Brigadalar daha büyük hareketlere girişiyor, birkaç hedefe birden hücum ediyor ve tüm bölgeleri kontrol altına alabiliyorlardı. NOVA genelkurmayının emri üzerine birinci ve ikinci Sofya Brigadaları, Rila ve Stara Planina'ya doğru kahramanca yürüyüşlere çıktılar.

İlkbaharda yapılan ağır çarpışmalarda RMS büyük kayıplar verdi. İkinci Sofya Brigadasından RMS MK sekreteri Yordanka Nikolova bir çarpışmada öldürüldü. Birinci Sofya Brigadasındaki RMS MK üyesi ve NOVA genelkurmayından RMS'nin temsilcisi Svilen Rusev de silah elde şehit oldu. Plovdiv sokaklarının birinde RMS MK sekreteri Aleksandır Dimitrov da kurşunla vuruldu. RMS MK üyesi Lilyana Dimitrova 200 polise karşı yalnız başına yürüttüğü 12 saatlik bir savaştan sonra, son mermisiyle hayatına kendisi son verdi. Fakat RMS bu ağır kayıplara karşın kendini çabuk toparlayabildi. Haziran sonuna doğru ve Temmuzun başında MK'nın sağ kalan üyeleri bir araya geldiler, saflar tamamlandı ve çalışmalar sürdü. Temmuz ayında Merkez Komitesi, MK üyelerinin öldürülmesi dolayısıyla Halkçı gençliğe hitaben bir açık mektup yayınladı. Bu mektupta yurtsever gençler, ölen kahramanları örnek almaya ve Bulgaristan'ın kurtuluşu yolunda tüm güçlerini birleştirmeye çağrılıyorlardı. Merkez Komitesi, düşen MK üyeleri Yordanka, Saşo, Malçiko, Svilen ve Lilyana şerefine beşler kurasının

RMS'ye kabulünü açıkladı. Bu karışık zamanda binlerce genç RMS ailesine akın etti. RMS saflarına giren gençler, hemen silaha sarılıp, partizan patikalarına koyuluyorlardı.

Halkın bu savaş azmini artık ne azgın terör, ne de verilen değerli kurbanlar durdurabilirdi. 1944 yazında Bulgaristan'da 11 partizan brigadası, 37 müfreze ve çok sayıda çete çalışma yürütüyordu. Bunlarda 18.000'den fazla savaşçı vardı. Köylerde, kasaba ve şehirlerde çalışma yürüten pek çok savaş grubu vardı. 200.000 civarındaki yataklık eden ve diğer yardımcılarla beraber bunlar, önemli bir savaş gücü oluşturuyorlardı. Faşist yönetim artık bu savaş gücüyle başa çıkamayacak, ona karşı koyamayacak bir duruma gelmişti. 1944 yazında büyük bir güçle Finlandiya, Romanya, Polonya ve Almanya sınırlarına dayanan Sovyet ordularının zaferleri, faşistleri son derece telaşlandırmıştı. Bulgaristan burjuvazisi halkın intikamından kurtulmak için son denemelerine girişti. 1 Haziran'da faşistler, demagog ve Çar çiftçisi Bagriyanov'u hükümetin başına getirdiler. Onun görevi, ülkenin tarafsızlık yolunu tuttuğuna ve barışa erişildiğine ilişkin demagojik lakırdılar ve yalan dolanla partizan hareketini dağıtmak, Sovyetler Birliği'ni aldatmaktı. Almanya'nın bütünüyle kabettiğini gördüğü zaman da, halk savaşını bastırmak için Bulgaristan'a İngiliz ve Amerikan askerlerini getirmekti.

Fakat, BKP MK, bu provokasyonu çabucak açığa çıkardı. Partizanlar silahlarını elden bırakmadıkları gibi, savaşı daha da güçlendirdiler. İşgalin ağır yükü altında ezilmiş, bezmiş, kent ve köy emekçileri, Sovyet ordusunun ve partizanların zaferlerinden cesaret alarak savaşa katılıp Halk Kurtuluş Ordusunu geniş ölçüde desteklediler. Temmuz ve Ağustos aylarında hükümet, halkın artan eylemleri ve NOVA'nın aralıksız sürdürülen harekatı karşısında hemen hemen çaresiz bir duruma düştü. Harekat artık geniş cephede yürütülüyordu. Sredna Gora partizanları, bir avcı bölüğü tarafından korunan Brezova köyünü

savaşarak ele geçirdiler, bundan sonra ise Zlakoles ve Babek'e girdiler. Radomir müfrezesi, bir jandarma kolunu bozguna uğrattı ve çoğunu tutsak etti. Rila Pirin müfrezesi bir günde Rila nehrinin 20 km uzunluğundaki tüm kıyılarını ele geçirdi. Bu müfreze Pçelina denilen mıntıkada, bir Bulgar garnizonunu tutsak etti ve takviyeli bir Alman dinleme istasyonunu zaptetti. İstasyon, gençlik çetesinin hücumuyla ele geçirildi. Genç partizanlar, Hitlercilerle göğüs göğüse muharebede üstün bir cesaret ve mertlik gösterdiler. Rodop, Sredna Gora, Sofya ve Trın partizanları, düşmanın bütün alay ve tümenleriyle savaşıyordu. Faşizmin sonu yaklaşıyordu. Şanlı 9 Eylül silahlı halk ayaklanmasıyla son bulacak hücum başlıyordu.

BKP'nin yönetiminde Bulgaristan halkının, kralcı faşizme ve Hitlerci işgalcilere karşı, üç yıl boyunca yürüttüğü silahlı savaş, Bulgaristan tarihinin en büyük kahramanlıklarla dolu dönemlerinden biridir. Partinin uzun yıllar boyunca devrimci gençliğe aşıladığı yetenekler, bu savaş sırasında sınandı. RMS'istler, bu ağır ve şanlı yıllarda komünistlerin en yakın yardımcılarıydı. RMS'istlerin arasından, kurtarıcı Halk Ordusunda çalışan cesur ve yetenekli komutanlar ve parti işçileri yetişti. Savaş gruplarına ve partizan birliklerine bağlı, yataklık eden ve gizli çalışma yürüten genç savaşçılar, gerçek bir yurtseverlik ve fedakârlık gösterdiler. Silahlı savaşa katılanların yüzde 70'i gençti. Bunları çoğu ulusal kahraman derecesine yükseldiler. 30.000'den fazla partizan ve yatakçı, canavar faşistlerin mermilerine kurban gittiler, aşağı yukarı 100.000 savaşçı polis mahzenleri cehenneminden geçtiler. 10.000'lerce siyasi mahkûm demir parmaklıklar ve telörgüler arkasında yok oldular. Faşist terörün bu kurbanlarından büyük bir kısmı, RMS saflarında yetişmiş yurtsever gençlerdi.

Partinin halkımızı yönlendirdiği silâhlı savaş, ülkemiz için çok büyük önem taşıyordu. Bu savaş, yurdumuzun yüzüne faşist hainlerin sürdükleri karayı sildi. Ve Bulgaristan İkinci Dünya

Savaşından, savaşçı bir ülke olarak çıktı. Kurtarıcı Halk Ordusu, Bulgaristan topraklarında 4 Alman ve 7 Bulgar tümenini, 30.000 polisi ve öteki faşist güçleri tutsak ederek, Bulgar ordusunun kardeş Sovyet halkına karşı Doğu cephesine gönderilmesine engel oldu. Sonuçta aralıksız darbeleriyle kurtarıcı Halk Ordusu, kralcı-faşist devlet mekanizmasını temelden sarstı ve şanlı 9 Eylül Ayaklanmasının hazırlanmasında başlıca vurucu gücü oluşturdu.

YEDİNCİ BÖLÜM

9 EYLÜL SİLAHLI HALK AYAKLANMASI VE GENÇLİĞİN ROLÜ

1. AYAKLANMA ÖNCESİNDE

1944 yılı Ağustos ayı sonu ile Eylül ayı başlarında Bulgaristan halkının silahlı savaşı, çözüm dönemine girmişti. Silahlı ayaklanmanın başarıyla sonuçlandırılması için elverişli uluslararası ve iç şartlar doğmuştu.

Doğu cephesi hatları, Ağustos ayında, artık Bulgaristan sınırları yakınındaydı. Sovyet orduları Genelkurmayı 2 Ağustos 1944 tarihinde ikinci ve üçüncü Ukrayna cephesi komutanlıklarına; Yaş ve Kişinev illeri yöresinde Hitlerci askeri grupları bozguna uğratmak, Romanya ve Bulgaristan'ı kesin olarak savaştan çıkarıp Hitlercileri Macaristan ve Yugoslavya topraklarında izlemek için gerekeni yapmaları emrini verdi.

Gereken hazırlıklardan sonra, esas olarak 3 Eylül'de sona eren Yaş-Kişinev savaşı 20 Ağustos'ta başladı. Bu iki hafta boyunca 256.000 faşist asker ve subayı öldürülmüş ya da esir alınmıştı. Faşistlerden 3500 top, 338 uçak, 33.000 otomobil vb. ele geçirilmişti.

Romanya Hitlerci mihverden çıkarıldı (23 Ağustos 1944). Bulgar kralcı faşist yöneticileri tam bir çıkmaza sokuldu. Hit-

lerciler, Yunanistan, Makedonya ve Sırbistan'dan hızla çekilmek zorunda bırakıldılar. Tüm bunlar Sovyet ordusunun bu parlak zaferinin politik sonucuydu.

Görüldüğü gibi, 1944 yılı Ağustos ayının sonlarına doğru, savaşın alevleri, hâlâ Hitler Almanyasının sadık yardakçısı olmaya devam eden Bulgaristan sınırlarını sarıyordu.

Sovyet ordusunun Bulgaristan sınırına yaklaşması, ülkedeki burjuva yönetici çevrelerinde kargaşa doğurdu. Hitlercileri kovalayan Sovyet ordusunun Bulgaristan topraklarına girmesinden korkuyorlardı. Kralcı faşistler, devrimci güçlerin çalışmalarıyla Sovyet ordusunun Bulgaristan'a girmesinin birleşmesinde egemenliklerinin sonunu görüyorlardı.

Buna olanak vermemek amacıyla, 27 Ağustos'da Bagriyanov hükümeti, Bulgaristan'ın, Alman-Sovyet savaşında tam bir tarafsızlık politikası izleyeceğine dair bir deklarasyon yayınladı. O durumda bu tarafsızlıktan ancak Almanlar yararlanabilirdi. Bu tarafsızlıkla şu amaçlar güdülüyordu: 1) Sovyet askerlerini Bulgaristan sınırlarında durdurmak; 2) Temmuz 1944'de Kahire'de, İngiliz-Amerikan yöneticileriyle başlayan görüşmeleri sona erdirmek için zaman kazanmak, İngiliz-Amerikan askerlerinin ülkemize girmelerine ortam yaratmak; 3) Alman ordusunun Romanya kanadını korumak. Deklarasyonda Sovyet askeri kıtalarının Bulgar sınırını geçmesi durumunda silahsızlandırılacağına ilişkin kapalı tehditlerde bulunuyordu.

Bu arada, Sovyet hükümetinin de, Bulgaristan hükümetinin ilan ettiği tarafsızlık politikasını olumlu karşıladığına ilişkin bazı asılsız söylentiler yayılmıştı. Bu söylentileri TASS Ajansı kesin olarak yalanlayarak şöyle dedi: "Sovyet yönetici çevreleri Bulgaristan hükümeti tarafından açıklanan tarafsızlığı bu koşullar içinde tümüyle yetersiz bulmaktadırlar."

Bagriyanov politikası bütünüyle iflas etti. Gerçek yüzü açığa çıkan, ülke içinde ve dışında hiçbir destek bulamayan hükümet 1 Eylül'de istifa etti.

Böyle bir anda başlayan hükümet buhranı, ülkede sosyal buhranın da daha fazla keskinleştiğini gösteriyordu.

Naipler, Sovyetler Birliği'nin müttefikleri olan İngiltere ile Amerika'nın desteğini kazanacak bir hükümeti işbaşına getirmeyi kararlaştırdılar. Fakat İngiliz-Amerikan askerleri ülkeyi işgal edinceye kadar, bu hükümetin Sovyetler Birliği tarafından da tanınması ve ülkedeki devrimci güçlerin aldatılması için, kurulacak hükümete uygun herhangi bir komünistin de girmesine razı oldular.

Naipler, sağcı çiftçi üyesi K. Muraviyev'e, dağılmış eski burjuva ve küçük burjuva partilere dayanarak, legal muhalefet diye adlandırılan çevrelerden yeni bir hükümet oluşturma görevi verdiler. Bu hükümete geçmişte İngiliz yanlılığıyla ün yapmış demokrat N. Muşnov, naronik At. Burav, merkezci çiftçi D. Giçev vb. girdiler.

Burjuva partilere mensup legal muhalefet, yenilgiye mahkûm faşist güruhun yardımına koştu. Mevcut devlet düzenini kurtarmaya çalıştı.

Muraviyev, bazı Vatan Cephesi yanlılarını hükümete alarak, Vatan Cephesi'nin birliğini bozmaya uğraştı. Fakat başarılı olamadı. Demokratik hakları geri vereceğini vaat etmekle ülkenin iç durumunu normalleştirebileceğini sanıyordu. Muraviyev hükümeti, Komünist Partisini en büyük iç düşman sayıyor, ona karşı terörü devam ettirmek istiyor ve onunla hesaplaşmayı düşünüyordu.

Yeni hükümet 2 Eylül 1944 tarihinde kuruldu. 4 Eylül akşamı Muraviyev Sofya radyosundan hükümet bildirisini okudu. Emekçiler, bu hükümetin de öncekilerin politikasını devam ettireceğini anladılar. Hükümet dış politakada kayıtsız şartsız tarafsız davranacağını bildirdi. Bu ise, Bagriyanov'un iflasa uğrayan politikasının devam edeceğini gösteriyordu.

TASS Ajansının yorumunda haklı olarak belirtildiği gibi, Bagriyanov'un tutumuyla ölçülürse, yeni hükümetin bildirisinde de, ileri doğru tek bir adım atılmadığı görülüyordu.

TASS Ajansı, gerçek durumu şöyle açıklıyordu: "... Bu tarafsızlık politikası, yüzlerce Alman gemisiyle, binlerce Alman askerini, Kızılorduya karşı koruma amacını güdecektir. Bulgaristan'ın bu tarafsızlık politikası, Almanlara, Karadeniz limanlarında denizaltı üsleri bulundurma ve bütün Karadeniz sularında Sovyet gemilerini tehdit etme olanağı vermektedir."

Muraviyev hükümeti de Almanlara yardıma devam etti. Hitlercilerin geri çekilmeleri, 9 Eylüle kadar sürdü. Bu arada hükümet Stoyço Muşanov'a Kahire'de görüşmeleri devam ettirmesi için yeni yetkiler verdi. O sırada ülkedeki devrimci güçler genel bir yükseliş içindeydi. Bagriyanov hükümetinin 1944 1 Ağustosundan 31 Ağustosuna kadar, ordu, polis, jandarma ve faşist militanlarla, çember içine almak istediği, İsyancı Halk Kurtuluş Ordusu, savunma durumundan saldırıya geçti, çemberi yardı ve düşmanı saldırıdan savunmaya geçmek zorunda bıraktı. Faşist kuvvetler, artık partizanları izleyemedikleri için köylere garnizonlar halinde yerleştiler.

Silahlı ayaklanmada, Halk Ordusu, Partinin vurucu gücüydü. RMS'nin örgütlendirdiği yurtsever gençlik, ordu saflarında yerini almış ve RMS'nin yönetiminde, Partinin birinci yardımcısı olmuştu. Partizanların yüzde altmışından fazlası gençti. Düşmanla savaşta gösterdikleri kahramanlıklar ve ustalıklar yüzünden çoğu, müfreze, tabur ve çete komutanı, siyasi komiser olmuşlardı. 2 Ağustos 1944 yılında jandarma bölükleriyle çarpışmada şehit düşen ve kahramanlığıyla müfreze arkadaşlarını kurtaran, Faşizme ölüm Yambol müfrezesinin komutanı Velistlav Dramov bunlardan biriydi.

Silahlı ayaklanmada diğer vurucu güçlerden biri de, Parti ve RMS tarafından yetiştirilen ordudaki yurtseverlerdi. 1941 yılından isyan öncesi günlere kadar, ordudan büyük bir kısmı RMS üyesi olan 3000'den fazla er, çavuş ve subay, kurtarıcı Halk Ordusu saflarına geçti. Parti ve RMS üyelerinin çoğu, orduda illegal çalışmalarına devam ettiler. Onlar, hemen hemen bütün

köy ve kasabalarda, kıtalarının ayaklanmış halkın safına geçmesini, bazı yerlerde de tarafsız kalmalarını sağladılar. Ordudaki bu gibi yurtseverler, Parti ve Vatan Cephesinin, halk ayaklanmasında ikinci silahlı kuvvetiydiler.

RMS örgütleri, mahallelerde, atölyelerde, fabrikalarda, köy ve şehirlerdeki silahlı savaş gruplarının örgütlendirilmesinde de Partinin ilk yardımcılarıydılar. Onlar, daha başka şartlarda, daha başka araçlarla savaş yürüten ayaklanma ordusunun yardımcısıydılar. Silahlı gruplar, isyan öncesi günlerde, kentlerde emekçilerin yaptıkları grev, gösteri ve mitinglerin silahlı muhafız güçleri idiler. Ayaklanma günlerinde ise, partizanlarla Parti üyeleri, silahlı yığınların yanında, faşistlere karşı savaşta, ön safta yer alıyorlardı.

Olayların hızlı geliştiğini ve silahlı ayaklanmanın yaklaştığını göz önüne alan BKP MK, 1944 yılının Haziran ayında, ülkenin bütün köylerinde, silahlı gruplar kurmayı en önemli görev saydı. Örneğin, bununla ilgili olarak, Plovdiv RMS kent komitesi şu genelgeyi yayınladı: "Silahlı gruplara, silah taşıyabilen bütün RMS'istler, halkın bütün dürüst erkek ve kızları girmelidirler. Karar saati geldi. Genç kardeşler, bu silahlı Halk Savaşında gecikmeden yerinizi alınız!"

RMS, Parti ve halka karşı ödevini şerefle yerine getirdi. RMS'istler, toplantılarda, geceleri yapılan gizli buluşmalarda silahlı gruplar kurdular ve devrim amaçlarına sonuna kadar sadık kalacaklarına, gençlik adına söz verdiler. Örneğin, 1944 yılının Ağustos ayında, Grahilov Dol bölgesinde, Burgas kentinin Gramatikova köyü RMS ve Parti örgütleri, ayaklanma günlerinde düşmanı bozguna uğratmada büyük yardımı olan, silahlı gruplar meydana getirdiler.

Ağustos 1944'te Gorna Orehovitsa RMS kent komitesi, silahlı gruplarının çoğunda RMS'istlerin bulunduğunu, RMS MK'ya bildirdi.

Bütün RMS örgütleri gittikçe güçleniyor ve yığınsallaşıyordu. 1944 yazında, faşist düşmanla savaşta şehit düşen RMS MK'nın beş sevilen önderi Malçika, Saşo, Yordanka, Svilen ve Lilyana şerefine, örgütte yeni üye kabul etme kurası duyuruldu. Onların kahramanlıklarından güç alan birçok genç, devrim seline katıldı. Ülkenin her yanından gelen haberlerde yerel devrimci güçlerin savaşa hazır olduğu, Parti ve RMS MK'ya bildiriliyordu. Örneğin, Trın Parti bölgesi, BRP MK'ya gençler arasında büyük bir gelişme olduğunu, Sofya'da da bölge Parti Sekreteri RMS'istlerin savaş hazırlığı hakkında rapor verdiler. Gorna Oryahovitsa kent komitesi RMS'nin etkisinin son derece arttığını bildirdi.

Hatta düşmanlar bile, gençler arasında devrimci coşkunun arttığını itiraf etmek zorunda kalıyordu. Pazarcık kaymakamı çaresizce, birçok gencin illegal çalışmaya geçtiğini şeflerine bildiriyordu. Berkovitsa kaymakamı ise Parti ve RMS üyelerinin tayin edici çarpışmalara hazırlandıklarını haber verdi.

Ayaklanma öncesi günlerde RMS örgütlerinin 20 binden fazla üyesi vardı ve gençler arasında RMS'nin etkinliği çok büyüktü. Devrim coşkunluğu, savaşın ağırlığını omuzlarında taşıyan geniş halk kitlelerine de geçmişti. Sefalet içinde yüzen, kapitalistler ve faşistler tarafından insafsızca soyulan ve hakarete uğrayan bu geniş halk yığınları, tüm antifaşist güçleri birleştiren ve 680 kadar komitesi olan Parti ve Vatan Cephesinin saflarına geçtiler.

Görüldüğü gibi silahlı ayaklanma için objektif koşullar yaratılmıştı. Fakat bu koşullar zafere ulaşmak için yetmezdi. Lenin 1915 yılında şöyle diyordu: "Her devrimci durumdan devrim doğmaz. Devrimin doğması için yukarıda saydığımız objektif değişikliklerin yanında subjektif değişikliklerin de bulunması gerekir. Yani zorla yönetimden indirilmezse, hiçbir zaman, hatta bunalım dönemlerinde bile, kendiliğinden yıkılmayacak olan eski iktidarı yıkmak (yahut zayıflatmak) için

yeter derecede güçlü devrimci sınıfın, kitlesel devrim hareketiyle, devrimci yeteneği birleşmelidir."

Yüce Lenin'i izleyen BRP, devrime hazırdı. İkinci Dünya Savaşı yıllarında kralcı faşizme karşı savaşta emekçilerin tek ve uzun süreli yöneticisi olduğunu göstermişti. Parti, kuvvetli bir partizan ordusu örgütlendirdi. Emekçilerin savaşlarını ortak bir cephede birleştirerek yabancı istilacılara ve bunların Bulgar ajanlarına karşı yöneltti ve onları beklenen olaylarda kesin sonuçlar almaya hazırladı.

BRP MK, ülkemizin gelişme yönünde girdiği yeni dönemi zamanında ve doğru değerlendirdi. Bulgaristan ekonomik ve politik bunalım içindeydi. Bu buhrandan ancak silahlı ayaklanmayla, kralcı faşizmi yıkmakla, halk demokrasisini kurmakla çıkılabilirdi.

26 Ağustos 1944'te BRP MK, yayınladığı 4 numaralı genelgeyle tüm parti örgütleri ve üyelerine, iktidarı ele geçirmenin, halk ayaklanmasını başlatma zamanının geldiğini bildirdi. Genelgede şöyle deniliyordu: "Bulgaristan için saat 12'yi vurdu. Tüm Bulgaristan'ın geleceği tümüyle halk ve yurtsever askerlerin tavrına bağlıdır. Bagriyanov'un zorla kurdurulmuş Alman taraftarı naipler hükümetinin, bundan sonra, hatta bir gün bile yerinde durması, ileride de Almanlarla birliğin devamı, yurdumuz için bozgun ve ölüm demektir."

Genelgede, tüm halk, faşist istilacılara ve onların ajanlarına karşı aktif savaşa çağrılıyor ve şöyle deniliyordu: "Her yerde Partinin, RMS'nin, Vatan Cephesi ve geniş işçi yığınlarının güçleri, yurtsever askerlerle birlikte Almanlara ve onların Bulgar ajanlarına karşı genel halk savaşına başlasın, ayaklanmaya geçilsin ve savaş alevlendirilsin." Tüm brigada, müfreze, tabur ve çete gibi partizan birliklerine Alman güçlerine karşı saldırılarını şiddetlendirmesi, her bölgede stratejik ve zayıf noktaların öğrenilmesi ve oralara silahlı ayaklanma kuvvetlerinin toplanması, ele geçirilen her yerde genel toplantı, miting, gösteriler yapılması, halkın

seferber edilip silahlı savaşa çekilmesi emrediliyordu.

Parti; RMS, Vatan Cephesi üyeleri gibi kendisine en bağlı evlatları tarafından yönetilen halk kitlelerini, stratejik noktaları ele geçirip, oralarda Vatan Cephesi yönetimi kurmaya çağırıyordu.

Genelgenin her maddesi RMS üyelerini de doğrudan doğruya ilgilendiriyordu. Çünkü her yerde gençler bulunuyordu: İsyancı brigadalarda, müfreze ve çetelerde, resmi orduda, savaş gruplarında, Vatan Cephesi komitelerinde, fabrika ve atölyelerdeki çalışmalarda, mahallelerde ve dairelerde. RMS gençliği, Bulgaristan'ın geleceği için her yerdeydi. 4 numaralı genelge; Bulgaristan halkının Alman faşizmine karşı yürüttüğü silahlı savaşı Bulgar burjuvazisinin iktidarına yöneltmesi açısından da tarihi önem taşır.

Vatan Cephesi ve kendi kuvvetlerine güvenen Parti, tüm ülkede iktidara yönelik silahlı ayaklanmayı hazırlayıp gerçekleştirmeye koyuldu.

RMS'istler de savaş nöbetindeydi. Ellerinde genelge, yurdun her köşesinde harekete geçtiler.

Bulgar halkının yıllar boyu faşizme karşı yürüttüğü savaşın en önemli ve kutsal anı gelmişti.

2. AYAKLANMANIN DOĞRUDAN DOĞRUYA HAZIRLANIP GERÇEKLEŞTİRİLMESİ

1944 Ağustosu sonunda BRP MK'nın temsilcisi Partinin uluslararası ve iç durumu üzerindeki görüşünü ve yapılacak görevleri RMS MK'ya bildirdi. Yapılacak iş, faşizme son darbenin indirilmesiydi. Bulgaristan gençliği de bu savaşta layık olduğu yerini almalıydı.

RMS MK ülke gençliğini, faşist yönetime karşı amansız savaşa ve hücuma çağırdı. Merkez Komitesinin çağrısında şöyle deniyordu:

"Bulgaristan'ın kurtuluşu artık yalnızca halkın, gençliğin ve yurtsever askerlerin gayretine bağlıdır.

Genç kardeşler,

Her dakika değerlidir. Biz kendi kendimizi kurtarmalıyız...

Yurdumuz bizleri kurtuluş savaşına çağırıyor. Hitler Almanyasından derhal ayrılıp Almanları Bulgaristan'dan kovmak için gecikmeden kahramanca ve azimle savaşa katılın..."

RMS MK son darbenin indirilmesinde büyük önemi olan partizan gençlere özel bir çağrıda bulundu: "Genç isyancılar, savaşınızı en son olanaklarınıza kadar güçlendirin. Artık tüm gençliği seferber edin, toplantı ve mitinglerler yapın. Alman mevzilerine amansızca saldırın, ateş edin, önemli stratejik yerleri ele geçirin. Sizler gençliğimizin gururu, halkımızın umudusunuz..."

Slavço Trınski'nin yazdığı gibi: "Parti, RMS ve Vatan Cephesi üyeleri, haberleri yaymaya, faşizmle son ve öldürücü çarpışma hazırlığına giriştiler. Ayaklanmanın artık gelip kapıyı çaldığı, her zamankinden daha gerçek olarak hissediliyordu."

RMS'istler her yerde hazırdılar. Pati komitelerinin verdikleri görevleri yapıyorlardı. Örneğin Sofya'nın Konövitsa mahallesindeki RMS'istler Vatan Cephesi Milli Komitesinin bildirisini bastılar ve özel kuryelerle tüm ülkeye dağıttılar.

Plovdiv Parti kent komitesi, Plovdiv ilinde ayaklanmanın, tütün işçileri, demiryolu işçileri ve fabrika işçilerinin greviyle başlamasını kararlaştırdı. Grev komitesine iki de RMS'ist alınmıştı. RMS'istler, Kutsiyan (şimdi 7 Eylül) maden ocağı işçilerinin grev kararı alan toplantılarına da katılmışlardı. Çerven Brig yöresindeki ayaklanma hazırlıklarında RMS üyeleri de aktif bir rol aldılar. Çuturilets yöresindeki (Lukovitle Karlova ve Çerven Breg arasındaki ormanda) Parti kent komitesi tarafından düzenlenen toplantıda RMS kent ve bölge komiteleri sekreterleri de hazır bulundular. Burada BRP MK temsilcisi, Parti MK'nın

ayaklanmayla ilgili kararını bildirdi. İktidarı mümkün olduğu kadar kısa sürede ele geçirme zorunluluğu da gene burada ortaya konup tartışıldı.

RMS üyeleri Varna'da da ayaklanmanın hazırlanmasına katıldılar. Parti kent komitesi, Vatan Cephesi Halk Komitesi bildirisinin sokaklara yapıştırılması işini RMS üyelerine verdi ve onlardan, 8 Eylül günü, fabrika ve mahallelere gidip işçileri ve emekçileri işbırakmaya, tutukluları kurtarmaya, faşistlere karşı savaşa, idareyi ele almaya, gösteri yapmaya çağırmalarını istedi.

Ayaklanmanın zafere ulaşması için asıl darbenin indirileceği yer çok önemliydi. Politbüro, bu darbenin, faşist yönetimin merkezi olan Sofya'da indirilmesine karar verdi. Sofya'yı ele geçirmek tüm ülkede ayaklanmayı kolaylaştıracaktı. Buraya daha çok devrimci kuvvet toplandı ve Vatan Cephesi tarafına daha çok askeri birlik çekildi.

Sofya'da asıl darbenin indirilmesinden önce, Parti tarafından örgütlendirilip yönetilen, devrimci kitlesel hareketler yapılmıştı. Bu gösterilerde Sofya'lılar, ulaştırma ve sanayi işçileri, faşist gericilere ve Muraviyev hükümetine karşı amansız savaşa hazır olduklarını gösterdiler.

4 Eylül'ü 5 Eylül'e bağlayan gece Sofya'da RMS kent komitesinin son gizli oturumu yapıldı. Bu oturumda RMS'nin başkentteki kuvvetleri, Partinin verdiği devrim görevleri açısından gözden geçirildi. Dobri Aleksiyev, anılarında bu toplantıyla ilgili olarak şöyle der: "Örgütü hücuma hazır bir duruma getirmek ve en kısa sürede iktidarı almaya hazır olmak kararlaştırılmıştı."

Ayrıca da gençleri grev, gösteri ve mitinglere, Vatap Cephesi yönetimi için savaşa çağıran bir bildiri yayınlamıştı. Vatan Cephesi Milli Komitesi, Muraviyev hükümetinin, halka anayasal özgürlüklerin verileceğini bildiren beyannamesini öne sürererek, resmi Vatan Cephesi toplantıları yapmayı kararlaştırdı ve toplantı günü saptadı.

4 Eylül 1944 günü Vatan Cephesi Milli Komitesi adına bir heyet ülkenin büyük illerinde açık toplantılar yapılacağını Muraviyev hükümetine bildirdi. Hükümet bu toplantıları yasakladı. Buna karşın aynı gün Sofya'da büyük bir gösteri yapıldı. Sovyet elçiliği önünden geçen büyük bir kalabalık, sloganlarla Sofya halkının Sovyet halkına karşı beslediği derin ve sıcak duyguları belirtti. Göstericiler, Alman elçiliği yanından geçerken, elçiliğin camlarını kırdılar, polis gösteriyi dağıttı ve birçok göstericiyi de tutukladı.

5 Eylül'de Vatan Cephesi Milli Komitesi tüm emekçilere çağrıda bulundu ve Muraviyev hükümetinin boş vaat politikası yürüttüğünü açıkladı: Hükümet Vatan Cephesine toplantı yapma izni vermemişti. Bu ise anayasayı uygulayacağına ilişkin verdiği söze aykırı idi. Vatan Cephesi Komitesi, hükümetin "halkı Saraycı rejiminin hazırladığı uçurumdan kurtarmaya gücü olmadığını" açıkladı ve tüm vatandaşları vatanı kurtarma savaşına hız vermeye çağırdı. Çağrıda şöyle deniyordu: "Köy ve kentlerde, sokak ve meydanlarda, şose ve demiryollarında, ev ve dükkânlarda, fabrika, atölye ve kançılaryalarda, her yerde halkı kurtuluş savaşına çağıran bu metni okuyun!"

Aynı çağrıyla, toplantı, miting ve gösterilere koşulması, Vatan Cephesi hükümetini kurmak ve ülkeyi kurtarmak için mertçe ve kahramanca savaşılması isteniyordu.

Ülkede devrimci güçler tarafından halk ayaklanmasının örgütlendirilmesine başlandığı bir anda, büyük önemde bir olay oldu. 5 Eylül'de Sovyet hükümeti Moskova'daki Bulgaristan temsilcisine bir nota verdi. Bu notada Sovyetler Birliği'nin Bulgaristan'la tüm diplomatik ilişkilerini kestiği, yani savaş halinde bulunduğu bildiriliyordu. Sovyet hükümeti bu kararında Bulgaristan hükümetinin tarafsızlık denen politikasıyla Hitler'e yardım ettiğini ve Almanya cephesinden Sovyetler Birliği'ne karşı fiilen savaşa devamdan vazgeçmediğini belirtiyordu.

Sovyet notası bir yandan faşist ve diğer burjuva çevrelerde telaş yarattı ve onları çok zor duruma soktu. Öte yandan ise halk kitleleri arasında, Bulgaristan'ı yüce Sovyetler Birliği'yle savaş durumuna sokan hain yöneticilere karşı derin bir nefret doğurdu. Halk, Sovyet askerlerinin kendisine silah çekmeyeceğine, silahlarını burjuva faşist yöneticilerine karşı yönelteceğine, hatta bu savaşın halka bu kadar fenalık ve ıstıraplar getiren canilerin yönetimini yıkmaya yardım edeceğine inanıyordu. Halkımız bu savaş ilanını bakınız nasıl karşıladı. Ruse kent komitesi BRP ile RMS üyelerine şu emri bildiren bir direktifle çıktı: "Bu andan itibaren İşçi Partisi ve İşçi Gençlik Birliği üyeleri parti tarafından kendilerinin seferber edildiğini bilmelidirler. Hemen parti sorumlularına haber verip ikinci emri beklemelidirler!"

Ülkenin diğer yörelerindeki devrimci güçler de savaşa hazır durumdaydılar.

6 Eylül'de, Partinin direktifiyle Sofya'da tramvay işçileri grev yaparak ulaşımı durdurdular. Sofya sanayi kuruluşlarındaki işçiler de kitle halinde işbıraktılar. Grevciler, asıl nüvesi RMS üyeleri olan kentteki tüm savaş grupları tarafından desteklendiler.

Öğleden sonra Sofya'nın her tarafında miting ve gösteriler düzenlendi. Slavyanska Beseda oteli önündeki miting, polis tarafından kana boyandı. Bu olay savaş hazırlığını daha da hızlandırdı.

6 Eylül tramvaycılar grevi, bazı kuruluşlarda Vatan Cephesi toplantıları, işçilerin kitlesel işbırakmaları, Slavyanska Beseda oteli önünde, Sv. Nedelya (şimdi Lenin) ile Vızrajdane alanlarında ve mahallelerdeki gösteriler tüm ülkede devrimci öfkenin alevlendiğini gösteren belirtilerdi, alarm işaretleriydi.

7 Eylül'de partizanlar tarafından desteklenen Perni madencileri grev ilan ettiler. Faşistlerle savaşta altı yiğit madenci şehit düştü. 13 kişi de yaralandı.

Aynı gün Sofya'da Mayçin Dom önündeki bahçede yapılan mitingde, mert sendika örgütçüsü Peter Topalov (Şmit) öldürüldü.

Plovdiv'de genel grev ilan edildi. Pleven, Varna, Silistre, Sliven vb. kentlerde sokak gösterileri oldu. Hapishanelerin kapıları kırılarak siyasi tutuklular serbest bırakıldı. Belitsa istasyonundaki 1. drujinasından bir bölük, Üsküp hapishanesinin muhafızları ve Vatan Cephesi komiteleri tarafından yönetilen bazı askeri kıtalar 9 Eylül'e birkaç gün kala ayaklandılar. Üsküp hapishanesindeki siyasi tutuklular, askeri muhafızlarla birlikte, 29 Ağustos 1944 tarihinde Vasil Kolarov batalyonunu kurdular. Ve Karajitsa dağı eteğinde düşmanla savaşa geçtiler. Halk Silistre ile Pleven hapishanelerinin kapılarını kırdı, hapishanenin askeri muhafızları da halk gösterilerine katıldılar. Gabrovo şehrindeki avcı taburu askerleri de karşı koymadan teslim oldular. 8 Eylül 1944 tarihinde Varna deniz kışlası askerleri ve diğer askeri bölükler de ayaklandı.

Ülke çapındaki gösteri, miting ve grevlerle birlikte, bazı yerlerde yönetimin ele geçirilmesi, aslında bir çeşit ayaklanmaydı. Halkın kendi gücüne olan inancı kuvvetlenmişti. Düşmanın gücü de ortaya çıkmıştı. Sınıf güçleri dengesinin emekçilerden yana ağır bastığı açıkça görülüyordu.

8 Eylül sabahı Sovyet ordusu Bulgaristan'a girdi. Bulgaristan hükümeti Sovyet ordusuna karşı asker çıkarmaya cesaret edemedi. Şanlı Sovyet ordusuna karşı ateş açacak asker yoktu. Sonuncu burjuva faşist hükümetin ülke içerisinde desteği yoktu, dışarıdan gelecek yardım da kalmamıştı. Hitler ordusu, postunu koruyabilmek için batıya doğru yol alıyordu.

Sovyet askerleri hızla ilerliyordu. Her yerde general Tolbuhin'in şu çağrısı işitiliyordu: "Kızılordu, Bulgaristan halkını kardeş halk saydığından, Bulgar halkı ve onun ordusuyla savaş etmek niyetinde değildir. Kızılordunun tek görevi Alman faşistlerini bozguna uğratıp genel barışa bir an önce ulaşılmasını sağlamaktır."

Çok çile çekmiş olan halkımız, kurtarıcılarını anlatılmaz bir sevinç içinde türkü ve çiçeklerle, ekmek ve tuzla karşılıyordu. Sovyet halklarının evlatları, Bulgar kardeşlerini faşist boyunduruktan kurtarmaya geliyorlardı.

Sovyet askerlerinin geçtiği her yerde, tüm köy ve kent halkı toplanıyordu. Herkes çetin savaş ateşlerinden geçerek kahramanlaşan şanlı Sovyet askeri kolunun gelmesini saatlerce bıkmadan usanmadan bekliyordu. Coşkun ve uzun ura sesleriyle selamlıyor, demet demet çiçeklerle karşılıyorlardı. Analar, kurtarıcılarını öz evlatları gibi bağırlarına basıyorlardı. Birçokları sevinç gözyaşları döküyordu.

İsyancı Halk Kurtuluş Ordusu (NOVA) Merkez Karargahı, Parti adına ülkedeki tüm yurtsever antifaşist güçler adına, Bulgaristan'ın tüm emekçileri adına, Sovyet askerlerine gönderdiği selamlamada kurtarıcılara derin sevgilerini şöyle bildiriyordu: "Kızılordulu kardeşler, biz sizleri bekliyorduk! Sizin her zaferiniz yüreğimizde yer ediyordu. Hem de sizleri elimiz kolumuz bağlı olarak beklemiyorduk. Esaret altında inleyen Avrupa'daki partizan hareketiyle olan kardeş ve dostluk bağlarımızı binlerce arkadaşımızın kemik ve kanlarıyla mühürleyerek, dünya halkları arasındaki yarınki kardeşliğimizi kurarak bekliyorduk. Bundan dolayı da sevinç ve saygı selamına durarak, yurdumuza hoşgeldiniz diyerek sizleri candan ve yürekten alkışlarız. Yakınlığınız halkı ezenlere karşı, savaştaki azim ve iradeniz, Bulgaristan'ın özgür, bağımsız ve demokratik bir ülke olacağına teminattır."

Sovyet askerleri ülkenin içişlerine karışmıyorlardı. Fakat onların girmesi, ülkedeki toplumsal ve siyasal güçler dengesini emekçilerin RP, RMS, ve Vatan Cephesi yararına değiştirdi. Burjuva faşist yönetim, devlet olarak etkinliğini, korkutma, zorlama olanak ve gücünü yitirdi. Devlet yönetim kadroları bozuldu, ordudaki bozgun hızlandı, polise de sıçradı. Sovyet ordusunun ülkemize girmesi, ayaklanmanın başlaması için bir işaretti.

8 Eylül'de, VIII. İsyan Operasyon Bölgesi Karargâhının verdiği 3 nolu emirde şöyle deniyordu: "Biraz önce önemli bir haber aldık. Kızılordu topraklarımızda ilerliyor. Şimdi, özellikle şimdi, öldürücü darbeyi indirmek üzere çalışmalara geçmeliyiz... Hainlerin yönetimini tuzla buz etmek sırası gelmiştir... Faşist boyunduruğu kırarak, genel toplantılarda resmen Vatan Cephesi Komitelerinin yönetimini kurmalıyız."

Ülkenin her bucağında devrimci güçler artık harekete geçmiş, birçok yerde de yönetimi ele almışlardı. Halk kitleleri sokaklara dökülmüştü. Partizan güçler, Balkanlardan iniyor ve halkın silahlı bir parçası olarak, yapılan miting ve yürüyüşlere katılıyorlardı.

Büyük kentlerde yönetimi ele alma yolunda son ve kesin savaşlar başladı. Plovdiv'deki tütün işçileri grevi büyüdü ve genel greve çevrildi. Savaşa posta ve demiryolu işçileri de katıldılar. Hemen hemen bütün halkın katıldığı coşkun bir yürüyüş yapıldı. Yönetimin yasak etmesine karşın, düzenlenen yürüyüşte Sredna Gora partizan brigadasının temsilcisi konuştu. Demiryolu işçileri temsilcisi, yönetim faşistlerin elinde kaldıkça tek bir trenin Plovdiv istasyonundan kalkmayacağına söz verdi. Yürüyüş, serbest bırakılan siyasi tutukluların da katıldığı büyük bir gösteriye çevrildi.

Varna BRP kent komitesi, emekçilerin kitlesel yürüyüşlerini örgütlendirdi. Hapishanelerin kapılarının kırılıp siyasi tutukluların serbest bırakılmasını sağladı. Daha sonra, yürüyüşçüler İl belediyesini sardılar. Vatan Cephesi yönetiminin kurulduğunu resmen bildirdiler. Siyasi tutuklular halkın yardımıyla polis karakollarını ele geçirdi. Vatan Cephesi komitesinin örgütlendirdiği devrimci birlikler kamyonlarla Provadiya, Balçık ve Dobriç'deki Vatan Cephesi komitelerine yardıma koştular. Varna'nın programı okundu. Halk, törenler devam ederken kente giren Sovyet askerlerini sonsuz bir sevinçle karşıladı.

Gabrovo garında siyasi tutukluların karşılanması, yönetimi ele geçirme savaşının başlangıcını oluşturdu. Başında siyasi

tutukluların bulunduğu kalabalık kortej kente doğru yürüdü. Bir askeri kıta silahsızlandırıldı. Halkın yardımına Gabrovo partizan birliği koştu. Bütün kent Vatan Cephesinin eline geçti. Düşman hâlâ postaneyi elinde tutuyordu ve Tırnovo'dan yardım istedi. Gece yarısından sonra, Tırnovo garnizonundan bazı kıtalar Gabrovo'ya geldi. Başlayan çatışma 9 Eylül sabahına dek sürdü. Düşman, Sofya'da yönetimin halkın eline geçtiği haberini alınca şaşkınlığa kapıldı ve teslim oldu.

Burgas kenti Parti komitesi, askeri kıtaların yardımıyla kentte yönetimi ele geçirirdi.

Aynı gün yerel Parti örgütleri RMS ve Vatan Cephesi komitelerinin çağrısına uyan halk, Küstendil ve diğer kentlerdeki siyasi tutukluları serbest bıraktı. Partizan birlikleri birçok köyde Vatan Cephesi yönetimini kurdular. Daha sonra çoğalan güçlerle İl merkezlerine yöneldiler. Böylece 8 Eylül'de Sredno Rıç partizanları, Dibridol, Şuşitsa, Reyantsi, Vranya Stena, Gabreşevtsi gibi köylerde halk yönetimi kurdular. 9 Eylül'de ise Bosilegrad'a doğru hareket ettiler.

Sredna Gora Hr. Botev brigadası 7 Eylül'de Plovdiv kenti Rozovets köyündeydi ve 9 Eylül'de Plovdiv'e doğru hareket etti.

8 Eylül'de Sevliyevo partizan birliği, Slaveykovo, Malık Virşets, Brestovu, Gradişte köylerini kurtardı, sonra da Sevliyevo'ya doğru yürüdü. 8 Eylül'de çavdar brigadasından VI. Zaimov batalyonu Pirdop ilçesinin Çelopeç köyüne indi. Halk büyük bir sevinçle partizanları köy dışında karşıladı. Köy muhtarı, yönetimi Vatan Cephesi Komitesine teslim etmek zorunda kaldı.

Breznik birliği, Godeç ilçesi Novo Selo köyünü aldı. Birliğe Yaroslavtsi, Zavalya, Çekanets, Blintsi vb. köylerden gençler katılarak, onların yardımıyla 9 Eylül'de Broznik İlçesi kurtarıldı. Sviştон partizan birliği Gradişte, Slomer, Ofça Mogila, Dragomirovo köylerinde Vatan Cephesi yönetimi kurarak Sviştov'a doğru hareket etti.

Bütün ülkede ayaklanmanın alevlendirdiği, Sovyet askerlerinin doğu ve kuzeyden ilerlediği bir sırada MK, Sofya'da faşist yönetiminin merkezine öldürücü darbenin indirilmesini kararlaştırdı.

8 Eylül 1944 tarihinde Parti MK Politbürosu, NOVA Merkez Karargâhı ve diğer yurtsever güçlerle birlikte, son kez harekât planını inceledi. Savaş gruplarının, partizan kıtalarının, işçi ve mahallelerdeki halkın görevleri tespit edildi. Savaş grupları polisle hesaplaşmalı ve yeni yönetimi koruyacak olan halk milisinin temellerini atmalıydılar. Sofya emekçileri halk yönetimini kurma savaşını desteklemeliydiler. İşletme ve mahallelerdeki işçilere, polis karakollarını ele geçirme savaşında, savaş gruplarına ve partizanlara yardım etme görevi verildi.

Sofya RMS yöneticilerinden biri anılarında şunları yazıyor: "8 Eylül günü öğleden sonra saat dörtte Parti, yönetimi o gece ele alma girişiminde bulunacağını bildirmişti. İrtibatçıların iyi çalışarak, bütün örgütü savaşa hazırlaması lazımdı. Bu amaçla bütün RMS'istlerin ayrı ayrı evlerde gruplaşmalarını, o gece uyumamalarını ve silah taşımalarını emrettik."

Sofya dolaylarında bulunan partizan birliklerine de belli görevler verilmişti. Yenilgiye uğramakta olan faşist kliğe, Sofya yakınında bulunan askeri kıtaların yardım edeceği düşünülüyordu. Sofya'ya yakın, Slivnitsa ve Küstendil yönünde bir hayli Alman askeri bulunuyordu.

Sofya'daki kralcı faşistlere yapılacağı sanılan yardımı kesmek amacıyla MK, Sofya'nın batısında bulunan partizan birliklerinin bir garnizonda birleşmesini kararlaştırdı. Bu partizan garnizonunun bazı birlikleri Dubnitsa (Stanke Dimitrov), Trın, Tsraribrot kentlerine hücum etmeli, fakat ana güçler, maden ocakları merkezi olan Pernik kentine yönelmeliydi. Pernik üzerine indirilecek olan darbeye madencilerin de katılması gerekirdi, nitekim de katıldılar. Bununla, düşmanın dikkat ve güçlerinin Sofya'nın batısına yöneltilmesi, başkentteki güçlerin zayıflatılması ve ana darbenin kolaylaştırılması amacı güdülüyordu.

Pleven ve Vratsa'dan gelecek olan düşman askeri birliklerinin yolunu kesmek amacıyla BKP MK, 8 Eylül'de Mezdra ve Boyçinovtsi garlarında yönetimi ele geçirmeyi örgütlendirecek olan temsilcisini gönderdi.

Başkentin bütün önemli giriş kapıları tutulmuştu. Asker kitlesinin çoğu, ayaklanan halk saflarına geçmeye hazırdı. Fakat Parti MK askeri birlik komutan ve karargâh subaylarını da kazanmaya çalıştı. Sofya'da bir projektör grubu, 1. istihkam alayından üç öncü bölüğü ve hücum drujinası, askeri okuldan bir talim bölüğü, 1. piyade alayından bir drujina, başkomutanlık öncü güçleri drujinası vb. kazanılmıştı.

1944 yılı Eylül ayı başlarında Türkiye sınırından geri çekilen bir Sofya garnizonu tarafsızlaştırılmıştı.

Sofya'daki üniformalı polisler de etkisiz duruma getirilmişti.

Sofya'da yönetimi ele geçirme hareketi 1944'de 8 Eylül'ü 9 Eylül'e bağlayan gece başladı. Hücumun ilk hedefi savunma bakanlığıydı. Bu gece, bakanlıktaki muhafız birliğinin nöbetçi subayının Vatan Cephesi yanlısı olması, savunma bakanlığının alınmasını kolaylaştırdı. Muraviyev hükümetinin savaş bakanı kısa bir tereddütten sonra, Vatan Cephesi yönetimin tanımaları için emir verdi.

İhtiman'dan Slivnitsa'ya doğru ayaklanmayı bastırmak için hareket emrini alan tank birliği de ayaklanmanın başarılı gidişi karşısında Vatan Cephesi saflarına geçti. 8 Eylül akşamı birlik Sofya'ya yetişti. Birlikteki antifaşistler, komutanı tutukladılar, komutayı ellerine aldılar ve tankları ayaklananların emrine verdiler.

Vatan Cephesi kıtaları hiçbir çarpışmaya meydan vermeden postane ve telefon merkezini, cephane deposunu, merkez garı, bakanlıkları ve diğer kamu binalarını ele geçirdiler. Bakanlar, yadımcıları, polis müdürleri vb. tutuklandı.

Sofya'da 9 Eylül sabahı saat 4'de Vatan Cephesi, yönetimi ele almıştı. Saat 6.30'da ilk Vatan Cephesi hükümetinin başkanı K.

Georgiyev Sofya Radyosundan, Bulgaristan halkına Vatan Cephesi yönetiminin kurulduğunu bildiren açıklamayı okudu. İlk Vatan Cephesi hükümetinin bildirisi ve bu yönetime BRP (K) temsilcilerinin de girdiği haberi emekçiler tarafından görülmemiş bir sevinçle karşılandı.

9 Eylül 1944 tarihinde Sofya'daki başarının, Muraviyev hükümetinin alaşağı edilip yönetimi Vatan Cephesi hükümetinin ele almasının, ayaklanmanın ülke çapında hızla gelişmesine son derece büyük yardımı oldu. Bu, ülkenin her yerinde faşist devlet organı ve örgütlerinin tümüyle ortadan kaldırılmasını kolaylaştırdı.

9 Eylülde, Pleven, Vratsa, Loveç, Popovo, Tırgovişte, Provadiya, Pazarcık vb. kentlerde Vatan Cephesi yönetimi herhangi bir direnişle karşılaşmadan kuruldu. Pazarcık'a ilk giren Angel Kınçev partizan birliğinin ön saflarında, Parti kent komitesi ve RMS üyeleri yürüyordu.

Vicdanları temiz olmayan faşist katiller, yaptıkları cinayetlerin halk önünde hesabını vermesi gereken polis ve askeri şefler şurada burada direniş gösterdiler. 9 Eylül'de, Dupnitsa kentinde (St. Dimitrov) yerel polis birliği, Kosta Petrov Dupnitsa partizan birliğine karşı koydu. Tütün depoları işçilerinin yardımıyla polis birliği darmadağın edildi. Ve aynı gün yeni yönetim kuruldu. Haskovo kentinde, askeri garnizondaki faşistlerin karşı koyuşları yüzünden orada Vatan Cephesi yönetiminin kurulması biraz gecikti. BKP, RMS ve Vatan Cephesi üyeleri garnizon çevresinde devriye gezdiler ve şehirde kurulan Vatan Cephesi yönetiminin silahlı koruyuculuğunu yaptılar. 13 Eylül'de güçleri çoğalan yurtseverler hücuma geçtiler. Canavar faşistler yıkıcı direniş gösteriyorlardı. Onlar, genç er, RMS'ist Dimitır Genov Vlevin'i öldürdüler. Fakat direnişleri kırıldı. Böylece kıymetli bir kurban karşılığında, faşist yönetim sığındığı son ininde de ezilip yok edildi.

Bulgaristan gençliğinin ayaklanma anındaki savaşını, Parti tarafından yönetilen örgütlendirilmiş bütün vurucu güçlerden ayırt etmek zordu.

9 Eylül 1944 tarihinde Bulgaristan'da kralcı-faşist egemenliği yıkılarak, halk iktidarı kuruldu. 9 Eylül'de yapılan köklü dönüşümün büyük tarihi önemi vardır. 9 Eylül, iki toplumsal ekonomik düzen arasında bir sınır teşkil eder, yani Bulgaristan'da kapitalizmin yıkılması ve sosyalizmin kurulmasının başlangıcıdır. BKP'nin V. Kongresinde Georgi Dimitrov 9 Eylül ayaklanmasının özelliklerini şöyle belirtti: "Ayaklanmada doğrudan doğruya demokratik görevlerin yapıldığı öne sürülmesine karşın, bunlar, ülkemizdeki kapitalist sistemi kökünden sarsmadan, burjuva demokrasisi çerçevesini aşmadan olamazdı."

Ülkemiz emekçilerinin kapitalizme karşı, geçen asrın sonlarından beri yürüttükleri uzun savaş zaferle sonuçlandı. Bu zafere, işçi sınıfının gerçek Partisi olarak yetişen, herkes tarafından halk kitlelerinin yöneticisi olarak kabul edilen, emekçileri ustalıkla savaşa sevk eden, Leninist Bulgaristan Komünist Partisi önderliğinde ulaşılmıştır.

İkinci Dünya Savaşı sırasında Bulgaristan'da proletarya ve emekçi köylülerin kapitalizme karşı yürüttükleri savaşla, çeşitli halk tabakalarının Hitlerci işgalcilere ve faşist diktatörlüğe karşı yaptıkları savaş birleştirildi. Kapitalizm ve faşizme karşı yürütülen savaşta BKP, Leninist taktikleri ustalıkla uygulayarak, bütün antifaşist güçleri Vatan Cephesi saflarında birleştirmeyi başardı.

BKP'nin Kurtuluş Ordusu şahsında kendi silahlı kuvvetini oluşturmasının, faşist orduyu içten çökertme taktiğinin, ayaklanma sırasında orduyu tarafsızlaştırmayı başarabilmesinin bazı yerlerde ise tüm askeri birlikleri kendi tarafına çekebilmesinin Eylül 1944 zaferi için büyük önemi vardı.

Hele Sovyet askerlerinin Bulgaristan topraklarına girerek son derece elverişli şartlar yaratması, ayaklanmanın kısa zamanda zafer kazanmasına yardımcı oldu. Sovyet ordusunun bulunması kralcı-faşist gerici kuvvetleri bir yere kadar felce uğrattı. Böylelikle halk ayaklanmasının zaferini kolaylaştırdı.

V. Kongrede Dimitrov şöyle dedi: "... 9 Eylül Ayaklanmasının zaferle taçlanmasında, yurdumuzun Alman faşist işgalinden kurtarılmasında büyük pay, kardeş Sovyet ordusunundur...

9 Eylül 1944'de halk ayaklanmasının Balkanlarda Sovyet ordusunun zaferiyle birleşmesi, ayaklanmaya yalnızca zafer sağlamakla kalmadı, aynı zamanda ona büyük bir güç ve genişlik kazandırdı."

Ülkemizin geleceği için 9 Eylül 1944 zaferinin, Büyük Ekim Sosyalist Devriminin zaferi kadar önemi vardır. BKP'nin VII. Kongresinde Todor Jivkov yoldaşın okuduğu raporda bu şöylece belirtilmiştir: "... Ülkemizde halk demokrasisi şeklinde gerçekleşen devrim daha başlangıcında kendi yasası gereği öz olarak Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'nin tekrarıdır... Dokuz Eylül Ayaklanması, Ekim Devrimi davasının, koşullarımızda devamıdır... 1917 yılı Ekim ayında, Sovyet işçi ve köylülerinin devrimiyle başlayan, dünya çapında kapitalizmden sosyalizme geçişin bir parçası ve belirtisidir.... Daha başlangıcında o sosyalist karakter taşıyordu."

RMS saflarında örgütlendirilen Bulgaristan gençliği, bu sınıfsal zafere kendi payına düşeni verdi. Gençliğimiz, Bulgaristan halkının burjuvaziye karşı verdiği savaşta her zaman ön saflarda yürüdü, RMS MK bu gerçeği 16 Eylül 1944 tarihinde, Bulgaristan gençliğine gönderdiği iki numaralı genelgesinde haklı olarak belirtti.

Bu genelgede şöyle denmektedir: "Birliğimiz, bugünkü büyük tarihi günlerde bütün halk ve gençlik önüne cesaret ve açık alınla çıkmaktadır. ... Bizi ne darağaçları, ne kurşun, ne hapisler, ne toplama kampları, ne de işkence ve zulümler korkuttu. Binlerce üyemiz illegal çalıştı, gizlilik hayatı yaşadı... Elde silah Hitler canavarları ve onların Bulgar ajanlarına karşı savaştı. Birliğimiz üç bine yakın genç üyesini, halkın özgürlüğü uğrunda kurban verdi. ... Birliğimizin, faşist zindanlarda birkaç bin, toplama kamplarında yüzlerce üyesi vardı. ... Biz, şanlı İşçi Partisinin ilk yardımcısı olduğumuzu kurbanlarımızın kanıyla gösterdik."

SEKİZİNCİ BÖLÜM

GENÇLİĞİN HALK DEMOKRASİSİ YÖNETİMİNİN SAĞLAMLAŞTIRILMASI SAVAŞINA KATILIŞI. GENÇLİK ÖRGÜTLERİNİN BİRLEŞTİRİLMESİ(1944-1948).

1. İŞÇİ GENÇLİK BİRLİĞİNİN (RMS) YASAL VE YIĞINSAL GENÇLİK ÖRGÜTÜ DURUMUNA GETİRİLMESİ. VATAN CEPHESİ GENÇLİK KOMİSYONLARININ VATAN CEPHESİ GENÇLİK BİRLİĞİ KOORDİNE VE İŞBİRLİĞİ ORGANLARINA DÖNÜŞTÜRÜLMESİ

1944 9 Eylül Ayaklanması, Bulgaristan Komünist Partisi'nin yönetiminde emekçi halkımızın sosyalizm yolunda, kralcı-faşist diktatörlüğe, kapitalist zulme ve emperyalist soygunculuğa karşı uzun yıllar boyunca verdiği kahramanca savaşın bir sonucudur. Zaferin temel etkeni, Sovyet ordusunun Hitler kuvvetlerini bütün cephelerde bozguna uğratarak Bulgaristan topraklarına girmesi oldu. Kitlelerin devrimci atılımları, burjuva sınıfının çıkarına hizmet eden halk düşmanı devlet yönetimini yıktı, yerine işçi ve köylü hükümetini getirdi. Yeni hükümet, işçi sınıfı ve onun Marksist öncü Komünist Partisi tarafından yönetiliyordu. Güçlenmeye başlayan işçi-köylü hükümetinin görevi

sosyalizme geçişi sağlamaktı. Bulgaristan'da sosyalist devrimin zaferi, Ekim Devrimi'yle başlayan ve dünya çapında süren kapitalizmden sosyalizme geçişin zorunlu bir sonucuydu. Proletarya diktatörlüğünün bir şekli olan halk demokrasisi yönetimini sağlamlaştırmak için, BKP'nin verdiği savaşta emekçi gençlik, onun örgütleri ve gençliğin çıkarlarını en iyi biçimde koruyan RMS büyük rol oynadı.

9 Eylül ayaklanması gençliğin ekonomik, siyasi ve kültürel alanda gelişimine geniş ufuklar açtı. Halk demokrasisi yönetimi, emekçi halkımızın oğul ve kızlarına çalışma, dinlenme, öğrenim, serbestçe örgütlenme ve politik hayata katılma hakkını tanıdı. Politik ve yığınsal gençlik örgütlerinin çalışmalarına, gençler için kitap yayınına, gençlerin toplantı ve mitingler düzenlemelerine ilk olarak tam olanak yaratıldı.

İşçi Gençler Birliği (RMS) derin bir gizlilikten çıktı. Devrimci çarpışmalarda çelikleşen 15 bin kişilik bir gençlik ordusu, özgürlük gününü şerefle karşıladı. Birliğin, faşizme karşı yürütülen silahlı savaş yılarında yaptığı şerefli işler, ülkeye bağlı ve bilinçli demir disiplini, gençler arasında onun gerçek devrimci bir gençlik örgütü olduğunu gösterdi ve otoritesini yükseltti. İşçi Gençlik Birliği Merkez Komitesinin ilk geniş serbest toplantısı 16-17 Eylül 1944 tarihinde yapıldı. Bu toplantıda faşizme karşı kazanılan zaferde, RMS'nin yardım payı değerlendirildi, halk demokrasisi koşulları içinde, onun ödevinin kökten değiştiği gösterildi. 9 Eylül'e kadar RMS, faşist, kapitalist devlete karşı savaş yürütüyordu. Bu savaş zayıflatıcı, yıkıcı araçlar kullanılmasını istiyordu. Fakat 9 Eylüden sonra yönetime, Komünist Partisinin başında bulunduğu emekçiler geçti. Bu, RMS'den başlıca görev olarak halk yönetiminin güçlenmesine yardım etmesini, yapıcı savaş araçları kullanmasını istiyordu. RMS'nin bu görevi gerçekleştirebilmesi için, halkçı gençliğin kitlesel bir örgütü haline gelmesi ve geniş gençlik çevrelerini saflarında

birleştirmesi gerekiyordu. Bu yüzden, Plenum, birliğin yığınsal bir gençlik örgütü olmasını bir numaralı örgüt görevi kabul etti. Geniş gençlik yığınlarını toplayıp birleştirme, RMS'nin niteliğini kesinlikle belirtecek ilkeler üzerine yapılmalıydı. RMS'nin yakın ve uzak amacı açık olarak belirtilmeliydi. BRP (k) MK Politbürosu, özel bir kararla, RMS'nin niteliğini, halkçı, partisiz gençliğin yığınsal örgütü olarak tanımladı.

RMS'yi gençlere komünist dünya görüşünü benimsetmek için, Partinin yol göstericiliği altında çalışan, gençlik kitlelerine Marksist-Leninist eğitim veren okul olarak tanıttı. Partinin kararı RMS'nin asıl görevlerini şöyle açıklıyordu: Partiye kadro hazırlamak, gençliğin her çeşit sorunlarıyla uğraşacak bir örgüt olmak, gençliğin bütün ihtiyaçlarını karşılamaya çalışmak, çıkarlarını korumak, faşist ideolojiye karşı savaşmak, gençliğin eğitilmesine yardım etmek, yurdumuzun ekonomik kalkınmasına aktif olarak katılmak.

RMS MK halk demokrasisi yönetiminin kurulmasından hemen sonra, iki numaralı bir genelge yayınlandı. Bunda, Parti çizgisinin gerçekleştirilmesiyle ilgili ana görevler ele alındı. Gençlikten doğrudan doğruya gerçekleştirilmesi istenen görevler, iç ve dış durumun zorladığı görevlerdi. Bunların çözümü son amaca varmayı kolaylaştıracaktı. Gençliğe verilen bu temel görevler şunlardı: Savaşın zaferle sonuçlanmasına yardım etmek, hükümetin aldığı tedbirlerin gerçekleşmesine çalışmak, bütün Vatan Cephesi komitelerinde gençlik komisyonları kurmak, halk muhafız ve milis kuvvetleri saflarındaki boşlukları doldurmak gibi işlere aktif olarak katılmak, RMS'de yeni görevlere göre örgüt değişiklikleri yapmaktı. Bunlardan başka, gençlik de RMS'nin bütün çalışmalarını Vatan Cephesi programına göre yapmasını istiyordu.

Bulgaristan ordusu, 9 Eylül'den hemen sonra, faşist Almanya'ya karşı savaşa katıldı. Parti, Bulgaristan halkını Hitlercilere karşı çetin bir savaşa çağırdı. "Ülkenin savunmasına sonuna kadar

katılalım!", "Faşizme karşı son savaşa katılalım!" diyen Parti çağrısına, kent ve köylerden bütün emekçiler katıldı. Her savaşta olduğu gibi burada da RMS ön saflarda idi. RMS, savaşı zaferle sonuçlandırmayı, savaşçı bir ordu kurmayı, orduda bilinçli disiplin yaratmayı, ordu ile halk arasında sarsılmaz bir birlik sağlamayı baş görev sayıyordu. Cepheye gönüllü olarak 40 bin RMS'ist gitti. Yurtseverlik ve kahramanlıklarıyla diğer gençleri de peşlerinden sürüklediler. Cephe gerisinde kalan RMS'istler de seferberliğin kolayca yapılması için çalıştılar, asker ailelerine yardım ettiler, cephedeki askerlere mektup ve koliler gönderdiler ve savaş ihtiyaçlarını karşılayacak üretime aktif olarak katıldılar.

RMS'nin yasal bir örgüt olarak yeniden kurulmasıyla beraber diğer Vatan Cephesi partilerine bağlı gençlik örgütleri de oluşturulmaya başlandı. Çiftçi Gençler Birliği (ZMS) ve Sosyalist Gençlik Birliği (SSM) kuruldu. Bu arada Zveno Gençlik Halk Birliği'nin kurulması için de çalışmalar yapıldı. Bu gençlik örgütleri sosyal yapı, nitelik ve son amaçları bakımından RMS'den farklıydılar. Fakat bu örgütler Vatan Cephesi bayrağı altında çabalarını RMS ile birleştiriyorlardı. RMS, emekçi gençlerin savaş birliğiydi. O Komünist Gençlik Birliğinin Leninist ilkeleri temeli üzerine kurulmuştu. Partinin son amacı olan sosyalizm ve komünizm yolundaki savaşta Partinin yardımcısı ve yedeğiydi. ZMS, kuruluşu ve ideolojisi bakımından bir küçük burjuva örgütüydü. Onun kararsızlığı da bundan ileri geliyordu. ZMS'nin yönetiminde büyük etkileri olan burjuva ve gerici çevreler, emekçi gençleri, doğru yoldan saptırmaya, onları Parti ve halk yönetimine karşı kışkırtmaya kalktılar. Fakat Çiftçi Gençlik Birliği'ndeki yurtsever güçler, gençlik birliğine karşı çıkanların içyüzlerini açıklıyor, birliği koruyorlardı. Sosyalist Gençlik Birliği, Bulgaristan İşçi Sosyal Demokrat Partisi-'nin yönetimi altında bulunuyordu. İşçi ve köylü gençler arasında hiçbir etkisi yoktu. Yalnızca öğrenci gençlik arasında biraz

taraftarı vardı. Zveno Gençlik Halk Birliği, orta ve büyük burjuva çocuklarından gelen pek dar bir zümrenin çıkarını savunuyordu. Geçici bir süre için bu gençlerin çoğu Vatan Cephesi politikasını kabul etmek zorundaydılar.

Vatan Cephesi gençlik örgütleri arasında derin ilke ayrılıklarına karşın, genel konularda birlik de vardı. Az veya çok, bu örgütler yurtsever gençliğin çıkarlarını savunuyorlardı. Kralcı-faşist terör yıllarında, birçok politik sorun karşısında görüşleri birdi veya yakındı. Bu görüş birliği veya yakınlık, 1943 yılında kurulan Merkez Gençlik Komitesi içinde işbirliği yapılmasını sağladı. 9 Eylül ayaklanmasından sonra, Vatan Cephesi programının gerçekleştirilmesiyle ilgili genel isteğe uyularak, gençlik örgütleri aralarında sıkı bir işbirliği kurdular. Vatan Cephesi Milli Komitesinde bir Merkezi Gençlik Komisyonu kuruldu. Gençlik komisyonları, il, ilçe ve yerel Vatan Cephesi komitelerinde de kurulmuştu. Bulgaristan'da gençlik komisyonları tarafından, Vatan Cephesi Birliği temelleri işte böyle atılmıştı.

Vatan Cephesi gençlerinin eylem birliği, genel çıkarlar yolunda yapılan savaşlarda oluyordu. Örneğin: Gericilerin tekrar iktidara geçme çabasına karşı savaşta, Vatan Cephesinin bütünlüğünü korumada, Hitlercilere karşı yürütülen savaşa katılmada, Sovyetler Birliği ve diğer özgürlükten yana halklarla dostluk ve işbirliği yapmada, ekonomiyi ve genellikle ülkeyi kalkındırmada görünüyordu.

Vatan Cephesi Gençlik Komisyonları, genel amaç ve çıkarlar yolunda, ayrı ayrı gençlik örgütlerinin çalışmalarını koordine etme ve bunlar arasında işbirliğini sağlama organı görevi görüyorlardı. Bunların ödev ve kuruluşları Merkezi Gençlik Komitesi direktifinde yer almıştı. 1944'ün Ekim ayı sonunda tüm illerde ve birçok ilçede gençlik komisyonları kurulmuştu. Merkezi Gençlik Komitesinin yardımıyla, Vatan Cephesi temeli üzerinde bir sıra yığınsal örgütler canlandırıldı. Bunlar, cepheye ve ekonomiye

çok önemli yardımlarda bulundular. Dünya antifaşist gençlik hareketiyle ilk bağlar bu örgütler yoluyla kuruldu.

Vatan Cephesi Gençlik hareketi komisyonları, daha ilk çalışmalarında birçok hatayla yüzyüze geldi. ZMS, çabalarını özellikle kendi örgütlerine yöneltmişti. Komisyonların çalışmalarına yeter derecede katılmıyor ve bunların bütün Vatan Cephesi Gençliğini birleştirme organı olduklarını unutuyordu. Bundan başka bazı yerel RMS örgütçüleri de komisyonların rolünü anlamıyor, diğer gençlik örgütleriyle gerçek ve iyi niyetle işbirliği yapmayı gereksiz buluyorlardı. Bu anlayışlarıyla da, ZMS ve SSM gençlik birliği gruplarını engelliyorlardı. Bu temel üzerinde örgütler arasında olduğu gibi, komisyonlar içinde de tartışma ve çatışmalar başladı. ZMS ve SSM gençlik birliklerinin genel çalışmalara karşı ilgisiz davranışları ve bazı RMS'istlerin sekter tutumları, komisyonların rollerini oynamalarına, yani başlıca ödevleri olan örgütler arasında işbirliği sağlamalarına olanak vermiyordu.

Başlıca görüş ayrılığı, eskiden faşist örgütlerde bulunmuş olan gençlere karşı alınacak tutumla, gençlik komisyonlarına girecekler sorunlarında ortaya çıkıyordu. ZMS yığınsal örgütlerin komisyonlara katılmalarına karşı çıkıyor ve örgüt kapılarını ardına kadar açıp sosyal durumu ve siyasi görüşü ne olursa olsun bütün gençleri kabul ediyordu. Ayrıca ZMS, köylerdeki RMS örgütlerine karşı kampanyaya girişmişti.

RMS MK, Çiftçi Gençlik Birliğine faşist unsurların girmesi ve ZMS yöneticilerinin takındıkları gerici tutumların doğuracağı tehlikeyi erkenden sezmişti. Bunun için anlaşmazlığın ortadan kaldırılması ve sıkı bağlar kurulması için çok çaba sarfetti.

RMS Merkez Komitesinin girişimi üzerine, tartışmalı sorunların çözümü ile ilgilenecek her iki Merkez Yönetim tarafından ortak bir komisyon oluşturuldu. Birlikte çalışmalara ilişkin bir genelge yayınlandı. Fakat ZMS, Bulgaristan Halk

Çiftçi Birliğindeki sağcı kanadın etkisiyle, ortak kararların gerçekleştirilmesi için hiçbir pratik tedbir almıyordu. Partinin, bakanlar kurulunun 4 numaralı kararnamesine karşı örgütlediği kampanya sırasında, ZMS bu kampanyaya katılmadı, onu boykot etti, fiilen kararnameyi destekledi. RMS ile ZMS arasındaki tartışma artık açık bir görünüm almış ve Vatan Cephesi gençliği hareketinde iki ayrı görüş belirmişti. Birincisi RMS'nin görüşüydü. Bu görüşe göre, Vatan Cephesi temeli üzerinde, Vatan Cephesi Gençlik Birliklerinde tam eylem birliği olmalı, faşizme karşı uzlaşmaz davranmalı ve anlaşmazlıklar süreç içinde çözülmeliydi. O zamanki koşullar içinde bu, objektif olarak gençlik cephesinde RMS'nin önderlik rolünü desteklemek ve onun Partinin ileri sürdüğü güncel ödevlere yöneltmek demekti. ZMS'ye göre ise ayrı ayrı gençlik birliklerine eşit haklar verilmeli, RMS'nin önderliğine olanak verilmemeli, aralarındaki işbirliği gelişigüzel bir danışma ve konsültasyon durumunu almalıydı. Bu görüş, şüphesiz, Vatan Cephesi gençlik hareketini, geçici ve önemsiz görevlere bağlı olan çeşitli siyasi güçlerin bir kargaşası şekline getirecekti. RMS'ye göre, gençlik birliğinin temeli geniş ve dayanıklıydı. ZMS'ye göre ise, bu temel dar ve dayanıksızdı. Bunun için RMS'nin görüşü gençlik birliğinin güçlenmesi ve dolayısıyla da Vatan Cephesinin sağlamlaşmasına yardım ediyordu. ZMS'nin görüşü ise, gençlik birliğinin zayıflamasına sebep oluyor ve bu durumu da peşinen konjoktürün değişimine bağlayarak çöküşe mahkum ediyordu.

2. TEK GENÇLİK ÖRGÜTÜ KURMA SAVAŞI

Halk Demokrasisi hükümetinin iktidara geçmesinden kısa bir sonra RMS, Bulgaristan'da emekçi gençliğin gerçek kitlesel örgütü oldu. 1944 yılı sonlarına doğru, üyelerinin sayısı 225 bine çıktı. RMS MK, RMS derneklerinin dikkatini, üye olmak isteyenlerin seçimi sorununa çekti, derneğe faşist unsurların

sokulmasına olanak vermemelerini istedi, fakat namuslu gençlere örgüt kapılarını ardına dek açmalarını söyledi. RMS MK, 1945 Ocağında birliğin üye sayısını çoğaltma işinin esas olarak yapıldığını, artık örgüt ve fikir bakımından RMS'nin güçlendirilmesi gerektiğini kararlaştırdı. İdeolojik çalışmaları yoğunlaştırmak, RMS'istlerin Marksit-Leninist eğitimleri için sistemli ve sabırlı bir şekilde çalışmak gerekiyordu. 9 Eylül ayaklanmasından sonra RMS saflarına giren binlerce genç, faşizm yıllarında büyüyüp yetişmişlerdi. Bu sebepten RMS uzun süre çabalarını, faşist ideolojiyle soysuzlaştırılan gençleri, onlara Marksizm-Leninizmi benimseterek eğitmeye yöneltmişti.

Gençlerin önemli bir kesimi RMS dışındaydı. Kimisi ZMS'ye, kimisi SSM'ye, kimisi Znevo'ya üye idi, kimisi de örgüt dışındaydı. Halkımızın önünde duran tarihsel görevlerin gerçekleştirilmesine aktif olarak katılmalarını sağlamak ve bu gençlerin de eğitilmeleri için ciddi çalışmalar gerekiyordu. Vatan Cephesi Gençlik Komisyonlarının, gençlik birliklerinin çalışmalarını yönlendirmeleri, örgütsüz gençleri halk yönetimi etrafında toplayıp, tüm gençlik kuvvetlerine ortak yön vermeleri gerekiyordu. Fakat onlar başlı başına örgüt değillerdi. Vatan Cephesi Komitelerine bağlı gençlik organlarıydı. Kendi yerel örgütleri olmadığından, gençlik işlerine önderlik edecek durumda değillerdi. Gençlik eylemleri, ayrı siyasal görüşleri temsil eden örgütler tarafından yönlendirilmek istendiği için, bu örgütler arasında anlaşmazlıklar çıkıyordu.

Gericiliğin, Vatan Cephesinin birliğine karşı artan çalışmalarının, gençler arasında da etkisi oldu. Gençlik birliklerinin, gençlik komisyonları oluşturmak, bir sıra sorunlarda eylem birliği sağlamak gibi şüphe götürmez başarılarına karşın, 1944 yılı sonlarına doğru Vatan Cephesi gençlik hareketinde fikir ayrılıkları ve çelişmeler, birliğin bundan böyle gelişmesini, hatta varlığını tehdit edecek boyuta gelmişti. Bakanlar kurulunun 4 numaralı kararname-

siyle ilgili olarak kendini gösteren ilk ciddi, karşıdevrimci saldırı, gericiliğin yenilgisiyle sonuçlandı. Gericiler geri çekilmek zorunda kaldı. G.M. Dimitrov, Bulgaristan Çiftçi Halk Birliği yönetiminden uzaklaştırıldı. Sağcı unsurların tüm direnişlerine karşın, Komünist Partisi yüksek otoritesi ve yetenekleriyle devrime sosyalist yön vermeyi başardı. Fakat gericiliğin etkisi BZNS ve BRSDP'de, bunların gençlik birliklerinde ve Zveno'da devam ediyordu. Bu ise Vatan Cephesinde olduğu gibi, gençlik arasındaki birliği de yeni yeni tehlikelerle yüz yüze bırakıyordu.

9 Eylül 1944 tarihinden sonra RMS'nin, Vatan Cephesi gençliğine vermek istediği yön, gençlik komisyonlarının yardımıyla, gençliğin siyasi örgütleri arasında eylem birliği sağlamak, RMS ile SSM'yi birleştirmeye çalışmak, hatta Zveno Gençlik Halk Birliğini de bu birliğe çekmeye uğraşmak ve böylece ileride tek sosyalist gençlik örgütü oluşturmaktı. Fakat o sırada ZMS'nin katılmasına olanak yoktu. 1944'ün sonlarına doğru RMS MK, bu şekilde güdülen birleşme çizgisinin beklenen sonucu vermediğini gördü. Bundan sonra örgütün güçlenmesine yararlı olacak başka şekiller arama yolunu tuttu. O zamanlar, kurulması düşünülen tek birliğin dışında, RMS'den sonra üye sayısı bakımından ikinci gelen ZMS kalıyordu. Gençliğin birleşmesinde temel güçlük ZMS'nin başında bulunanlardan geliyordu. 4. kararnameyi fırsat bilerek azgınlaşan gericiliğin bozguna uğratılmasından sonra, gericilerin gençler arasındaki etkisinin önüne geçilmesi de kolaylaşmıştı. Gericiliğin etkisinin kırılması, ancak örgüt ayrılıklarını ortadan kaldırıp Vatan Cephesi temeli üzerine tek bir gençlik örgütü oluşturmakla mümkün olacaktı. RMS yöneticileri ZMS üyelerinin çoğunun tek örgüt kurma fikrini destekleyeceğini umuyor, ZMS yönetiminin gösterdiği direncin kırılacağına ve böylelikle gençleri zehirleyen mikrobun ortadan kaldırılmış olacağına güveniyordu. Halkçı gençliğin beraberce gösterdiği çaba-

lara, küstahça el koymak isteyen ZMS yöneticilerinin karşısına tek gençlik örgütü çıkarılmalıydı.

RMS MK, Georgi Dimitrov'a tek gençlik örgütü kurulması fikrini bildirdi.

G. Dimitrov da ilke olarak tek gençlik örgütü kurulması fikrine taraftar olduğunu açıkladı ve niteliğini şöyle tarif etti: Savaşçı, ilerici, antifaşist, toplumsal ve kültürel bir örgüt. Ona göre, böyle tek bir gençlik örgütünün kurulması, yakın geleceğin amacı olmalı, yani gençlik komisyonları sağlamlaştıktan ve gençlik örgütleri arasındaki işbirliği güçlendikten sonra yapılmalıydı. RMS MK 21 Ocak 1945 tarihinde yaptığı bir oturumda Georgi Dimitrov'un önerileri üzerinde durdu ve oybirliğiyle şu kararı aldı: Demokratik örgütlerde daha sıkı işbirliği yapılmalı ve birleşik antifaşist gençlik örgütü oluşturulmalıdır. Bu karar RMS'yi doğrudan doğruya Vatan Cephesi Gençlik Birliklerinin tek bir örgüt olarak birleştirilmesi işine pratik olarak başlamaya yöneltiyordu.

Dimitrov'a göre, tek gençlik örgütü kurmaya, komisyonlar yardımıyla gençlik arasında birlik güçlendirildikten sonra başlanmalıydı. RMS MK'nın kararı her iki görevin de paralel olarak aynı zamanda yapılması isteğini ileri sürmüş ve doğrudan doğruya tek örgüt kurma direktifini vermişti.

RMS, hemen tek gençlik örgütü kurma kampanyası açtı. Gençlik basını, tek gençlik örgütünün (EMO) bir zorunluluk olduğunu, geniş çapta propagandaya ve onun nitelik ve amacını açıklamaya başlamıştı. Bir kısım köy ve ilçe gençliği oybirliği ile aldığı kararlarla RMS'nin önerisini benimsedi. SSM, Zveno Gençlik Halk birliği Merkez yönetimi de tek örgüt kurma fikrini desteklediklerini açıklamışlardı. 1945 yılı Şubat sonu ve Mart başında toplanan BRP (k) MK'nin VIII. genişletilmiş oturumunda benimsenen kararda şunu okumaktayız: "BRP (k) fikir, din ve millet ayırımı yapmaksızın, tüm gençliğin, Vatan Cephesi bayrağı altında tüm demokratik

gençliği birleştirecek olan tek bir antifaşist gençlik örgütü kurma girişimini destekleyecektir."

ZMS Merkez Yönetimi, EMO'nun kurulmasına kesinlikle karşı çıktı. Çünkü o, çok iyi seziyordu ki, tek gençlik örgütünün kurulması, Vatan Cephesi temelleri üzerinde de olsa, tüm gençliğin Komünist Partisinin ideolojik ve politik etkisi altına geçmesi demekti. Zaten böyle bir bakış açısı kaçınılmazdı. Çünkü RMS, en güçlü örgüttü. Örgütsüz gençler arasında da büyük etkisi vardı. Hazırlıklı kadrosu, bilime dayanan doğru bir ideolojisi vardı ve Parti tarafından yönetiliyordu. Tek örgüte karşı koymak, Partinin gençlik arasında etkisinin artmasını önlemek demekti. ZMS Merkez Yönetimi, EMO'ya, RMS'nin savunduğu fikirleri gençler arasında aşılama aracı gözüyle bakıyordu. Ve ZMS'nin EMO'ya girmesini istemiyordu. Merkez Yönetiminin bu tutumu ZMS'ye üye olan ve tarihsel gelişimin yasalarını anlamayıp, sosyalizmin bir zorunluluk olduğunu göremeyen bazı gençler tarafından destekleniyordu.

RMS, EMO'yu kurma işinin yanında, diğer gençlik örgütleriyle yapılan çalışmalarının düzeltilmesine ve Vatan Cephesi Gençlik Komisyonlarının güçlendirilmesine de çalışıyordu. ZMS'nin Merkez Yönetimiyle, gençlik örgütlerini düşman unsurlardan temizlemeyle ilgili genel komisyonlar oluşturulması ve 18 yaşını dolduran tüm gençlere siyasi haklar verilmesi için mücadele yürütülmesinde fikir birliğine varılmıştı. RMS MK, SSM MK ile ortak çalışma yürütmek için genel bir komite kurma anlaşması yapmıştı. Seçim hakkı, özgürlük Kredisi'ne (Obligatsiya) gençliğin katılması, cepheye yardım, Bulgaristan'da 10 bin Yugoslav çocuğun kışlamasını sağlama kampanyaları, gençlik komisyonlarını aktifleştirmek konusunda bazı belli tedbirler alınmıştı. Ortaokul gençliği arasında tek bir örgüt kurmak için dört örgüt genel bir anlaşmaya varmıştı. Tüm bu ortak çabalar, öğrenci gençliğin örgüt birliğine hız vermişti. Merkezi Gençlik Komisyonu 9 Şubat'ta bir genel

öğrenci örgütü kurma isteğiyle ortaokul öğrencilerine yapılacak çağrıyı benimsedi. Çağrı hemen yankı buldu. RMS'nin girişimi üzerine, tüm çocuk örgütlerinin Septemvriyçe Vatan Cephesi çocuk örgütleriyle birleştirilmesine başlandı. Yüksek okullarda, tek üniversiteliler örgütü kurma çalışmaları hızlanmıştı.

Vatan Cephesinin I. Kongresinde (9-12 Mart 1945) gençliğin birliği sorunu da incelenmişti. Fakat BZNS ile ZMS'nin itirazları yüzünden, kongre EMO sorunuyla ilgili kesin bir karar almamıştı. Kongre kararında gençliğin örgütsel birliği için önce Vatan Cephesi komisyonları etrafında sımsıkı toplanmaları öneriliyordu. Kongreden sonra SSM ile Zveno Gençlik Halk Birliği açıkça EMO'ya karşı çıktı. Buna karşın, RMS'nin tek örgüt kurma ajitasyonu durmuyordu. Hatta birçok yerde tek gençlik dernekleri kuruluyordu. Bu derneklere çoğunlukla RMS'istler bir kısım örgütsüz gençler, pek az da ZMS'ist giriyordu. Vatan Cephesi gençliğinin tek örgütünü kuracakları yerde, yalnızca RMS ile ZMS gibi politik örgütleri birleştiriyorlardı. Gerçekte EMO, RMS'nin bir kopyası olarak kuruluyordu. Hatta birçok yerde RMS derneklerini EMO örgütü olarak açıklayarak şeklen kuruluş formalitelerini kolayca tamamlıyorlardı. Üstelik de RMS MK'nın derneklerin ikna yoluyla kurulması kararı çiğnenerek, ZMS'istler ve ZMS gruplarına baskı yapılıyor, EMO'ya karşı olanlar faşist olarak nitelendiriliyordu. ZMS'nin bağımsız çalışma sloganının çok tutulduğu bir sırada bütün davranışlar tek örgüt kurma sloganının gözden düşmesine ve RMS ile ZMS arasında görüş ayrılıklarının derinleşmesine neden oluyordu.

RMS V. Ulusal Kongresi Sofya'da 25-28 Mart 1945 tarihinde yapıldı. Bu RMS'nin IV. Kongreden on yıl sonra toplanan ilk serbest kongresiydi. Kongre öncesi günlere kadar RMS'nin üye sayısı 420 bini bulmuştu. Kongreye ilk olarak Leninist Komünist Gençlik Birliği (VLKSM) heyeti katılmıştı. Romanya, Arnavutluk, Yugoslavya ve Yunanistan ilerici gençlik temsilcileri de Kongrede hazır bulunmuşlardı.

RMS'nin V. Kongresi birliğin önünde duran görevleri incelemişti. Her şeyden önce gençlerin yurt savaşına katılışı, ekonomik kalkınma ve genç kuşağın Marksist-Leninist ideolojiye göre eğitilmesi sorunlarını ele almıştı. Tüm bu görevlerin çözümü, gençlik güçlerinin daha sıkı bir şekilde birleşmelerini gerektiriyordu. Bu yüzden de, tek örgüt kurma sorunu Kongrenin baş sorunuydu. Gençliğin birleşmesinin, ancak gönüllü olarak birlikte çalışma şeklinde olması gerektiğine dikkat çekilmişti. EMO gençlere zorla kabul ettirilmemeli, gençler onu isteyerek kendileri kurmalıdırlar. Bunun için bu yolda hayli propagandaya gerek vardır. Tüm koşullar hazırlandıktan sonra birleşme işine geçilmelidir. Bazı yerel RMS'istlerin kusurları, bocalamalar ve acele davranışları belirtildikten sonra EMO'nun kurulması için, diğer gençlik örgütlerindeki, hatta bazı Vatan Cephesine bağlı gençlerdeki kararsızlıkları göz önüne alan Kongre, doğrudan doğruya tek dernek kurulması işini ön plana almak yerine gençlik komisyonlarının çalışmalarını düzeltmeyi ön plana aldı. Gençliğin tek bir örgüt içinde toplanması için yapılacak aydınlatma çalışmalarının, bu komisyonlar yardımıyla yapılmasına dikkati çekti.

RMS V. Kongresi, EMO'nun niteliğini doğru bir şekilde tarif etti, Georgi Dimitrov'un talimatına ve Vatan Cephesi Kongresi kararlarına uygun olarak, RMS'nin dikkatini, çeşitli gençlik örgütlerini birleştirmeye kalkmadan önce, tek örgüt kurma koşulu olan gençlik örgütleri arasında eylem birliğini güçlendirmeye çekti. Böylece Kongre diğer gençlik örgütleriyle anlaşmaya, çelişmelerin yok edilmesine, gençlerin Vatan Cephesi hükümeti ve Parti politikası etrafında sımsıkı birleşmelerine büyük önem verdiğini gösterdi.

Fakat kongrenin bu doğru kararlarından gereken sonuçlar çıkarılmamıştı. RMS, kararları yaşama geçirmede başarısız oldu. RMS dernek ve örgütleri hâlâ gençlik komisyonlarının çalışmasını küçümsüyor, doğrudan doğruya tek dernek kurmaya çalışıyorlardı. Diğer taraftan Vatan Cephesine karşı olan çevreler

de yeniden aktifleşiyordu. Bu unsurlar, ZMS'nin gerici yönetiminden yararlanarak komünistlerin EMO'yu kurma sloganlarını Vatan Cephesi Birliğine ve Partiye karşı bir savaş aracı olarak kullanmaya başladılar. Gericilerin bu amaçları 7 ve 8 Nisan 1945 tarihinde yapılan ZMS ulusal Kongresinde açığa çıktı. Kongrede okudukları raporlar, yaptıkları konuşmalar, kabul ettikleri kararlarda Vatan Cephesinin birliği için söyledikleri demagojik sözlerin altında hükümet politikasına ve Komünist Partisine karşı saldırılarda bulunuyorlardı. EMO'yu gençliğin birliğine bir suikast olarak değerlendiriyorlardı. Kongre ZMS'ye Gemetovcu bir merkez yönetim seçmişti. Bununla ZMS'nin ileride Vatan Cephesine karşı olan yolunu belirlemişti.

BRP(k) MK, gerici güçlerin Vatan Cephesindeki örgütlerinin başkaldırdığını anlayınca, yıkıcı planlarının içyüzünü açıklamak üzere kampanyaya girişti. Partinin aldığı tedbirler, BZNS içerisinde Vatan Cephesi taraftarlarınca desteklenince, ZMS yöneticilerinin durumları ağırlaştı. Baştakiler örgütü yönetemiyordu. 8 ve 9 Mayıs 1945 tarihinde toplanan BZNS'nin Ulusal Kongresi, Gemetovcuları eleştirdi, eski yönetimi düşürdü, yerine yeni bir yönetim seçti. Bu değişiklik Vatan Cephesi gençlik hareketi için çok önemliydi. Çünkü bu, ZMS'de bulunan Gemetovculara da ağır bir darbeydi.

Yine bu sırada SSM'nin parçalanması girişiminde de bulunulmuştu. BRSDP ve SSM'deki gerici güçler onun Vatan Cephesi yönetimine karşı saldırıya geçmişlerdi. SSM MK, bölücülere karşı kesin bir tavır takınmıştı. SSM'nin bazı il yöneticileri değiştirilmişti. Ayrılığa neden olanların en aktifleri, hatta Merkez Komitesine üye olanlar bile birlikten kovulmuşlardı.

ZMS yönetimindeki değişiklik, SSM'deki gerici girişimlerin suya düşürülmesi, canlanmakta olan karşıdevrimcilerin bozguna uğraması demekti. ZMS ile SSM örgütlerinin Vatan Cepheci nitelikleri sağlamlaştı. Bu örgütlerdeki sağcılar uzaklaştırılmış

veya etkisiz duruma getirilmişlerdi. Böylece Vatan Cephesi gençlik hareketinin güçlenmesine ve gençlik birlikleri arasındaki ilişkilerin düzeltilmesine elverişli koşullar yaratılmıştı.

Öğrenci örgütünün (EMOS) kurulması işi de bir hayli kolaylaşmıştı. Bu örgüt orta dereceli okulların çoğunda kurulmuş ve öğrencilerin çoğunluğunu saflarına almıştı. Geçici tüzüğü yayınlanmış, Merkez Yönetimi de onaylanmıştı. Askeri okullardaki öğrenciler de Septemvriyçe örgütünde toplanmıştı. Haziran ayında Halkçı Üniversiteliler Genel Birliğinin kuruluş kongresi yapılmıştı. Üniversite gençliğinin birleşmesi bir gerçekti. Böylece 1945'in ilkbaharında ilkokuldan üniversiteye dek tüm öğrenciler tek bir antifaşist öğrenci örgütünde birleşmişlerdi. Bu durum Vatan Cephesi genel gençlik hareketine yeni güçler kazandırdı.

Siyasi gençlik örgütleri arasındaki ilişkiler, anlaşma yönünde gelişiyordu. RMS MK ile ZMS Merkez Yönetiminin ortak oturumunda genel bir deklarasyon kabul edildi. Deklarasyonda ZMS'nin eski yöneticilerinin Gemetovcu politikası eleştirildi. Kurulan bütün örgütler onaylandı, anlaşmazlığı yok edip işbirliğini sağlamlaştırmak konusunda bir genel ister belirtildi. Deklarasyon şöyle diyordu: "ZMS ile RMS'nin gelecekteki yolu, dostluk, Vatan Cephesinin, yurdumuzun kalkınma yolundaki çalışmasına omuz verme yolu olmalıdır." 2 Haziran 1945 tarihinde BRP (k) MK'nin Politbürosu ile BZNS Merkez Yönetimi ortak bir deklarasyon kabul etmişlerdi. Deklarasyonda RMS ile ZMS arasında işbirliğinin genişletilmesi ile ilgili her iki Partinin de arzuları belirtilmişti. Gençlik birliklerinin dikkati ortak çalışmalarda onları birleştirecek olan genel noktalara çekilmişti. Ayrıca, EMO ile ilgili görüş ayrılıklarının ortadan kaldırılması için olumlu adımlar atılmıştı. RMS MK, ZMS Merkez Yönetimine çok önemli yardımlarda bulunmuştu. Yerel RMS komite ve örgütleri, ZMS'yi Gemetov'culardan temizlenme işinde de yardım etmişti.

Birçok yerde irtibat komisyonları kurulmuştu.

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Bulgaristan'da siyasi ortam köklü değişikliklere uğramıştı. Karşıdevrimci güçler, halk demokrasisi yönetimine karşı koymak, burjuva iktidarını geri getirmek için denemelere kalkıştılar. Eskiden yaptıkları denemelerde uğradıkları yenilgileri unutmuş gibi yeni saldırılara hazırlanıyorlardı. Bu başkaldırma Avrupa'daki kapitalist gericiliğin, Sovyetler Birliği ve sosyalizme karşı giriştiği kışkırtmalara dayanıyordu. Bulgaristan'da karşıdevrimci güçlerin artmasına bazı iç etkenler de yardımcı olmuştu. Burjuvazinin siyasi egemenliğini ortadan kaldıran 9 Eylül Ayaklanması, onun ekonomik dayanaklarına pek dokunmamıştı. O sıra, Vatan Cephesi Hükümetinde, yurdumuzu sosyalizm yolundan saptırmak sevdasına kapılmış olan bazı gerici, antikomünist görüşlü kimseler vardı. Bunların BZNS, BRSDP, Zveno Halk Birliği ve ordu yönetim kademelerinde birçok adamı vardı. Savaş ve Hitlerciler tarafından halk ekonomisinin soyulup soğana çevrilmesi sonucunda, yurdun ekonomik durumu ağırlaşmıştı.

Karşıdevrimci güçlerin eyleme geçtikleri şu olaylarla açıkça görüldü: Faşist kalıntıların aktifleşmesiyle, illegal legion örgütlerinin, silahlı terör ve sabotaj gruplarının kurulmasıyla ve Vatan Cephesi içerisinde burjuva muhalefetinin grup olarak ortaya çıkmasıyla BZNS ile BRSDP'nin gerici yöneticileri Vatan Cephesine karşı açık savaşa geçtiler. Onlar, Hükümetin, 26 Ağustos 1945'te yapacağı parlamento seçimlerine karşıydılar. Hatta İngitere ile Birleşik Amerika'ya seçimlerin geriye atılması ve devletlerarası denetim altında yapılması ricasında bulunmuşlardı. 1945 Temmuzunda BZNS sekreteri Nikola Petkov açıkça Vatan Cephesinden ayrıldı ve BZNS içinde ayrılıkçı bölücü bir yönetim kuruldu.

BRP (k) MK, gericilerin gerçek yüzlerini açığa çıkarmalıydı. Halk arasında geniş çaplı bir aydınlatma çalışması yürütmeye başladı. Bütün Partilileri ve RMS'istleri seferber etmek için ted-

birler aldı. Karşıdevrimcilerin saldırısı, Vatan Cephesi gençlik hareketini önemli bir kuruluş süreci içinde yakalamıştı. Hem de bu sürecin henüz başındaydı. Öyleki şartlar gericilere gençliğin birliğini bozmaya yardım edebilecekti. Çünkü gençlik birliklerinin bir dizi sorunu vardı. SSM'de bölücülerin açığa çıkarılması, örgütü bir dereceye kadar sağlamlaştırsa da tümüyle etkiden kurtulmuş değildi. Gericiler fırsat kolluyorlardı. Zveno Gençlik Halk birliğinde de, Vatan Cephesine karşı bir hareket belirdi. Ama en ağır durumda olan örgüt ZMS idi. Ağır buhrandan henüz kurtulmuştu. Tümüyle bir örgüt hayatına kavuşamamıştı. Yerel örgüt yöneticileri kararsız, örgütleri zayıftı. Hatta merkez yönetiminde bile bir birlik, saptanmış bir siyasal çizgi yoktu. ZMS yönetiminden uzaklaştırılanlar, N. Petkov darbesini BZNS'ye karşı kullanarak durumlarını iyileştirmek çabası içindeydiler. Ağustos ayında ayrıca bir de merkez yönetim oluşturdular, avantaj büsbütün muhalefete geçti.

Bu durum karşısında RMS, eski devrimcilerin gençlik cephesindeki saldırılarını geri püskürtmek amacıyla tüm güçlerini seferber etmişti. Legionerlerin illegal direnişlerine karşı inançla savaşıyordu. Tekrar Vatan Cephesi gençlik hareketinin sağlamlaşması yolunda çabalar göstermişti. RMS MK, ZMS Merkez Yönetimine, çiftçi gençliği kazanma hareketinde doğru yön alabilmesi ve BZNS'deki birliği yıkmak isteyenlere karşı doğru ve kesin bir tavır koyabilmesi için yardım ediyordu. Ortak oturumlarda RMS MK, ZMS Merkez Yönetiminin pasif davranışını eleştiriyor, bölücülere karşı çetin savaş yürütülmesinde diretiyordu. RMS MK, Merkezi Gençlik Komisyonu, SSM ve Zveno Gençlik Halk Birliğinin Merkez Yönetimleri; muhalefetin oluşturduğu ZMZS Merkez Yönetimine karşı çıkarak yalnızca ZMS Vatan Cephesi Merkez Yönetimini tanıdıklarını bildirdiler.

Narodno Sabraniye seçimlerine hazırlık, Vatan Cephesi ile karşıdevrimciler arasında çetin bir çarpışmaya dönmüştü. RMS,

üyelerine, bir an önce ön seçim hazırlığına başlama yönünde yazılı bir çağrı yaptı. MK, gericilerin içyüzlerinin açıklanması, Vatan Cephesinin ön seçim programıyla ilgili aydınlatma çalışmalarının yürütülmesi, seçimler için geniş ölçüde çalışmalar yapılması, seçim kampanyasında gençlik birlikleri arasında çalışma ve eylem birliği sağlanması için tedbirler almıştı. RMS MK ile ZMS Merkez Yönetimi, gençliğin seçimlere aktif olarak katılmaları için bir çağrı yayınlamıştı. Merkezi gençlik komisyonu da gençlerin seçimlere katılmasını sağlayacak tedbirleri inceden inceye gözden geçirerek, bir merkezi gençlik seçim komisyonu oluşturdu. SSM MK ile Zveno Gençlik Halk birliği MK da özel bir deklarasyon yayınlamıştı. Bütün gençlik gazeteleri, Narodna Mladej gazetesi denetiminde birleşmişlerdi. Yüzlerce ajitasyon grubu, gezici brigadalar, binlerce genç fabrika ve zavotlara, mahalle ve köylere giderek Vatan Cephesi programını açıklamaya çalışıyorlardı. Kent ve köyleri güzelleştirmek, kanallar açmak, yollar ve köprüler yapmak, okul ve okuma odaları kurmak, köyleri elektrik ve suya kavuşturmak vb. için günlerce çalışmışlardı. Bu karşılıksız çalışmalarıyla örnek oluyorlardı. 1 Mayıs ve 9 Eylül onuruna düzenlenen yarışlarda, Sofya'da demiryolu atölyesinde çalışan RMS'istler ilk gençlik üretim brigadasını kurdular ve bütün gençliği üretim yarışına çağırdılar. Sonra bu örnek girişim binlerce genç tarafından yinelendi. Ruse şehrindeki Mülhaupt fabrikasında 14 RMS'ist köylülere yardım etmek üzere ilk emek ve kültür brigadasını oluşturdu. Bu yurtsever yardımlaşma bütün yurdu kaplamıştı. Emek ve kültür brigadaları, Hitlerciler tarafından acımasızca soyulan köy halkına, parasız yardımlarda bulunmuşlardı. G. Dimitrov bu brigadalara köy ve kent arasındaki dostluğu sağlamlaştıracak, Vatan Cephesini her yönüyle güçlendirecek ve yurdumuzu kalkındıracak bir araç gözüyle bakmıştır.

Dış emperyalist baskının etkisiyle Narodna Sabraniye seçimlerinin ertelenmesi, gericilerin cesaretini artırmıştı.

Bu da, Vatan Cephesinin bir an önce ve her yönüyle sağlamlaştırılmasını gerektirmişti. ZMS Merkez Yönetimiyle, onun muhalefet yönetimi arasında, çiftçi gençliği kazanmak için şiddetli bir çarpışma başlamıştı. SSM'deki bazı gerici çevreler de ayrıca kendilerine bir merkez komitesi seçtiler ve büsbütün muhalefetten yana geçtiler. Zveno Gençlik Halk Birliğinde de başarısız bir parçalama girişiminde bulunuldu. Gençliğimizin önünde; Vatan Cephesini sağlamlaştırmak ve gericilerin gençliğin birliğini parçalamak için ustaca yararlandıkları RMS örgütçülerinin bazı sekter yöntemlerini yok etmek gibi önemli görevler duruyordu. Seçimlerin geri atılmasından sonra, Vatan Cephesi birliğinin her yönden sağlamlaştırılmasını isteyen Parti genelgesi, Tek Gençlik Örgütü etrafında birleşme sorununun kesin olarak çözümlenmesi talebini dile getiriyordu. BRP (k) MK Politbürosu 11 Eylül 1945 tarihli kararında, gençler arasında tek örgüt oluşturulmasına ve bu yoldaki propagandaya ara verip bütün çabaların Vatan Cephesi gençlik Komisyonlarına yöneltilmesini salık veriyordu. Şüphesiz, burada genel olarak tek gençlik örgütünün zorunluluğu reddedilmiyordu. Parti bu durum karşısında RMS'ye nasıl hareket etmesi gerektiğini anlatmış, bazı kusurlarını göstermiş ve onu ayrı ayrı gençlik örgütlerinin var olduğu bir ortamda gençliği bu örgütler arasındaki işbirliğini güçlendirmeye yöneltmişti. Politbüronun bu görüşü, Merkezi Gençlik Komisyonu ve Vatan Cephesi Ulusal Komitesi tarafından onaylanmıştı. Böylece tek gençlik örgütü sloganı gündemden çıkarılmıştı. Gençler arasında işbirliği yapmanın ve birleşmeyi sağlamanın asıl şekli ve yolu olarak gençlik komisyonlarının üyelerini artırmak ve onların çalışmalarını genişletmek hareketi ana hedef olarak korunuyordu. Ama her şeyden önce bu hedefi gerçekleştirmeye elverişli ortamın oluşturulmasına dikkat çekiliyordu.

RMS'nin tek gençlik örgütü oluşturma düşüncesi ilke olarak doğruydu. Bütün emekçi gençliğin birleşmesi ve Partinin önder-

liği altına geçmesi, Bulgaristan'da proletarya diktatörlüğünün sağlamlaşmasının önkoşullarından biriydi. Parti, bütün gençliği, ulusal bağımsızlığımızı savunmak, ekonomimizi kalkındırmak, sosyalist kuruluşun koşullarını yaratma savaşına çekebilmek için, önce gençlik üzerinde tam yönetimini kurmalı, onu Marksist-Leninist özle eğitmeliydi. Çünkü demokratik gençliğin büyük bir kesimi, Komünist Partisinin nihai amacını kavrayabilecek düzeyde değildi. BRP (k) MK, tek Marksist-Leninist gençlik örgütü kurma yolunda ilk aşama olarak, bütün gençliğin daha yakın ve kabul edilebilir amaç ve çıkarları temeli üzerine EMO'nun kurulmasını gösterdi. Parti ve G. Dimitrov tarafından hazırlanan EMO'nun programı, yurttaki siyasi koşullara ve Vatan Cephesi gençlik hareketinin durumuna uygundu.

Fakat RMS'nin 1945 yılı boyunca verdiği EMO'yu kurma savaşı başarısızlığa uğradı. 1945 Ekim ayı başlarında EMO'yu kurma ödevi gündemden çıkarılmıştı. Buna neden, yılbaşına oranla yurttaki siyasal koşulların büyük ölçüde değişmesiydi. EMO'yu kurma çalışmalarının başarısızlığa uğramasında RMS'nin yaptığı bazı yanlışların rolü de vardı. Bu yanlışların en önemlisi RMS'nin, EMO'nun kurulması için gereken koşulları yaratmadan, doğrudan doğruya EMO'yu kurma işine girişmesidir. Ayrıca, Vatan Cephesi Gençlik Komisyonlarının temel görevi olan ortak çalışma sırasında gençlik arasındaki birliği güçlendirmesi işi de yapılmamıştı. RMS gençlik örgütleri arasında iş ve eylem beraberliğini geliştirme görevini gerçekleştirmeden, gençlik birliğinin daha yüksek bir düzeyi sayılan, tek gençlik örgütünü kurma işine girişmişti. Gençlerin ortak hareketinin üzerinde şekilleneceği temeli genişletmek, gönüllü örgütlenmenin ve siyasi bakımdan birleşmenin gerekliliğini anlamaları için yavaş yavaş daha uzun bir zaman, bıkmadan çalışmak gerekirdi. RMS bu aşamaları atlamakla acele etmişti. Böyle bir zorlama ise öteki gençlik örgütleriyle yaptığı ortak

çalışmalara kötü etki etmişti. Bu kötü etkiler RMS'nin sekter tutum ve davranışları yüzünden bazı yerlerde öteki gençlik birliklerinin örgüt işlerine kabaca karışmaya kalkışmasında, tek örgütün zorla oluşturulmasında, ZMS'yi küçümseme ve gereken ilgiyi göstermemesinde, EMO'yu RMS biçimine sokmaya kalkarak onun asıl niteliğini değiştirme çabalarında açıkça görülüyordu. RMS'de, hızla değişen koşulların gerektirdiği esneklik, hoşgörü ve anlayış yoktu. Yöneticiler gençlik birlikleri arasındaki ilişkilerin iyileştirilmesi, fikir ayrılıklarının giderilmesi için alınan bir sıra karar ve öneriyi gerçekleştirmiyorlardı.

Bütün bu kusurlara rağmen, RMS'nin 1945'te yaptığı tek gençlik örgütü kurma savaşının, Bulgaristan gençlik hareketinin gelişmesinde önemi büyüktür. Tek örgüt kurulamamışsa da, gençlik arasında birlik daha yüksek bir düzeye ulaşmıştır. Muhalefetin, RMS dışındaki Vatan Cephesi gençliğini kazanıp Komünist Partisine karşı koyma girişimi başarısızlığa uğratıldı. Gençliğin hiç de az olmayan bir kısmı birlik yolundan ayrılmıştı. Ama yine de Vatan Cephesindeki, ZMS, SSM ve Zveno Birliği örgütleri korunabildi. Vatan Cephesi gençliği de iç bütünlüğünü koruyabildi. Birleşik öğrenci örgütleri ise varlıklarını sürdürdüler. Gençlik arasında işbirliğini daha da geliştirecek bir anlaşma saptanmıştı. Bir yıl sonra bu anlaşma Demokratik Gençlik Komitelerini kurulmasını sağladı.

3. VATAN CEPHESİ GENÇLİK HAREKETİNDE YENİLİK. DEMOKRATİK GENÇLİK KOMİTELERİNİN KURULMASI

1945 yılı sonbaharında Vatan Cephesi gençlik hareketi, ciddi güçlüklerle karşı karşılaştı. Hele ZMS'nin durumu çok ağırdı. Çiftçi gençlik gruplarının önemli bir kısmı ile birlik yöneticilerinin çoğu muhalefete katılmışlardı. Fakat ZMS'nin asıl zayıflığı üyelerinin azalışında değil, saflarında yuvalanan kararsızlık ve kuşkudaydı. ZMS'nin birçok grup ve girişimcisi, ayrılık yaratanlara karşı

kesin tavır almıyor, ikiyüzlü bir davranış içine giriyorlardı. Vatan Cephesi ile ilişki kesme sorununda çoğu zaman muhalefeti destekliyorlardı. Hatta merkez yönetim bile bu konuda sallantılı tutumdan kurtulamamamıştı. Ancak yıl sonuna doğru ZMS gençliğini kazanmaya ve onu muhalefetin etkisinden kurtarmak için aktif çalışmaya başlamıştı. Böylece ZMS alınan bazı enerjik tedbirlerle bir dereceye kadar ayakları üzerine basabilmişti. Doğal olarak bu, tüm Vatan Cephesi gençliğinin bir başarısı sayılabilirdi. Çünkü muhalefetçi ZMS, çiftçi gençlerin biricik yasal temsilcisi olduğu savını ileri sürme olanağından yoksun bırakılmıştı.

Ortaya iki sosyalist gençlik birliği çıkmıştı (Vatan Cephesi ve muhalefet). Ama SSM örgüt ve üyelerinin çoğu Vatan Cephesini destekliyorlardı. SSM, gençliği birleştirme çizgisine devam ediyor, RMS ile bağlarının sağlamlaşmasını istiyordu.

Gericiler Zveno Gençlik Birliğini parçalamayı başaramadılar. Ama onun durumu da çok ağırdı. Çünkü Vatan Cephesi düşmanları burada da çalışma yürütüyorlardı. Sağcılar hücumlarını Merkez Yönetimine odaklamışlardı. Sonunda 1945'in bitimine doğru Merkez Yönetimini düşürmeyi başarabilmişlerdi. Bu durum Zveno Birliğinde antikomünist güçlerin artmasına yardımcı oldu.

1945 Eylülünde Radikal Parti de Vatan Cephesine kabul edildi. Böylece Vatan Cephesi Gençlik Komisyonlarına, Radikal Gençlik Birliği (MRS) de katıldı. Bu örgüt üyeleri azdı ve toplum içinde henüz etkileri yoktu.

Vatan Cephesi Gençlik Birliğinin kötü durumu, gençlik komisyonlarının çalışmalarını da etkiledi. Onlarda da bir çöküş göze çarpıyordu. Çoğu dağılmıştı, dağılmayanı da çalışma yürütmüyordu. Öğrenci örgütünde durum iyi değildi.

O zamanki gençlik hareketinin en tipik özelliği, burjuva muhalefet partilerine bağlı gençlik örgütlerinin kurulmasıydı. Demokratik Gençler Birliği, muhalefetçi SSM, muhalefetçi

ZMS örgütleri, bunların örnekleriydiler. Bunlar içerisinde Vatan Cephesine karşı çıkan en örgütlü güç, muhalefetçi ZMS idi. ZMS gruplarıyla ZMS üyelerinin önemli bir kısmı ve çiftçi hareketiyle hiçbir ilgisi olmayan antikomünist gençler, muhalefetçi ZMS'ye geçmişlerdi. Muhalefetçi ZMS antikomünist propagandayla Vatan Cephesi'ne, tek gençlik örgütüne ve en çok da RMS'ye karşı saldırı kampanyası açmıştı.

Ülkedeki siyasi durum RMS üzerinde de etkisini göstermişti. 1945'in sonunda yaz aylarına kıyasla RMS'nin üye sayısı hemen hemen 90.000 azalmıştı. Bu durum her şeyden önce, bazı kararsız RMS üyelerinin karşı devrimcilerin başkaldıracakları korkusundan ileri geliyordu. Ayrıca birliğin bazı eğitim ve örgüt işlerindeki aksaklıklardan ileri gelmekteydi. EMO'yu kurma işindeki başarısızlık RMS'nin bir yıllık legal çalışması üzerinde ciddi düşünceler ileri sürülmesine ve çeşitli sonuçlar çıkarılmasına neden olmuştu. Gençlik basınında toplantı ve konferanslarında bu başarısızlığın verdiği örnek görüşülüyordu. O zaman Vatan Cephesi ve diğer gençlik örgütleriyle ilişkilerde, köklü değişiklik yapılması sorunu söz konusu oluyordu. RMS, komünist olmayan gençlerle çalışmalara ve onların Vatan Cephesi etrafında toplanmasına ve onları yavaş yavaş partinin ışık tuttuğu yola çekebilmek için, gerçek bir birleşik cephe programına göre geniş çapta aydınlatma işine girişmişti.

Gençliğin genel çalışmalarında, eylem birliğini sağlamlaştıracak iki temel görev ileri sürülmüştü. Birincisi, Vatan Cephesi gençliğinin Londra'da düzenlenecek Dünya Gençlik Konferansı'na katılmasıydı. Konferansla ilgili olarak Merkezi Gençlik Komitesi, gençler arasında yoğun bir politik çalışma yürütmüştü. Ülkenin çeşitle yerlerinde yüzlerce toplantı ve miting düzenlenmişti. Sofya'da düzenlenen mitingde, Bulgaristan gençliği sürekli ve adil barış mücadelesinde dünya demokratik gençliği arasındaki birliğin güçlenmesi için kendisine düşen görevi yapmaya hazır olduğunu belirtmişti.

Mitingde, Vatan Cephesi Gençlik Birlikleriyle diğer kitle örgütlerinin sözcüleri, muhalefetin, Merkezi Gençlik Komitesinin temsil yetkisini reddetme girişimlerini şiddetle eleştirdiler ve muhalefet gençlik birliklerini gericilerin maşası olarak nitelendirdiler, hiddetle suçladılar. Bulgaristan gençliğinin Londra Konferansına katılması ve Dünya Demokratik Gençlik Federasoynu'na üye olması Bulgaristan'ı halklar arasında yalnız bırakmak için savaşanlara karşı kazanılmış bir zaferdi. Üstelik Vatan Cephesi Hükümetinin tanınmasıydı.

İkinci görev de 18 Kasım 1945 tarihindeki Narodno Sabraniye seçimleri kampanyasına Vatan Cephesi gençliğinin katılmasıydı. Partilerin peşin anlaşmaları ve Milli Komitenin kararına göre, Vatan Cephesi tek listeyle seçimlere giriyordu. Vatan Cephesi, gençlik örgütleri, birlikte ajitasyon gezileri, toplantılar, konferanslar düzenliyor ve genel ajitasyon grupları kuruyorlardı.

RMS'nin sarf ettiği çabalara karşın 1945 güzünde, Vatan Cephesi gençlik hareketinin durumu endişe vericiydi. Çünkü Vatan Cephesi'ne katılmış olan bu örgütler yalnızca kendi örgütlerini güçlendirmeye çalışıyordu. Gençlik komisyonlarını etkinleştirmiyorlardı. Bundan başka, onların niteliklerine uymayacak bazı kusurlar iyice beliriyordu. Sonunda BRP (k) MK Politbürosu 4 Aralık 1945 tarihinde gençlik cephesinin durumunu ele aldı ve görüştü. G. Dimitrov, toplanacak olan ulusal gençlik konferansında, merkezi ve yerel yönetimleri olan bir Gençlik Birliği Federasyonu kurma önerisinin incelenmesini istemişti. Böyle bir federasyon tüm Vatan Cephesi gençliğinin girişim gücünü ve sorumluluk duygusunu artıracak ve gençliğin birliğini daha üst bir düzeye çıkaracaktı. Politbüro, RMS MK'yı, Dünya Gençlik Konferansı'nın kararlarına uymakla, gençlik komisyonlarının düzenlenmesiyle, gençlik birlikleri arasında federasyon fikrini yaygınlaştırmakla, gençlik arasında ayrılık yaratanlara karşı savaş yürütmekle, muhalefetin etkisi altına girmiş olan gençleri Vatan Cephesi saflarına çekmekle görevlendirmişti.

Georgi Dimitrov, 7 Aralık 1945 tarihinde RMS MK üyeleriyle, 1 Mart 1946'da RMS'nin Sofya il ve merkez komitesi üyeleriyle yaptığı görüşmelerde, RMS'nin gençlik hareketinde ve halkın önünde duran görevlerin gerçekleştirilmesinde oynadığı role vurgu yapmıştı. Aynı zamanda RMS'nin temel görevinin, gençleri Marksist-Leninist fikirlerle eğitip, onların sosyalizm davasına katılmalarını sağlamak olduğunu da belirtmişti. Bundan başka, Georgi Dimitrov işçi sınıfının devrimci teorisinin iyice benimsenmesinin ve ülkemiz koşullarına yaratıcı bir şekilde uygulanmasının zorunlu olduğunu ileri sürmüştü. RMS'nin, her gençle ayrı ayrı çalışması, arkadaşlık ilişkileri, komünist ahlakın yaratılması, genç kadroların dürüst eğitilmesi ve yükseltilmesi yolunda değerli önerilerde bulunmuştu. Georgi Dimitrov, RMS'nin çalışmalarında rastlanan kusurları, hele diğer Vatan Cephesi Gençlik Birlikleriyle ortak çalışmalarındaki zayıflıkları eleştirmişti. O, RMS'nin önüne başlıca şu görevleri koydu: Gençlik örgütleri arasında arkadaşça ilişkiler yaratmak, gericilere karşı ve yeni Bulgaristan'ın kuruluşu savaşında işbirliğini güçlendirmek.

Georgi Dimitrov, RMS yöneticileriyle yaptığı konuşmalarda Komünist gençlik için, Leninist öğretiyi Bulgaristan koşullarına uygun olarak geliştirdi ve RMS'ye tüm bir eylem programı hazırladı. Dimitrov, RMS'nin son amacı olan, partinin yönetiminde, Bulgaristan'da sosyalizmin ve komünizmin zaferi için savaşla; halk demokrasisi iktidarınını güçlendirilmesi, halkın birliğinin, gençliğin iş ve eylem birliğinin pekiştirilmesi ve güçlendirilmesi gibi RMS'nin günlük mücadele görevlerini diyalektik bir birlik içinde ortaya koydu. Dimitrov'un bu konuşmaları, yurdumuzda tüm demokratik gençlik hareketinin daha sonraki örgüt, ideal ve siyasi gelişmesinde önemli rol oynamıştır.

Parti kararları ve Dimitrov'un talimatıyla silahlanan RMS, çalışmalarında bazı kusurları giderecek, gençler arasındaki birliği güçlendirme işine daha da ısrarla girişti. RMS örgütleri, bazı örgüt kusurlarını yok etmek, örgütü terk etme durumunun önünü

almak, eğitici çalışmalara hız vermek çizgisini uygulamaya yöneldi. Daha 1946 yılının ilk yarısında örgütü terk etme olayları bir hayli azalmış ve yeniden kitlesel üyeliklerin koşulları doğmuştu. Diğer taraftan RMS'nin ekonomik kalkınma çalışmalarına katkısı da artmıştı. Seçimlerden sonra RMS MK'nın yayınladığı talimatta RMS örgütlerinin temel ekonomik görevleri şöyle sıralıyordu: üretimi artırmak, emek disiplinini güçlendirmek, emek yarışları düzenlemek. Böylece RMS örgütleri ekonomik görevlerle yüzyüze getirilmiş bulunuyordu. 1946 yılının yalnızca ilk yarısında, sanayide 737 gençlik üretim brigadası kuruldu. Gençlerin işledikleri 1 milyon 500 bin emek gününün yarısı RMS'istlerindi.

RMS MK, Georgi Dimitrov'un önerilerini gerçekleştirmek üzere Vatan Cephesi gençlik hareketinde reform yapılması girişimini ele aldı. 3-4 Ocak 1946'da Vatan Cephesi, gençlik birlikleri yığınsal örgütleri, birleşik öğrenci örgütleri ve azınlık gençler örgütlerinin katılmasıyla bir Ulusal Gençlik Konferansı düzenlenmişti. Okunan rapor ve yapılan konuşmalarda tam bir fikir birliği vardı. Konferansta, gençlik komisyonlarının, Vatan Cephesi gençliğinin çalışmalarında, bir koordinasyon merkezi olmaları sevinçle belirtildikten sonra, bazı kusurlar da ortaya konmuştu. Komisyonların yavaş yavaş niteliklerini değiştirerek ve gençlik arasında birliği sağlayacak yeni şekiller almaları yönünde görüşler ileri sürülmüştü. Birliğin somut şekli tespit edilmese de, gençlik komisyonlarının güçlendirilmesiyle, bunların ileride kurulacak daha gelişmiş bir gençlik birliğine temel teşkil edecekleri anlayışı doğdu. Konferans genel olarak, anlaşma, işbirliği ve arkadaşlık havası içerisinde geçti. 1946 yılının ilkbaharında ulusal bir gençlik kongresi düzenlenmesi kararlaştırıldı.

Gençlik konferansı, Vatan Cephesi Gençlik Hareketinin biçim ve görüşlerinin çeşitli yönleriyle ele alınıp görüşülmesine hız vermişti. Merkezi Gençlik Komitesi, şubat ayında gençlik komisyonlarını daha yüksek seviyeye çıkarmak için şu somut

tedbirleri almıştı: Genel disiplin, merkeze daha fazla bağlılık, komisyon kararlarının örgütleri bağlayıcı oluşu vb. Toplumsal, kültürel ve ekonomik çalışmaların hepsi, komisyonların yönetimi altında yapılmalıydı. Gençliğin sanat çalışmaları da komisyonlar tarafından yönetilmeliydi.

RMS, ortak öğrenci örgütlerinde, gelecekte genel birleşik gençlik örgütünün ilk şeklini ve bunun kurulma zorunluluğunu gösteren kanıtları görüyordu. Bu yüzden RMS, hiç gecikmeden bu görevleri küçümseyen ve arada fikir ayrılıkları yaratan tüm engelleri kaldırmıştı. 1946 ilkbaharında Birleşik Öğrenci Birliği örgütünün (EMOS) durumu hissedilir derecede düzelmişti. Otoritesi artıp, çalışmaları genişlemişti.

Vatan Cephesi gençlik komisyonlarının sayısı iki mislinden fazla artmıştı. Hatta RMS dışındaki gençler bile komisyonlara katılıyordu. Yurdun her bucağında, kongreye sunulacak karar tasarısı ve önergelerin belirlenmesi için toplantı ve mitingler düzenleniyordu.

1 Mayıs ve kongre öncesinde düzenlenen yarış çok geniş çapta yayılmıştı. Gençler, demiryolu, yazovir, elektrik santralleri kuruculuğunda çalışıyor ve binlerce emek günü değerlendiriyorlardı.

Demokratik Gençlik Ulusal Kongresi hazırlıkları kapsamında yapılan heyecanlı çalışmalar, Vatan Cephesi Gençlik Hareketini daha yüksek bir seviyeye ulaştırmış, politik gençlik örgütlerini önemli ölçüde birleştirmiş, komisyonları, genel gençlik çalışmasının etkin bir yönetim merkezi durumuna getirmiş, birçok örgütsüz genç de kitlesel bir şekilde komisyonlara çekilmişti.

Demokratik Gençlik Ulusal Kongresi, 25-29 Mayıs 1946 tarihleri arasında toplandı. Kongrenin en önemli kararı gençlik birliğinin yeni şekli olan Demokratik Gençlik Komitelerini (KDM) oluşturmasıydı. Komitelerin kuruluş ve görevleri, Kongrenin esas belgeleri olan Demokratik Gençlik Komitesinin program deklarasyonu ve genelgesinde açıklanmıştı.

Program deklarasyonu, Bulgaristan gençliğinin, Vatan Cephesi program ve politikasını tümüyle desteklediği ve gerçekleştirmeye hazır olduğunu belirtiyordu. Deklarasyonda, Demokratik Gençlik Birliği'nin genel ödevleri sayıldıktan sonra gençler arasında birliğin ve dayanışmanın yeni şekli olan demokratik gençlik komitelerinin kuruluşu ilan ediliyordu. KDM genelgesinin bir tüzük niteliği vardı. Bunda, Demokratik Gençlik Komitesinin amaçlarını gerçekleştirmek için kullanacağı başlıca araçlar gösteriliyordu; komitelerin kuruluş yolları, yapıları, organları, bileşimi vb. sorunları çözümleniyordu.

Demokratik Gençlik Birliği Kongresi, Vatan Cephesi gençliğinin büyük bir birlik gösterisi oldu, birliğin daha da güçlenmesi ve gelişmesine yardım etti. Kongrenin önemi, gençlik hareketinin sınırlarını aştı. Bu, Vatan Cephesinin bir zaferi, halk ve gençliğin ilerici güçlerini birleştirmede partinin de önemli bir kazancıydı. RMS'nin 1946 yılı başlarında yöneldiği çalışmalar olumlu sonuçlar verdi. Kongre, komisyonlara yalnızca Demokratik Gençlik Komitesi adını vermekle kalmadı, onlarda çok köklü değişiklikler yaptı. KDM'yi gençlik komisyonlarından ayıran şey, örgütsel bağımsızlığıydı. Bundan başka, artık o yalnızca bir koordine ve işbirliği sağlama organı değil, genel gençlik çalışmalarının doğrudan yönetim organı olmuştu. Bu komitelerin ödev, amaç ve yapısı açıktı. Bunlara, yığınsal örgütler ve örgüt dışında bulunan gençler daha etkin katılıyorlardı. Genel disiplin uygulanıyor, alınan kararlar, hem komiteler, hem de yığınsal ve politik örgütler için bağlayıcı sayılıyordu. Tüm yerel örgütlerin genel gençlik toplantıları, KDM emrindeydi. Böylece RMS'nin 1946 yılı başlarında ileri sürdüğü gençlik birliği federasyonu önerisi benimsenmeden, gençlik hareketinde genel yönetim, genel disiplin ve genel ödevler tespiti kabul edilerek yapılan köklü değişikliklerle federasyona bir hayli yaklaşılmıştı.

Kongreden hemen sonra, her yerde demokratik gençlik komite-

leri kurulmaya başlandı. Kısa sürede 3 bine yakın komite kuruldu. KDM'ye bağlı amatör halk dansları ve tiyatro grupları oluşturuldu. Halk Cumhuriyeti için yapılan referandum, KDM'nin politik bakımdan gelişmesinde önemli bir okul ödevi görmüştü. Gençlik içinde referandumla ilgili bütün kampanya KDM tarafından yönetiliyordu. Genel gençlik toplantıları, mitingler, ayrı ayrı köyler arasında ortak toplantılar düzenleniyordu. Binlerce genç ajitatör, Koburg sülalesinin cani politikasını açığa vuruyor, halk demokrasisi hükümetinin başarılarını ve yurdumuzun toplumsal, ekonomik gelişimini açıklıyordu. Gençler, referandumla ilgili ajitasyon gereçleriyle, seçim kâğıtlarını dağıtma işlerinin büyük bir kısmını yapıyorlardı. 2 binden fazla genel gençlik ajitasyon grubu konserler verdi. Bununla birlikte amatör gruplar da, Partinin politik savaşına yakından hizmet ediyordu. Demokratik Gençliğin Ulusal Kongresi, gençliğin kuruluşa katılmasıyla ilgili özel bir karar aldı. Karar, yerel kuruluş planlarının yerine getirilmesi için bütün köy ve kent gençlerini göreve çağırdı. Genç işçileri emek yarışlarına, köylü gençleri verimi artırmağa, köylülerin emek kooperatiflerine tarım işletmelerine girmelerini sağlamaya ve işletmeleri güçlendirmek için ısrarla çalışmaya çağırdı. Kongrenin program deklarasyonunda "Gençliğimiz, yurdun emrindedir. Yurdun çiçek açması için elden gelen her şeyi yapacaktır" diye açıklanmıştı.

Gençliğin Halk Cumhuriyeti onuruna düzenlediği üretim yarışları çok geniş boyutlar kazanmıştı. Gençler, yüzbinlerce emek gününü değerlendirmişlerdi. Sanayide 827 gençlik üretim brigadası vardı. Köylü gençler de, ekin biçme ve harman zamanında 2 bin brigada örgütledi. Emek ve kültür brigadalarına 17 bin genç katıldı. Sanayide, çok tezgahta çalışma girişimi ilkin RMS'ist Marusya Todorova ile Olga Naydenova tarafından dile getirildi. Marusya 8, Olga 18 otomatik tezgâhta çalışmaya başladılar. Birçok yerde gençler sürekli inşaat brigadaları oluşturarak, büyük inşaat işlerini üzerlerine aldılar.

Brigadir hareketinin geniş boyutlar kazanması, gönüllü gençlik emeğinin sürekli biçimde örgütlendirilmesinin önkoşullarını yarattı ve bu emeğin ulusal ekonomik tedbirler içinde kullanılmasını kolaylaştırdı. RMS MK 1946'da ilk deney olarak, gençlik inşaat brigadası oluşturmaya karar verdi. Brigada kuzey Bulgaristan ile güneyi bağlayacak Hainboğaz geçidine yol yapacaktı. RMS MK'nın bu teklifi, Demokratik Gençlik Komitesince benimsendi.

5 Ağustos 1946 günü yurdun her yanında kızlı erkekli 2 bin genç, Kocabalkan'ın derin sessizliğini bozdu ve onunla çetin bir savaşa girişti. Güçlükler çoktu. Gençler inşada deneysizdi. Araçlar yetmiyordu. Uzman yoktu. İş yöresi de öyle kolay değildi. Her taraf karanlıktı. Ama gençlik dize gelmedi. Hainboğaz'cıların bu kahramanca işi, Bulgaristan gençliğinin emek yiğitliği ve yüksek yurtseverliğinin bir göstergesi idi. İnşaatta belirlenen hedefler çabucak aşılıyordu. Brigada kahramanı RMS'ist Hristo Maksimov planını yüzde yedi yüz gerçekleştirmişti. Brigadada kültür, eğitim, kültür fizik ve edebi çalışma işlerine de hız verilmişti. Bu çalışmalara RMS'ist, ZMS'ist, sosyalist ve örgütsüz gençler katılıyordu. Onların bir örgütü, bir yönetimi vardı ve görevleri de aynıydı. Hainboğaz brigada deneyi, brigadir hareketinin yurda getirdiği yararı açıkça göstermiş ve onun ileride yığınsal bir durum alması zorunluluğunu ortaya koymuştu.

Referandum ve genel üretim yarışlarıyla ilgili olarak yapılan birlikte çalışmalar, Demokratik Gençlik Komitelerini büyük deney sahibi yaptı ve birliği güçlendirdi. Beraber çalışmalar aynı zamanda, Vatan Cephesi niteliklerinin sağlamlaşmasında önemli bir rol oynamışlardı. ZMS, muhalefetten günden güne uzaklaşarak ona karşı amansız savaş yürütüyordu. Çiftçi gençler arasında etkisi gittikçe artıyor ve KDM'nin çalışmalarına etkin olarak katılıyordu. O sırada ZMS yönetiminde yeni bir sağcı akım belirmişti. Bu akım, birliği, Vatan Cephesi yolundan saptırmak amacı güdüyordu. 1946 yılı güzünde toplanması kararlaştırılan ZMS Kongresinde, merkez

yönetimi ele geçirmek sevdasına kapılmıştı. RMS'nin yardımıyla, ZMS'nin Vatan Cephesine bağlı gençleri çiftçi gençlik hareketinde yeniden ayrılık yaratmak isteyen sağcı akımın girişimini tuzla buz etmişlerdi. Sağcıların elebaşısı açıklandı ve yönetimden uzaklaştırıldı. ZMS Kongresi, birliğin, Vatan Cephesi niteliklerini, muhalefete karşı amansız davranışını, gençlik birliğine doğru giden çetin savaş yolunu, RMS ile dostluğunu desteklemişti.

SSM'de de olumlu değişiklikler oldu. SSM Yönetimi, gerici Sosyalist Gençlik Enternasyonali'yle bağlarını kesti ve birlik içinde sağ eğilimleri körükleyenleri örgütten uzaklaştırma kararı aldı.

Zveno Gençlik Birliği zor durumda kalmıştı. 1946 Mayısında toplanan kongresi, Vatan Cephesine karşı bir hava içinde geçti. Kongrede yönetici seçilenler, gençlik arasındaki birliğe karşı kimselerdi. RMS MK, Merkezi Gençlik Komitesi, ZMS Merkez Yönetimi, SSM Merkez Komitesi, Kongrenin aldığı kararlara karşı olduklarını açıkladılar ve yeni yöneticilerle ilişki kurmama kararı aldılar. Aynı zamanda Zveno birliği içerisindeki Vatan Cepheci gençlere, yeni yöneticilerin teşhirine yardım ettiler. Zveno'daki Vatan Cepheciler eylül ayında bir konferans düzenledi. Bu konferans, Kongre kararlarını mahkum etti. Eskisinin yerine Vatan Cephecilerden yeni bir Yürütme Komitesi seçti. Fakat yine de bir dönüm olmadı. Çünkü Zveno Halk Birliğinde sağcılar kuvvetliydi. Onlar konferansın seçtiği yönetimi tanımadı. Zorla uzlaşmacı bir yönetimi kabul ettirdiler. Zveno Gençlik Birliği, gerçekte yönetimsiz kalmıştı. Böylece aralarında bir kararsızlık doğdu ve dağılma süreci başgösterdi.

Zveno birliğindeki güçlüklere rağmen, demokratik gençliğin Ulusal Kongresinden sonra, Vatan Cephesi gençlik hareketinin tuttuğu yön, gençlik birliğinin güçlenmesi, birliklerarası bağlantı ve yardımlaşmanın düzelmesi, ZMS ile SSM'nin Vatan Cepheci niteliğinin sağlamlaşması, RMS'de sol sapmaların cesaretle ve başarılı bir şekilde düzeltilmesi çizgisiydi. Şüphesiz bütün engeller

bir hamlede yok edilmedi. Gençleri muhalefetin etkisinden kurtarma savaşında da büyük başarı elde edilmiş değildi. Muhalefetçi ZMS, çiftçi gençlerin çoğunluğu arasında etkisini muhafaza ediyordu. RMS ile ZMS arasında, emekçi gençliğin en yığınsal örgütlerinin birbirine karşı ideolojik temellerinden gelen farklar hâlâ yok edilmiş değildi. Fakat buna rağmen aralarında, 1946 yılında saptanan anlaşma ve yapılan işbirliği, bu farkların yavaş yavaş ortadan kaldırılmasına ve sosyalist temeller üzerinde bir gençlik birliği kurulmasına ortam yaratmış oluyordu.

4. İKİ YILLIK EKONOMİK PLAN. HALK GENÇLİK BİRLİĞİ'NİN KURULUŞU

Bulgaristan Halk Cumhuriyeti'nin ilanı ve özellikle 1946 Ekiminde büyük Narodno Sabraniye (Halk Meclisi) seçimlerinde Vatan Cephesinin zaferi, yurdumuzun gelişiminde yüce bir olay sayılır. Bu seçimler, halkın büyük çoğunluğunun Vatan Cephesinin politikasını desteklediğini göstermiştir. Seçimler, halkın Komünist Partisi tarafından yönetildiğini bir defa daha göstermişti. Böylece büyük Narodno Sabraniye seçimleri halk demokrasisi yönetimini sağlamlaştırdı, Vatan Cephesinde ve devlet yönetiminde Partinin yönetici rolü resmen kabul edilmiş oldu.

BRP(k)'nin seçimlerdeki başarısına RMS önemli yardımda bulundu. Onbinlerce RMS'ist, seçim çalışmalarında parti örgütlerinin en sadık yardımcısıydı. Gençler, mahalle konferanslarında, meclisler ve meydan toplantılarında parti programını, anayasa tasarısını açıklıyorlardı. RMS üyelerinin sayısı 402 bini bulmuştu.

Fakat gençliğin ulusal kongresinden sonra durumun gerginleşmesi, gençlik birliği yolunda, bir adım geri atılmasını gerektirmişti. Seçim öncesi mücadelesinde Vatan Cephesinin kanunî olduğu hakkında alınan tedbirlere karşın, kampanya sırasında Vatan Cephesi partileri arasında bazı zorluklar çıkmıştı. Bu zorluklar gençlik birliklerini de etkiledi. Demokratik Gençlik

Komitesi referandum hazırlığı sırasında genel gençlik çalışması merkezi bir duruma gelmişken, seçimler sırasında, her gençlik birliği Vatan Cephesi çizgisini unutuyor, kendi örgüt çizgisinde çalışıyor, kendi partisine yardım ediyordu. RMS örgütleri demokratik Gençlik Komitesini küçümseyerek birlik örgütleriyle ilişkilerinde sol sekter tavır takınmışlardı. ZMS, SSM ve Zveno birliği yöneticileri Komünistlere karşı propagandaya girişmişler ve birçok yerde KDM'ler zayıflamıştı.

Bu yüzden büyük Narodno Sabraniye seçimlerinden sonra, Vatan Cephesi gençliğinin temel görevi Demokratik Gençlik Komitelerini sağlamlaştırmak ve seçim öncesi kampanya sırasında artan kırgınlıkları, hoşnutsuzlukları yok etmek olmuştu. Bu görevin gerçekleşmesini, 1946 sonu ve 1947 başlarında oluşan durum kolaylaştırıyordu. BKP(k)'nin yönetici rolü gitgide tartışma götürmez bir duruma geliyordu. Georgi Dimitrov, yeni Vatan Cephesi hükümetini kurdu. Hükümet, deklarasyonunda yurdumuzun barış içinde ekonomik bakımdan gelişmesi için geniş bir program öne sürdü. Halkımız 1947 Şubatında önemli bir zafer kutlamıştı. Paris'te Müttefiklerle barış antlaşması imzalanmıştı. Bununla muhalefetin batı devletlerinin Vatan Cephesine karşı olan kapitalist güçlerin, ülkenin içişlerine karışma olanakları ortadan kaldırılmıştı. Muhalefetin yabancı ülkelerin yardımıyla devlet yönetimini ele geçirme ümitleri boşa gitmişti.

Merkez Demokratik Gençlik Komitesi yayınladığı deklarasyonda şöyle diyordu: "Yurdumuz barış dönemine giriyor. Sevgili halk cumhuriyetimizin kuruluşu yolunda yaratıcı emeğe dört elle sarılalım." Büyük Narodno Sabraniye iki yıllık ekonomik plan yasasını kabul etti. Planda, savaşın halk ekonomisine getirdiği zararların giderilmesi, savaş öncesi seviyeye erişmek ve onu geçmek için, tarım, endüstri ve zanatçılıkta üretimin artırılması öngörülüyordu. Ayrıca da yurdumuzun ekonomik gelişmesine temel sağlamak amacı güdülüyordu. Geniş ölçüde sosyalizmi kurmaya başlamak için yollar açılıyordu.

Bu yeni durum gençliğe de yeni görevler veriyordu. Bu ana kadar Parti başlıca çabasını, faşizmi yok etmek, halkın birliğini sağlamlaştırmak, ulusal bağımsızlığı savunmak gibi politik sorunların çözümüne yöneltmişti. Bunlar, halk demokrasisi hükümetini, proleter diktatörlüğünün bir biçimi olarak sağlamlaştırmışlardı. Şimdi Parti ekonomik sorunları ön plana alıyordu. Bunların gerçekleştirilmesi Bulgaristan'da sosyalizmin temellerinin atılması için gereken koşulları yaratacaktı.

RMS Merkez Komitesinin VI. Plenumu barışçı ve hızlı kuruculukla ilgili RMS'ye düşen yeni görevleri gözden geçirmişti. Merkezi Demokratik Gençlik Komitesinin 1947 Martında toplanan III. Plenumu, gençliği halk cumhuriyetimizi kurma mücadelesinde kahramanlıklar göstermeye çağırmıştı. Plenumda sanayi ve köy ekonomisinde çalışan gençlere somut görevler verilmişti. 1947 yılında elli binlik bir brigadir ordusunun oluşturulması ve bunun en önemli işyerlerinde çalışması kararlaştırıldı. Bu rakam fazlasıyla yerine getirilmişti. Georgi Dimitrov ulusal inşaat brigadasına, 86 binden fazla genç yazılmıştı. Altı batalyonun bayrağı Hainboğaz geçidinde, Pernik-Voluyak çizgisinde, Georgi Dimitrov ve V. Kolarov yazovirlerinde, Minkova Mahala kombinası üzerinde dalgalanıyordu. Genç kurucular, kendi çıkarlarını bir tarafa bıraktılar ve ekonomik bakımdan güçlü ve çiçek bahçesi gibi bir ülke olacak yurdumuz uğruna her türlü yokluk ve güçlüklere kardeşce göğüs gerdiler. G. Dimitrov, gençlik brigadalarının önemini belirtirken şöyle demişti: "Brigadir hareketinin en önemli yönlerinden biri, kol emeğini onur kırıcı değil, tersine onur verici bilen halk cumhuriyetimize karşı sevgi ve güveni yüce yasa sayan yeni gençleri saflarında yetiştirmesi, eğitmesi, çelikleştirmesidir."

1947 yılı sonunda brigadirler, Hainboğaz geçidini hizmete açtılar. 1948 başında Pernik Voluyak demiryolu hattından ilk tren geçti. Aynı zamanda Mezdra-Sofya-Plovdiv elektrik ulaştırma hattı kurulmuştu.

Milli Brigadadan başka da, 40 ilçe ve 2 bin yerel brigadada 152 bin genç çalışıyordu. Yerel brigadalar, sulama kanalları açma işine, tarımda yüksek verim elde etmek için köylü gençleri örgütlemeye, inşaat işlerine, Merkezi Demokratik Gençlik Komitesinin yürüttüğü fidan yetiştirme, hammadde toplama çalışmalarına vb. katılıyorlardı.

İşçi gençler de yüksek başarılara ulaşmışlardı. Varna 1 Mayıs fabrikasında çalışan Zoya gençlik üretim brigadası, yıllık plan hedefine yalnızca 5 ayda varmıştı. Aynı fabrikanın Hristo Smirnenski gençlik üretim brigadası, yılın ilk 4 ayında, planı aşarak 15 bin kilo iplik üretmişti. Pernik'teki popovdol maden ocağı gençlik üretim brigadalarının ünü, tüm yurda yayılmıştı. Yıllık planlarını, 7 ayda bitirdiler. Aleksandır Rusimov ilk olarak iki vardiya çalışarak üretimi 10 misli artırmıştı. Rusimov'un yolundan daha birçok genç madenci yürüdü. Marusya Todorova, Olga Naydenova, Violeta Berbenkova ve başka dokumacılar eski ölçüleri çoktan aşmışlardı.

Demokratik Gençlik Komiteleri Kültür-Eğitim çalışmalarının şekillerini çeşitlendirip genişletiyor ve bunları ekonomik görevlerle bağlıyorlardı. Gençler, dernek ve toplantılarda, anayasa tasarısıyla iki yıllık ekonomik planı öğreniyorlardı. Ayrıca Makarenko'nun Pedagoji Destanı, Ostrovski'nin Çelik Nasıl Sertleşti, Birükov'un Martı, Karaslavov'un Cumhuriyet Geçidi ve özellikle Ketlinskaya'nın Mertlik gibi eserleri üzerinde konuşuyorlardı. Bundan başka, gençlik amatör sanat gruplarının bir ulusal gösterisi düzenlenmişti. Prag'da tertiplenen 74 ülkeden 17 bin gencin katıldığı gösteriye, Bulgaristan gençleri de katılmış ve gençliğimizi şerefle temsil etmişlerdi. Bütün bu çalışma Demokratik Gençlik Komiteleri tarafından yürütülüyordu. Gençliğin siyasi birlikleri, çalışmalarının büyük bir kısmını komitelere devretmişlerdi. Gençlik birliği kendisine sağlam bir temel atıyordu. Bu temel üzerine, tek gençlik örgütünün kurulması işine geçilebilirdi.

Tam o sırada yurt içinde ve dışında, önemli olaylar olmuştu. Parti, siyasi ve ekonomik başarılarından aldığı güçle karşı devrimci güçlere karşı kesin bir hücuma geçmişti. BZNS'nin muhalefet lideri N. Petkov ölüme mahkum edilip kurşuna dizilmişti.

BZNS muhalefeti ile ZMS muhalefeti dağıtıldı. Böylece eski burjuva düzenini yeniden yönetime getirmek sevdasında olan iç ve dış gericilerin bel bağladığı karşı devrimci güçler yok edilmişti. 1947 Eylül sonu ve Ekim başlarında Avrupa Komünist ve İşçi Partilerinin bir toplantısı olmuştu. Toplantı, İkinci Dünya savaşından sonra halklararası ilişkilerde meydana gelen değişiklikleri göz önüne alarak, sürekli barış, demokrasi ve sosyalizm savaşında uluslararası komünist hareketin görevlerini belirtti. BRP MK'nın 1947'deki Ekim Plenumu, sosyalizmin kurulabilmesi için, acilen gerçekleştirilmesi gereken ekonomik, toplumsal ve devlete ilişkin reformlar programı hazırlamıştı. Vatan Cephesinin, emekçilerin tek siyasi örgütü durumuna gelmesi öneriliyordu.

29 Ekim'de, BRP(k) MK, Vatan Cephesi Milli Komitesi, Vatan Cephesi Partileri gençlik siyasi ve yığınsal örgütler yöneticilerinin katıldıkları bir toplantı yapıldı. Bu toplantıda iç ve uluslararası durum değerlendirilerek tüm gençlik güçlerinin biraraya toplanması gerektiği görüşüne varıldı ve şu karar alındı: "Bulgaristan'da birleşik Demokratik Gençlik Birliği kurulmalıdır. Bu birliğin genel bir antifaşist, antiemperyalist programı olmalıdır. Bu birliğin, köy, mahalle, fabrika ve okullarda birer dernekleri kurulmalıdır. Bu derneklere RMS'istler, çiftçi gençler, genç sosyalistler, genç Zveno'cular, genç radikaller, EMO'istler, üniversiteliler, yığınsal örgüt üyeleri ve partisiz gençler ayrı ayrı üye kabul edilmelidir. Üyelik parası herkes için aynı olmalı, genel gençlik gazetesi çıkarılmalı, yönetim organları demokratik ilkelere göre aşağıdan yukarı doğru seçilmelidir.

1-3 Kasım 1947'de RMS'nin V., ZMS'nin ise XI. kongreleri yapıldı. Kongrelerin her ikisinde de, faşizme karşı ortaksavaşta doğan, Halk Cumhuriyetinin kurulması sırasında çelikleşen,

komünist ve çiftçi gençler arasındaki birliğin en yüksek örgütlenme biçimi olan genel gençlik örgütü durumuna getirilmesi isteği açıklandı. G. Dimitrov her iki kongreye gönderdiği mesajında, ortak gençlik birliğinin asıl amaç ve ödevini açıklıyordu: Halk Demokrasisini bütün olarak sağlamlaştırmak, halk ekonomisini kalkındırmak ve emperyalizme karşı savaşmak. G. Dimitrov kesin ve açık olarak yurdumuzun sosyalizm yolunda yürüdüğünü belirtmişti. Dimitrov, RMS'nin demokratik gençlik hareketinde oynadığı yönetici rolü, birliğin sosyal yapısını, faşizme karşı uzun yıllar süren savaşını Marksist-Leninist ideoloji açısından anlattı. RMS'nin erdemleri, gelecek tek birliğin temeli olmalıdır. Georgi Dimitrov'un önerileri, 3 Kasım 1947 tarihinde öteki gençlik örgütleri yöneticilerinin de katıldığı her iki Kongrenin ortak oturumunda, oybirliğiyle kabul edildi. Oturumda kabul edilen deklarasyonda, antifaşist ve antiemperyalist nitelikte tek gençlik birliğinin kurulması zorunluluğu açıkça gösterilmişti. Bu birliğin görevleri: Ülkenin ekonomik bakımdan kalkınması, insanın insan tarafından sömürülmesinin ortadan kaldırılması, sosyalizm yolunda savaştı. Oturumda, 1947'nin Aralık ayında, Demokratik Gençlik Birliği II. Kongresinin toplanması ve kurulacak Tek Gençler Birliğinin program ve tüzüğünün kabul edilmesi kararlaştırılmıştı.

Emekçi gençler, tek birlik kurma çağrısını sevinçle karşılamışlardı. Köy ve kentlerde tek gençlik dernekleri oluşturuldu. Kongre öncesinde derneklerin sayısı 5200'ü, üye sayısı da 500 bini geçmişti. Birçok yerde, tek birliğin ilçe kongreleri düzenleniyor, yönetim kadrosu ile Kurucu Kongreye gönderilecek delegeler seçiliyordu.

Tek gençlik birliğinin kuruluşu, halk demokrasisi yönetiminin kazandığı iki büyük başarı sırasında gerçekleşti. Birincisi, Büyük Narodno Sabraniye, 4 Aralık 1947 tarihinde Bulgaristan Halk Cumhuriyeti Anayasasını kabul etmesiydi. Anayasa, gençliğe geniş haklar ve devlet yardımı sağlıyordu. Yani 18 yaşı-

nı tamamlayan gençlere seçme hakkı, eşit işe eşit ücret ilkesinin gerçekleştirilmesi, öğrenim yapma, serbestçe gelişme, toplumsal, kültürel emek ve beden eğitimi görme için geniş olanaklar sağlamıştı. İkincisi, 23 Aralık 1947 tarihinde endüstri işletmeleri ve maden ocaklarının, birkaç gün sonra da bankaların millileştirilmesiydi. Bununla proletarya diktatörlüğüne sağlam ekonomik temeller oluşturulmuştu. Georgi Dimitrov bu konuda şöyle demişti: "Endüstrinin millileştirilmesi, ekonomide önemli bir devrim önlemidir. Bu önlem, yurdumuzun sosyalizm yolunda planlı gelişmesini kesin olarak sağlamlaştırdı."

21-22 Aralık 1947'de toplanan Tek Gençlik Birliği Kurucu Kongresi, savaşçı, antifaşist, toplumsal ve kültürel, yurtsever ve ilerici Bulgaristan gençliğinin eğitici örgütü olarak, Halk Gençleri Birliği'nin (SNM) kurulduğunu açıkladı. Bununla Bulgaristan'da devrimci gençlik hareketinin gelişmesinde önemli bir dönem geride bırakılmıştı. Gençliğin Marksist-Leninist fikirlerle eğitilmesine koşullar hazırlayacak tam bir örgüt, politik ve ideolojik birlik kurulmuştu. EMO, 1945 yılında Vatan Cephesinin yapmak için savaştığı yakın görevler temeli üzerine demokratik ve Vatan Cephesi gençliğinin genel örgütü olarak düşünülmüştü. SNM ise, yurdumuzda sosyalizmin kurulması adına, gençlik birliklerinin Leninist ilkelerine göre, Partinin ilk yardımcısı, yedek kaynağı ve komünist gençlik örgütü olarak kuruldu.

G. Dimitrov, Kongrede yaptığı uzun konuşmada, gençliği sosyalizm davası yolunda azimle çalışmaya çağırdı.

SNM'nin Kuruluş Kongresi, Birliğin Marksist-Leninist gençlik örgütü olarak niteliğini yeteri derecede açıklamadı. Birliğin, o sırada genel olarak Bulgaristan gençliğini değil, her şeyden önce emekçi gençliği saflarına toplayan, toplumsal kurucu olduğu belli edilememişti. İşte sorunun bu gibi açıklanamayan yerleri, kurulmasının daha ilk aylarında bazı hatalar yapılmasına sebep oldu. SNM'ye her sınıfsal kökenden çok sayıda genç üye oldu. SNM saflarına, Parti davasına düşman gericilerin, faşistle-

rin, malına el konan endürstri sahiplerinin, kulakların, ordudan atılan faşist subayların çocukları alındı. SNM'yi apolitik, siyasetten uzak, yalnızca bir kültür ve eğitim örgütü yapmak ve böylelikle birliğin savaşçı niteliğini körletmek amaçları ortaya çıktı.

SNM MK'nın plenumu SNM'nin ideolojisini tam formüle etti ve sosyal kuruluşunu açıkladı. Plenum, birliğin genel görevini, gençleri sosyalist temelde eğitmek olarak belirledi. Elbette bu da Marksizm-Leninizm ideolojisini benimsemekle olurdu. Plenum, SNM'yi emekçi Bulgaristan gençliğinin işçi, yoksul ve orta halli köylü ve halk aydınlarının oğul ve kızlarının savaşçı, devrimci örgütü olarak belirledi. Birlik saflarında emeği sevmeyenlere, kapitalist unsurlara yek yoktu. Plenum kararlarında şöyle deniyordu: "Birlik, halk demokrasisi ve sosyalizm ruhuyla eğitim ocağıdır ve temel görevi, gençliği ideolojik ve politik bakımdan eğitip, sosyalizmi kurmak için yetiştirmektir. Gençliğin, sosyalizmin kuruluşuna etkin ve bilinçli olarak katılabilmesi için, hayatta denenmiş ve tek doğru bilim olan toplum gelişimi bilimiyle, Marksizm-Leninizmle silahlanması gerekir." Bu yüzden üyeler ve özellikle birlik kadroları tarafından Marksizm-Leninizmin benimsenmesi işine geniş çapta girişilmişti.

SNM MK III. Plenumu gençlerin politik ve ideolojik çalışmalarına özellikle dikkat çekmişti. Plenum, SNM'nin Parti politikasıyla ilgili çalışmalarında daha etkin ve savaşçı olması gereğine işaret etti. Birlik kadrosunun, Marksist-Leninist teoriyi çok iyi bilmesi ve benimsemesi gerekiyordu. Bu amaçla Sofya'da, Merkezi Gençlik Okulu açıldı. Sofya, Plovdiv, Varna, Pleven gibi kentlerde üç aylık kurslara başlandı. İlçelerde gençlik derneği önderlerine, propagandistlere üç aylık kurs ve seminerler verildi. Gençler için yapılan eğitim toplantılarının artırılması, ilçe komitelerine bağlı eğitim gruplarının kurulması, geniş ölçüde siyasi derneklerin kurulması kararlaştırılmıştı. Daha 1948 yılının güzünde 5200 siyasi dernek çalışmalarına başlamıştı. SNM üyeleri bu derneklerde birliğin tüzüğünü, Bulgaris-

tan Halk Cumhuriyeti Anayasasını, Georgi Dimitrov ve Lenin'in yaşamını, BKP ve SBKP tarihlerini öğreniyorlardı.

SNM'nin niteliğini açıkça belli eden öteki önemli özellik de, onun, Parti yönetimini kayıtsız şartsız kabul etmesiydi. Devrimci gençlik hareketi, doğuşundan beri doğrudan doğruya Partinin yönetiminde gelişiyordu. SNM'nin kendisi de Parti tarafından kurulmuştu. Pratik çalışmalarını, Partinin yakın öncülüğü altında yapıyordu. Oysa bu durum, birliğin tüzüğünde yer almadığı gibi, Kurucu Kongrede de ortaya atılmamıştı. Bu nedenle, SNM'nin tüm üye ve örgütçüleri tarafından Partinin yönetici rolünün benimsenmesi için, belli bir süre geçmesi gerekiyordu. Çünkü üyelerden bazıları aynı zamanda BZNS, BRSDP ve Zveno Halk Birliğine üyeydiler. Vatan Cephesini, politik-toplumsal bir örgüt durumuna getiren Vatan Cephesi komitelerinin II. Kongresi, ülkemizde, sosyalizmin kurulması zorunluluğunu kabul etti. BZNS kendi zümre ideolojisinden vazgeçerek, sosyalizmin kuruluşu yolunda savaşı baş görev bildi ve sosyalizmi kurma savaşında Partinin yönetici rolünü benimsedi. BRSDP üye ve kadroları Marksizm-Leninizmi benimseyerek BRP(k) saflarına katıldılar. Zveno Birliğiyle, Radikal Parti gönüllü olarak varlıklarına son verdiler, üyeleri Vatan Cephesi örgütlerine katıldı. Böylece SNM'nin açıkça Parti yönetimini kabul etmesi için gereken koşullar yaratılmıştı. SNM'ye Parti yönetiminin yaşamsal bir zorunluluk olduğu daha 1948'in ikinci yarısında belirtilmişti. Sosyalist Gençlik Birliğinin baş görevinin gençlerin Marksist-Leninist özle eğitilmesi ve sosyalizmin kuruluşuna etkin olarak katılmalarını sağlamak için Partiye yardım etmek olduğu gösterilmişti.

Gençlik, BRP(k)'nin tarihsel V. Kongresi onuruna, tüm çabalarını, iki yıllık ekonomik planı zamanında yerine getirmeye sarf etmişti.

Yüz binlerce genç, 1948'in ilkbaharında, iki yıllık ekonomik planı zamanından önce bitirmek için, çalışmalarını bir kat

daha artıracaklarına ilişkin Parti önünde söz verdi. 1948 yazında, iki yüz elli binden fazla genç, 5 milli ve 93 ilçe inşaat bölgesinde çalışmıştı. Bunlardan başka 2148 sürekli ve geçici işyerinde 140 bin genç çalıştı. SNM iki yıllık ekonomik planın gerçekleştirilmesinde gösterdiği yüksek başarı ve emekseverliğinden dolayı, altın emek madalyasıyla ödüllendirildi. Gençlik brigadaları 1948'in sonunda Loveç-Troyan demiryolu hattını, Kurilo-Mezdra elektrik hattını, Samuil-Silistre demiryolu hattını, 138 kilometre şose, 70 kilometre yol, 53 kilometre sulama kanalı, bent, köprü vb.nin yapılışına katıldı. Gençlik, halk ekonomisine onlarca milyon leva tasarruf olanağı verdi.

TKZS'lerde 350 gençlik brigadası çalıştı. TKZS gençlerinin birinci Ulusal Konferansı, köylü gençliğin, köy ekonomisini sosyalist temel üzerine oturtmak için yapılan savaştaki rolünü ve kazandığı büyük başarıları alkışladığını bildirdi ve genç kooperatifçilere bol ürün elde etmelerini sağlayacak değerli önerilerde bulundu.

Sosyalist sanayimizde 1500'den fazla gençlik üretim brigadası kurulmuştu. Genç işçiler arasında da gönüllü bir yarışma almış yürümüştü. Yarış, tüm madenci gençliği, Sofya'daki genç demiryolu işçilerinin yüzde 80'ini, Gabrovo'da yaklaşık olarak iki bin genci kapsamıştı. Genç işçilerin yüksek bilinci ve gerçekçi iş yöntemleri sayesinde sözler zamanında ve hatta zamanından önce yerine getirilmişti. Simo Dimitrov'un madenci brigadası Parti Kongresi onuruna 1949 planını uygulamış, 1950 planını işlemeye başlamıştı.

SNM MK, Kongre öncesi günlerde gençliğin, Partiye verdiği sözü yerine getireceğini ve kuruculuk, sanayi ve köy ekonomisi alanlarında büyük başarılara ulaştığını gururla bildirdi. SNM MK Bulgaristan'ın emekçi genç ordusu adına, Partiye, yurdumuzda sosyalizmin zaferi yolunda gençliğin Kongre kararlarının gerçekleşmesi için bütün varlığıyla çalışacağına söz verdi.

DOKUZUNCU BÖLÜM

BKP'NİN TARİHİ V. KONGRE KARARLARINI GERÇEKLEŞTİRME SAVAŞINDA DSNM'NİN YAKIN YARDIMCILIĞI (1948-1956)

1. BKP'NİN TARİHİ V. KONGRE KARARLARI VE SOSYALİZMİN KURULUŞUNDA GENÇLİĞİN GÖREVLERİ

1947-1948 yıllarında Bulgaristan'da Halk Demokrasisi yönetimi kesin olarak yerleşmişti. BZNS tarafından yönetilen burjuva muhalefeti yok edilmişti. Endüstrinin, bankaların, büyük kent mülkiyetinin, dış ticaret ve toptancı iç ticaretin millileştirilmesiyle karşıdevrimci güçlerin ekonomik temelleri çok daraltıldı. Burjuva kapitalist egemenliğinin tekrar yönetimi alma olanakları ortadan kaldırıldı. Devlet kurumlarında, 1947 Aralığında kabul edilen Bulgaristan Halk Cumhuriyeti Anayasasına göre köklü değişiklikler yapıldı. Vatan Cephesinin, tek bir toplumsal-politik örgüt yapısına çevrilmesiyle, Komünist Partisinin yönetici rolü tümüyle sağlamlaştı, ilçe ve köy emekçileri arasında birlik güçlendi.

Böylelikle sosyalizmin kuruluşuna hız vermek için gereken koşullar yaratılmış oldu.

BKP'nin V. Kongresi, 1948 Aralığında bu koşullar içinde toplandı. Bu, 9 Eylül Sosyalist Devriminin zaferinden sonra çağrılan ilk Kongreydi. V. Kongre, partinin o zamana dek çalışmalarını, sosyalist devrimin zafer kazanması yolunda, burjuvazi ile kralcı-faşist diktatörlüğe karşı yürütmüş olduğu uzun yıllar süren mücadeleyi değerlendirdi. 1944 yılında zaferle sonuçlanan 9 Eylül Devriminden sonra, Partinin yürütmüş olduğu büyük devrimci ve kurucu çalışmaları ayrıntılı olarak inceledi ve ülkemizde sosyalizmin kuruluş yolunu gösteren genel çizgiyi belirledi. Kongre bazı önemli kuramsal sorunları aydınlattı, özellikle halk demokrasisinin Proletarya Diktatörlüğünün bir biçimi olduğunu da açıkladı.

Georgi Dimitrov tarafından okunan MK'nın politik raporunda en önemli yer, Partinin sosyalizmin kuruluşundaki görevlerine ayrılmıştır.

Georgi Dimitrov şöyle diyordu: "Ülkemizin endüstrileşmesi ve elektriğe kavuşturulmasıyla, tarımın makineleştirilmesiyle, diğer halkların, başka koşullar içinde, yüz yılda ulaştıklarına biz 15-25 yılda ulaşmalıyız."

Ülkenin sosyalist ilkelere göre endüstrileştirilmesi, halk ekonomisine öncülük edecek, modern teknikle donatılmış bir ağır sanayi kolunun kurulması gerekiyordu. Tarlaları (toprağı) parçalanmış, geri kalmış Bulgaristan, kısa zamanda metalurjisi kurulmuş, makina yapabilen ve kimyaca gelişmiş çağdaş bir sanayi devleti haline gelmeliydi.

BKP V. Kongresi, geri kalmış küçük tarım işletmeleriyle hayvancılığı; geliştirilmiş, makineleştirilmiş sosyalist köy ekonomisine çevirme gibi tarihi bir görevi de ortaya koydu. Kongre, sosyalizmin ülkemiz kırında zafere kavuşabilmesi için en doğru yolun Emek Kooperatif Tarım İşletmesi (TKZS) olduğunu da gösterdi. TKZS'ler, daha ilk beş yılda, emekçi köylülerin ve işlenir toprakların yüzde 60'ını birleştirerek (kooperatifleştirerek) köy ekonomisinde hakim bir konum kazanmalıydı.

Kongre, ilk beş yıllık ekonomik planla ilgili bir direktif de kabul etti. Bu direktif, sonradan, Partinin pratik programı durumuna geldi.

Georgi Dimitrov, kongre kürsüsünden, Bulgaristan halkını, sosyalizmi kurmaya, emek savaşına çağırdı. Çağrısında şöyle diyordu: "Ülkemizde artık emek bir namus, onur ve kahramanlık davası olmalıdır. Yeni Bulgaristan'da her birimizin yeri, adına ve kökenine, konuştuklarına, kendisi hakkında ne düşünüldüğüne değil de, başlıca emeğine, halkının ekonomik kültürel ve toplumsal ilerleyişine yaptığı yardıma bakılarak belirlenecektir."

BKP V. Kongresi Marksist-Leninist öğretiye ve ideoloji cephesindeki savaşa da büyük önem verdi.

Ülkemizde, ekonomik ve toplumsal devrimle birlikte kültür devriminin de yapılabilmesi için, burjuva ideolojisine karşı amansızca savaşılması zorunluluğu belirtildi ve Kongre, Marksizm-Leninizmin zafer kazanması için "Marksist-Leninist öğreti ve ideoloji cephesindeki savaşla" ilgili olarak özel bir karar kabul etti. Kongre, MK'yı, Partide Marksist-Leninist propagandayı geliştirmekle, Parti kadro ve üyelerinin Marksist-Leninist bilgilerini artırmakla, Partinin kitleler arasındaki politik ajitasyonunu ve kültür eğitim çalışmalarını genişletmekle ve ülkenin ilerideki gelişimini esaslı olarak hazırlamak ve kuramsal bakımdan aydınlatmakla görevlendirdi.

BKP V. Kongresi, devrimci gençlik örgütlerinin, Halk Gençliği Birliğinin ve genç kuşağın emek kahramanlıklarına çok büyük değer verdi. MK'nın politik raporunda; yurdumuzdaki brigadir ve trudovak askerleri gençliğinin emek kahramanlıklarını bütün ülke, büyük bir heyecanla izlemektedir, büyük kuruculuk bölgelerinden çoğu gençlik kuruculuğu adını onurla taşıyacaktır diye belirtilmişti.

Kongre, gençlik birliklerinden, Parti ve Devlete çok sayıda sürekli yapı işçisi, sosyalist ekonomiye kadro ve uzman, işini

seven ustalar ordusu yetiştirme gibi yeni yeni ve daha büyük isteklerde bulundu.

Kongre, SNM'ye kurslar, dersler, konferanslar, okullar, basın gibi daha birçok yeni biçimlerle, gençlik arasında Marksist-Leninist kültürü geliştirmeyi de önerdi.

Kongreden hemen sonra, SNM MK'nın IV. Plenumu toplandı. Plenum'da Kongre kararlarının gerçekleştirilmesiyle ilgili Birliğin görevleri gözden geçirildi. Bundan başka Birliğe, gençlik arasındaki nüfuzunu güçlendirmesi, en yakın zamanda üye sayısını 700 bine çıkarması, köy gençliği arasındaki çalışmalarını geliştirmesi ve politik propagandayı güçlendirmesi önerildi.

Plenum kararında şöyle deniliyordu: "SNM'nin ve bütün gençliğin baş görevi, Bulgaristan'da sosyalizmin temellerini kuracak olan ilk beş yıllık planı gerçekleştirme mücadelesine katılmaktır."

Sanayideki gençlik örgütleri, 1949 yılının daha ilk yarısında, birçok değerli emek öncülüğünün girişimcisi oldular. Sofya deposundan genç makinist ve ateşçiler, bütün emekçi gençliği israfı önlemeye çağırdı. Sofya'da Bulgariya fabrikasındaki gençler, çok vardiyalı hizmete geçtiler. Sofya demiryolundaki G. Dimitrov Zavotundan tornacı ve frezeci SNM üyeleri iki makinada çalışmaya söz verdiler.

Nisan ayında Sofya'da 20 gençlik brigadası, yıllık üretim planlarını on ayda bitireceklerine söz verdiler ve ülkenin işçi gençliğini planları zamanında önce yetiştirmeye çağırdılar.

Sanayideki sosyalist yarışlar yanında, yeni yeni gençlik brigadaları da hızla kuruluyordu. Bu sırada, toplam olarak 7.900 karma brigadadan başka, ülkede 13.615 genç işçiyi kapsayan 197 gençlik brigadası da kurulmuştu. Sanayideki gençlik brigadaları hareketine SNM MK ile Genel İşçi Meslek Birliğinin MK'sı tarafından 1949 Mayısında yapılan üretim brigadaları-

nın ulusal konferansı da büyük bir hız verdi. Ulusal konferans, işçi sınıfını daha ileri ve yeni bir emek örgütü biçimi olan brigadalara kitlesel biçimde katılmaya çağırdı.

Köy ekonomisinin kalkınması zorunluluğunu göz önünde bulunduran kooperatif ve özel sektördeki köy gençliği de, fabrika ve zavotlardaki yoldaşlarının örneğine uyarak mücadeleye katıldı. Köy gençliği, köy emekçilerine tarım işlerinde yardımcı oldular.

BKP MK ile hükümet, Bulgaristan gençliğinin ülkede sosyalizmin kuruluşu ile ilk beş yıllık planın gerçekleştirilmesi yolunda gösterdiği emek kahramanlığına çok büyük bir değer verdi.

Narodno Sabraniye'nin Prezidyumu 1949'da Halk Gençliği Birliği'ni Altın Emek Nişanı ile ödüllendirdi. Bu ödül, gençliği sosyalist kuruluşun her alanında daha büyük savaşlara çağırmaya araç oldu.

BKP V. Kongresinden sonra, Halk Gençliği Birliği, ülkenin toplumsal-politik yaşamına daha fazla katıldı. BKP'nin yöneticiliğinde, gençlik birliği, 1949 Mayısında yerli halk savetleri için yapılan seçimlerde geniş ölçüde politik çalışma gösterdi. Örgütlendirdiği gençlik amatör grupları, eğlenceli estrat ve propaganda gruplarının yaptıkları ajitasyonlarla Vatan Cephesi listesinin zafer kazanmasına yardım etti. Gençlik Birliğinin toplumsal-politik yaşama böylesine katılması, gençlik arasındaki etki ve otoritenin artmasına yardım etti. SNM'nin en iyi binlerce üyesi; opştina ve ilçe halk savetlerine ve çeşitli komisyon ve yürütme komitelerine seçildi.

2. HALK GENÇLİĞİ BİRLİĞİ GEORGİ DİMİTROV'UN ADINI ALDI

Bulgaristan'ın büyük evladı, Bulgaristan halkının önderi ve öğretmeni, gençliğin büyük dostu Georgi Dimitrov, 2 Temmuz 1949'da öldü.

BKP'nin ilk yöneticilerinden biri olarak Georgi Dimitrov'un ismi, Bulgaristan'da, devrimci gençlik hareketinin uzun tarihiyle sıkı sıkıya bağlıdır.

Georgi Dimitrov, daha Bulgaristan'daki devrimci işçi hareketinin doğuş yılı olan 1903'te, Samakov'da ilk Marksist gençlik derneklerini yönetti.

Georgi Dimitrov, 1912 yılında İşçi Sosyal Demokrat Gençlik Birliğinin kurucu Kongresine BRSDP (d.s) MK temsilcisi olarak katılmıştı.

Daha sonraları, antifaşist Eylül Ayaklanmasının alevleri içinde Vasil Kolarov'la birlikte faşist diktatörlüğe karşı ayaklanan devrimci gençliğin silahlı birliklerini yönetti.

Georgi Dimitrov, 1936 yılında, Komünist Enternasyonal'in Genel Sekreteri olarak, Moskova'da toplanan Komünist Gençlik Enternasyonali'nin Kongre kürsüsünden dünyanın genç kuşağını, faşizme ve savaşa karşı güçlerini birleştirmeye çağırdı.

İkinci Dünya Savaşı sırasında Georgi Dimitrov, Bulgaristan'daki Hitlerci istilacılara ve kralcı-faşist diktatörlüğe karşı halkımızı yüreklilikle silahlı savaşa katılmaya çağırdı.

Silahlı 9 Eylül ayaklanmasından sonra, 1944 yılında Gergi Dimitrov bütün ilerici gençliğin sevgili önderi oldu. Başında Georgi Dimitrov'un bulunduğu Vatan Cephesi Hükümeti, BRP(k) MK'nın önerisi üzerine, gençliğe geniş siyasî haklar verdi, onlara aydınlık bir gelecek yarattı. 1945 yılında Bulgaristan'da antifaşist gençlik örgütünün kurulmasında girişimci olan Georgi Dimitrov'du. 1947 yılında Halk Gençliği Birliğinin oluşması doğrudan doğruya onun yönetimi altında oldu.

9 Temmuz 1946'da toplanan SNM MK'nın matem Plenumu şu kararı aldı: "Gençliğe ilham veren, halkımızın önderi ve öğretmeni Dimitrov yoldaşın adı, Bulgaristan'da devrimci gençlik hareketiyle sıkı sıkıya bağlıdır. Bulgaristan gençliği, Georgi Dimitrov'a ve onun davasına kuvvetle inanıyor. Onun yaşamı ve davası genç-

liğe her zaman ihlam kaynağı olacaktır. Bu gerçekten yola çıkarak, SNM, Dimitrov Halk Gençlik Birliği adını almalı ve Birlik bayrağına G. Dimitrov'un resmi işlenmelidir"

Yine bu Plenum, Öncü Örgüt Septemvriyçe'nin Dimitrov Öncü Örgütü Septemvriyçe olmasını kararlaştırdı.

Gençlik birliği, Georgi Dimitrov'un onuruna, en iyi üyelerini BKP saflarına hazırladı.

Plenum, emekçi gençlik arasında, binlerce yeni üyenin birliğe Dimitrov kurası olarak kabul edileceğini bildirdi. Ayrıca Plenum, genlik birliği ve Öncü Örgütüne, gençlik ve çocuklar arasında Georgi Dimitrov'un büyük davasının yaygınlaştırılmasını, genç komünist savaşçılara Dimitrov'un hayatının örnek olarak gösterilmesini önerdi.

Binlerce genç, Georgi Dimitrov'un ölümsüz kişiliği önünde, kendilerini sosyalizme ve mutluluğa götüren BKP'ye sadık kalacaklarına, güzel yurdumuzu Dimitrov gibi seveceklerine, yurdumuzun özgürlük ve bağımsızlığını gözbebekleri gibi koruyacaklarına, halka dürüstlük ve bağlılıkla hizmet edeceklerine yemin etti. Gençler, Bulgar-Sovyet dostluğunu, Proletarya Enternasyonalizmini, barış ve sosyalizm güçlerini sağlamlaştıracaklarına and içtiler. Bilimi, kültürü ve zaferden zafere ulaşan Marksizm-Leninizm öğretisini durmadan öğreneceklerine, kendilerinde Dimitrov'un devrimci erdemlerini geliştireceklerine, yiğit ve metin, dürüst ve adil, çevik, kuvvetli ve alçakgönüllü birer genç Dimitrovcu olarak yetişmeleri için durmadan ve inatla çalışacaklarına yemin ettiler.

Gençlik yemininde şöyle deniyor: "Ölümsüz kişiliğin önünde kenetlenerek, DSNM'de sımsıkı birleşmiş olarak, ısrarla büyük vasiyetini yerine getireceğiz, sosyalizmi seve seve kuracağız."

Gençler, bu yeminleriyle, sosyalizm yolunda, Komünist Partisi etrafında sımsıkı birleşmiş olduklarını belirttiler.

3. GENÇLİĞİN BİRİNCİ BEŞ YILLIK PLANIN GERÇEKLEŞTİRİLMESİNE KATILIŞI

DSNM, ilk beş yıllık planı gerçekleştirme mücadelesine aktif olarak katılmakla, gençlik arasındaki etkisini artırdı, örgütsel ve politik bakımdan güçlendi ve toplumsal yaşamda daha etkili bir faktör oldu. Saflarına binlerce yeni genç katıldı. Sadece Dimitrov kurasıyla, 30 bin kadar üye kabul edildi. 1949 sonunda DSNM'nin üye sayısı 670 bini, 1950'de 750 bini bulmuştu. DSNM, örgütsel ve ideolojik eğitim çalışmalarını geliştirmekteydi. Lenin Komsomolu örneğince, 1949 yılında gençler arasında, ilk birlik öğretim yılı örgütlendirildi. On binden çok politik dernek, okuma grubu, seminer, kurs ve okulda; yüz binlere genç Marksizm-Leninizmi, SBKP ve BKP tarihini, V.İ. Lenin'le G. Dimitrov'un yaşamlarını öğreniyorlardı.

Gençlerden oluşan binlerce koro, halk dansları, tiyatro, sanat ve hiciv grubu, kendi kültürel çalışmalarını, geniş halk kitlelerinin kültür çalışmalarıyla, okuma yurdu ve kültürel kulüplerle bağladılar. Köy ve mahallelerde kurulan gençlik kulüpleri, gençlerin seve seve gittikleri merkezler oldu.

Yurdumuzda, okuma yazma seferberliğiyle ilgili Parti çağrısına, DSNM ile Vatan Cephesi örgütleri en ön sırada katıldı.

BKP yönetiminde, gençliğin birleşmesi ve eğitim alanında ulaşılan büyük başarılara karşın DSNM, 1949 ve 1950 yıllarındaki çalışmalarında bazı yanlışlara da düştü. O, etkisini bütün emekçi gençlik arasına yayamamıştı. Birliğin bazı etkin unsurları sekter tutumlarından tamamıyla kurtulamamışlardı. Halk demokrasisi sistemi içinde birliğin niteliği ve yeri sorunu bazılarınca hâlâ açıkça anlaşılmış değildi.

Birliğin örgütsel ve politik bakımdan gelişmesine engel olan bu yanlışların ortadan kaldırılması işine 23 Şubat 1950 tarihinde BKP MK'nın DSNM ile gençlik örgütlerini çalışmaları üze-

rindeki Parti yönetiminin düzeltilmesiyle ilgili olarak aldığı kararların çok büyük yardımı olmuştur

Sosyalizmin kuruluşunda, gençlik birliklerinin önemi ve oynadığı rolü açıklayan Leninst öğretiyi göz önünde bulunduran BKP MK'sı, DSNM'nin, işçi ve köylü gençliğin, partisiz, fakat partiye en yakın bir kitle örgütü olarak kurulması ve gelişmesi gerektiğini belirtti. DSNM'nin görevi, genç kuşağı sosyalist görüşlerle eğiterek, Partiye yardım etmektir. Bütün kitlesel ve politik örgütlere, yönetimin bütün kollarına yedek güç kaynağı görevi de DSNM'ye aittir.

O halde, DSNM, niteliği, amaç ve görevleri bakımından Komünist Gençlik Örgütüdür, Partinin doğrudan yönetimi altında çalışmalıdır, gençliği Marksizm-Leninizm bilimine göre eğitmede Partinin en yakın yardımcısıdır, baş görevi gençlik arasında Parti politikasını yaymaktır.

Birliğin, ekonomi ve kültür alanındaki büyük rolünü göz önüne alan BKP MK, Parti komitelerine, gençlik birliklerinin yönetim işlerinin düzeltilmesini emretti ve şunları istedi: DSNM yönetimine ve örgütlerine Partililerin girmeleri, politik ve kültürel çalışmalarına yardım etmek için Gençler Birliğine en iyi Parti propagandacılarının gönderilmeleri sağlanmalıdır. Parti, DSNM'nin MK'sı ile yerel komitelerine pratik günlük çalışmalarında Parti yönetimini sürekli olarak sağlamalarını önerdi.

BKP MK, Birliğe şu öneride bulundu: Bütün çabalar, her şeyden önce, baş görevin çözümüne yöneltilmelidir; gençliğe sosyalist eğitim verilmelidir, gençliği toplumsal ve ekonomik yaşamımızdaki yolsuzluklara, bürokratizme, ahlak düşüklüğü ve israfçılığa karşı savaşa çekmelidir; birliğin köyde ve okullardaki çalışmalarında yaptığı ciddi yanlışlar düzeltilmelidir; genç işçiler, Birliğin sorumlu işlerine cesaretle getirilmelidir.

DSNM MK'nın, 1950 Martında toplanan VIII. Plenumu, Partinin bu kararları ışığında çalışarak şu sonuca vardı: Emekçi

gençliğin onda dokuzunu saflarına almak, DSNM'nin köyde ve okullarda yaptığı yanlışları düzeltmek, Birliğin ideolojik eğitici çalışmalarını düzenlemek, gençliği sosyalizmin kuruluşuna daha enerjik katabilmek için gençlik arasında örgütlenme çalışmalarını ve eğitim çalışmalarını artırmak, başlıca iş olmalı.

DSNM, 1949 yılında brigadir hareketini kitleselleştirdi. Bulgaristan gençliği, V. Kongre tarafından kabul edilen büyük kurucu planın gerçekleşmesine, gerçek payla katıldı. 6 ulusal, 33 ilçe ve 1200 sabit ve seyyar brigadada 125 binden fazla genç çalıştı. Leskovets-Zlataridsa, Stanke Dimitrov-Bobovdol demiryollarını yapan, Mezdra SES, Sliven-Jilti Breg şosesini döşeyen, birkaç makina traktör istasyonunu, birçok parkı ve yüzlerce konutu yapan, orman yollarını açan, birçok köyü elektrik ve suya kavuşturan gençlik brigadalarıdır.

BKP MK, Bulgaristan halkı ve uluslararası kamuoyu, gençliğin inşaat brigadalarındaki candan çalışmasına büyük bir değer verdi. 1946'da başlayan ve 1947-48 yıllarında en geniş boyutlarına varan brigadir hareketi, Bulgaristan gençliğinin çelikleşmesine büyük yardım yapan bu özverili tutum, geçmiş yönetimden miras kalan ekonomik yıkımın tamamen onarılmasında büyük rol oynadı. Gençlik brigadaları, Bulgaristan gençliğine, ülkemize, Komünist Partisine ve halk yönetimine karşı sevgi aşılama ve kadro yetiştirmede eşsiz bir okul görevi gördüler. Fakat, Birliğin daha önemli görevleri olduğundan, 1950 yılında brigadirlik hareketi geri planda kaldı. DSNM, çalışmalarını, gençliği sanayiye, köy ekonomisine çekmeye, sürekli yapı işçileri kadrosu yetiştirmeye yöneltti.

İlk beş yıllık planla, Bulgaristan'ın çağdaş endüstri temelleri atıldı. Sofya ve Plovdiv'de otomobil tamir zavotları, Dimitrovgrat'ta eternit zavotu, azotlu gübre zavotu, Maritsa 3. Termo Elektrik Santralı (TES) ve daha bir çok büyük sanayi bölgeleri kuruldu.

Eski millileştirmeden sonra, ıslah edilen endüstri temelinden yararlanan işçi sınıfı durmadan üretimi artırıyor, kalitesini

düzeltiyordu. Ham ve yarı işlenmiş maddeleri, emek ve elektrik enerjisini tasarruf ederek, V.İ. Lenin'in "Yeni yönetimin zafer kazanmasında en önemli koşul emek verimliliğinin artışıdır" ilkesini gerçekleştiriyordu. Endüstrideki emek verimliliği yalnız 1950 yılında, 1949'a oranla yüzde 18,3 arttı.

DSNM'de örgütlenen işçi gençliğin, ülkenin sosyalist sanayileşmesi, ülke endüstrisinin gelişmesi için büyük yardımı oldu.

Partinin çağrısına koşan genç işçiler, yığın halinde işletmelerdeki üretim brigadalarına katıldılar. 1949 yılı sonunda gençlik üretim brigadalarının sayısı 2700, bunlara katılan işçilerin sayısı da 22 bindi. Gençlerden bazıları karma brigadalara katılmıştı.

1949 yılında gençlik üretim brigadaları, beş yıllık planın ilk yıllığını zamanından önce bitirmek girişiminde bulundular. Bu brigadaların 234'ü aynı yılın Ekim ayı sonuna kadar yıllık planlarını tamamladılar.

Sanayinin kalkınması mücadelesinde, emek kahramanı, yenilikçi ve organizatör, bilinçli toplumsal ve teknik düşünceli yüzlerce genç ortaya çıktı.

Bunun belli başlı örnekleri olarak, Varna Pırvi May zavotunun gençlik brigadasında 4400 yerine, 2700 iğ'de çalışan işçi kızlar, günde 2,5 norma işleyen genç madenci Vasil Veselinov, 5 işçinin normasını işleyen kıdemli duvarcı Ferdo Stoimenov ve 11 Eylül 1950 tarihinde ikinci beş yıllık planını doldurmuş olan genç domuacı Lilyana Dimitrova gösterilebilir.

İşçi gençlik, Partinin organizasyon ve yenilenme hareketinin yoğunlaştırılması çağrısına heyecanla sarıldı ve emek verimliliğinin artırılması için durmadan yeni yeni yollar araştırmaya koyuldu.

Gençlik aynı zaman içinde daha fazla makina, torna, frezede çalışma hareketine etkin olarak katıldı. Lenin Komsomolu örneğinde olduğu gibi DSNM, yüksek nitelikli sanayi ürünü elde etmek için, gençlik brigadaları oluşturdu. İşletmelerdeki

gençlik kontrol nöbetleri, işçi sınıfının genç kuşağına sosyalist sanayinin sahibi olduğu anlayışını verdi.

DSNM üyesi birçok genç işçi, sanayi ve ulaştırmada faydalı girişimlerde bulundu. Sofya deposundan İvan Nikolav Pençev'in, çok ağır tonajlı katar ve Poduyane triyaj garından Boyço Georgiev Ruseyvki'nin furgonsuz katar çekme girişimleri Bulgaristan demiryolcuları arasında büyük bir ilgi uyandırdı.

1949 ve 1950 yıllarında, ülkenin sosyalist endüstrileşmesi sonucunda, işçi sınıfının sayısı durmadan artmaktaydı. Bu çoğalma, özellikle gençler arasında oluyordu. Parti, Meslek Birlikleri Örgütleri ve işletme yöneticileri, DSNM'nin yakın yardımıyla genç işçilerin hazırlık ve uzmanlıklarını geliştirmelerine çok büyük yardımda bulunuyordu. 1948'den 1950 yılına kadar işletmelerde 4000'den fazla, uzmanlıkları geliştirme kursu örgütlendirilmişti. Bu kursiyerlerin yüzde 70'i gençti. 46 tane de fabrika-zavot okulu açılmıştı. 1950 yılında, bunlarda, sanayinin çeşitli kollarına binden fazla genç yetiştirildi.

Bulgaristan gençliği, 1949 ve 1950 yıllarında, ilk beş yıllığın en büyük işletmelerinin kurulmasına çok yardım etti. Sofya ve Plovdiv'deki oto tamir zavotları, Sofya'daki hafif elektrikli zavot, Dimitrovgrat'taki aspest-çimento zavot'u, Belene-Nikopol ve Sviştov sulama sistemlerinin kuruluş ve işletmeye açılmaları gençliğin katılımıyla olmuştur.

BKP'nin V. Kongresinden sonra, köy ekonomisinin sosyalist temeller üzerinde kurulması da hızlı adımlarla gerçekleşiyordu. Sosyalizm emin adımlarla köye giriyor, kapitalizmin bırakmış olduğu eski gelenekleri yıkıyor, küçük mülk sahipliğinin dar sınırlarını yok ediyordu. Yalnızca bir yıl içinde 500'den fazla yeni kooperatif işletmesi kuruldu. Kooperatif yönetimi en büyük başarısını 1950 yılında gösterdi. Bulgaristan köylerinde tarihi dönüşüm o yıl (1950) yapılmıştır. Köy emekçileri bütün bölge, ilçe ve illerde sosyalist kooperatif tarım yoluna koyularak akın

akın TKZS'lere girdi. Partinin V. Kongresinde kararlaştırılan en zor görev olan, ilk beş yıllıkta köy ekonomisinde üstünlüğün sosyalist sektöre geçmesi gerçekleşmişti. 1950 yılı sonunda köylülerin yüzde 51,9'u toprağın yüzde 45,4'ü kooperatiflere girmişti.

DSNM'de örgütlenen köy gençliği, köyde yapılan sosyalizm mücadelesinde komünistlerin ardından yürüdü. Yorulmadan, örgütsel, ekonomik ve politik bakımdan TKZS'lerin güçlenmeleri yolunda çalıştı.

1948 yılında TKZS gençliğinin ilk Ulusal Kongresince alınan kararları gerçekleştirmek için yalnız bir yıl içinde kooperatif işletmelerinde 933 gençlik zveno'su ve 66 gençlik brigadası kuruldu. 25 bin gencin katılmış olduğu bu brigada ve zvenolar, yüksek verim almakla uğraşıyor ve sosyalist tarımın üstünlüklerini pratikte gösteriyorlardı. 1949 yılında, Karlova ilçesinin Boğdanköyü TKZS'indeki gençlik brigadası, işlediği on dekarlık buğday tarlasının her dekarından 418 kg buğday aldı. Lom ilçesinin Komoştisa köyünden Peşga Rangelova gençlik zveno'su, dekar başına 430 kg ayçiçeği aldı. Bu başarıları için Dimitrov Armağanı ile ödüllendirildiler, lavreat ilan edildiler.

1950 yazında örgütlendirilen köye yardım kampanyası, Dimitrovcu SNM için büyük bir politika ve emek okuluydu. Köylerdeki Birlik örgütleri, orak, harman ve devlete tahıl teslim edilmesi işlerine etkin olarak katılıyordu. TKZS'lerdeki gençlik zvenoları, diğer köy emekçilerine ve TKZS dışındaki gençliğe de örnek oluyor ve onları peşinden sürüklüyordu.

BKP MK'nın çağrısı üzerine, Plovdiv ilinden 30 bin genç tarlalara hücum eylemi düzenledi. Makina Traktör İstasyonunda (MTS) çalışan genç teknikerler, serbest kalan toprakları geceli gündüzlü çalışarak sürmeleri önerisine seve seve katıldılar. Asker ve brigadir ailelerine yardım için gençlik brigadaları kuran yine onlar oldu.

DSNM Örgütleri, Partinin politik çalışmalarına da katılıyorlardı. Binlerce DSNM üyesi, Partinin doğru politikasını köy

emekçilerine ulaştırmaktaydı. Sadece Ruse ilinde 3700, Stara Zagora ilinde 2700 ajitatör çalışmaktaydı.

1950 yazında örgütlendirilen, köye yardım kampanyasında, DSNM bir hayli politik deney edindi, gençlik arasında otorite ve etkisini artırdı.

4. DSNM'NİN II. KONGRE KARARLARI

1950 Şubatında toplanan DSNM'nin II. Kongresi, 750 bin üyesi olan Birliğin ve bütün emekçi gençliğin BKP etrafında sımsıkı birleşmiş olduğunu belirten parlak bir gösteriydi.

BKP MK, Kongreyi selamlama mektubunda, DSNM'nin çalışmasına büyük bir önem verdiğini belirtti. Mektupta şöyle deniyordu: "DSNM'nin sosyalizmin kuruluşuna heyecanlı katılışı; gençliğin komünist eğitiminde, bağımsızlığımızın korunmasında, barışın savunulmasında Partinin yardımcısı olarak çalışması, onun Georgi Dimitrov'un ismini taşımaya layık olduğunu göstermiştir."

BKP MK, Birliğe, bütün gençliğe yeni tekniği benimsetmeye, köylü gençliği tarım ve hayvancılıktan yüksek verim alma mücadelesinde birleştirmeye, öğrenci gençlikte bilime karşı sevgi aşılamaya, gençleri komünizm, yurtseverlik ve proletarya enternasyonalizmi temelinde eğitmeye çağırdı.

II. Kongre, Birliğe şu görevleri de verdi: DSNM ilk beş yıllık dönem hedeflerine dört yılda varmaya çalışmalı, işçi sınıfının yürüttüğü sosyalist endüstrileşme mücadelesine büyük bir enerji ile katılmalı, BKP'ye köy ekonomisini sosyalistleştirme işinde canla başla yardım etmeli, binlerce yeni teknik görevli TKZS'nin uygulamalarının hazırlığına aktif olarak girişmelidir.

Kongre, öğrenci gençlik arasındaki çalışmalara özel bir önem verdi. Okuldaki gençlik örgütleri, öğretimin ıslah edilmesi işinde Parti ve devlet organlarına sürekli yardım etmelidir.

Okullar, gerçek bir halk okulu durumunu almalı, gelişen ekonomik yaşama, bilinçli kadro yetiştirmelidirler.

II. Kongre'den sonra, Birliğin çalışmalarında yeni bir gelişme görüldü. Bulgaristan gençliği, Dünya Barış Konseyi'nin ileri sürdüğü, beş büyük devlet arasında barış antlaşması yapılması çağrısına imza toplamakla, Amerikan saldarganlığına karşı savaşan Kore halkına yardım eylemlerine katılmakla ve 1951 yılında Berlin'de yapılan Dünya Gençlik Festivalinde etkin rol almakla, barış içinde ve yapıcı-kurucu çalışmayla yaşama isteğini belirtti.

Beş yıllığı dört yılda bitirelim! sloganıyla, gençlik, sosyalizmi kurma savaşındaki başarılarını artırmaktaydı. Dimitrovgrat'lı genç işçiler, kimya kombinası ile Termo Elektrik Santralı (TES) Maridsa 3'ü zamanından önce tamamladılar. Bu yeni tesislerin kurucularının yüzde 70'i genç işçiydi. Lenin metalurji zavot'undaki DSNM örgütleri, en ağır iş olan marten fırınını kurmada öncülüğü üzerlerine aldılar. Dimitrovgrat kimya kombinasındaki Üretim-500'de çalışan DSNM örgütü, genç işçileri, tekniği benimsemeye ve korumaya, onun bütün gücünden yararlanmaya çağırdı. Gençler arasında, kolektif atılımcı emek hareketi başladı. Ülkede, ilk olarak Kolektif atılımcı emek brigadası ünvanını Aleksandır Mitov'un brigadası kazanmıştı. Bu genç, DSNM Dimitrovgrat örgütü üyesiydi.

İşçi gençliğimiz her alanda sanayi ürünlerinin yapım giderlerini azaltmakla, Sovyet yenilikçilerinden Mariya Lefçenko ile Grigoriy Muhanov'u örnek aldılar. Her ürünün maliyet değerinin ucuzlatılması mücadelesine, yünlü ve pamuklu dokuma kombinasının komünist işçileri ve DSNM üyeleriyle birlikte, Sofya işyerlerinde çalışan 16 bin genç işçi de katıldı. Bunların peşinden de bütün işçi sınıfı yürüdü. Partinin Beş yıllığı dört yılda bitirelim! çağrısı, bütün ülkede kitlesel sosyalist yarışlar yarattı. DSNM üyeleri, yarışlara tek tek veya toplu ola-

rak katılmakla (fazla ürün elde etmekle), toplum işlerindeki çalışmalarından da geri kalmayacaklarına söz veriyorlardı. Yarışlar endüstride yeni yeni girişimlere yol açıyordu. Çok makinada çalışma deneyi gelişti. Genç madenciler zincir yöntemiyle çok cephede çalışmaya başladılar. Genç demiryolcular, yalnız 1951 yılında 2100 tane ağır tonajlı katar taşıdılar.

DSNM'nin II. Kongresinden sonra, köylü gençlik de büyük başarılara ulaştı. TKZS'lerde, yüksek verim almak için çalışan iki binden fazla gençlik zveno'su kuruldu. DSNM, hayvan çiftliklerinde çalışmaya 3500 genç gönderdi. Tarım Bakanlığı, Birliğin yardımıyla köy ekonomisine 5000 tarım makinisti hazırladı.

İlk beş yıllığın zamanından önce bitirilmesi sonunda, gençlik arasında binlerce atılımcı, organizatör, üretim birimcisi, köy ekonomisinde yüksek verim ustası yetişti. Viktor Mladenov, Peter Pazaçev, Anka Petrova, Penka Galova, Lilyana Dimitrova, İvan Goranov, Donka Panayetova ve Donka Akmacova gibi genç sosyalist emek kahramanlarının isimleri yurdumuzun her yerinde duyulmaya başladı.

DSNM, II. Kongresinden sonra, halk eğitimini sağlamak üzere girişilen kültür devrimi çalışmalarında, Parti ve halk yönetiminin aktif yardımcısı oldu.

Halk devleti, Bulgaristan gençliğine okumak, bilimi benimsemek ve kültürel gelişmelerden yararlanmak için geniş olanaklar yaratmıştır. Geçmişe oranla, eğitim ve kültüre daha fazla araç ayırmaya başladı. Bu araçlar 1951 yılında, 1944'e oranla sekiz kat fazlaydı. Okulların sayısı çoğaldı. 1951 yılında ilkokulların sayısı 7700'den 8361'e yükselmişti. Bu okullarda 860 bin çocuk okumaktaydı. Orta öğretim kurumlarının sayısı 134'ten 213'e çıktı. 166 ilk, orta ve özel gece okulu ve işçi sınıfı içinden kadro yetiştirmek için üç kurs açıldı.

1949'da çıkarılan yüksek öğretim kanunuyla Yüksek Okul Kuruluşlarında (VUZ sisteminde) köklü değişiklikler yapıldı.

Okul plan ve programları değiştirildi, ideolojik dersler verilmeye başlandı, genç bilim kadrosu yetiştirmek için asistanlık sistemi kuruldu, üniversite gençliğinin sayısı çoğaldı ve toplumsal yapısı düzeldi.

Bütün bu yenilikler, DSNM'nin önüne birçok önemli görev koymaktaydı.

Ortaokullardaki DSNM örgütleri, örgüt ve eğitim çalışmalarını derslerle sıkısıkıya bağladılar. Öğrencilerde bilgi ve bilime karşı ilgi ve sevgi uyandırmaya başladılar. Ayrı ayrı ders geceleri, yarışmalar, matematik oyunları düzenliyor; ünlü bilim temsilcilerine adanan törenler yapılıyor; yazarlar, şairler, mühendisler ve bölgesel üretim birincileri arasında karşılaşmalar yapılıyordu. Öğretmenleriyle birlikte, öğrencilerin ilgi ve bilgilerini genişleten binlerce dernek oluşturuldu.

Dimitrov Öncü Örgütü, Septemvriyçe okulunun en yakın yardımcılarından biriydi. BKP MK'nın 2 Temmuz 1952 tarihli kararları, Öncü Örgütteki çalışmaların iyileşmesine, bu çalışmaların okullardaki eğitim-öğretim işleriyle elele yürümesine önemli yardımlarda bulundular.

DSNM MK'nın 1952 yılında yaptığı IV. Plenum, Birliğin VUZ'daki örgütsel ve politik çalışmalarında karşılaşılan önemli sorunları görüştü. Aldığı kararlarla, VUZ'daki DSNM örgütlerinin baş görevinin, halk ekonomisine iyi hazırlanmış kadrolar yetiştirmeye yardım etmek olduğunu belirtti. Plenum, Birlik örgütlerini, üniversite gençliğini, Marksist-Leninist temelde eğitmeye, üniversitedeki üretim uygulamasını bilim öğrenimiyle bağlamaya yardım etmeye, üniversite gençliği arasında kitlesel-kültürel çalışmaları iyileştirmeye çağırdı.

Üniversite gençliği, bu kararları gerçekleştirmek amacıyla, başarısızlıklara neden olan engelleri ortadan kaldırmak, üniversitede sıkı düzen ve disiplin kurmak için mücadele etti. Üniversiteli gençlik örgütleri, yeni ideolojik disipline uygun bir anlayış

yaratmak için, Parti örgütlerinin en iyi yardımcılarıydılar.

Fakat bu örgütler çalışmalarını yalnızca üniversite içinde yaptıklarından, yaşamdan, sosyalizmi kurma savaşından oldukça koptular.

Bulgaristan halkının fedakarca çalışması, V. Kongre tarafından çizilmiş BKP'nin doğru politikası, Parti ve halk yönetiminin Kongreden sonra yaptığı büyük örgütsel ve politik çalışmalar sonucunda, ilk beş yıllık halk ekonomisi planı dört yılda, sanayide ise, üç yıl on günde gerçekleştirildi.

1949'dan 1952 yılına kadar Bulgaristan'ın endüstri üretimi 1939 yılına oranla dört kat arttı. Yerli ağır sanayinin temelleri atıldı. Hafif ve gıda sanayi kolları da hızla genişledi.

V. Parti Kongresi tarafından saptanan diğer güç görev de halledilmişti. İlk beş yıllık yıllarında genel kooperatif düzeni egemen bir duruma gelmişti. 1952 yılında toprağın yüzde 60,5'i köylü ailelerinin yüzde 52,3'ü TKZS'de örgütlendirilmişti. Köyde sosyalist yeniliklerin tamamlanma koşulları yaratılmıştı.

5. DSNM VE İKİNCİ BEŞ YILLIK PLAN SIRASINDA SOSYALİZMİN KURULUŞUNDA YENİ İLERLEMELER. BİRLİĞİN ÜÇÜNCÜ KONGRESİ

Halkımız 1953 yılında ikinci beş yıllık plana başladı. Bu plan, sosyalist üretim ilişkilerinin halk ekonomisinin bütün kollarında zafer kazanmasını, sosyalist endüstrinin kurulmasını ve köy ekonomisinin kolektifleşmesini sağlamalıydı.

BKP V. Kongresinde çözümü istenen görev, yeni Bulgaristan'ın sosyalist bir sanayi-tarım devleti durumuna gelmesiydi.

Ülkemizde sosyalist kuruluşun gelişmesi sorunlarıyla 1954'ün Şubat sonunda ve Mart başında toplanan BKP'nin VI. Kongresi de ilgilendi.

İlk beş yıllıkta sosyalizmin kuruluşu alanında ulaşılan başarıları gözden geçiren Partinin VI. Kongresi, dikkati şu sorunlara çekti. İkinci beş yıllık plan döneminde hayvancılıktaki geri kalma giderilmeli, köy ekonomisinde hızlı kalkınmayı sağlayacak ciddi tedbirler alınmalı, sanayi alanında, her şeyden önce, elektrik, madenler ve maden kömürü üretimi geliştirilmeli ve sürekli olarak halkın tüketim malları üretimi artırılmalıdır.

Sosyalist toplumu kurma mücadelesinde Parti Kongresi Gençlik Birliğine önemli bir rol verdi. Kongrenin kabul ettiği Parti Tüzüğünde, DSNM'nin Komünist Partisinin yakın yönetimi altında çalıştığı "sosyalizmi kurmada Partinin en aktif yardımcısı olduğu, gençlik örgütlerinin sosyalist kuruculuğun bütün kollarında, Parti direktiflerini aktif olarak yaşama geçiren dernekler olması" gerektiği yazılmıştır.

Kongre; sanayide, kooperatiflerde, tarım işletmelerinde ve devlet dairelerindeki DSNM örgütlerinin yetkilerini genişletti. Bu, Birliğin toplumsal, politik ve ekonomik yaşamdaki rolünü daha da artırdı.

1954 Mayısında DSNM'nin III. Kongresi toplandı. Birlik, BKP etrafında sımsıkı birleşmiş olduğunu ve gençliğin Bulgaristan'da sosyalizmin tam zaferi için ısrarla çalışacağını bir daha belirtti. Kongre yapılırken birlik saflarında bir milyon Bulgaristan genci vardı ve ülkenin emekçi gençliğinin hemen hemen hepsini Birliğin saflarında toplamıştı.

DSNM'nin III. Kongresi, ikinci beş yıllıkta, gençliğe düşen büyük görevleri şöyle belirtti: İşçi gençlik sosyalist yarışlara daha etkin katılmalı, sanayide; çok makinada çalışma, yüksek nitelikli ürün elde etme brigadalarının, maliyet değerini ucuzlatma brigadalarının oluşturulması gibi yeni girişimlerin geniş ölçüde yayılmasına etkin olarak girişilmeli, işyerlerinin düzenli, çıkarılan malların iyi nitelikli olması, tekniğin benimsenmesi ve teknik gücünden gerektiği gibi yararlanılması, sosyalist mülkiyetin korunması ve çoğalması yolunda savaşmalıdır.

DSNM'nin sanayideki baş görevi, taşkömürü çıkarımı ile elektrik üretimindeki geri kalışı ortadan kaldırmaya yardım etmekti. Bu amaçla Birlik, taşkömürü ve elektrik sanayisi kollarında çalışan gençler arasında çalışmalarını düzeltmelidir. Bunu da her iki sanayi kolunda gençlik nöbetleri, cepleri, işyerleri ve daha çabuk kazım için gençlik brigadaları örgütlendirmekle, yeni elektrik güçlerinin kuruculuğuna katılmakla yapabilir.

Kongre DSNM köy örgütlerine, hayvan çiftliklerinde çalışmak üzere daha birkaç bin genç göndermelerini, yemi çoğaltmak ve iyileştirmek için TKZS'lere yardım etmelerini, ekilen alanlardan yüksek ürün almak için genç köylü emekçilerini örgütlendirmelerini, sulama kanalları kurmalarını, toplumsal ve emek aktifliklerini artırmalarını önerdi.

DSNM'nin II. Kongresi, Birliğin okul gençliği arasındaki ideolojik ve eğitim işlerinin hızla düzeltilmesi zorunluluğuna dikkati çekti ve öğrencilere beden çalışmaları yaptırarak, bilinçlerindeki geçmişten kalma bazı zararlı kalıntıların temizlenmesini istedi.

Kongre BKP MK'ya gönderdiği mektupta, yurdumuzun refahı uğruna, sosyalizmin zaferi için bütün gençliği seferber edeceğine, onun komünist eğitimi için devamlı çaba harcayacağına, heyecanla ve yaratıcı olarak çalışacağına söz verdi.

DSNM, ikinci beş yıllık plan yıllarında, gençliğin eğitimi için, aralıksız olarak ona Leninizmin ilkelerini öğretiyordu. Lenin'in 1922 yılında, Komsomolun III. Kongresinde "Komünist gençliğin eğitimi, ona her türlü tatsız tuzsuz demeç vermekten ve ahlak dersi okutmaktan ibaret olmamalıdır, bu eğitim, Yalnızca işçi ve köylülerle omuz omuza çalışmakla gerçekleşebilir" diyen sözlerini, yaşam bir kez daha doğruladı.

Gençlik örgütlerinin girişimleri pratik içinde gelişti, yaşamları daha dolu ve amaca yönelik oldu. Yeni girişimlerin çoğu büyük yapı kuruculuğunda çalışan gençler arasında doğdu.

Maden merkezlerindeki işçi gençlik, sanayimize daha fazla kömür sağlamak için savaşa girişti.

1954-1955 yıllarında, Dimitrova'daki genç madenciler büyük emek kahramanlıkları gösterdiler ve büyük bir yorulmazlıkla çalıştılar. Georgi Dimitrov maden ocağındaki gençlik örgütünün girişimi üzerine, 900 birincinin katılmasıyla konferans toplandı. Konferans onuruna düzenlenen yarışlara 3200 genç katıldı. Yeni yeni gençlik nöbetleri oluşturuldu. Ülkenin en büyük kömür madeni ocağının hemen hemen bütün ünitelerinde üretim çoğaldı.

Marbas maden ocağının en ağır bölümlerinde 25 gençlik brigadası, 3 gençlik nöbeti ve 2 gençlik ocağı oluşturuldu. Ocakta çalışan 1600 genç, sosyalist yarışlara katıldı. Bunların 550'si büyük başarılara ulaştılar.

Ülkemizdeki bütün DSNM örgütleri, en iyi kadrolarını maden ocalarına gönderecek veya ayrı ayrı ocaklarda ve işyerlerinde şeflik yaparak, maden ocaklarındaki gençlik örgütlerine yardım etmekteydiler. Örneğin, Sofya'nın DSNM il örgütü, Sofya ilindeki maden ocaklarının şefliğini üzerine almıştı. Sofya il örgütü, genç madencilerin kitaplıklarına binlerce kitap gönderdi, birliğin politik ve eğitim işlerine, kültür-fizik gereçleri sağlanmasına vb. yardım etti. Birçok işlerde Sofya gençleriyle, madenci gençler ortaklaşa çalıştılar.

Sanayideki birçok girişimlere gençlik önayak oldu. Gabrovo ve Sofya DSNM il örgütlerinde atılımcı, mesleğinde en iyi işçi ve organizatörler arasında emek birinciliğini kazanma hareketi başladı. 1956 yılının yalnızca ilk yarısında, Sofya işyerlerinde çalışan 11 bin birlik üyesinden, sekiz bini atılımcı veya mesleğinde en iyi işçi oldular. Gençliğin çoğu yeni usülde çalışma çabası gösteriyor, uzmanlığını artırıyor, teknik kültürünü geliştiriyordu.

DSNM, tasarruf işine de büyük bir hevesle girişti. 1955 yılında Burgas ilinden gençler, metal, elektrik enerjisi ve kömür israfını

önleyerek, maden döküntüleriyle, ikinci el hammaddeleri toplayarak, plan üstü bir milyon iki yüz bin leva artırdılar. Onların örneği, DSNM MK tarafından geniş ölçüde yaygınlaştırılarak, bütün işçi gençlikçe benimsendi. 1956 yılında işçi gençlik birkaç ay içinde halk ekonomisine 25 milyon leva tasarruf sağladı.

İkinci beş yıllık planda DSNM ile Meslek Birlikleri, işçi gençliğin öğretimine ve eğitimine özel dikkat gösterdiler. Ülkemize getirilen yeni teknik, okullu ve kültürlü işçi istiyordu. Bu nedenle, 1956 yılında, gece okullarında ve teknik okullarda, uzmanlaşma kurslarında ve sıradan kurslarda binlere genç işçi okuyordu.

DSNM'nin III. Kogresinden sonra, Birliğin köylü gençlik arasındaki çalışmalarında görülen başarı, köy örgütlerinin yeni koşullar içinde çalışmalarından ileri geliyordu. İkinci beş yıllıkta tarımın tümüyle kooperatifleştirilmesi, özel mülkiyetli küçük çiftçilikten, emek kooperatif tarım işletmelerine geçilmesi tamamlandı. Babalarının ufak tefek mülkiyetinde çalışan dünkü gençler, örgütlenmeye zor yanaştıkları halde, artık ya kooperatifçi ya da mekanizatör olmuşlardı. Yeni durumlarında toplum onları, ekonomi ve politika sorunlarının çözümüne itiyordu. Bilindiği gibi 31 Ocak 1955'te, köy ekonomisinin gelişmesiyle ilgili olarak çıkarılan BKP MK kararnamesini gerçekleştirmek amacıyla, köydeki DSNM örgütleri, yeni kooperatif düzeni için son derece önemli, örgütsel, ekonomik ve politik alanda birçok büyük girişimlere önayak oldu.

Plovdiv ilçe örgütünün girişimi üzerine, DSNM gençliği 1955 yılında turfanda sebze yetiştirmek için, 40 milyon gübre saksısı hazırladı. Bunun sonucunda kooperatif işletmeleri, milyonlarca leva ek gelir sağladı, ülke de kıymetli döviz kazandı.

1955 ve 1956 yıllarında gençlik örgütleri, önemli, yeni tarım-teknik yöntemlerinin geniş ölçüde uygulanması işinde TKZS'lerin yönetim kurullarına yardım ettiler. Gençler, tütün fidelerini donmaktan korumak için hasır dokudular, çayır ve otlakları temizlediler, toprağın aşınmasına karşı mücadele ettiler vb.

Köy ekonomisinde en geri kalan kol, hayvancılıktı. DSNM örgütleri, buralarda çalışmak üzere yeniden on bin genç gönderdiler. Genç kooperatifçiler yeni mısır yetiştirme işine de giriştiler. DSNM örgütleri Tarım ürünleri depolama işi gençliğin görevidir! sloganıyla, devletin depolama planını 600 bin ton daha fazlasıyla yerine getirmede başlıca rol oynadılar.

Yüzlerce ortaöğrenim ve üniversite brigadaları ile öncü zvenoları, orakta, harmanda ve köy ekonomisi işlerinin en sıkışık zamanında kooperatifçilerin yardımına koştu.

Köylerdeki DSNM örgütleri geniş ölçüde, politik ve eğitici çalışmalar yapıyorlardı. Onlar, gençlere kooperatiflerin üstünlüğünü açıklıyor; haylazlığa, başıboş gezenlere ve bedensel çalışmadan kaçanlara karşı mücadele ediyorlardı.

Böylelikle DSNM, bu yıllarda gençliğe, işçi ve köylüler arasındaki emek sürecinde komünist eğitim veriyor, V.İ. Lenin'in vasiyetini gerçekleştiriyordu.

DSNM, BKP'nin V. Kongresinden sonra güç fakat şanlı bir yol aşmış oldu. Partinin yönetimi altında, örgüt ve siyasi kuruluş alanında büyük başarılara ulaştı. Yalnızca sekiz yıl içinde, iki yüz binlik bir örgütten, emekçi gençliğin milyonluk örgütü durumuna geldi.

DSNM, Bulgaristan gençliği içinde büyük bir ideolojik ve politik çalışma yürüttü. Komünist Partisinin doğru çizgisini her gence yorulmadan ulaştırdı. Marksist-Leninist öğretiyi yaydı. Saflarında, sosyalist yurda ve devrime son derece bağlı, ateşli, yurtsever genç savaşçılar yetiştirdi.

DSNM birinci ve ikinci beş yıllıkta, şanlı tarihine büyük başarılar yazdırdı. Sosyalizmi kurma mücadelesinin en zor yerlerinde, yeni zavotlarda TKZS vb. bölgelerde komünistlerin ardında genç Dimitrovcular ordusu yürümekteydi.

ONUNCU BÖLÜM

BULGARİSTAN KOMÜNİST PARTİSİ, DİMİTROVCU KOMÜNİST GENÇLİK BİRLİĞİ'NİN KURUCUSU VE YÖNETİCİSİDİR

1 GENÇLİĞİN PROLETARYANIN DEVRİMCİ SAVAŞINDAKİ ROLÜ

Bulgaristan halkı, Bulgaristan Komünist Partisi'nin yönetiminde yürüttüğü devamlı ve zorlu savaş sonucunda, kapitalist ve kralcı-faşist diktatörlüğün zincirlerini kırdı ve komünist geleceğini güvenle kuruyor. Halkçı gençlik de, Komünizm yolunda yapılan kahramanca savaşların her zaman ön saflarında yer aldı. Gençliğin devrimci örgütleri, uzun yıllardır Partinin yakın gözetimi altında gelişip güçleniyor. BKP, Bulgaristan devrimci hareketinin kurucusu ve ilk adımlarından bu günkü milyonluk Dimitrovcu Komünist Gençler Birliğine kadar, onun tek yöneticisidir. Parti, gençlik içindeki çalışmasında, proletaryanın devrimci savaşında gençliğin rolü ve görevleriyle ilgili daima Marksist-Leninist teoriyi kılavuz edinmiştir.

Bilindiği gibi, Proletaryanın devrimci savaşı bütün emekçileri kapitalizmin boyunduruğundan kurtarmak, insanın insan tarafından sömürülmesinin kaynağını oluşturan üretim araçla-

rı üzerindeki özel mülkiyeti ortadan kaldırmak; üretim araçları üzerinde ortak mülkiyete dayanan komünist toplumu kurmak gibi, tarihi gelişmenin olgunlaştıdığı toplumsal görevleri çözme amacını gütmektedir. Bu görevler, genç, işçi, köylü ve aydın olmak üzere, bütün emekçilerin temel çıkarlarının ifadesidir. Çünkü, hepsi de kapitalizmin doğurduğu sömürü, sefalet, baskı ve savaşlardan zarar görüyor. Çünkü sosyalizm, onların tümüne özgürlük, barış ve refah sağlıyor.

Komünist Partisi bu savaşın önderi, proletaryanın en yüce örgütü ve öncü müfrezesidir. Marksizm-Leninizmin yenilmez teorisiyle silahlanmış olan Konünist Partisi, bugünü ve yarını iyi gören, kapitalizmin boyunduruğundan kurtuluş savaşına doğru bir yön gösteren ve onu bu yolda yöneten biricik güçtür. Meslek birlikleri, kooperatifler, kültür ve gençlik örgütleri vb. gibi emekçilerin tüm öteki devrimci örgütleri, Partinin eli koludur. Parti bu örgütler aracılığıyla en geniş halk tabakalarıyla ilişki kurar ve onların savaşlarını yönetir. Komünist Partisi, gençliğin devrim mücadelesinde önemli rol oynadığını bildiği için, Komünist Gençlik Birliklerinin kurulmasına büyük önem verir.

Emekçi gençliğin tüm devrimci savaşlarda ve özellikle proletaryanının kapitalizme karşı savaş tarihinde parlak sayfaları vardır.

Gençliği devrimlerde önemli bir güç yapan nedir ve gençler niçin devrimci olurlar?

Bir: Doğal yasalar gereğince gelecek gençliğindir. Lenin, Komsomolun üçüncü Kongre delegelerine: "Sosyalist toplumu kurmada en önemli görev özellikle gençliğe düşer" diyordu. Gençliğin durumu ile ülkenin geleceği birbirine bağlıdır. Kendiliğinden anlaşılır ki Parti, devrimi, umutlu, komünist ellere bırakmak zorundadır.

İki: Yalnız gelecek değil, bugün için de gençliğin önemi büyüktür. Gençlik enerjik ve sağlamdır. Büyük aile görevleri de yüklenmemiş olduğundan, devrimci savaşlarda silahlı güçlerin

başlıca kitlesini oluşturur. Sosyalist kuruculukta ise, en güç ve uzak, fakat önemli işyerlerine (Örneğin Sovyetler Birliği'nde bakir topraklara ve uzak doğudaki kuruculuğa, yurdumuzda brigadirlik hareketine vb.) yöneltilebilir.

Üç: Yaşı itibarıyla gençlik henüz eğitim sürecinde bulunmaktadır. Daha burjuva ideolojisi ve ahlakıyla sıkı bir bağlantısı yoktur. Bunun için kolay etkilenebilir ve adanmışlık; büyük bir kuvvetle kendini gösterir. Delikanlılık yaşının özelliği, kahramanlık, yenilik, güzellik ve mutluluk gibi ideal yaşantıları kuvvetle arzulamasıdır. Bu yaştaki gencin adalet, namus ve onur duyguları kuvvetle gelişmiş bulunmaktadır. Gençliğin bu özellikleri ve emelleri, kapitalizmin kaba gerçekliğiyle karşılaşır ve çarpışır. Bu gerçeklikte mutluluk yerine açlık ve sefalet; adalet yerine yalan ve sömürü; kahramanlık yerine esnaflık ve korkaklık; yenilik yerine kaşarlanmış bir bürokratizm ve yobazlık vardır.

Gençlik ise ideallerinin aynasında, daha mükemmel ve daha adaletli bir toplum düzeni yolundaki komünistlerin cesur savaşını görmektedir... Lenin, Engels'in sözlerini hatırlatarak şöyle iyordu: "Biz geleceğin Partisiyiz, gelecek ise gençliğe aittir. Biz yenilikçiler Partisiyiz, yenilikçilerin peşinden ise gençlik seve seve yürür. Biz köhne dünya ile fedakarca savaşanların Partisiyiz, fedakarca savaşa ise her zaman önce gençlik girer."

Fakat kendisini devrimci bir güç yapan bu doğal yeteneklerine karşın, gençlik, devrimci rolünü, partinin eğitici ve yönetici gücüne dayanmaksızın kendiliğinden oynayamaz, burjuvazi de sınıf savaşında gençliğin rolünü görmekte ve tüm araçlarla onu kazanmaya çalışmaktadır.

Ülkemizde ve diğer birçok ülkede, burjuvazi geçmişte ve bugün, emekçi gençlik arasına kök salamamış ve devrime karşı savaşında onu kullanamamıştır. Şüphe yok ki bunun nedeni, Komünist Partilerinin gençlikle sağlam bağlarıdır. Fakat tarihte tek tük de olsa, burjuvazinin etkisine kapılan gençliğin, dev-

rime büyük zararlar verebileceğini gösteren durumlar vardır.

Örneğin, Almanya'da Hitlercilerin macera ve cinayetlerinde gençliğin oynadığı kötü rol iyi bilinmektedir.

Tarih, gençliğin, proletaryanın devrimci savaşında, kendi olumlu rolünü oynayabilmesi için, onun, Komünist Partisinin yönetimi altında olması gerektiğini öğretiyor. Komünist gençlik birliklerinin nasıl olması gerektiği, onların niteliği, rolü ve görevlerinin özelliği sorunu, komünist partilerin teori ve pratiğinde etraflıca işlenmiştir. Devrimin yüce önderi Vladimir İliç Lenin, komsomolun Üçüncü Kongresi önündeki nutkunda, bu sorunları iyi bir şekilde açıkladı ve geliştirdi.

Komünist Gençlik Birliğinin karakteri, özü nedir?

Marksizm-Leninizm öğretiyor ki; Komünist Gençlik Birliği, gençlik partisi değildir. Onun ayrı bir programı yoktur. Ve tek başına iktidarı ele geçirmek için savaşmamaktadır. Fakat aynı zamanda o, Partiye en yakın örgüttür. Parti ideolojisini kabul etmiştir ve Parti programını gerçekleştirmek uğrunda savaşmaktadır. Demek ki, Gençlik Birliği, bir siyasi komünist örgüt değildir. Sınıfsal bakımdan işçi, köylü ve öğrenci gençliğin kitle örgütüdür. Lenin bu birliğin, emekçi gençliğin çoğunu içine alması gerektiğini belirtiyordu. Fakat kuruluş bakımından işçi ve köylü gençliğin örgütü olan bu birlik, sınıfsal özü açısından proletarya örgütünün bir parçasıdır. Çünkü, proletarya diktatörlüğünü zafere ulaştırmak ve sosyalist toplumu kurmak gibi proletaryanın sınıfsal amaçlarına hizmet etmektedir. Sınıfsal yapısı (bileşimi) sorunuyla, sınıfsal aslı (özü) sorunu karıştırılmamalıdır. Aynı zamanda birliği işçi köylü bileşimiyle, proleter aslı (özü) arasında uzlaşmaz bir zıtlık olduğu da düşünülmemeli, çünkü eninde sonunda emekçi köylünün temel çıkarları (köylü gençliğin oranı ölçüsünde) özellikle proletarya devrimi ve diktatörlüğünde en iyi desteğini bulmakta, sosyalizmde olanak ölçüsünde tam tatmin olmaktadır.

Gençlik Birliğinin rolü nedir?

İşçi sınıfının en yüksek örgüt biçimi olan Komünist Partisi, geniş halk kitlelerinde yalnızca doğrudan doğruya değil, meslek birlikleri, gençlik, kooperatif, kültür örgütleri gibi daha birçok kitle örgütleri aracılığıyla da bağ kurmaktadır. Gençlik Birliği, Partinin gençlikle bağ kurmasına ve onun, devrim görevlerini gerçekleştirme uğrunda seferber etmesine yardım eden araçlardan biridir. Gençlik Birliği bu görevlerin yapılmasında iktidarı ele geçirmek ve korumak uğrundaki sınıf savaşlarında, sosyalizmin kuruluşunda, Partinin aktif bir yardımcısıdır. Lenin, Komsomolculara diyor ki: "Gençlik Birliği saflarına giren, sosyalizmi kurma işinde, Partiye yardım etme görevini yüklenmiştir" Aynı zamanda gençlik birliği, Partinin yedek gücüdür. Onun, bu yardımcı ve yedek olma rolü, özellikle proletarya diktatörlüğü sisteminde ve sosyalizmin kuruluşunda artmaktadır. Parti üyelerinin büyük bir kısmı ile, devlet kadroları ekonomik, kültürel ve diğer kurumlar için olduğu gibi, ordu yönetimi için de, gerekli genç kadroların çoğu, Gençlik Birliği saflarında yetişmektedir.

Komsomolun görevleri nelerdir?

Lenin, Komsomolun Üçüncü Kongresi önünde verdiği tarihi nutkunda, komsomolun başlıca görevinin, gençliği sosyalistçe eğitmek olduğunu belirtmişti, nedenini de şöyle açıklamıştı: "... Sosyalist toplumu kuracak olan genç kuşakların eğitim ve öğrenimi eski öğrenim ve eğitim ile olamaz... Gençlik Birliği ve genel olarak sosyalizme geçmek isteyen bütün gençliğin sosyalistçe yetişmesi gerekir."

Fakat sosyalistçe yetişmek ne demektir?

Eğitimin önemli tarafı, bilgi sahibi olmaktır. Lenin, Komünist kitap ve broşürlerde yazılanları öğrenmenin, hele komünist ilkeleri ezberlemenin asla yetmeyeceğini belirtiyordu. Yalnızca bunları öğrenmekle yetinenler, bilgilerini yararlı pratik çalış-

malarda kullanamayan gevezelerden, kendini beğenmişlerden başka bir şey olamazlar. Böylesine hayattan kopmuş kimseler, bazı durumlarda davaya faydadan çok zarar verirler.

Eski toplumdan kalma bütün olumlu mirastan faydalanılmalı, uzun yıllar boyunca birikmiş olan insana yararlı bilgi ve deneyler benimsenmelidir. "Ancak insanlığın meydana getirdiği bütün bilgileri öğrenerek, hafızanı zenginleştirdiğin zaman komünist olabilirsin." Bilgi sahibi olmada, okulun büyük bir rolü vardır.

Öyleyse, eski okuldan ne almak gerekir?

Lenin, eski okuldan kalan şeylerin hepsini sıyırıp atmak isteyenleri eleştiriyordu. Gerçi eski okul sınıfsal bir okuldu. Orada burjuvazinin yararına değiştirilerek birçok şey yanlış öğretilmiş ve aynı zamanda gereksiz bilgiler de verilmiştir. Dersler hayattan kopuk bir biçimde kuramsal olarak kitabi verilmiş, kabuğundan soyulan şeyler ezberletilmiştir. Doğal olarak eski okulun bu olumsuz yönü temizlenip atılacak fakat olumlu deney, olumlu bilim kalacaktır.

Lenin, bilgileri benimseme sorumluluğunu genelleştirirken, bilginin yaratıcı bir şekilde benimsenmesi, eleştirel bir şekilde düşünülmesi, edinilen bilgiyi çalışmada kılavuz yapabilmek için ondan sonuçlar çıkarılması gerektiğini öğreterek şöyle diyor: "Komünizmi, bellenmiş hazır formüllerden, öğüt, reçete ve programlardan çıkarıp, doğrudan doğruya çalışmalarınızı birleştiren canlı olgu durumuna, pratik çalışmalarınız için kılavuz durumuna getiriniz."

Lenin daha sonra diyor ki; "bilgi sahibi olmaktan başka komünist eğitimin hiç de önemsiz olmayan diğer bir tarafı da gençliğin komünist ahlaka göre eğitilmesidir."

Fakat Komünist ahlak nedir?

Burjuvazi, her türlü ahlaka karşı olduklarını söyleyerek Komünistlere iftira ediyor. Burjuvazinin bu yaptığı doğru değildir. Komü-

nistler, burjuva ahlakına karşıdırlar. Onlar, komünist ahlakı istemektedirler. Lenin, ahlakın sınıfsal olduğunu öğretiyor. Bu ne demektir? Örneğin burjuvaziye göre, işçileri sömürmek ahlaka uygundur, oysa proleter ahlakına göre (komünist ahlak) bu bir soygunculuktur. Proletaryanın kendi kurtuluşu yolunda savaşması bütünüyle ahlaka uygundur, burjuvazi ise bu savaşı haydutluk saymaktadır. Proletaryayı aldatarak, onu eli altında tutmak için burjuvazi, sözümona dinin takdis ettiği ve bütün zamanlar ve sınıflar için geçerli, değişmeyen, sözümona genel insanlık ahlakından söz eder. Ve doğal olarak kendi burjuva ahlakını da böyle ilan eder. Lenin diyor ki: "Biz, insanüstü, sınıfüstü bir kavram olarak ele alınan bu çeşit ahlak anlayışını asla kabul etmeyiz. Biz bunun yalan ve dolandırıcılık olduğunu, pomeşçiklerin ve kapitalistlerin yararına, işçi ve köylünün zekasını köreltmek için uydurulduğunu söylüyoruz. Biz, ahlakımızın bütünüyle proletaryanın sınıf savaşı çıkarlarına hizmet ettiğini söylüyoruz. Bizim ahlakımızı belirleyen, proletaryanın sınıf savaşı çıkarlarıdır." Lenin, komsomolcuları, gerek kendilerini, gerekse bütün gençliği, en yüce komünist erdemiyle yetiştirmeye, devrim davası yolunda fedakârca savaşmaya, bilinçli ve disiplinli çalışmaya, dürüstlükle, namus ve toplumseverlikle, ateşli yurtseverlik ve proletarya enternasyonalizmi ile eğitmeye çağırdı. Böyle bir eğitim ancak burjuva ahlakının belirtileriyle, aralıksız, amansız, akıllıca bir savaş yoluyla başarılabilir. Lenin, pomeşçiklerin ve kapitalistlerin devrime karşı açık savaşından başka, insan, insanın kurdudur diyen vahşet kuralını, benim için iyi olsun, başkası için beş para vermem gibi bencil kapanıklılığı ve diğer birçok benzeri davranışları da burjuva ahlakının belirtilerinden sayıyordu. Dalkavukluk, ikiyüzlülük, kariyerizm, külhanbeyliği ve ahlak düşkünlükleri de amansızca ortadan kaldırılması gereken burjuva ahlakının zehirli mantarlarıdır.

Neyi öğrenmeliyiz? sorusuna Lenin şu cevabı veriyor:

Komünizmi öğrenmeliyiz. Yani yıllar boyunca biriktirilmiş

olan insana yararlı bilgileri öğrenmeli, komünist ahlakını benimsemeliyiz. Fakat komünist eğitim bununla da bitmiyor. Komünizmi nasıl öğrenmeliyiz? sorusu yine de açıkta kalıyor. Lenin şöyle diyor: "Genç kuşak ancak öğretim, eğitim ve öğrenim alanındaki her adımını, proleter ve emekçilerin eski sömürücü topluma karşı aralıksız savaşıyla bağlayarak, birleştirerek komünizmi öğrenebilir... İnsan, ancak işçi ve köylülerle ortakçalışma sayesinde gerçek komünist olabilir."

Komünist eğitimin savaş ve inşa sürecinde gerçekleştirilmesi gerektiğine ait bu Lenin öğretisinin iki yönü vardır. Birincisi, pratik çalışmalara katılmayınca gençler, hayattan habersiz birer laf ebesi, palavracı olarak yetişecekler, bir komünist'ten başka, her şey olabileceklerdir. İkincisi de, komünist eğitimin kendi kendine bir amaç olmadığını gösterir. Komünist, yalnızca komünizmin ne olduğunu bilen ve komünizmden bahseden kimse değildir. Böyle hafızlar hiçbir işe yaramaz, kimseye lazım olmaz; Komünist, komünizm uğrunda savaşandır. Komünist, bunun için komünisttir.

Lenin'in Gençlik Birliği'nin önüne koyduğu ikinci görev de şudur:

Gençlik, devrimi zafere ulaştırma savaşına, sosyalizmin ve komünizmin kuruluşuna aktif olarak katılmalıdır. Burada Gençlik Birliği'nin yalnızca kendisinin katılması yetmez. Onun, aynı zamanda, gençlik birliğine öncü müfreze gözüyle bakan bütün gençliği eğitmesi, birleştirmesi savaş ve emek alanına sevk etmesi veya çekmesi de gerekir. "Bütün işçi ve köylü gençlik kitlesini komünizmi kurmaya çekmeden, komünist toplum düzenini kuramayacaksınız" diyordu Lenin. Şüphesiz gençliğin savaşa katılma görevleri önceden somut olarak belirlenemez. Her aşamaya, döneme göre görevler de gösterilir, belirlenir, saptanır. Açık silahlı savaş döneminde askeri görevler ön plandadır. Barış döneminde ekonomik görevler ön plana çıkar. Lenin, barış dönemin-

deki görevleri sıralarken, yalnızca ülkeyi elektiriğe kavuşturmayı, endüstrileştirme ve tarımı kolektifleştirme gibi büyük görevleri saymakla yetinmiyordu. Halka gıda temininde yardım etmek amacıyla büyük kentlerin yöresinde bahçeler işlemek, hasta arkadaşlara ilgi göstermek, sokaklarda ve mahallede temizliğe dikkat etmek gibi görünüşte küçük aslında yaşanılan zamanın gerektirdiği bir sıra günlük görevler de gösteriyordu: "Her gün, her köyde, her kentte gençlik, ortak çalışmanın en küçük, en basit de olsa, şu veya bu görevini yapmalıdır." Gençlik Birliği, adını ancak böyle hak etmiş ve emekçilerin güvenini kazanmış olacaktır. Gençlik Birliği'nin görevlerine ilişkin Lenin'in, bundan daha kırk yıl önce söylediği bu sözler, güncelliğini bugün de kaybetmemiştir.

Gençlik Birliği, Partinin sistemli siyasal ve örgütsel yönetiminden yoksun olsaydı, bu rolünü oynayamaz, görevlerini yerine getiremezdi.

Parti tüzüğü, Komsomolun çalışmalarında başlıca kuraldır. Bu kuraldan her türlü sapma, gençlik hareketine daima büyük zarar vermiş, zaman zaman sağa sola yalpalamalara, hatalara düşmelere, bazen de gençliğin burjuvazinin tuzağına düşmesine neden olmuştur. Oportünistler, bu alanda burjuvaziye az hizmette bulunmamışlardı. Onlar, gençlik örgütlerinin ideolojik dogmalarla sınırlanması, katışıksız gerçeği aramaları, yalnızca kültür, spor vb. ile meşgul olmaları gerektiğini söylemekle demagoji yapmaktadırlar. Sağcı sosyalist ve revizyonistler tarafından benzeri teoriler bugün de yayılmaya çalışılıyor. Lenin, gençliğin bu sahte dostlarıyla sürekli savaşıyor ve pratikte bunu, gençliği burjuvazinin politik yönetimine teslim etme demek olduğunu söylüyor, ortayol olmadığını ispatlıyordu. Troçkistler ise solcu ağzıyla yaygara koparıyor ve bağımsız örgütten korktukları için doğrudan doğruya Partiye bağlı dar gençlik örgütleri kurulmasını teklif ediyor, bu şekilde Partiye bağlı kesimlerin dışında kalan gençliği burjuva etkisine terk ediyordu.

Fakat Parti tarafından yönetilme, koruyuculuk ve kaba kumandacılık demek değildir. Lenin, gençlik birliklerinin örgütsel bakımdan bağımsız olma sorumluluğunu ispat ediyordu. "Sosyalizme, zorunluluk gereği, babalarının yolundan ayrı bir yoldan, babalarından farklı bir şekilde, babalarının yanaştıkları durumdan ayrı bir durumda yanaşmak zorunda olan gençliğe karşı, yaşlı temsilcilerin gerektiği gibi davranmayı beceremedikleri durumlara sık sık rastlanıyor. Bunun için başka işlerin yanı sıra biz, Gençlik Birliği'nin örgütsel bağımsızlığında kayıtsız şartsız ısrar etmeli, hem de bunu oportünistler bu bağımsızlıktan korktukları için değil de, işin niteliği bakımından böyle yapmalıyız... İlkemiz, gençlik birliklerine tam bağımsızlık, fakat onların hatalarına karşı arkadaşça eleştiride de tam bir serbestlik olmalı. Biz gençliği piyazlamamalıyız."

Demek ki, örgütsel bağımsızlık, partinin önderliği ile çelişmez. Bu bağımsızlık, gençlik çalışmalarının özelliklerinden ileri gelmekte, basit himayeciliği ortadan kaldırmakta, gençlik girişimciliğinin artmasını sağlamaktadır. Fakat bu Partinin siyasi ve örgütsel bakımdan yöneticiliğini reddetmemekte, tersine gerektirmektedir. Lenin, avangardcılığın bütün belirtilerine karşıydı. O, Troçkistlerin, gençliğe, Partinin barometresi diyerek çalım satmalarına karşı da savaşıyordu.

Komünist gençlik birliklerinin niteliği, rolü ve görevleriyle ilgili Marksist-Leninist teori, genel çizgileriyle işte budur. Bulgaristan Komünist Partisi de gençlik içindeki çalışmalarında bu temele dayanmıştır.

2. BULGARİSTAN KOMÜNİST PARTİSİ, DEVRİMCİ GENÇLİK HAREKETİNİN KURUCUSU VE YÖNETİCİSİDİR

Yurdumuzdaki devrimci gençlik hareketinin şanlı yolu, Bulgaristan Komünist Partisi'nin yardımı ve yöneticiliği ile sımsıkı

ilişkilidir. Devrimci gençlik örgütlerini kuran ve onları komünizm davası yolunda savaşa yönlendiren BKP'dir. Parti, kararları, talimat ve günlük çalışmalarıyla gençlik birliklerinin düşünce ve örgüt bakımından güçlenmesine, onların rol ve niteliğinin aydınlanmasına, hataların düzeltilmesine yardım ettikten başka, savaşın her aşamasında, her yeni döneminde gençliğin önüne somut görevler koyuyor ve genç komünistler bu görevleri şerefle yerine getiriyorlardı.

Daha kapitalizm boyunduruğu koşullarında BKP, halkın ekonomik, kültürel ve siyasi çıkarlarının, buna bağlı olarak gençlik çıkarlarının da biricik sabırlı ve en cesur savunucusuydu. O zaman genç işçilerin, köylülerin ve yoksul ailelerden gelen öğrencilerin de durumu özellikle ağırdı. Kana susamış kapitalistler, fabrikalarını bedava denecek kadar düşük ücret karşılığında çalıştırdıkları çocuklar ve gençlerle dolduruyorlardı. Hiçbir koruyucu tedbir olmadığından kazasız gün geçmiyordu. Ölümden ve sakatlanmadan yakasını kurtarabilen gençler de çok geçmeden vereme tutuluyorlardı. Yemekhane, işçi yurdu, parasız tedavi, ücretli izin veya dinlenme evinin sözü bile edilmiyordu. İşgünü 14-15 saatti. Köy ırgatları, garson ve zanaatçı çırakları, burjuva evlerinde çalışan hizmetçiler, gece gündüz çalışıyor, dayak yiyor, efendilerinin hakaret ve küfürlerine katlanıyorlardı. Halbuki ellerine bir parça ekmekten, yırtık pırtık elbise ve çarıktan başka bir şey geçmiyordu. Yoksul öğrenci ve üniversiteliler açlık çekiyor, kışın donuyor ve en gerici dini ilimleri(!) ezberlemeye zorlanıyorlardı. Bulgaristan gençleri, emperyalist savaşlarda topun ağzına sürülmeye hazırlanıyorlardı. Gençler, burjuvazinin, yaşlılara demagojik bir şekilde verdiği belirli göstermelik siyasi haklardan bile yoksundular.

BKP yayın organları, milletvekilleri (polis terörüne rağmen halk, Narodno Sabraniye'ye milletvekili göndermeyi başarmıştı) aracılığıyla ve diğer tüm vasıtalarla gençliği savunuyordu. İlk olarak BKP, kadın ve çocuk emeğini koruma yasası sorununu

ortaya koydu ve kitlelerin devamlı savaşından sonra, burjuvazi bazı hakları tanımak zorunda kaldı. Parti, en çok halkçı gençliğin kanını akıtan teröre karşı sabırla mücadele ediyordu. Partinin okullardaki yüksek harçlara karşı, öğretimin demokratikleştirilmesi ve gençliğin mesleki öğretimi yolunda yürüttüğü mücadele, burjuvaziyi bazı ödünler vermeye zorluyordu. Komünistler, burjuvazinin, halkçı gençliğin bilincini uyuşturmak çabalarına, ahlak düşkünlüğüne, dini cehalet ve şovenizme karşı durmadan ve cesaretle mücadele yürütüyordu. Gençlik, Partinin bu kahramanca savaşlarında en bağlı savunucusunu görüyor ve bunun için Parti bayrağı etrafında gittikçe daha sıkı bir şekilde birleşiyordu.

Oysa Parti, kapitalist düzen koşullarında ancak belirli zaferler elde edebileceğini çok iyi anlamıştır. Parti, emekçilerin temel ihtiyaçlarının ancak sosyalizmde en iyi biçimde karşılanacağını anlatıyordu. Bunun için kitleleri, kapitalist düzeni devirmek yolunda savaşa hazırlıyordu. Bu savaş, gençliğin temel çıkarlarına da tamamen uygundu. Bunun için, BKP tarafından komünist gençlik hareketinin yaratılmasına, emekçi gençliğin temel çıkarlarının korunmasına, Partinin gösterdiği yardımın en büyük belirtisi olarak bakmak gerekir.

Parti, en iyi kadrolarını gençlik hareketinde çalışmakla görevlendiriyordu. Komsomol ve İşçi Gençlik Birliği (RMS) saflarında birçok ünlü komünist çalışmış ve yetişmişti. Georgi Dimitrov, Parti Merkez Komitesinin temsilcisi sıfatıyla, İşçi Sosyal Demokrat Gençlik Birliği'nin (SRSDM) kuruluş kongresine katıldı ve ölümüne kadar gençliğin en yakın dostu ve danışmanı olarak kaldı. Lambi Kandev ve birçok Parti örgütçüsü, yaşamlarını Gençlik Birliğinin kuruluşu çalışmalarına vermişlerdir.

Daha bu yüzyılın başında Dimitır Balagoev'in yönetimindeki BRSDP Genç işçiler ve öğrenciler arasında sosyalist düşünceyi geniş ölçüde propaganda etmişti. 1903-1912 yılları arasın-

da, Parti, jimnastik dernekleri, Marksist eğitim dernekleri ve sosyalist işçi gençlik dernekleri kurdu. 1912 yılında, Balkan Savaşı öncesinde Parti, bunları bağımsız gençlik örgütü halinde birleştirme zorunluluğu doğru sonucunu çıkardı.

1912 Yılı 17 ve 18 Ağustos günleri Ruse'de, SRSDM'nin Kuruluş Kongresi yapıldı. Yeni kurulan birlik BRSDP'ye mensup olduğunu bildirdi. Parti yönetiminin daha o zaman atılan sağlam temelleri, gençlik hareketinin ondan sonraki dönemde doğru gelişimi için tayin edici bir önem taşıyordu. Daha çok eğitici nitelikte olmasına ve emekçi gençliğin kitle örgütü durumunu alamamasına karşın, SRSDM daha başlangıçta sağlam sınıfsal tavrını ortaya koydu. Üyelerine, işçi sınıfı davasına sonsuz bağlılık, sınıf düşmanlarına ve oportünistlere karşı amansızlık, sarsılmaz disiplin, kişisel çıkarları tümüyle ortak savaşa ve proletarya enternasyonalizmine bağımlı bir duruma getirmek gibi, Dar Sosyalistlerin yüce devrimci erdemlerini aşılıyordu. Bulgaristan'daki güçlü komünist gençlik hareketi bu granit temel üzerine kurulmuştur.

Büyük Ekim Sosyalist Devriminden sonra, Leninist ilkeleri genel çizgileriyle benimseyerek, III. Komünist Enternasyonal'in kurucularından biri olan ve Bulgaristan Komünist Partisi adını alan Parti, devrimci hareketin savaş sonrası gelişim döneminde Gençlik Birliği'ne doğru bir yön verdi. SRSDM, 1919 yılında yapılan III. Kongresinde Bulgaristan Komünist Gençlik Birliği (BKMS) adını aldı ve Komünist Gençlik Enternasyonali'ne (KİM) katıldı.

Ondan sonraki birkaç yıl içinde, BKP, komsomolu daha yakından yönetti ve böylece onun eğitimcilik kalıntılarından oldukça çabuk kurtulmasına, köydeki çalışmaları küçümsemekten vazgeçmesine ve savaşçı bir kitle örgütü durumu alarak, partinin sadık yardımcısı olmasına yardım etti.

1923 yılı Eylül ayaklanmasının bozguna uğramasından sonra Parti, Komsomolun gizli koşullar altında çalışmaya geçmesi-

ne, kadroların korunmasına, illegal çalışmanın legal çalışma biçimleriyle ustaca birleştirilmesine büyük yardımda bulundu. Derin gizlilik koşullarında çalışan Komsomolun, gençlik kitlelerinden uzaklaşma tehlikesini zamanında sezen Parti, 24 Mayıs 1928 tarihli bir kararla, Komsomolun legal şekli olarak İşçi Gençlik Birliği'ni (RMS) kurdu. Yine Partinin kararıyla, 1930 yılında RMS'nin bir kolu olarak, Genel Bulgaristan Halk Üniversiteliler Birliği (BONSS) kuruldu.

Oysa Partinin, gençlik hareketindeki sol sekter hataları gidermedeki yardımı, belki de en büyük, en yararlı ve en önemli olanıdır. En tehlikeli bir sırada Georgi Dimitrov gençlik hareketine açıkça doğru bir yön verdi. Nitekim o, Komintern'in VII. Kongresinde şöyle dedi: "Kapitalist ülkelerdeki komünist gençlik hareketinin başlıca görevi birleşik cepheyi gerçekleştirme yolunda cesaretle yürümektir... Komünist gençlik birlikleri nerede olursa olsun, gençliği, antifaşist cepheye çekmeye, faşist olmayan tüm kitlesel gençlik örgütlerinin güçlerini birleştirmeye çalışmalıdırlar."

Parti, RMS'nin yeni eylem çizgisinde ilerleme çizgisini doğrudan yönetiyordu. Bunun sonucu da gecikmedi.

RMS, içki karşıtı derneklerde kooperatif gençlik gruplarında, okuma evlerinde ve diğer kitle örgütlerindeki işleri çabucak ele alarak, antifaşist gençlik örgütlerinin eylem birliğini gerçekleştirmeye, gençliğin politik, ekonomik ve kültürel çıkarlarını savunmaya başladı. Fabrikalarda, okullarda, kent ve köylerde RMS'istler en otorite sahibi gençlerdi. Bu çalışmalar sonucunda RMS, örgütsel bakımdan sağlamlaştı, gençlikle sağlam bağlar kurdu ve İkinci Dünya Savaşı öncesinde on binlerce genci doğrudan doğruya etkisi altına aldı. 1941-44 yılları döneminde halkımızın Partinin yönetiminde giriştiği ağır silahlı savaşa tereddütsüz katıldı. Bu en sorumlu zamanda RMS, BKP MK Politbüro üyesi Yordanka Nikolova ve BKP MK üyesi Aleksan-

dır Dimitrov yönetiminde çalışıyordu. 9 Eylül 1944 halk zaferinden sonra, antifaşist gençlik örgütlerinin çalışması için, ilk defa olarak bütünüyle legal ve elverişli koşullar yaratıldı. Aynı zamanda gençliğin ulusal ölçekte birliği zorunluluk durumunu aldı. Georgi Dimitrov, gençlere bir mektupla seslenerek şöyle dedi: "Faşizme karşı savaşta, yeni, özgür, bağımsız ve güçlü Bulgaristan'ı kurmak işinde, büyük rolünü uygulayabilmesi için halkçı gençliğimizin tek, mücadeleci, ilerici, antifaşist, toplumcu ve kültürlü bir gençlik örgütüne ihtiyacı vardır."

1945 Martında Parti MK VIII. Plenumu, Partinin, tek gençlik örgütü kurulmasını destekleyeceğini bildirdi. Artık yarım milyonluk bir örgüt olan RMS bu defa da Partinin sözünü dinledi ve gençlik birliğini kurma işinde ön sıralarda yer aldı.

Halk karşıtı muhalefet bozguna uğratılmış, ortak çalışmalarla ve savaşlarla gençlik kitlelerinin birliği sağlanmıştı. Bu arada bazı gençlik yöneticilerinin kararsızlığı da Partinin yardımı ile giderildi. 1947 yılı Aralık ayının 21 ve 22'sinde, Sofya'da, Halk Gençliği Birliği'nin (SNM) Kuruluş Kongresi oldu. Georgi Dimitrov, RMS ve Çiftçi Gençlik Birliği (ZMS) Kongrelerine gönderdiği mektupta ve Kuruluş Kongresinde verdiği söylevde birliğin temel görevlerini şöyle belirtti: "Gençliği, ülkenin ulusal bağımsızlığını korumaya ve Bulgaristan'da sosyalizmin kuruluşuna katılmaya hazırlamak." Aynı zamanda Dimitrov, yeni örgütün emekçi gençlerin sınıfsal örgütü olması gerektiğini ve doğal olarak, RMS'nin örgüt ve ideoloji ilkelerini kabul etmesi gerektiğini de belirtti.

Partinin bu düşüncesi, SNM'nin çalışmalarına temel oldu.

Daha sonraları BKP'nin yöneticiliğinde Dimitrov Halk Gençliği Birliği (DSNM), örgütsel bakımdan güçlenerek, Komünist Gençlik Örgütü, Partinin yardımcısı ve rezervi olarak gelişti. VII. Kongresinde Parti, DSNM'nin gençliği BKP'nin etrafında sımsıkı birleştirmesine büyük önem verdi. Ayrıca

Kongre, birliğin, Dimitrovcu Komünist Gençlik Birliği adını alması gerektiği, bu adın onun nitelik ve görevlerine, ülkemizin girdiği yeni kalkınma aşamasına en uygun olacağı sonucuna vardı. DSNM'nin IV. Kongresi (DKM'nin IX. Kongresi), Partinin bu önerisini kabul etti. Böylece BKP'nin yardımlarıyla BKMS, RMS ve DSNM'nin devamı olarak, Dimitrovcu Komsomol kuruldu.

Bulgaristan Komünist Gençliği, Partinin bu yardımına her zaman sonsuz bir bağlılıkla cevap vermiştir. Parti tarafından yenilmez Marksist-Leninist öğretiyle silahlandırılan komsomol, bütün gençler arasında Parti adaletinin yayıcısı ve Partinin şanlı savaşında sadık yardımcısı oldu. Gençlik örgütünün, Parti öğretisini yerine getirmediği durum görülmemiştir. Partinin gerek gördüğü her işe, Komünist Gençlik Birliği her zaman kuşkusuzca sarıldı.

Kuruluşunun daha ilk yıllarında SRSDM, 1912-1913 yıllarında Balkan ve müttefiklerarası savaşlara ve Birinci Emperyalist Dünya Savaşına karşı, Partinin, Dimitır Blagoev'in yönetiminde yaptığı savaşa aktif olarak katıldı. Bulgaristan gençliğinin yüce enternasyonalist gelenekleri daha o zaman sağlam bir temele kavuştu. Gençliğimiz 1907 yılında, SRSDM kurulmazdan önce, Uluslararası Devrimci Gençlik hareketiyle bağ kurdu ve bugün de onun ön saflarında bulunmaktadır.

Birinci Emperyalist Savaştan ve Ekim Devriminden sonra genişleyen savaş döneminde Komsomol yine savaş cephesindeydi. Savaştan sonraki grev mücadelelerine, genç Sovyet Cumhuriyetini koruma savaşına, Volga boyunda aç kalanlara yardım toplama kampanyasına aktif şekilde katıldı. Komsomolcular, burjuva partilerinin 9 Haziran faşist darbesini hazırlamak üzere gruplaşmalarına karşı, Partinin düzenlediği eylemlerin ön saflarındaydılar. 1923 yılında Parti tarafından düzenlenen şanlı Eylül Ayaklanmasında Komsomol, savaşçı bir örgüt olarak

ortaya çıktı ve eski eğitimcilikle tamamen vedalaştı. Komsomol örgütlerinden bazıları, son üyesine dek ayaklanarak, yaşlılarla omuz omuza savaştılar.

1929-33 Dünya ekonomik bunalımı yıllarındaki sınıf çarpışmalarında Komsomol ve RMS, Partiye aktif şekilde yardım ettiler. Gençlik, grevlere, seçim mücadelelerine katıldı. Sokak gösterileri düzenledi, polisle çarpıştı, katil Tsankov'u Sofya Üniversitesinden kovdu, kısaca her alanda savaştı.

İkinci Dünya Savaşından önceki endişe verici yıllarda RMS, gençliği, faşizme ve savaşa karşı halk cephesi bayrağı altında, Parti tarafından yönetilen büyük kitle savaşlarına çekti. RMS, uluslararası toplantılara temsilcilerini gönderen birçok gençlik barış komitelerinin, ZMS, SSM vb.nin dahil olduğu gençlik anayasa komitelerinin, brannik adlı devlet faşist örgütünün kurulmasına karşı yapılan eylemin başındaydı. İşçi gençler, 1936 ve 1940 yıllarındaki büyük grevlere katıldılar. RMS'nin yönetiminde lise ve üniversite öğrencileri yüksek harçlara karşı, öğretimin demokratikleştirilmesi ve siyasi haklar uğrunda savaşıyorlardı. 1940 yılı sonbaharında Sovyet karşıtı savaş hazırlığına karşı mücadeleye ve özel olarak Sovyet dostluk ve yardımlaşma antlaşması önerisinin kabulü ile ilgili Sobolev eylemine RMS'nin katılması, hazırlık için ciddi bir sınav ve deneydi.

Fakat Bulgaristan gençliği, Partinin bayrağı altındaki savaşlarda, en büyük kahramanlık sayfalarını 1941-44 yıllarında yazmıştır. Hitlerci Almanya, Sovyetler Birliği'ne kahpece saldırdıktan sonra BKP, halkı silahlı savaşa çağırdı. O zaman RMS hiçbir kararsızlık göstermeden Partinin yanında yerini aldı ve bütün güçlerini savaşa sürdü. Devrimci gençlik hareketinin yıllar boyu meydana getirdiği her şey bu savaş ateşi içinde denendi. RMS bu sınavı onurla verdi. Savaşlarda çelikleşmiş komünistlerin yönetiminden ve örnek oluşlarından yararlanan binlerce RMS'ist, partizan müfrezelerinde ve savaş gruplarında

düşmanla çarpışıyordu. RMS'istler geniş bir propaganda çalışması yürütüyor ve faşizme karşı savaşta gençleri birleştiriyorlardı. Binlerce genç, partizanlara keşifçi, ön haberci, bağ ve yataklık görevlerini yapıyorlardı. Hapislere, toplama kamplarına ve ceza bölüklerine atılanlar da binlerceydi. RMS, Partiye ve onun davasına olan bağlılığını, en yiğit üyelerinin kanıyla bir kere daha mühürledi. RMS, 9 Eylül halk ayaklanmasına tüm gücüyle katıldı. RMS'istler daha 9-10 Eylül günlerinde, Halk Yönetiminin silahlı kuvvetlerinde kendi yerlerini hemen aldılar. Birçok RMS'istin de içinde bulunduğu askeri komiteler ordunun devrimden yana geçmesini sağladı. Partinin her şey cepheye; her şey zafer uğruna; çağrısına cevap olarak RMS, Alman faşistlerine karşı savaşa, ordu saflarında bulunan RMS'istlerden başka 40.000 gönüllü gönderdi. Cephe gerisinde kalan RMS'istler, cephedeki maddi gereksinimlerin giderilmesine ve halk yönetiminin sağlamlaşmasına büyük yardımda bulunuyorlardı.

Zaferden sonra Parti, ülkeyi kalkındırmak ve sosyalizmi kurmak uğrunda çalışmaya geçme çağrısında bulununca halkçı gençlik ön saflarda işe sarıldı. Hainboğaz, Pernik-Voluyak ve Dimitrovgrat'la daha birçok su barajı ve yurdun her bucağındaki elektrik iletkenlerinin hepsi, 500 binlik brigadir gencin kahramanca emeğinin anıtlarıdır. Sanayi ve diğer kuruluş işlerinde gençler, sosyalist yarışı alevlendirdiler, emek verimliliğini artırmak konusunda yeni, ileri yöntemler benimsediler. Köylü gençlik toprağı kooperatifleştirme savaşının büyük bir kısmını üzerine aldı. Silolama, gübre birçok yeni tarımsal metotların girişimcisi oldu. 1958 yılında Komsomol, beş yıllık ekonomik planı, süresinden önce yerine getirmek üzere savaşa girişti. İşletme ve Emek Kooperatif tarım İşletmelerinde (TKZS) yüzlerce Komsomol kurup, iç rezervleri açıklayarak gericilere ve israfa karşı savaşıyordu. Üçüncü beş yıllığın en büyük kuruculuk işyerleri, Komsomol obektleri olarak ilan edildi. Halk arasında büyük bir değer

kazanan ve komünistçe çalışma olarak tanınan, hızla yayılan atılımcı Komsomol emeği hareketi meydana geldi. Komsomolcular BKP VIII. Kongresini büyük emek çalışmalarıyla karşıladılar.

Parti, emekçi gençliği öğrenimini devam ettirmeye çağırdı ve binlerce genç yeni yeni meslekler edinmek, mühendis, tarım uzmanı, tornacı, traktörcü, laborant vb. olmak üzere kitaba sarıldı. Ülkemizin yurtsever gençleri, ülkeyi korumaya hazırlanmak üzere Partinin talimatını onurla yerine getirmektedirler. Halk Ordusu saflarında ve Sivil Savunma Örgütlerinde (DOSO) binlerce yılmaz piyade eri, pilot, denizci, tankçı ve radist yetişmektedir. Genç sınır bekçileri her zaman uyanıktırlar. Aynı zamanda Bulgaristan gençliği barış uğrundaki ortak savaşa da katılmakta ve bütün dünya ilerici gençliğiyle olan enternasyonal bağlarını sağlamlaştırmaktadır.

Yarım asırlık tarihi boyunca Gençlik Birliği, obştodeloculara anarkoliberallere, tasfiyecilere, solsekterlere ve Marksizm-Leninizmden her çeşit sapmaya karşı daima Partiden yana olmuştur. Dimitrovcu Komsomol, dogmatizmin zararlı kalıntılarını ortadan kaldırmak uğrunda Partinin yürüttüğü savaşı kesinlikle destekledi, BKP MK'nın Nisan Plenumu ile Partinin VIII. Kongresi kararlarını büyük bir anlayışla benimsedi. BKP'nin meydana getirdiği Dimitrovcu Komünist Gençlik Birliğinin tarihi, tek sözle şöyle özetlenebilir: BKP'nin yöneticiliğinde yarım yüzyıllık savaş, Partinin yüce davasına sonsuz bağlılık.

3. PARTİ, DKMS'NİN GÜCÜNÜN KAYNAĞI VE BAŞARILARININ EN ÖNEMLİ KOŞULUDUR

Bulgaristan'daki Devrimci Gençlik hareketinin bütün tarihi DKMS'nin güç ve sağlamlığının kaynağının Parti yönetiminden geldiğini göstermektedir. Doğrudan doğruya ve Parti yönetimi olmasaydı, Komsomol, şimdi veya gelecekte gençliğin komünist eğitimi ile ilgili görevini yapamaz, Partinin yardımcısı ve yedek

gücü rolünü oynayamazdı. Bunun için DKMS tüzüğünde şöyle deniyor: "Dimitrovcu Komünist Gençlik Birliği, tüm çalışmalarını Bulgaristan Komünist Partisinin önderliği altında yürütür. Dimitrovcu Komünist Gençlik Birliği Merkez Komitesi, doğrudan doğruya Komünist Partisi Merkez Komitesinin yönetiminde çalışır. Gençlik Birliği yerel örgütlerinin çalışmaları, ilgili Parti komite ve örgütleri tarafından yönetilip kontrol edilir.

Parti yönetimi neden ibarettir ve nasıl gerçekleşir?

Bir: Bu yönetim her şeyden önce siyasi ve ideolojiktir. Komsomol bütün çalışmasında Komünist Partisinin ideolojisi olan Marksizm-Leninizme dayanır. BKP'nin yurdumuzda sosyalist toplumu kurmayı, barışı ve emperyalist saldırganlığa karşı savaşı hedef alan siyasi çizgisi, DKMS'nin de hareket çizgisidir. Partinin siyasi çizgisi, ülkemizin yürüdüğü yolu aydınlatmakta, gençliğin görevlerini açık olarak göstermekte, sosyalizm savaşçısı gençlere yön ve inanç vermektedir. İşte bundan dolayı siyasi yönetimi sağlamak için Parti, komsomolcuların Marksist-Leninist öğretimine, Parti politikasını öğrenmelerine büyük önem vermektedir. Gençlik kadroları Parti okulu ve kurslarında öğrenim görmektedirler. Gençlere parti yönetmenleri ders vermektedir. Parti, DKMS'nin eğitim zvenolarını yönetmek üzere en iyi propaganda ustalarını çalıştırmaktadır. Ancak bütün bunlardan sonra Partinin öne sürdüğü amaç ve görevler gençler tarafından anlaşılabilmektedir. Bundan sonra artık gençler bu görevlerini yerine getirme uğrunda yaptıkları işlerin zorunlu ve yararlı olduğuna, başarıya ulaşacaklarına kesinlikle güvenmekte ve sarsılmaz bir inançla çalışmaktadırlar.

İki: BKP Merkez Komitesi, DKMS'yi yönetmek üzere oturumlarında gençlik hareketinin başlıca sorunlarını inceledi ve kararlar aldı. Komsomol, Parti kararlarını kendi çalışmaları için yasa bilir.

BKP MK, ideolojik sorunlar, öğretim, kültürfizik, gençliğin tarım, maden ocakları ve sanayi alanındaki çalışmaları üstüne birçok kararlar aldı. BKP MK halkçı gençliğin gerçekten bir

yığınsal komünist örgüt, Partinin yardımcısı ve yedek gücü olması için, aldığı birçok kararla DKMS'ye büyük yardımlar yaptı. BKP MK, SNM'nin, daha kuruluşundan sonraki ilk yıllarda, çalışmalarındaki sekter belirtileri eleştirdi. Birlikte sınıf düşmanlarının yeri olmadığını açıkladı. Fakat Halk Gençliği Birliğinin emekçi gençliğin yığınsal, birleşmiş, toplumsal politik örgütü olduğunu ve bundan ötürü de kapısını dürüst gençlere açık tutması, örgütlü veya örgütsüz bütün gençliğin eğitim okulu olması gerektiğini belirtti. Daha sonra MK, DSNM ile ilgili Parti yönetimindeki kusurlara önemle dikkat çekti. Gençlik Birliğinin çalışmalarında Parti yönetiminin esas olduğunu belirtti ve bu yönde somut önlemler aldı. Parti, DSNM'nin niteliği sorununu incelerken, Birliğin komünist örgütü olduğunu; onunla Leninist Komsomol arasında ilke ayırımı olmadığını ve olmayacağını belirtti.

SNM'nin Dimitrovcu Komsomol adını almasıyla ilgili BKP VII. Kongresinin kararının, gençlik hareketimizin bundan böyle gelişmesi için büyük bir önemi vardır. Todor Jivkov yoldaş DKMS'nin IX. Kongresi önünde yaptığı konuşmada Komsomolun çalışmalarında çözüm bekleyen bazı olgunlaşmış kadro ve örgüt sorunları üzerine dikkati çekti. Yeni aşamada Komsomolculara şu görevleri gösterdi: Beş yıllığı kısa sürede yerine getirmek üzere gençliği seferber etmek; Gençliği Komünizme hazırlamak; ateşli, yurtsever ve enternasyonalist yetiştirmek.

BKP MK'nın Nisan ve Kasım Plenumları, Komsomolcular arasında bürokratizm, formalizm ve kaba kumandacılık gibi kusurlu çalışma metotlarını söküp atmasına yardım etti. Gençlik Birliğinin güçlenmesi ve doğru çalışması konusunda bütün bu Parti kararlarının çözümleyici bir önemi vardır.

Üç: Parti komite ve örgütleri, ilgili DKMS örgütlerinin önemli sorunlarını kendi oturum, Plenum ve toplantılarında incelerler. Bu oturumlarda yönetici gençlik komitelerinden aldıkları raporları gözden geçirirler.

Komsomol örgütlerinin çalışmalarını denetlerler ve yönetirler. Onları hata yapmaktan korurlar veya yapılan hataları zamanında düzeltirler. Fakat DKMS örgütlerinin doğrudan doğruya yönetimi, birliğin ilgili üst ve yüksek organları tarafından gerçekleştirilir.

Dört: Parti yönetimini, Komsomoldaki Parti grubu ve DKMS'nin yönetim organlarında çalışan yüzlerce genç partili aracılığıyla da gerçekleştirir. Parti, gerek bu kadroların öğretim ve eğitimi, gerekse en iyi Komsomolcular arasından yeni Parti üyeleri alma işine büyük önem vermektedir.

Parti yönetimi, DKMS için güç ve güven kaynağıdır. Bu yönetimin gereksiz koruyuculuk ve kaba kumandacılıkla hiçbir ilgisi yoktur. Bu çeşit koruyuculuk, Gençlik Birliğinin örgütsel bağımsızlığını bozar ve örgütün inisiyatifini sarsar. Bu önemli Leninist kural bozulunca, gençlik kadrolarının girişimciliği körletilebilir, onları her şey için hazır karar beklemeye alıştırabilir. Bundan ötürü BKP tüzüğünde şöyle deniyor: "DKMS örgütleri, kurum, MTS, Devlet tarım işletmesi TKZS, daire, okul vb. yerlerdeki çalışmaların düzeltilmesiyle ilgili bütün sorunları incelemek ve ilgili parti örgütleri önüne koymakta geniş bir girişim hakkına sahiptirler." Gerçekten de yenilmez Parti ideolojisi olan Marksizm-Leninizmle silahlanmış, parti politikasını benimsemiş ve durmadan Parti tarafından yönetilen binlerce genç, yeni yeni girişimler ortaya koymakta ve tükenmez bir enerji ile çalışmaktadırlar. Fedakarca mücadele ve iş alanında Parti onlara güç ve inanç vermektedir. Bir milyon kadar enerjik, heyecanlı Komsomolcu, Parti tarafından ortaya konulan görevleri onurla yerine getirmektedir. DKMS gerçekten de Bulgaristan Komünist Partisinin umut verici bir yardımcısı ve yedek gücüdür. Geçmişte ve şimdi edinilen bütün deneyler Komsomolculara, parti yönetiminin Gençlik Birliğine hava ve güneş kadar gerekli olduğunu öğretiyor. Bu zorunluluk, DKMS'nin gençliğin yığınsal ve komünist örgütü oluşundan

ileri gelmektedir. Ülkemizin genç komünistleri, Gençlik Birliğinin Partiden ayrılarak tamamıyla bağımsız kalması gerektiğini ileri süren çeşitli oportünist ve grupçuların sözde dostça öğütlerini nefretle reddetmektedirler. Gençliği, nasıl geçmişte faşist zindanlar, darağaçları ve kurşuna dizilmeler partiden koparamadıysa, şimdi de bunlar asla koparamayacaktır.

Bulgaristan Komünist Partisi, devrimci Bulgaristan gençliğinin herkesçe bilinen yöneticisidir. Kapitalizm zamanında BKP, Gençliğin, siyasi, ekonomik ve kültürel çıkarlarının ateşli savunucusuydu. Günümüzde ise BKP tarafından yönetilen Halk Demokrasili devlet, gençliğin çalışması, dinlenmesi, öğretimi, güç ve yeteneğini tam olarak geliştirmesi için son derece büyük olanaklar sağlamaktadır.

BKP, Emekçi gençliğimizi yüce komünist ideoloji ve proletaryanın davasına sonsuz bağlılık ruhuyla; burjuvaziye ve onun yamaklarına, işçi hareketinde burjuvazinin ajanlığını yapan oportünistlere karşı koyu bir nefretle; ateşli yurtseverlik ve proletarya enternasyonalizmi ruhuyla; barış ve sosyalizmin dayanağı SSCB'ye karşı sevgiyle; komünizmin zaferi uğrunda yürekli ve fedakarca savaş ruhuyla eğitmektedir.

Bulgaristan Komünist Partisinin oluşturduğu Dimitrovcu Komünist Gençlik Birliği, kurucusu ve yöneticisi olan Partiye derin bir sevgi, içten bir minnettarlık ve sonsuz bir inanç beslemektedir.

Komsomolcular, BKP'ye üye olmayı en büyük onur sayarlar. Onlar yüce komünist ailesine yaraşır olabilmek için DKMS saflarında hazırlanmaktadırlar.

Bulgaristan gençleri, bugün sahip olduğu özgürlüğü, aydınlık geleceği, candan sevdikleri örgütü, ışıklı yolu, kısaca her şeyi Komünist Partisine borçlu olduklarını iyi bilirler. Bunun için Dimitrovcu Gençliğin sloganı şudur: Partiye sonsuz bağlılık! Emekte ve savaşta her zaman onun şanlı bayrağı altındayız!

KİTAPTA GEÇEN BULGARCA SÖZCÜK VE DEYİMLER

Agronom: Tarım teknisyeni.

Anarkoliberaller: Parti merkeziyetciliği ve disiplinini "zulüm" ve "diktatörlük" sayan aşırı demokrasi yanlıları.

Batalyon: Partizan birliği.

Brigadir Hareketi: Gençliğe kolektif çalışma ruhu aşılamak ve çalışarak eğitmek amacıyla girişilen gönüllüler hareketi.

Brigadir: Brigadir Hareketine katılan genç gönüllülere verilen ad.

Brigada: Brigadirlerin oluşturduğu topluluk.

Dar Sosyalistler: İşçi Sınıfı Sosyalistlerinin BRSDP içindeki adı.

Drajevist: Zalim, gaddar.

Drujina: Tabur.

Enstrüktör: Örgütçü, organizatör.

Geniş Sosyalistler: Marksizmi "geniş" yorumlama oportünist tavrında ısrar edip, Partinin kapılarını her üye olmak isteyene açan, geniş cepheyi Parti içinde kurmak isteyenler. Sosyal Reformistler.

Lavreat: Birinci sınıf usta.

Laksiya: Ders.

Meci: İmece.

Narodno Sabraniye: Millet Meclisi.

Norma: Belli bir iş için belirlenen süre veya miktar, norm.

Obekt: Nesne.

Obştodelocular: İşçi Sınıfının rolünü küçümseyen Y. Sakızov ve çıkardığı "Obştodelo" dergisi çevresinde toplanan oportünistler. (D. Blagoev, Obştodeloculları Bulgaristan koşullarında Bernstein revizyonizmi ile bir tutuyordu.)

Oçerk: Kişinin tutum ve davranışı.

Opştina: Belediye.

Plenum: Adı geçen örgütlerin üst düzeydeki kurulları.

Radist: Telsizci.

Sabar: Şenlik, festival.

Savet: Kurul.

Teritoriyal: Yerel.

Trudovak: İşçi asker.

Yeni Çorbacılar: Osmanlı yönetiminden sonra Çorbacılık kurumunu üstlenen yeni Bulgar efendileri.

Zavot: Büyük işletme

KISALTMALAR

RMS	İşçi Gençliği Birliği
SRSDM	İşçi Sosyal Demokrat Gençliği Birliği
BRSDP (d.s.)	Bulgaristan İşçi Sosyal Demokrat Partisi (dar sosyalistler)
KİM	Komünist Gençliği Enternasyonali
BKMS	Bulgaristan Komünist Gençlik Birliği (Komsomol)
BONSS	Bulgaristan Genel Halk Üniversiteliler Birliği.
SNM	Halk Gençliği Birliği
ZMS	Çiftçi Gençler Birliği
DSNM	Dimitrovcu Halk Gençliği Birliği
DKMS	Dimitrov Komünist Gençliği Birliği (Komsomol)
SSM	Sosyalist Gençlik Birliği
DOSO	Sivil Savunma Örgütü
MTS	Makina Traktör İstasyonu
DZS	Devlet Tarım İşletmesi
TKZS	Emek Kooperatif Tarım İşletmesi
ORSS	Genel İşçi Sendika Birliği
KMS	Komünist Gençliği Birliği
BZMS	Bulgaristan Çiftçi Gençliği Birliği
NRPS	Bağımsız İşçi Meslek Birliği
BZNS	Bulgaristan Çiftçi Halk Birliği
RP	İşçi Partisi
Kİ	Komünist Enternasyonali
BNSS	Bulgaristan Halkçı Üniversiteliler Birliği
BRP	Bulgaristan İşçi Partisi

BRP (k)	Bulgaristan İşçi Partisi (Komünist)
BKP	Bulgaristan Komünist Partisi
MRS	Radikal Gençlik Birliği
VC	Vatan Cephesi
EMO	Tek (Birleşmiş)Öğrenci Birliği Örgütü
EMOS Komitesi	Tek (Birleşmiş) Öğrenci Birliği Örgütü KDM Demokratik Gençlik
BRSDP	Bulgaristan İşçi Sosyal Demokrat Partisi
SES	Su Elektrik Santrali
TES	Termo Elektrik Santrali
NOVA	Kurtuluş Halk Ayaklanma Ordusu
MSS	Halklararası Üniversiteliler Birliği
BRS	Bulgaristan İşçi Birliği
VLKSM	Sovyetler Birliği Leninci Komünist Birliği (Komsomol)
SBKP	Sovyetler Birliği Komünist Partisi
SFDM	Dünya Demokratik Gençlik Federasyonu